ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೬ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು:

# ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ
# ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ
## ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೧

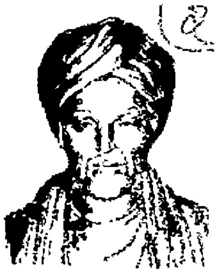

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೧ ರಿಂದ)

ಡೆ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩—೧೮೮೧)

ವರ್ಷ 1866

1-2ನೇಯ ಸಂಪುಟ

# ಮಠ - ಪತ್ರಿಕೆ

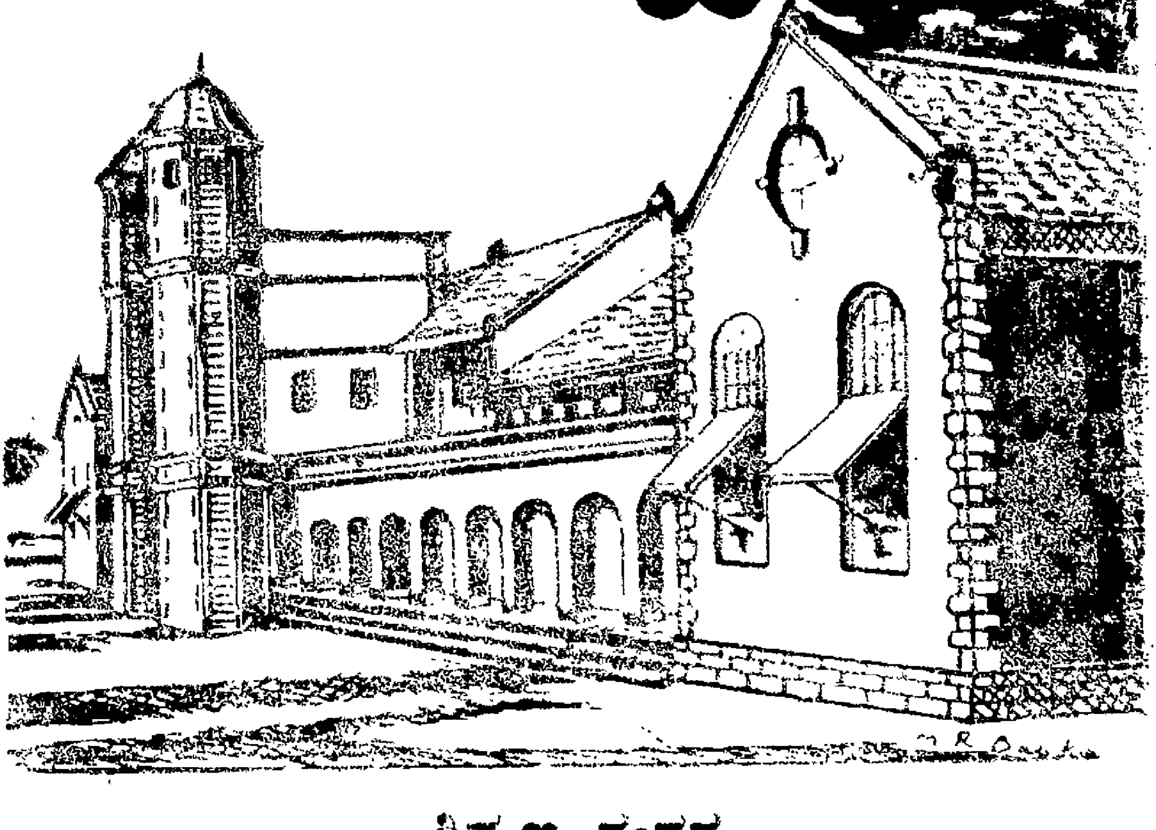

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

**ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ**
ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊಟ್ಟರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ — ೮

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೨

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

# ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ
# ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ
## ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೮೯

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೮೯ ರಿಂದ)
ವರ್ಷ

ಡೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩–೧೮೮೧)
ನೆಯ ಸಂಪುಟ

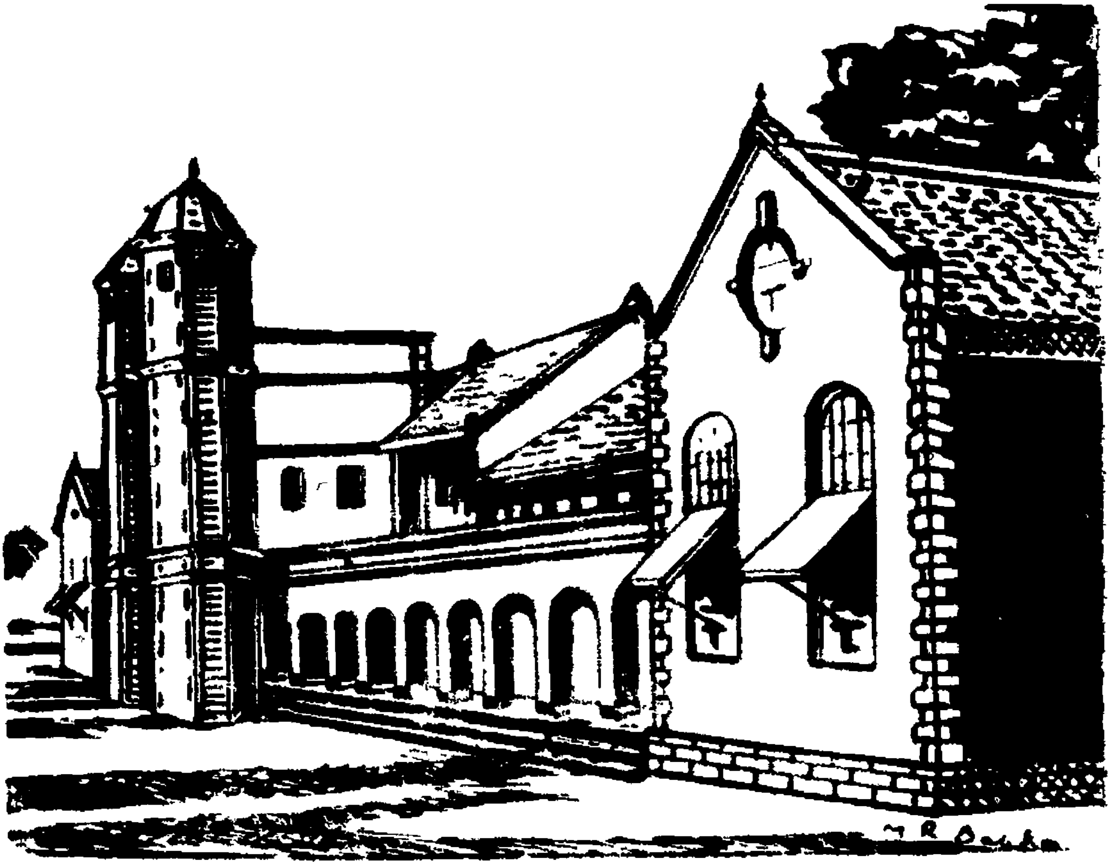

## ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

**ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ**

**ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊದ್ದರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ – ೮**

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೩

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

# ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ

## ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೮೮

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೮೮ ೨೦ನ)
ವರ್ಷ

ಕೆ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩–೧೮೮೧)
ನೆಯ ಸಂಪುಟ

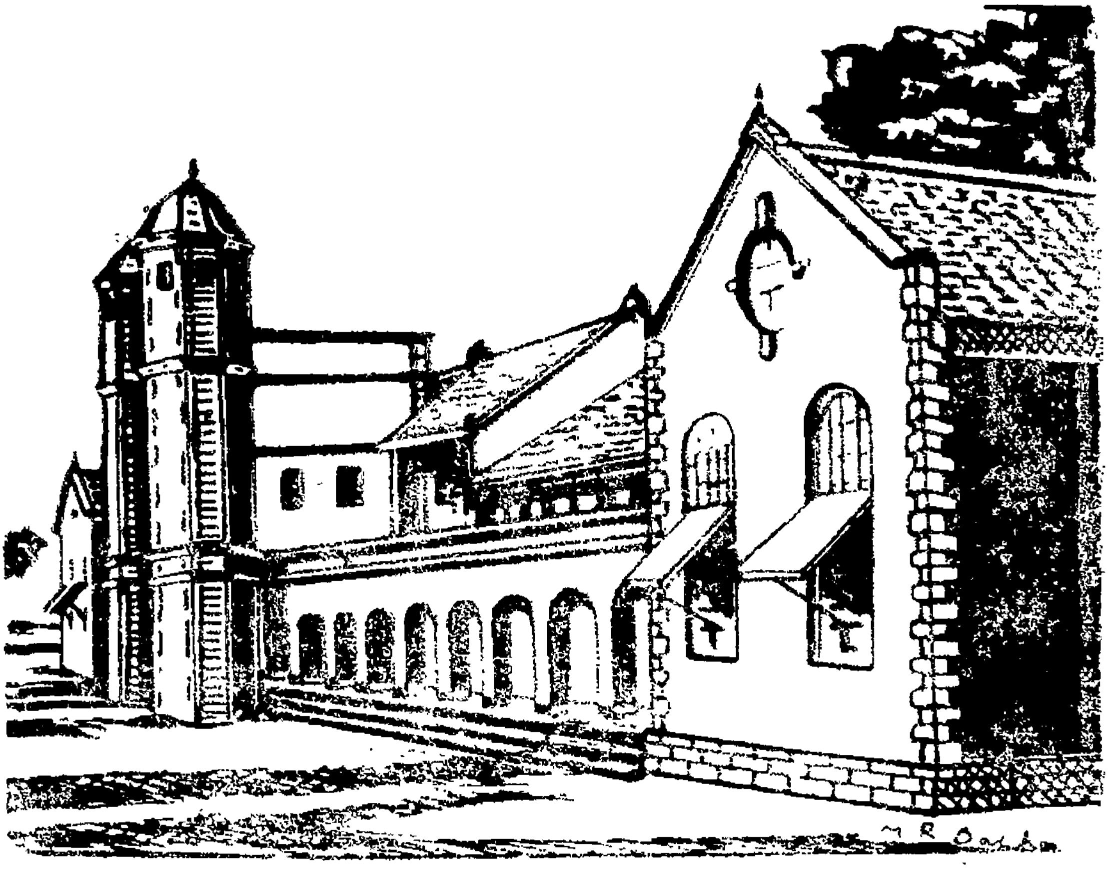

## ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

## ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊದ್ದರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ – ೮

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೫

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

# ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯ
# ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ
## ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೦

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ
(ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯೮೯ ರಿಂದ)
ವರ್ಷ

ಡೆ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು
(೧೮೩೩–೧೮೮೧)
ನೆಯ ಸಂಪುಟ

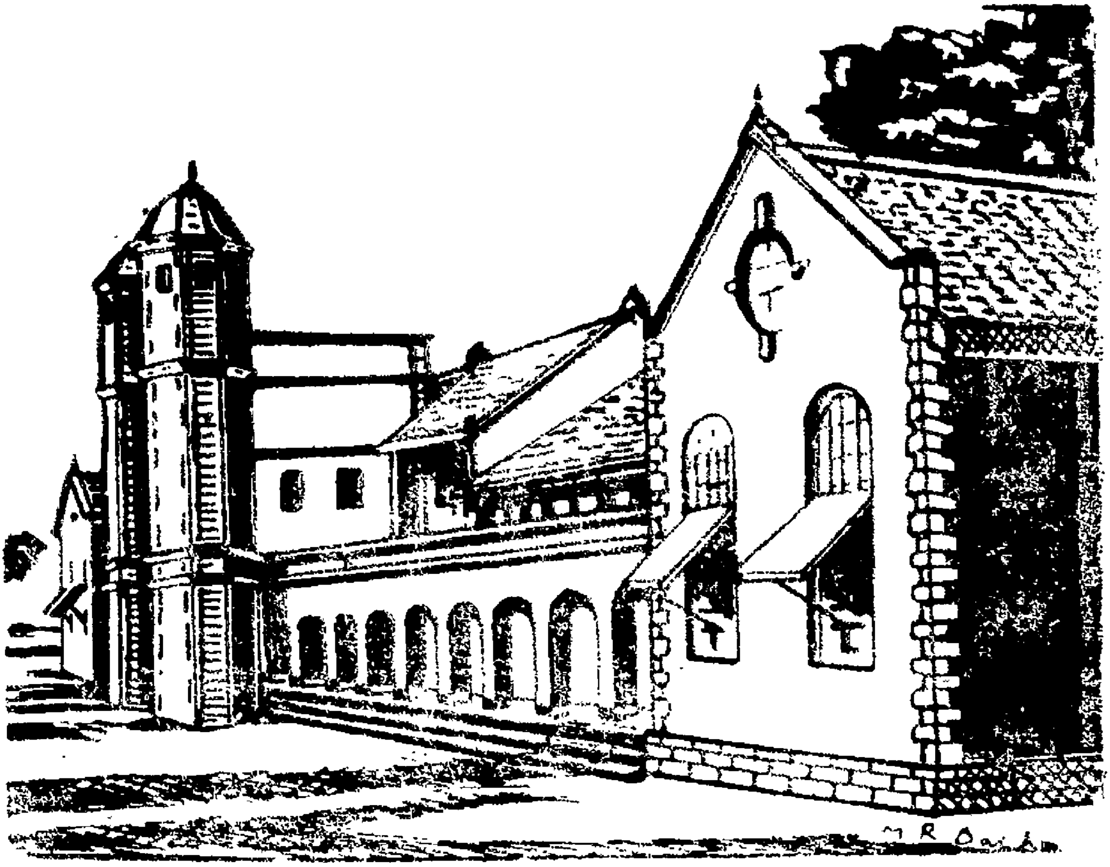

## ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

**ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ**

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೊವ್ವರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ – ೮

340

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಸಿಂಬ. ಜಿ ದಾರವಾಡ.

1866

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಮೊರಬ, ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

# ಕರ್ನಾಟಕಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ — ೧ ಸಂ ೮೫

ಬೆಳಗಾವ. ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೮೬೬

## *Notification.*

## ಇಸ್ತಿಹಾರನಾಮೆ

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳಗಿರುವ ಪಂತರು ಸರದಾರ ಹಾಗು ಸಮರ ತನಖೆದಾರರು. ತಾರೀಖ ೧೮ಗೆ ಚಂದ್ರೇಶವರ ದಶಿ— ರಜಾ ತವಶೀಲ ಹಾಯಕ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಜಕೂರ ಳ್ಳಿಯ ಸಾಹುಕಾರ ಮಾಸ್ತರ ವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ತಬಾಯಾಜಂತ ತನು, ಬಿಟ್ಟ ದುಡುಯ ಸತ್ರಾಜಾಪಿಂ ಪುಣ್ಯಾಭರಣೇ ಮಾ ಡುವರಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡತಕ್ಕದು ಬಿಟ್ಟರನಂತ ಅರ್ತವಿಸಿ ಬಂ ದುದುಪಾಯ ಜುಲಮಾನೆ ಹಾಕಿದೆ

ಹಾಯಕ ಕಾಣೇ ಅವರ ಸಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡದಕ್ಕೆ ಗಿರುವ ದದಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೊಳಗಿನ ಸಾಹುಕಾರ ಮಾಸ್ತರ ಸಾಂದ ಬ ರಲಿ ಗಪ್ಪ ಚನ್ನಮರ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಹತನು, ಸಾಲಿ ಕೆಪ್ಪ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರತ ಡಿರುವರಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಪಣೆ ತರದಕ್ಕೆ

ಸರ್ಕಾರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಬಂದುತ್ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಜುಲುಮಾನೆಗಳು, ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಸಂಬಳದಿಂದ, ಮರಳಿ ನಿನ್ನ ಸಲಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ರಾಪ್ಯ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವದನ್ನು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೊರತು ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಿಯು ಮಾಡಬೇಕು; ತಾರೀಖು ತಾ॥ ೨೦ ನೇ ಮಾರ್ಚ ಸನ್ ೧೮೮೯

W. A. Russell. M.A.
ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ.

---

# जाहिरात.

दक्षिण भागांतील मास्तर व त्यांचे असिस्टंट यांस कळविण्यांत येते कीं, हणमंत बापूजी पतोजी ह्याच्या कसबा लडकोड जिल्हा धारवाड यांणीं फीचा भरणा बरहुकूमप्रमाणें मुदत विरमकरितां सुस्ती केल्याबद्दल त्यास एक रुपया दंड केला आहे.

वीरलिंगपा बिन मरलिंगपा पतोजी ह्याचा हलगिरी तालुक राणेबिन्नूर यांणीं शाळेचा हिशोब बराबर

ठावला नव्हता. व बगर हुकमी धारवाडास निघून गे
ले. या चुकी बद्दल त्यास एकदम महिन्याचा पगार
दंड करून मास्तरचे जाग्यावरून कमी करून असि
स्टंटचे जाग्यावर नेमण्याचा ठराव केला आहे

सरई मजकुरावर सर्वांनी नजर देऊन हुकुमाप्र
माणें वहिवाट करावी. ता० २० डिसेंबर १८५५

*W. A. Russell. M. A.*

द० इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग.

## ಅಂಕೆ ೫೯

## ಇಸ್ತಿಹಾರನಾಮೆ.

ಈ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ [illegible] ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ [illegible] [illegible].

೧ ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಬಿಟ್ಟು, ಇತರ ಯಾವತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಉದಾ: ಭಾಷಾಂತರ, ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಯೋಗ್ಯ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ದುರುಸ್ತ ಮಾಡಿ, ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬಹುದು.

೨ ಕಡೆಯ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ "ಸಂಗ್ರಹ ಮಗಳ" ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಿಸಿ ಇತರ ಯಾವತ್ತು ವರ್ಗಗಳು ಮಗಳು ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಲಿಯಬೇಕು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ; ಅದರೊಳಗನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಅವರು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆ ಹೊಂದು ಕಲಿತುಕೊಂಡು, ಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕು.

೩ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಸುವ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ನಕ್ಷೆ, ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರ ಕಲಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. (ಅದು ಯಾವದು ಕಂಡಂತೆ, ಯಾವತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿ ದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಂ ದು ... ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವರು; ಅಂತ-

ತ್ರದ ಮೇಲಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುವದು.

೪ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ರವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರದಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಾಚೀನಾಲಯಗಳ ಮಾತ್ರ ನಾಮದಾರರು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬುವದು, ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾವ ಪ್ರಕಾರ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುವದು, ಇಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

೫ ಭೂಸಂಬಂಧವಾದ ಗೋಲನಕಾಶೆ ಉಪಯೋಗಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ರವರಿಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ತಾಲೂಕುಗಳ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ವರ್ಗದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ನಕಾಶೆಗಳು ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಭೂಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮ ನಡಿಸಿ ರು ವಂತೆ ಗೋಲನಕ್ಷೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಇದರ ಉಪಕ್ರಮ ನಡೆಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭೂಶಾಸ್ತ್ರ, ಅಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ— ಯಾವ ವಿಷಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯಾವ ದೇಶದ ಗುಣಗಳನ್ನು; ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವರದಿ; ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮರಾಠಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಇತರ ಶಾ-

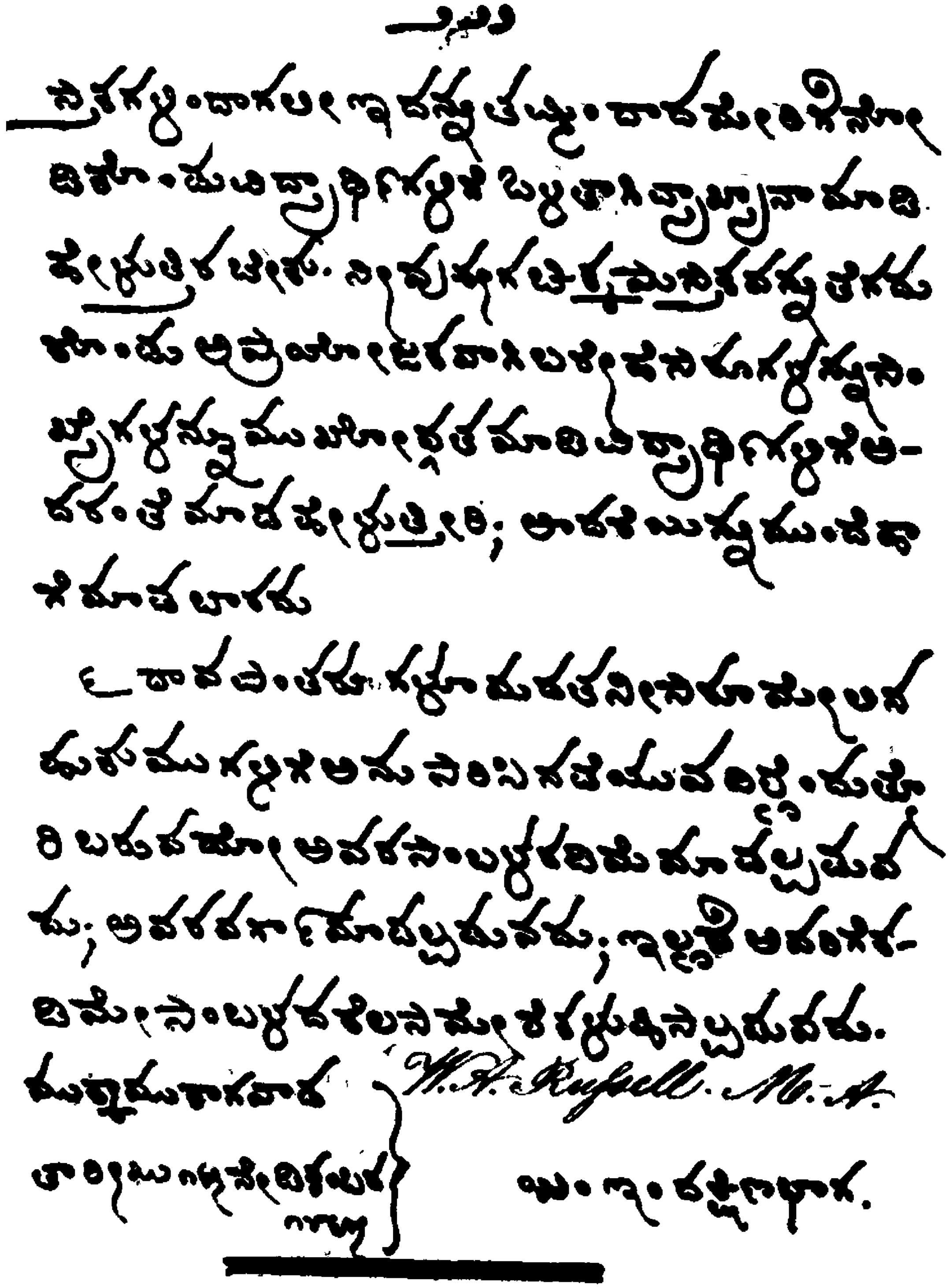


# जाहिरात.

नंबर ५१५

अज्जम तालुकेच गांव गभानी हाच पंतोजीच मस्त

नीस दक्षिण भाग यांस कळावें कीं, डेप्युटी इन्स्पेक्टर्स यांजकडे पाठविलेले हुकूम कानडी पत्रकांत छापून प्रसिद्ध केले आहेत. ते पाहून त्याप्रमाणें तुह्मीं वहिवाट ठेवण्याची त्याचा प्रकार.

१ फक्त मराठी किंवा फक्त कानडी शाळा (असतील त्या) खेरीज करून इतर सर्व शाळांत वाचन, भाषांतर व सांगितलेल्या विषय लिहिणें, हीं तीन्हीं कानडी व मराठी या दोन्ही भाषांत चालत असलीं पाहिजेत. शाळांतील वेळापत्रकें सुधारून हे विषय शिकविणें सोईचे-च्या रीतीनें मांडून देण्यांत येतील.

२ अगदीं खालचे वर्ग म्हणजे ज्या वर्गांतील लहान मुलें असतात ते खेरीज करून इतर वर्गांतील सर्व मुलें लेखन व दुसरे पाठ शाळांत तयार करीत असतात. तर तसें न करितां त्यांणीं नित्यशः घरून तयार करून आणावें.

३ सर्व शाळांतील निदान पहिल्या दोन वर्गांस तर जास्त विषय शिकविणें अवश्य आहे. (व याची माहिती. प्रत्येक शाळा तपासण्या करितां जे अधिकारी

येतील तेजें परीक्षा पत्रक तयार करीतील त्याजवरून मिळेल.

४ तालुक्याचे व लहान गांवचे पंतोजी लोकांनीं पुस्तक संग्रहाळयाचें काम व पुस्तके मागविणेचें काम कसें चालवावें याची माहिती, या बाबदींत इकडून डे॰ इ॰ यांस हुकूम देण्यांत आले आहेत. त्याजवरून खुलासा समजण्यांत येईल.

५ गोलाच्या उपयोगा विषयीं इकडून डे॰ इ॰ यांजकडून हुकूम पाठविण्यांत आला आहे. तो तालुक्यांतील व मोठ्या देशभाषेच्या शाळावरील पंतोजी लोकांनीं पहावा. पहिल्या दोन वर्गांस नकाशावरून भूगोल शिकवित असल्या प्रमाणें गोलावरूनही शिकवित जावें. सृष्ट वस्तु संबंधात्मक भूगोल वर्णन. म्हणजे पृथ्वीवरील सर्व देशांतील सकल उत्पन्न, हवा, लोक इत्यादिकांची सर्व माहिती मराठी अगर दुसरीं पुस्तकें घेऊन होईल तितकी करून घेऊन विद्यार्थ्यांस व्याख्यान देत असावें; परंतु सांप्रत एकादें लहानसें पाठावें पुस्तक घेऊन फक्त नामेंच संख्या घोकून

तुह्मीं पाठ करीतां व सुला करवी करविता तर तशा प्रकारची निष्प्रयोजक व हिंयार ठेवूनये.

६ ह्या शाळाची तपासणी होतेवेळीं सदई हुकुमाप्रमाणें जे पंतोजी व मदतनीस वागत नाहींत असे दिसोन येईल त्यांचा पगार कमी केला जाईल. अथवा त्यांच्या बदल्या केल्या जातील अगर त्यांस कमी वेतनावर पाठविलें जायील... मु॥ काणवाड. ता॰१६ डिजंबर १८६५

N. G. H. — W. A. Russell. M.A.

ए॰ इ॰ दक्षिणभाग

---

ಅಂಕೆ ೧೬

ಇಸ್ತಿಹಾರನಾಮ

[illegible]

ವರು. ಇದರ ಹೊರ್ತು ನಾವು ನಮ್ಮ ತಾಯಿರಗಳಿಗೆ-
ಅಥವಾ ನೇಮಿಸುವ ಪಾದರಸ್ಥರಿಗಳಿಗೆ ಕರನು, ಅಥವಾ ಸಾಲಿ
ಗಳ ತಂತ್ರೀಗಾಗಿ ಬಂದು, ಅಗರನಪ್ಪದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂತ್ರೀ-
ಗಳು ಹೊಕ್ಕವೇವು. ಮತ್ತು ಅಂಬಗೆ ಯಾರು ಇಪ್ಪಯಲಲ್ಲ
ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಶಪ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಕ್ಕ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿದ
ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ನೇಮಿಸುವೇವು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂತರು ಗ್ಯಾಗಡ ದಕ್ಷಿಣ
ಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪಂತರುಗಳು ಅಥವಾ ಮದರಸದವರು
ಯೋಗ್ಯರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅವರ ಸಂಬಳ, ದ
ರ್ಜೆ ದಾಖಲೆ ಇನ್ನು ಪ್ರಸಾದ, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು.
ಅಥವಾ ವರ್ಗ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು; ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸ
ದಿಂದ ತೆಗೆದುಬಿಡುವೇವು — ಮುಕ್ಕಾಂ ಕಾಗವಾಡ
ತಾರೀಖು ೧೮ ಡಿಸೆಂಬರ ಸನ್ ೧೮೬೬ ಇಸವಿ.

W. A. Russell. M. A.

N. G. K.

ಎಂ. ಎ. ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ.

---

## जाहिरात.

नंबर ५१६

अजम पंतोजी व महतनीस निसबत शाळा दक्षिण भाग यांजकडून शिव्यांत येतें कीं, एजीकडे हुकूम हे० इन्स्पेक्टर यांजकडे लिहून गेलें आहे. त्याप्रमाणें ते शाळांच्या परीक्षा घेण्यास येतील त्या समयीं तुमची कानडींत परीक्षा घेऊन रिपोर्ट करितील; तुम्हा संबंधी कानडी परीक्षा तालुक्याचे ठिकाणीं अगर कोणे मध्य गांवी अगर तुमच्या शाळा पाहण्यास आम्ही येऊं त्या वेळीं ही शाळांनीं हाय घेतली जाईल. आणि ज्यांची परीक्षा घेऊं त्यांची परीक्षा उतरली न उतरली याज विषयीं दुसरी हास लावून त्याप्रमाणें ग्रती मांडल्या जातील.

परीक्षेंत कानडी शाळांवर असण्यास लायक असे जे पंतोजी व महतनीस आढळांत येतील, त्यांच्या गैरहुशारीनुसार त्यांचे पगार कमी केले जातील अगर त्यांची बदली केली जाईल, अगर त्यांस कामावरून दूर केलें जाईल. मु॥ बागवाड ता० १८ डिसेंबर

W. A. Russell. M. S.

N. G. K.

ए० इ० दक्षिणभाग.

ಸರಕ್ಯುಲರ ಅಂಕಿ ಕೃಷ್ಣಲೆಸಂ. ನಂಬರು

ಇಮುಟ ಇನ್ನ ಪ್ರಕಟದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದವರಿಗೆ—
ಮುಂದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮು, ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಿಯರನಾದ, ಇವುಗಳನ್ನ
ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ; ನೀವು
ಪಂಡಿತರುಗಳನ್ನ ತಾಯಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ತರಿಸಬಾರದು, (ನಮ-
ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾವೇ ಅವರನ್ನ ತರಿಸುವೇವು.) ಆ
ದರೆ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನ ಪರಿಶೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ದಾವಾ
ಗ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಿರೋ ಆಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರುಗ-
ಳನ್ನೂ ಅವರ ಮನೆತನದ ರಕ್ಷಣೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ನೋ-
ಡಬೇಕು. ಅದು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದೆಂದರೆ— (೧) ಸಾ
ಹಿತ್ಯಗಳ್ಳಿ ಕಲಿತ ತನ್ನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯದಾದ
ರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟೋ
ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಿ— (೨) ಬೇರೆ
ಹೊಂದು ವಿಷಯ ಕನ್ನಡ, ಇತಿಹಾಸ, ನೀತಿಕಥೆ, ಕಥಾಸಂ
ಗ್ರಹ, ಅಥವಾ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು, ಇವುಗಳೊಳಗಿಂದ
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬರೆಸಬೇಕಾದರೆ ಬರೆಯಲು ಬಲ್ಲರೋ
ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರಿ —

—ಈ ಪ್ರಾಂತದವರೆಲ್ಲರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕ ಹೊಂದು
ದಾನವರಿಕ್ಕೆ ದಾರವೋಂದರ ಗೊಯಿತು ಅದನ್ನು ವರಿಷ್ಠಾಪತ್ರ
ದ ನಮೂನೆಯಂತೆ ಇತರರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಈ ನಮೂ
ನೆಯದು ರುಜು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡತ
ಕ್ಕ. ಅದರಂತೆ ಮುಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಈ ನಮೂನೆ
ಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ವರದಿ ತರ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆ
ಯ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ತೋರಿಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷ
ಣವಾಗಿ ಬಂದ ಕಡೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಅವರಾಜ್ಞ-
ಪ್ತಿ ಹೋಗಿನ ಕಾಲ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಹಾಗೆ
ಬೇಕು. ಮುಕ್ಕಾಂ ... ತಾ|| ೭ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೮೫೯

*W. A. Russell. M. A.*
ಇಂಸ್ಪೆಕ್ಟರ್.
*True Copy*

*W. A. Russell. M. A.*
ಇಂಸ್ಪೆಕ್ಟರ್.

*N. G. K.*

---

सरक्युलर नंबर ५५६

डेप्युटी इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांस.

पूर्वी तुम्हांस देण्यांत आलेले हुकूम व कानडी शाळापत्र-
कांत दिलेली नोटीस रहित करून तुम्हांस कळविण्यांत ये-

तें कीं पंतोजी लोकांशीं तालुकेचे ठिकाणीं तुह्मीं आण नये. ( सवडी प्रमाणें आह्मींच त्यास आणवूं ) परंतु तुह्मांस शाळांच्या परीक्षा घ्यावयासाठीं जाल तेव्हां प्रत्येक पंतोजी व त्यांचे हाता खालचे शिक्षक लोकांची परीक्षा घ्यावी. परीक्षेचा प्रकार (१) शाळांतील कोणते ही वर्गांतील मुलास शाळा संबंधी कोणता ही विषय कानडींत शिकविता यावा. (२) इसापनीति, कथा संग्रह, अथवा आरबी भाषेंतील सुरस गोष्टी यांतील विषय कानडींत लिहिणेस सांगितला असतां लिहिता यावा.

२ सदरील दोन्ही विषयांत सर्व पंतोजी लोकांची परीक्षा कसकशी उतरली ती नमुना नंबर २-च्या शाळांस पासणी रपोर्टांत लिहावी. पुढील उपयोगाकरितां सदरील नमुना दुरुस्त करून या लगत पाठविला आहे. नमुना नंबर २ यांत योग्य स्थळीं नमूद करण्यास सवड नाहीं अशा कांहीं जास्त टिपा सदई कामी करणेचें कारण पुढें दिसून येईल. तर निराळीच एक टिपणवही करावी समजे त्या टिपण वह्या मध्यें संधी न मिळेल तर साल असेरीस आह्मीं न पासून पाहूं

— ೨೨

W. H. Russell M. A.
೨೨.೫.೧೮೫೮
True Copy

(...केश्वर
डिसेंबर
१८६१)

N. G. R.

W. H. Russell M. A.
೨೨.೫.೧೮೫೮

[illegible] ಕೃಷ್ಣ ಮಾಧವರಾವ [illegible] ಸ್ವಾಮಿ [illegible] ಸಾಹೇಬರ, [illegible] ಪತ್ರ [illegible] ಬರೆದು ಬಂದಿದೆ.

೧ ಸಾಲ [illegible] ಸಂಭಾವನೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೋದಸಾರಿ ಬಂದ [illegible] ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕೆ ಅವರು [illegible] ಮಂಜೂರ ಆಗದೆ ಇದ್ದರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ, [illegible] ನಡೆಯುವ [illegible], [illegible] ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.

೨ [illegible] ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ [illegible] ತಮ್ಮಿಂದಾದ [illegible] ಮಾಡಬೇಕು. [illegible] ಅವರು [illegible] ಎಂಬದು, [illegible].

೩ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆಗಲಿಸ್ತಕ
ದು; ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ - ಮೊದಲನೇ
ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ "ಬರೆಯೋಣ" ಅಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ-
ರುವ ಮೊದಲ ಭಾಗ, ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯೋಣ ಎಂಬುವೆರಡು.
"ಹೇಳುವಂತೆ ಬರೆಯೋಣ" ಅಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ, ಉತ್ತ
ಅಕ್ಷರ, ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ, ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರಿತ ಚಿಹ್ನೆಗಳು; ಮ
ತ್ತು ಬೇರೆ ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಣಿತದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ
ಭೂಗೋಳ ವರ್ಣನೆ, ಇತಿಹಾಸ, ನಿಯಮಗಳ ಸಾಧಾರಣ
ಅಭ್ಯಾಸ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ವಿಷಯಗಳು, ದೇಶಭಾಷೆಯ ಹಾಡು
ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಾದರೂ, ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ವರ್ಗದವರಿ
ಗೆ, ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಈ ಪಾಠಗಳು ಮತ್ತು ಸೂ-
ಕ್ತ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೃದಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿ
ಸುವದಲ್ಲದೆ, ಅಗತ್ಯವಾದ (ಮುಖ್ಯ) ಬೀಜಗಣಿತ.
ಇಂಗ್ಲೀಷ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿಯಮಗಳ ಸೂತ್ರಗಳು
ಮೂರನೇ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅಮೇಲೆ ಮೊ
ದಲನೇ ಎರಡು ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಕಲಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ
ಅದರ ಪರಿಣತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪದಗಳು.

೪ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ

ವಾಡಿಕೆಯುಂಟೋ, ಅಲ್ಲ. ಭಾಷಾಂತರಕರ್ತೃಗಳ ಪ್ರಯೋ-
ಜನಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ
ಟ ಎಲ್ಲಕಡಿಮೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ, ಎರಡು ಭಾಷೆ-
ಗಳು, ಕಲಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟೆಂದು ತೋರಿಬಂದರೆ.
ಆದಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅದರಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ತ-
ತ್ಪರವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿಸುವ ಕ್ರಮವಿರಿಸಬೇಕು.
ಯಾಕಂದರೆ ಭಾಷಾಂತರಜ್ಞಾನವು ಆಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು
ವಕ್ಕೆರೀತಿಗಳು ಹೊಂದುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದೇ ನಿ-
ಜವಾದ ಸಾಧನ; ಬೇರೆ ಒಂದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ-
ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಇವೆರಡು ಕಲಿಸುವರೋ ಅಲ್ಲಿ-
ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ತರಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ವಿ-
ಧವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೫ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಇವೆರಡು ಗದ್ಯ ಪಾಠಗ-
ಗಳನ್ನು ಕಲಿತವರ ವಕ್ಕೆರೀತಿಗೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಉತ್ತಮವಾ-
ದ ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನು ಆರಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಅವನ್ನು ಓದಿಸಿ,
ಕೇಳ್ಳಿ ಬರೆಸುವದಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನೂ
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೬ ವೇಳಾಪತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸ

೩ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಅಗಲವಾದ
ದು; ಅದರಲ್ಲಿ ಹಟ್ಟುವದನ್ನು ಇರಲ್ಲಿಷ್ಟೇ - ಹೋಗುವ
ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ "ಬರೋಣ" ಅಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ-
ಹೋಗುವದರ ಭಾಗ, ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಹೇಳೋಣ ಇವೆರಡು.
"ಹೇಳುವಂತೆ ಬರೆಯೋಣ" ಅಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ
ಅಕ್ಷರ, ಶುದ್ಧ ಪದಾಕ್ಷರ, ಮತ್ತು ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಗಳು; ಮ
ತ್ತು ಬೆಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಸಂಯೋಗ ಬೇರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ಭಾಗ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗಿದೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಇವುಗಳ ಸಾಧಾರಣ
ಅಭ್ಯಾಸ ಹ ವಿಷಯಗಳು, ದೇಶಭಾಷೆಯ ಸಾ
ತ್ಯ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಾದರೂ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ವರ್ಗದ
ಗ, ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ಯಾರೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಾ-
ತ್ಯ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನಲ್ಲ
ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಷರ ಶಾಸ್ತ್ರ (ಯುಕ್ತಿ) ಬೀಜಗಣಿತ.
ಇಂಗ್ಲೀಷ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಇವುಗಳ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳು
ಯಾವ ಹೋಗಿ ಕಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ಹೋಗುವದು
ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಕಲಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ,
ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಚ್ಚುವರು.

೪ ದಾಖಲಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ

ವಾಡಿಕೆಯಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಭಾಷಾಂತರ ಬರಹ ಪ್ರಯೋಗ ಜನಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಕಡೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ, ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳು, ಕಲಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟೆಂದು ತೋರಿಬಂದದೆ. ಆದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿ, ಅವರವರಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ಪರವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸುವ ಕ್ರಮವಿರಿಸಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನ ಆಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದೇ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನ; ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಇವೆರಡು ಕಲಿಸುವರೊಳಗೆ ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಇದೇ ವಿಧವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೩ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಇವೆರಡುಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿತವರ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು, ಅವನ್ನು ಓದಿಸಿ, ತಿಳಿಯಬರಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೪ ಸ್ಕೂಲ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸ

ತ್ತೇರಿಸಲುತ್ತದೆ, ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪದ್ಧತಿಯೂ ತಪ್ಪುವವು.

೬ ಬೇರೀಜ, ವಜಾ, ಗುಣಾಕಾರ, ಭಾಗಾಕಾರ, ಇವುಗಳು ದಾಖಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು— ಅವರ (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳವರ) ಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವದು ಇದ್ದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟು ಮಾಡಿಸಬಹುದು ಇದೆ ಬೇಕು. (ಯಾಕಂದರೆ, ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ತಾಲೀಮ ಕಲಿಸಿದ್ದರೆ; ಅವರ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಬಿಟ್ಟು. ಆಗಾಗ್ಯೆ ಸೋತರೆ ಇದ್ದರೆ; ನಮ್ಮ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆ ಹೋಗಿ, ಜನರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು.

೮ ಬರೇ ಕನ್ನಡ ಇಲ್ಲದೆ ಬರೇ ಮರಾಠಿ ಕಲಿಸುವ ಸಾಲೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾಂವಿ ತಾ|| ೩ ಜಂಬರ ೧೮೮೩

(Signed) W. A. Russell
ಎ. ಇ. ಡ. ಭಾಗ.

True Copy
W. A. Russell.
ಎ. ಇ. ಡ. ಭಾಗ.

नंबर ५६५ माहे डिसेंबर १८६५ इसवीचे पारी सोबत डे॰ इ॰ दक्षिण भाग यांजकडे परीक्षापत्रकाचा नमूना पाठविला आहे त्याजवरटिपणें.

१ ज्ञाळांच्या परीक्षा घेऊन देणग्या देणेचा नवीनत रुा करून पाठविलेला अद्यापि सरकारांतून मंजूर हो- णें आहे करितां, मागाहून हुकूम देण्यांत येईल तो पर्यंत, ज्ञाळांची परीक्षा वर्गानुरूप करावी.

२ ही परीक्षा होतेवेळीं प्रत्येक वर्गाचे शिक्षकानें मदत करावी. ह्मणजे त्यास असलेली कानडीची व इत र विषयांची माहिती गैर माहिती सहजांत दिसून येईल.

३ प्रत्येकवर्गाच्या परीक्षेची मर्यादा भिन्न असलीच पाहिजे; पहिल्या दोन वर्गांस "वाचन" ह्मणजे त्यांतच व्याकरण करणें, व वाचलेल्या विषयाचा अर्थ, " सां- गितल्या प्रमाणें लिहिणें," ह्मणजे त्याचेंच पोटी वळण दार अक्षर, शब्द परापर; बलेखन चित्रें, आणि हि- ज्ञोब ह्मणजे सर्व गणित. या खेरीज भूगोल व इतिहासा ची साधारण माहिती, हीं देश भाषेच्या सामान्यशा-

ळांतील पहिल्या दोन वर्गांस तर असलेच पाहिजेत.
तालुक्यांतील व मोठ्या ठिकाणच्या—भाषेच्या शाळां
त सदरील विषया शिवाय सिध्दांत, बीजगणित, इं-
ग्लिश, आणि संस्कृत या विषयांची पूर्वांगें जितकीं
साधतील तितकीं पहिल्या दोन वर्गांस शिकवावीत म्ह
णजे त्यांची परीक्षा घेतली जाईल.

४ जेथें दोन भाषा शिकवणेची वहिवाट आहे तेथें
"भाषांतर" अति आवश्यक आहे. या भागांतील सर्व
शाळांनीं हाय कोठें कमी कोठें जास्त, कानडी व मराठी
या दोन्हींचा ही अभ्यास चालतो असें दिसून येते त्या
स असा प्रकार असेल तेथें परस्परें दोन ही भाषां
त भाषांतर करणेची वहिवाट चालू ठेविली पाहिजे.
कारण भाषा ज्ञान होणेंस या सारिखें दुसरें योग्य साध-
न नाहीं इतकेंच नव्हे तर परीक्षा करणें झाल्यास ही
योग्य मार्ग हाच आहे. याजकरितां जेथें कानडी व मराठी
दोन्हीं शिकतात, तेथें हमेषा पहिल्या दोन वर्गांची असी
च परीक्षा घेतली जाईल.

५ इंग्लिश, व संस्कृताच्या साधारण अभ्यासांची

परीक्षा घेतेवेळीं उत्तम वाक्यांच्या ओळी निवडून काढून त्यांचेंच वाचन घ्यावें व त्याच सांगून लिहाव्या, व त्याचेंच भाषांतर करावें म्हणजे झालें. आणि टिपणांत नमूद असलेले नमून्या अन्वयें गणित व इतर विषयांत प्रत्येकीं तीन तीन प्रश्न करावे, आणि त्यांतीहीं तून दोन उत्तरें दुसऱ्याचें न पाहतां अथवा दुसऱ्यानें न सांगतां जे बरोबर देतील ते "परीक्षेस उतरतील"

८ परीक्षेची हद्द ठरविणें ती सदई टिपणाप्रमाणें वेळापत्रकांत प्रत्येक वर्गाचा अभ्यास दाखविला आहे त्याजवरून ठरविली जाईल.

७ ज्या मुलांना वांचतां येत नाहीं व मेळवणी, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार येत नाहींत त्यांची परीक्षा घ्यावयास नको. परंतु त्यांची संख्या व विद्यार्थीपणाची स्थिति या विषयीं जरूर दिसेलतर रपोर्ट करावा व दोरा द्यावा. (कारण नवीन शिकणाऱ्या मुलांना नीट शिकविलें नाहीं आणि लक्ष पोंहचविलें नाहीं तर शाळांत सुधारणूक होणेची ती न होतां लोकांना (खुपहेमीं)

८ इंग्रज़ मराठी किंवा इंग्रज़ कानडी शाळा असल्यास तेथें परीक्षेस दोन भाषांचें कारण नाहीं. मु॰ बेळगांव ता॰ १२ डिसेंबर सन १८९५

(Signed) W. A. Russell
[illegible]

True Copy
W. A. Russell
[illegible]

N. G. K.

ಅಂಕೆ ೧೬೪ ತಾಂ ೫ ಮಾರ್ಚ ೧೮೮

ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ಆಫ ಸ್ಕೂಲ್ಸ ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಗೆ-
ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ಆಫ ಸ್ಕೂಲ್ಸ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರು ಕೊಟ್ಟ-
ಹೇ.ಸ.ಬಳಿಕ,- ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗಿರುವ ಮ-
ತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗ-
ಳಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಾವತಿಯಾದರೂ ಇಷ್ಟು
ಹೊರಬರದ ನಮ್ಮ ರಿಪೋರ್ಟ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅವನ್ನ
ಹೊರದ.ಡಿ ಅವರ ಬಂದಾವತಿಯಾಗಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಅ-
ಬಂದಾವತಿಯಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ್ದು ಬಳ್ಳಾರಿ
ಮಾಸ್ತರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೋಗಿ ಮಾಸ್ತ-
ರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಪುಸ್ತಕ ಜಾಗ್ರತೆ ಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು,

ಬರಿಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಂಯೋಗಿ ಬರೆದು ಇದ್ದರೆ, ಬ-
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ಲೇಟೋನ ಆದರ್ಶರಾಜ್ಯ
ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಬರೆದು
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಬರೆದ
ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಆಗಬೇಕಲ್ಲ ಆ-
ದರಿಸಬೇಕು. ಬಂದ ಬಾರದ ಆಕಾರವಾದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು
ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ,
ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಯೋಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಸಂ-
ಸಂಗೀತ ಬೇಕಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಮಂತ್ರಸಂಪ್ರ-
ದಾಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಅದೇ ರೀತಿ
ಇತರರು ಯಾವ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾ-
ರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಮಂತ್ರಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗ-
ವಾಗಬಲ್ಲವು ಜನರಿಗೆ ಮಂತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಇ-
ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳು ಯಾವುವು; ಅವರ
ತ್ರದ ಅಂಥ ಮಂತ್ರಗಳು ಅವು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ
ಮಂತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಬಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ
ಬೇಕಾದ ಮಂತ್ರಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾ-
ಮತ್ತು ಅಂಥ ಆಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ...

ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆಯಬೇಕು.
ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯು ವಸ್ತುಸಂಬಂಧವಾಗಿರದು.

(೩) ಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು: ವಸ್ತು
ಸಂಬಂಧಿಸುವಾಗ ಕಾಲ್ಪನಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಂಗತ್ಯ-
ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯಾಂಶ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸ
ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ
ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ರನ್ನು ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ
ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಬರುವವೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂಬುದು
(ನಮೂನೆ ಅಂಕ ನೋಡಲಿ ಪೋಟು ನಲ್ಲಿ "ವರ್ಗಗಳ
ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು.)
ದಾವ ದಾವ ಸಂಗಾತಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಬಾರಿ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಕಾಮದಾರ್ಶ
ರಚಿಯುವ ರಳು ಹುಟ್ಟು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದು
ಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವವೋ, ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ
ವರ್ಗಗಳು ಬರುವ ವಸ್ತು ಭಾಷಾ ಮಂದಾರ ರು ಬರೆದು ರಚ್ಚು
ಕೂಡಾಗಳು ಬರುವವೋ, ಅವರ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ-

ಪುಸ್ತಕಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದಿ-

ಎನ್ನಬಾರದು.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತ್ರಯೋದಶವರ್ಷವಾದ ಪುಸ್ತಕ

ಸ್ಥಾಪನವಾಗುವವರೆಗೂ ಇಂಥ ಶಾಲೆಗಳವರೆಗೂ ಸಮ.

ಬಾಯಿಗೆ ವಹಿ ಒಂದು ಬರೆದು ಕಳ್ಳು ಕೃಷ್ಣವರದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ

ಮಸ್ತು ಬಂದಿಲ್ಲ ಒಂದೇ ಅವರ ಮುಖಾಂತರವಾ

ಗಿ ಜಿಲ್ಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ, ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪು-

ಸ್ತಕಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ಮುದಾರರು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು

ಮಾತ್ರ ವಸ್ತು ಅನುಕೂಲ ಆಗಬೇಕೋ ತಾವೇ ತಿಳಿ

ಯಬೇಕು.

(Signed) W. A. Russell.

[illegible]

True Copy

W. A. Russell.

A. G. K. [illegible]

नंबर ५८४ सन १८६५।६६

डेप्युटी इन्स्पेक्टर्स दक्षिण भाग यांस.

डेप्युटी इन्स्पेक्टर्स दक्षिण भाग यांस कळवितों कीं, तुम्हीं

आप आपल्या तालुक्यांतील व जिल्ह्यांतील एकंदर पुस्तक

संग्रहालया संबंधी वर्षांतून निदान एकवेळ तरी आ-
ह्माकडे रपोट करीत असावें. व या कामीं वर्षांतून एकवे-
ळ अगर सवड साधेल त्याप्रमाणें ज्यास्ती वेळां तुह्मीं स्व-
तः आप आपल्या हद्दींतील सर्व पुस्तक संग्रहालयांत
जाऊन बारकाईनें तेथील पुस्तकांची व हिशोबांची त-
पासणी करावी. आणि हिशोब दुरुस्त असोन नक्कि-
हितां राहिले नसतील तर तुह्मीं त्यावर आप आप-
ल्या सह्या कराव्या. परंतु तसें नसल्यास पंतोजीलो-
कांच्या ताब्यांतील पुस्तक संग्रहा संबंधीं हिशोबावे
वहिंत सही न करणेचें कारण लिहून सही केली ना-
हीं असा शेरा लिहावा. सदरहू आह्माकडे पाठविणे-
च्या रपोर्टांत ग्रंथ संग्रहालया संबंधी कामांतील हुशा
री किंवा गैर हुशारीची सर्व कांहीं हकीकत खुलासेवार
लिहिलेली असावी. ह्मणजे हिशोब दुरुस्त रीतीनें ठेवि
ले आहेत किंवा नाहीं, व या हिजेंत कितकीं पुस्तकें वे ळे-
च्या वेळीं जिल्ह्यांतील ग्रंथ संग्रहालयांतून मागविलीं
आहेत किंवा नाहीं व तालुक्यांतील पुस्तक संग्रहालयां
तून खेड्यांतील शाळांस पुस्तकें वक्तशिर रवाना न-

हाली आहेत किंवा नाहीं, पतीं तालुक्यांतील पुस्तकसं-
ग्रहालयांत असता त्यांची जोपा चिकरविली असतेकीं
या नाहीं, व लोकांस पुस्तकें कोणत्या पुस्तकाची गरज आ-
हे व शिलकेत आहेत तीं पुस्तकें कोणतीं व वास्तविक
म्हटलें म्हणजे एकंदरींत ठिक ठिकाणचे सरकारी पु-
स्तक संग्रहालयांत लोकांस जेथल्या तेथें पुस्तकें मिळ
तात किंवा नाहीं; व तेथील काम बराबर चालू आहे किंवा
नाहीं, हें पाहण्यास ठीक पडेल.

तुम्हीं तपासाकरितां जातां त्यावेळीं लहान गांवचे
शाळांचे पंतोजी लोकांनीं वेळोवेळीं आपआपल्या
शाळांस पाहिजेत तीं पुस्तकें तालुक्यांतील पुस्तकसं
ग्रहालयांतून मागविलीं आहेत किंवा नाहीं. हे बारका
ईनें पाहत असावें. म्हणजे असें कीं हरयेक विद्यार्थ्यां
स सर्व वर्गांत जीं जीं पुस्तकें पाहिजे लागतील तीं तीं
कानडी व मराठी पुस्तकें मिळण्याजोगीं आहेत किं
या नाहीं (नमूना नंबर दोनचे रपोर्टांत योग्य स्थळीं
हें ही ल्याहवें) जा जा लहान गांवचे शाळांचे पंतोजी
तालुक्यांतील पुस्तकसंग्रहालयाचें काम पहाणारा-

फडून घेतील तीं पुस्तकें घेऊन पायत्यामाग रेत भरतील आणि तो काम पाहणारा फिरता होईल पर्यंत तसा भरणा करवून घेत असेल त्या त्या ठिकाणीं पुस्तक संग्रहालयें किंवा तत्संबंधी हिशेब असून येत.

या भागांत ज्या ज्या पुस्तकांची जरूरी लागेल त्या त्या पुस्तकांची पुरवणीं करणें साठीं मुंबईस क्यूरेटराकडे पत्र लिहून पाठवावयास तुमची मरत व्हावी ह्मणजे त्यांचे मारीफतीनें जिल्ह्यांतील व तालुक्यांतील पुस्तक संग्रहालयाचें काम पाहणारे पाहिजे तसी पसंद पुरवणी करितील.

(Signed) W. A. Russell.
[illegible]

True Copy
W. A. Russell.
[illegible]

---

[illegible]

ಯಾದಿ

[illegible]
[illegible]

ತ್ರ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನಿತರವು ವಿಷಯಗಳು ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿರು-
ವವೆಲ್ಲಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕಿ-
ದು. ವಿಷಯಗಳು ಬದಲಾಗ್ರಹಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬರೆ-
ಯಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಅವರಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ ದೋಷವು
ತ್ರದ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಬರೆದು ಹೇಳಿ
ದ್ದನ್ನು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯೋಣ, ಈ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು.
ಅಂದರೆ ಅಕ್ಷರ ಶೋಧನೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವೂ, ಶಬ್ದ
ಜ್ಞಾನವೂ (ಪದವಿ) ಇವೆರಡು ಬಂದರೆ ಸಾಕು.
ಭಾಷಾಂತರವಾದರೂ ಅಕ್ಷರ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇವರು ಕಲಿಸುವ ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು
ಹೇಳುವುದು (ಅಂದರೆ, ನಾಲ್ಕು ಅರ್ಥೈಸುವುದು) ಶೋಧನೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

— ೧ ಯಾವ ವಿಷಯವಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ
ಶೋಧನೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಂ
ದರೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಕಲಿಸುವವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೋಧನೆಯನ್ನು
೨ ಮೇಲಿನವರು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಜ್ಞಾನವನ್ನು

ಸಾಲೀ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರ
ಕೊಂಡು ಬಂದು ದಿನಾ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ತಂತಮ್ಮ
ಗುರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

೪ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಅವರು ನಿತ್ಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾ
ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅಂದ
ಕ, ಓದೋಣ — (ಪದ ವಿಭಾಗ, ಮತ್ತು ಓದಿದ್ದರ ಅ
ರ್ಥ) ಭಾಷಾಂತರ, ಭೂಗೋಲ; ಇತಿಹಾಸ ಮ
ತ್ತು ಗಣಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂ
ಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು.

೫ ಮೇಲೆ ಬರೆದದ್ದರ ಒಳ್ಳೇಗಾಗಿ ನಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕ
ರ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಪತ್ರಕಸ್ನು ಅದ್ದರ ಸ್ವಾರಿ ಬೀಳ್ಳ
ದದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗಿನ ಸಾಲೆಗ-
ಳ ವೇಳ್ಯಾ ಪತ್ರಕಗಳನ್ನು ಹೊಸಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಹೊಸ
ವೇಳ್ಯಾ ಪತ್ರಕಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ, ಒಂದೊಂದು ಪ್ರ
ತಿ ನನ್ನ ಅವಲೋಕನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

೬ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಸಾಲೆಗಳ ಪಂತರು ಗಳಿಗೆ ಈ
ಮಜಕೂರು ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಅವರು ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧ ತಿಂಗ-
ಳಿಯ ವರೆಗೆಯು ದರ್ಜದ ರಕ್ಷಣೆಯು ಕನ್ನಡ ಮರಾಠ

[illegible]
[illegible]

W. A. Russell.

[illegible]

नंबर ५८६ सन १८५५।५६

याद्री डे. इ. दक्षिण भाग यांस कळविणेंत येतें कीं, सांगितल्या प्रमाणें लिहिणें व भाषांतर हे विषय शाळांतील वेळापत्रकांत योग्य स्थळीं मांडावें ह्मणोन आलीकडे तुह्मांस इकडून लिहून गेलें असून, त्या अन्वयें तजवीज जहाल्याचें अद्यापि दिसून येत नाहीं यास्तव हरयेक शाळेंत देश भाषे मध्यें सांगितल्या प्रमाणें लिहिणें आ अभ्यासाकडे हररोज बरोबर अर्ध तास नेमून द्यावा. ह्मणजे त्यांतच तो अभ्यास व दुसऱ्या हीं दोन्हीं कामें एका रमानें होतात. तितका वेळ भाषांतरासाठीं नेमावा. प्रमाणें ज्या शाळांतून कानडी व मराठी दोन्हीं भाषा शिकविण्याचा परिपाठ आहे. तेथें प्रत्यहीं हर एक विषयास अर्धा तास प्रमाणें २ तास नेमून द्यावे. कोणता ही विषय अर्धे पडून जास्त शिकवूं नये, असा नेम करावा

(४) वा, ह्मणजे तणेंकरून पाहिजे तो विषय शिकविणेस पाहिजे तित
का अवकाश सांपडेल.—— ३ वरचे वर्गांतील विद्यार्थ्यांनीं पु-
स्तक लिहिणे ज्या त्या शाळांतील वेळ खर्चून, न लिहितां घरून लिहू-
न आणून दररोज प्रातःकाळीं पंतोजीस दाखवावा. ४ स
दरीप्रमाणेंच इतर सर्व पाठ ह्मणजे वाचन, (व्याकरण व अर्थ केला)
भाषांतर, भूगोल, इतिहास, व गणित, हे सर्व घरीं शिकावें आणि ज
यारीनिशीं दररोज सकाळीं शाळेस येत असावें) अगदीं लहान मुलां
नीं ह्मणजे खालचे वर्गांतील मुलांनीं मात्र लिहिणें व आपले धडे शि
कणें हीं घरीं न शिकतां शाळेंत शिकत असावीं आणि त्याजवर शि
क्षक लोकांची नजर असावी— ५ सदर्हू मोंतजवीज होणें अवश्यक आहे
यास्तव शाळांच्या परीक्षेसंबंधीं ऐलीकडे हुकूम पाठविण्यांत आलेले
पत्रकास मेळ येण्यास्तव •इ• हे आपआपल्या ताब्यांतील शाळांतील
वेळापत्रकांत तुर्त फेरफार करितील आणि नवीन वेळापत्रकांचीं
एकमत पाहण्यासाठीं आह्मांकडे पाठवितील असी उमेद आहे.
६ कानडी व मराठी शाळांचे पंतोजी लोकांस माहिती व्हावी आणि
त्यांणीं त्या अन्वयें वागावें याकरितां सदर्हू मजकुराचा सारांश
(तर्जुमा) कानडी शा. प. का ज्या अं. धा. म. के. जाईल. सु. चिको-
डी ता. डिसेंबर
१२ १८६५

*W. A. Russell*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(Signed) W. A. Russell

[illegible]

True Copy

W. A. Russell

[illegible]

नंबर ५१२ सन १८९५।९६

सरक्यूलर यादि.

डेप्युटी इन्स्पेक्टर्स दक्षिण भाग यांस कळविण्यांत येतें कीं, ऐलीकडे त्यांकडेस शाळांच्या परिक्षेचा पत्रकाचा नमूना पाठविला आहे. त्यांत "गोळाचा उपयोग" हें एक सदर मांडावें आणि तालुक्यांतील व मोठाल्या देशभाषेच्या सर्व शाळांस गोळ पाठवून देऊन त्यांतील पहिल्या दोन वर्गांची या विषयांत परीक्षा घ्यावी. आणि परीक्षे समयीं पंतोजी लोकांना हा विषय माहित आहे किंवा नाहीं व त्यांनीं शिकविला आहे किंवा नाहीं यांजकडे नजर पुरवून नमुना नंबर २ चे शाळा तपासणी पत्रकांत तदनुसार लिहावें.

मु० कागवाड ता० १४ डिसेंबर १८९५

Signed) W. A. Russell

ए० इ० द० भाग.

W. A. Russell

True Copy
W. A. Russell
ए० इ० द० भाग.

# ಮರಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ೧ ೧೧ ನೆಂಬರ

---

## ಬೆಳಗಾವ-ಫೆಬ್ರುಆರಿ ೨೦ ೧೮೬೮

---

### *Notification.*

### ಇಸ್ತಿಹಾರವು.

ಅಂಕಿ ೬೨ ಸನ್ನ ೧೮೬೮|೬೯

ಬೆಳಗಾವ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃತ್ತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಉಮೇದವಾರರು, ಆ ಸಾ-ಲೆಯ ಹೆಡ್ಡ (ಪ್ರಮುಖ) ಮಾಸ್ತರನ ಕಡೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯವರಾಗಿರುವರೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರವರ ಕಡೆಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಓದೋಣ ಮತ್ತು (ಅದರ) ಅರ್ಥ ಹೇಳಿಕೊಡೋಣ.

ಬರಿಯೋಣ - ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬರಿಯೋಣ.

ಗಣಿತ - ಪಾವು ಪ್ರಮಾಣ, ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ದಶಾಂಶ

ಅಮನ್ರಾಂಕ

ಉಮೇದವಾರರು (೧೮) ಹದಿನೆಂಟುವರುಷಕ್ಕಿಂತ-
ಚಿಕ್ಕವರಿರಬಾರದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಆರೋಗ್ಯವುಳ್ಳ-
ವರಾಗಿಯೂ, ದೃಢಗಾತ್ರಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಇರಬೇಕು.
ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳಿಲ್ಲದ ಚಿಕ್ಕ ಬೋಧಕರೂ, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ-
ರೂ ಬಂದರೆ ಸಾಕು.

ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಮೇರೆಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದು ಯಾರು ಶಿಕ್ಷಣ
ಹೊಂದಲಿಚ್ಛಿಸುವರೋ ಅವರನ್ನೇ ಯಂದ ಸರಕಾರದವರಿ ಸಿಕ್ಕೆ-
ಸು ಅವರಿಗೆ ವಿಗ್ರಹ ವಿದ್ಯಾಸಂಗಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ವಸತಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ಕೊಡುವೆವು. ಇದಲ್ಲ
ದೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿ ಗಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳವು ಮುಟ್ಟುವ-
ದು ಸರಕಾರದ ವಿವರವು

(ಶಾಯೀನು ಶೋಧನ - ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ)

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೃಂದಾದರೆ ಪ್ರಾಂತಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆ
ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುವರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಆ ಸಾಲೆಯ
ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಟ್ಟ ಮೀರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.
ಆದರೆ ಅವರು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಆರಂಭದಿಂದ, ಇವು

[illegible]

W. A. Russell.

*Notice.*

## जाहिरात -

नंबर ६३१ संन १८६५/६६.

शेडगांव जिल्हा शाळेंत विद्याभ्यासाच्या जाग्याक-

रितां येणेची इच्छा असेल अशा उमेदवारांनीं अधका रान करितां त्या शाळेचे मुख्याकडे अथवा आपापल्या जिल्ह्याचे डेप्युटी इन्स्पेक्टरांकडे खालीं लिहिल्या अन्वये परीक्षा देण्या करितां हजर व्हावें.

कानडी व मराठी भाषांत वाचन व (याचा) अर्थ.

कानडी व मराठींत सांगितेला विषय लिहिणें, तेंव लेखन

गणित- समप्रमाण (सिप्रपोर्शन) व्यवहारीक दशांश अपूर्णांक.

उमेदवार वयानें अठरा (१८) वर्षांहून कमी नसोन शरीरप्रकृति निरोगी, व दृढ असे असावे. सरकारी शाळांतील शिक्षक किंवा मदतनीस येतील तर बरेंच.

सदरी लिहिल्या अन्वयें लायक असोन वरील विषयांत ज्याची परीक्षा उतरेल, त्याजकडुन करारपत्र लिहून घेऊन, त्यांस सदरील शिक्षाशाळेंत, दरमहा सहा रुपयांच्या विद्यार्थ्यांच्या जागा देण्यांत येतील. करार पत्राचा प्रकार.

(जामीन देणेचें कारण नाहीं)

उमेदवार लोकांनीं कारण परत्वें सदरील शाळेंत

दोन वर्षे राहून पराकाष्ठेची मेहनत घेऊन तींतील नियमाप्रमाणें अभ्यास करावा. परंतु शाळेंत दाखल जाहल्या दिवसापासून जी त्यांची साहमाही परीक्षा होईल तींत ज्यांची परीक्षा न "उतरेल" त्यास जिकडे पाठवूं तिकडे त्याणीं जावें. आणि एकवर्ष पर्यंत काम करावें, आणि लक्षांत ठेवावें कीं, ते ज्या जिल्ह्याचे अगर तालुक्याचे रहिवासी असतील तेथें सवडी प्रमाणें त्यांस पाठविणेंत येईल. आणि दुसऱ्या, तिसऱ्या सहामाही परीक्षा जाहल्या नंतर दराएक परीक्षेचे अंतीं जे बाहेर पंतोजीचे कामावर असतील आणि विद्याभ्यास करीत असतील त्यास सर्वांना पगार वाढवून मास्तरच्या जागा देण्यांत येतील.

मु॥ विजापूर
ता॰ डिसेंबर सन १८६५ इ॰

W. A. Russell.
ए॰ इ॰ द॰ भाग.

ಸರಕಾರದ [illegible]

[illegible]

ಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡಾ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಾದಗಿ, ಈ
ಪರಿಗೆ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದವರ ಕಡೆ
ಯಿಂದ ಬರೆದು ಹೋಗುವದೇನಂದರೆ— ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಇತ್ತಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷದಲ್ಲಿ ಬ-
ರೆದು ಕಳಿಸಿದ ವೇಳಾಪತ್ರಕದ ಪ್ರಕಾರ ಅಭ್ಯಾಸ
ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಡಚಣೆ ಹೋಗುವದು. ಅದಕ್ಕೆ
ಯುಕ್ತ ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡದಿಂದ ಮರಾಠೀ,
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಷಾಂತರವು, ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾಗಿ ಕನ್ನಡಾಂ-
ಗಾ ಮರಾಠೀ ಪೆಡೇ ಕಾಬಿಲಿಯಾಕ, ಇವೆರಡು ವಿಷಯ
ಗಳು, ಆ ವೇಳಾಪತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ, ಉಳಿದ ವಿ-
ಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಡೆಯು
ವ ಹಾಗೆ ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ತಾರೀಖು ೧೯ ಮಾಹೆ ಜನವರಿ
ಸನ ೧೮೭೭ ಇಸವಿ.

W. A. Russell.
ಎ. ಇ. ದ. ಭಾಗ.

# सरक्युलर नंबर १२४

अजम डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर्स आफ कु-
ल जिल्हा बेळगांव आणि उत्तरकानडा, धारवाड, कला-

दगी यांजकडे एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून कानडी येथली इंग्रजीतून विद्यार्थ्यांचे अभ्यासाकरितां लेखापत्रक पाठविलें होतें त्याप्रमाणें अभ्यास इकडे होणें करणें आहे. तरी सदहू लेखापत्रकांत मराठी वरून कानडी, व कानडीवरून मराठी ट्रान्सलेशन. व कानडी मराठी शुद्ध लिहिणें, वाचणें इतकें मात्र काढून टाकून बाकीचा अभ्यास शाळेतील मुलांचे शिकण्याचे शाळांप्रमाणें कमजास्त करावा. याप्रमाणें सर्व मास्तर लोकांनीं लिहून प्रसिद्ध करावें. कळावें ता॰ १८ जानेवारी १८५८ इ॰ मु॥ बागलकोट.

W. A. Russell

ए॰ इं॰ द॰ भाग.

---

*Circular 123*

ಸರ್ಕ್ಯುಲರ ಅಂಕಿ ೧೨೩

ಹುಜೂರ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ [illegible]
ಬೆಳಗಾವ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಾದಗಿ, [illegible]
[illegible]

ಈ ಬರೆದು ಹೋಗುವದೇನಂದರೆ:— ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಾ
ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಮತ್ತು ದೇಶಭಾ-
ಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಿಸಿ ಉಳಿದ
ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಮರಾ-
ಠೀ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವರು.
ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆದು ಅವರ
ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯಗಳ
ಬೇಕಾಗುವವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು
ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕನ್ನಡ ಬರಹ
ಮುಂತಾದ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಿಯುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಕಲಿಸಬೇಕು.
ಇಷ್ಟು ಅದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮತ್ತು
ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ
ಸ್ವಲ್ಪ (ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸೋಣ) ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಇದೆ. ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳ ಬರೆದು ಕಳು-
ಹಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಖ. ಮುಷ್ಟಿಬಾಗಿಲ ಕೆಲಸಗಾರ
೧

ಜನವರಿ ]
೧೮೭೭ ]
[illegible] ]

W. A. Russell

ಎಂ. ಇಂ. ಶಂ. ಭಾಗ.

*Circular*

# सरक्यूलर १२२

अजम डेप्युटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर आफ स्कुल्स जिल्हा बेळगांव आणि उत्तर कानडा, धारवाड, कलादगी यां जकडे एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून कळ मीं. हाल्लीं कितीएक तालुका स्कुलांत इंग्रजी मदतीस नेमिले आहेत त्याणीं कांहीं वेळ इंग्रजी शिकवून बाकी व्यावेळांत इतर अभ्यास चालवावा. येणें करून मे. डायरेक्टर सा० बहादूर यांचे सरक्युलराप्रमाणें हाय स्कुलांत जाण्याजोगे स्टूडंट होणेस अजमासें ४।५ वर्षें लागतील. तरि तसें नकरितां ज्या मुलांस सदर सरक्युलराप्रमाणें लिहितां, वाचतां वगैरे येत असून ज्यांची खुषी इंग्रजी शिकण्याची असेल त्यास सर्व वेळ फक्त इंग्रजीच भाषा. मराठी कानडीवरून इंग्रजी व इंग्रजीवरून मराठी कानडी या प्रमाणें शिकविणेची वहिवाट ठेवावी. याजबद्दल सर्व मास्तर लोकांशीं लिहून प्रसिद्ध करावे. ता. १९ जानेवारी १८६५

द॥ मु॥ बागलकोट.

*W. A. Russell*

ए. इं. द. भाग.

## *Notice.*

## ನೋಟಿಸು

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ— ನಿಮ್ಮ ಕಡಿಯಿಂದ ನಂಮ ಕಡಿಗೆ ಬರುವ ಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೀಬೇಕು.

ತಾ॥ ೧ಲೇ ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ಸನ ೧೮೭೬ ಇಸ್ವಿ

*Chanbusappa B. Dharwar*

ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಬೆಳಗಾಂವ.

---

## *Notice.*

## ನೋಟಿಸು.

ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದಾ ನಂಮ್ಮ ಕೆಳಗಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ— ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಸಾರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ, ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸುವದಂನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ಅಕ್ಷರ, ಜೋಡಕ್ಷರ ಮುಂತಾದವು ಮುಂತಾದಂಥಾವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವರು ನಂಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ತತ್ತು ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಸಮಸೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗೆ- ಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸುವರು [illegible]

೩. ಮೊದಲು ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ಸಾಸಾರದ ಹೆಸರದ್ದನ್ನು ಬರೆಯ
ಲಕ್ಕು ಬಿಡಲಕ್ಕುದಲ್ಲ ಬರದ ಬಳ್ಳಿದ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಖುದ್ದಾ
ಬರದವರನ್ನು ಸುದಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು. ಮು
ದ್ರಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ದಂಧಾದ್ದನ್ನು ದಲಿಸಬೇಕು. ತಿಳಿಯದ
ದಂಧಾದನ್ನು ದಲಿಸುವ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.

Chanbussappa. B. Dharwar

ಜಿ. ಶಾ. ಶಾ. ಬೆಳಗಾವ.

Correspondence

# ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

ತಾ॥ ತಾ॥ ಬೆಳಗಾವ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠ ಪತ್ರಕರ್ತ-

ಶ್ರೀಯುವರಿಗೆ-

ಬಿ. ಬಿ. ಕಲ್ಲಗಬರದ ಯಮರ ಸಾಯಂಗಳ ನ ತಂ ಮೆಸುಂದರ
ವಾದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರದು ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಿನದು.
ಹಂದನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟು.

ದಿನಮಾನ.

ದಿನಮಾನ ಅಂತ್ರೆ ಸೂರ್ಯನ ಮಹತ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದ ಮೊ
ದಲು ಮತ್ತೆ ಹೊಗದಾದ ಕಾಲ ... ಸತ್ರ ರಮಾನ-

ಚಿತ್ರ

ಪ್ರ ಅದೇ ದಿನಮಾನವು.

ಪ್ರಥಿವಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ದಿನಮಾನವು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಏನಕ ದಿವಸಂಗಿ ದಿಕ್ಕು ಅಂದರೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ದಿವಸ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ದಿನಮಾನವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಥಿವಿಯ ಮಧ್ಯರೇಷೆಯ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯ ಉತ್ತರ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳದ ದಿನಮಾನವು ಸಮವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದ ಅಂದರೆ ಉತ್ತರ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ದಿನಮಾನವು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದ ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳದಲ್ಲಿ ದಿನವು ಹೆಚ್ಚು ಆಗುತ್ತದೆ.

(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು)

ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಪಂಡಿತ, ಶಿರಾಳಕೊಪ್ಪ

ರಾ॥ ರಾ॥ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ ಅವರಿಗೆ...

ಚಿ. ಬಂ. ತರ್ಕಿಸಿದ ನಿಂಬಂಧ ತಂಮ ಸುಂದರವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿದ ದಿನ್ನಾ ಸಗುತ್ತಿಸಿ ಬರೆಸಿ ಅದರ ದಯಾ

ಶ್ರೀದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶತಕ
ರ ಸಾಲೆಗಳು ಇದ್ದು ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಜನರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ
ಬಹುಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತತ್ರ ಶ್ಲೋಕ

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುಷ್ಕಲೇನ ಧನೇನ ವಾ।
ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಚತುರ್ಥೋ ನೋಪ-
ಲಭ್ಯತೇ ॥೧॥

ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ, ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗಬೇಕಾದ
ರೆ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಬಹಳ ಹಣ ಕೊಡ
ಬೇಕು. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಈ
ಮೂರರ ಹೊರತು ನಾಲ್ಕನೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ಬರೋದಿಲ್ಲ-
[illegible] ಈಗಿನ ಸರಕಾರದವರು ಮೂರು ಅಡಚಣಿಗಳು
ದೂರ ಮಾಡಿ ಬೇಕಾದ ಜನರು ಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ
ಬೇಕು. ಎಂಬದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹು-
ಟ್ಟಿದ ಮೊದಲನೆಯ ತಿಂಗಳು [illegible] ಸಾಲೆಗಳು [illegible]
ಬಹುತ ಮರಠಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸಂಸ್ಕೃತ [illegible]
[illegible] ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕ
-ಳನ್ನು ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ [illegible]
[illegible] ಇದರಲ್ಲಿ [illegible] —

ಮತ್ತಿಗೆ ಮಾತ ಬರೆಸು. ಒಳ್ಳಗಚೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ದಂತ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಸಾಲಿಯ ಫೀಸು ರುಪಾಗ ಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆಯೂ ಸುಬೋಧ ಆಗುವದೆಯು ದೇಶದ ಜನರು ವಿದ್ವಾನರಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಿಂದ ಸಾಧಾರಣೆ ಯಾಗುವರು. ಮತ್ತು ದಂಡಾಶೀ ಹೋಗುವ ಹುಡುಗರ ಹಾಜರಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸಾಲೆಯ ಪಂತರರ ಕಡೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಕಡೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅಂಬಸ್ತ್ರೀ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಟ್ಟವದೆ ಸರಹಜನೆ ಮಾಡುವದು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಈ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಸುಖ ಜಾತ ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ.

ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಂಗೋಳ

## ಪಂತರುಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ-

ಸ್ಥಲ ಸಂಕೋಚತ್ವಾನಿಮಿತ್ತ ಕೆಲ ಪಂತರರುಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪತ್ರಗಳು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ; ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ಅಕ್ಷರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ, ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸಮಾಸಗಳನ್ನೂ, ತಪ್ಪುಗಳು ಹೋದ ದಕ್ಷಿಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಂದು ದಾನಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬರೆಯುವಿರಿ.

G. M. Canarese

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ೧ ೧ ಸಂ. ೬೨

ಬೆಳಗಾವ- ಮಾಹೆ ಮಾರ್ಚ್ ೧೮೯೮

## *Education.*

## ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಮನುಷ್ಯನು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳಹಾಗೆ ಕೇವಲ ಜಡಪ್ರ ಕೃತಿಯುಳ್ಳವನಲ್ಲ; ಅವನು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಕರ್ಮಫಲಕ್ಕೆ ಇತರ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಧ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಸಂಸ- ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವರ ಜ್ಞಾನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಂಶವು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಇದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅವನ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಬಂದ- ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವ ವಿದ್ಯೆ, ಅವನ ಕೃತ್ಯಗಳ ನಡೆ ತೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ- ನ್ನಾಗಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರ ವರ್ಣನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅ- ಭ್ಯಾಸ ಸಾಧನವು ಅನುಭವವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು

ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಬಿಟ್ಟ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರರ ಸಹಾಯವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಪರರ ಸಹಾಯವೇ "ಶಿಕ್ಷಣ"ವು.

ಇದರ ಬಳಿಯಲೂ, ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒದೇ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುವವರು ಬಹುಜನ. ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಹು ಚಿಕ್ಕ ಒಂದು ಭಾಗವು. ಶರೀರದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಗೊಳಿಸುವದು ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿಸು-ಒಯ್ಯುವದೂ, ಗಣಿತ ಮತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧು ಮಾಡುವದೂ, ವಿಧವಿಧದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿಯುವದೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದೂ ಇವೆಲ್ಲ ಸಾಧಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮಗಳೆಂದೆನಿಸುವವು. ಈ ತರಹದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಾರೀರ, ಮಾನಸಿಕ, ನೈತಿಕ ವಿಷಯದಿಂದ ಮೂರು ವಿಧವು. ಈ ಮೂರು ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವವನೇ ಶಿಕ್ಷಕನೆಂದು ಕರೆಯಿಸುವನು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯೋಣ, ಮನನಗಳು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಪಾಠಶಾಲೆ ಇವೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈಗಲಾದರೆ, ಗ್ರಂಥ ಮಾಲಿಕೆ

ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಶಾರದೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ. ನ-
ಲಿಯುವವನು ಹರದಾಸನು ಬಿಲ್ಲದೇಶದಲಸ್ಥಾನ ತತ್ತ್ವಮದಿಂ
ದಲೂ. ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ನಿಲುಹೋಗುವ ಸಮರ್ಥನಾದ
ನಂತರ ಬೇರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನ ನಗ್ರಸ್ತರುಪದೇಶನಕ್ಕೆ ಬರುವ-
ವು. ತತ್ತ್ವಾವಗಾದಲ್ಲಿ ಶಾರದೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿಂದ ನಿಲುಯುವವ.
ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ತತ್ತ್ವ ಸಾಧನವು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಲ
ಶಾರದೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಮುಖ್ಯ ಗ ಶಿಕ್ಷಣ ದಬದ್ಧ ಸಾಧನವಮಾಡಿ
ಗೊಂಡು, ಉಂಬಳಿನ ಮುಸ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಗ್ರಹ ನಾನಾಯದಿಂ
ದಲೇ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ ನಡಿಸುವರು ಯಲ್ಲಿಗೂ ತತ್ತ್ವಮೂ
ರ್ಗವಾಗಿರುವದ ಅತಿಪರ ಶಾರದೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಷಯ
ಕ್ರಮ ಅತತ್ತ ಗ್ರಂಥ ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ
ತ್ರಗ್ರಂಥ ಅಭ್ಯಾಸಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಚ್ಚವು. ಭಾಷೆ
ಯನ್ನು ಬನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ವಿಷಯಾಂತರ ಗ್ರಂಥನ ಹಿಯಲ
ಕ್ಕೆ ಸೋವವನು ಮರಳು ಲಿಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟುವವನಂತೆ
ಪ್ರಯತ್ನ ಹೊಂದುವನು.

ಅನೇಕರು ನೆನಸುವ ಹಾಗೆ ನಂದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಬಹಳ ಸು
ಲಭವಾದದ್ದು ಅಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ತನ್ನರಿಂದ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿಯ
ಸ್ತ್ರ ಮಾತ್ರ ಹಾ ಲ್ರತೋಟ ಸೂತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿಜನಟ
ವಾಗಂದರೆ ಗುರುಗಳು ನಡಿಸುವ ಲಾಭ ... ನರ

ತಿಗಳೂ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳೂ ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವರು
ಬೇಕಾದವಾಗಿರಲೆಂಬುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಅದಕ್ಕೆ
ನ್ನದ ಬೆಸ್ತೆಯಿಂದ ಕೊಡಲಿ ವರಗಾತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ನಿಂತಾತ
ಪ್ಪುಲಿಂ ಬಾಗವದನ್ನಿ ಸಾರಣವೇ ನಂದಕೆ ಕೃಪಾವರದಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನವುಂದ ಮತಿಗಳೇ ಮಾತ್ರಸ್ಪಂದ ಕಾರಿಗಳಿ-
ಪ್ಪ್ರಕಲಸು ವಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯು
ಬಹ್ರಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಲೆಯಿಲ್ಲದವಸುತನ್ನೂ
ಪ್ರಿಹೊರಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆಯಲ್ಲಿದಬೇಕೆ, ಯಾವರಿನ
ವಸಾಗಬೇಕೆ, ಎಂದು ಪ್ರಶೋಚಿಸುವನು. ಸಂತೋಷ
ಯಕೆಲಸ ನಡಿಸಲಾರದವ ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲ, ಅರಸ್ವತ-
ಕೃಷ್ಣ ಐದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕು, ಎಂದು ಯಲ್ಲರೂ
ಯಾಗಿತು, ನಿದಿಂದಕೆ ಸಂತೋಷಯ ಕೆಲಸವು ನೀರು ಹೋ
ದವದಕ್ಕಿಂತ ಬಹುಸಾರವಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗಳೂ
ಕಲೂ ಹೇಗೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ನಿಕಲ್ಲ ಅನಂದ ದೇವರು
ನಿಬದ್ಧ ಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಉವದುರುದು ವಾಗಿದೆ
ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಡೀಸವಿದಾಸಿಗಳಾದ ಬಹುಸ್ಥಳದ
ವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದ್ಧಾಂಗವಸ್ತ್ರವ ವಿಜ್ಞಾನ ಮದ್ದು
ದಕ್ಷಿಣಿಗಳಾದ ಹಾಸ್ಯಜ್ಞಾ ಮಳ್ಳಾನಿ ಮತ್ತೊಂದಗೆ ಸುವ
ಸುದ್ದ ಸುಭಾವರೇ ಅರಬಸವತ್ತ್ರಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು

ಕಲಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುತ್ತ. ಉಪದೇಶಕರು
ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಾನ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಸಿದ್ದಾ-
ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗ ವಿಲಾಯಿತಿ ಮೊದಲಾದ ಅತ್ಯುತ್ತ-
ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂ-
ಗತರೇ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬಹುಮಾನ-
ವಾದರೂ ಉಂಟು. ಇಂಥಾ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ತೋ-
ರಿಸಬಹುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ-
ರುವರು ಆ ದೇಶದ ಘನತೆಯ ಗುರುತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ-
ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಜನರಿಗೆ ಹಿತಪಡಿಸುವ ಅನೇಕ
ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ದೇವಾಲಯ, ಧರ್ಮಶಾಲೆ, ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಸೇತು, ಮೊದಲಾದ-
ವುಗಳಿಂದ ಲೋಕದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಿತವು ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗು-
ತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮಹಾಧರ್ಮಿ-
ಕರೆಂದು ಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ವಿದ್ಯೆ
ಕಲಿಸುವದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲವೋ!! ಈ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳು ಯಾ-
ಕಲವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೋ, ಅವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹಿಂದ
ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಯಾರಿಗೆ

ಕಲಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದಲೆ ಸಕಲಾಂತ ಐಹಿಕ-ಪಾರಲೌಕಿಕಗಳಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಂದ ಅನ್ಯವರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶೀಲ ಶಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರವದು. ಅಲ್ಪಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನವಂತರಿಗೂ ದ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸವಿದು. ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಪಜ್ಞರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಕೊಡಬರುವಾಗ ದೇಶದ ನೀಚಾವಸ್ಥೆಯೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಅದರ ಉತ್ತಮಾವಸ್ಥೆಯೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬುದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. (ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.)

---

## *Hints to Masters*

## ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಸೂಚನೆ.

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಹೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರು ನೋಟಿಸ ಮೊದಲಿನ ಮನೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರವರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ ಯಷ್ಟೋ ಮಾಸ್ತರರಿಂದ ಅನಾಸ್ತ್ರ ನಮಗೆ ಪತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೊತಾನಿ ಉಲ್ಲರವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜ, ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶಸ್ಥರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಮಾತು ಬರುವದು ಸಂಭ-

ದಲ್ಲಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳತಕ್ಕವಾದ ಸಂಗತಿಯೇ
ನಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರತಿ ಜನರನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಪಡಿಸುವ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಕೂಡಾ ವರದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಜ್ಞೆಯನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯಾವತ್ತು ಜನರದೂ ಕರ್ತವ್ಯವಾ
ಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕಾದರೂ ಕ.ಕಕ-
ಹುಟುವರೂ, ಕಂಟರೂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು
ರುತ್ರೇವೆಂದು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಮಾಲಾಪತ್ರ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವದು ಯಾರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿದ. ಇದರ
ಕೂ ಪಿರಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸೋಣಾದರೆ
ದಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರ [illegible]
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಂಬ ನಿಜಗುಣ್ಯ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯು
ತ ಇದರಿಂದು ನಾವು ಕೋಶಿಸಬೇ: ಇದರ ಮನಸಿಗಬ
ದಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದು ಸ್ವಂದು ಮುಂದು ಸೋಂಪದೆ ಅಸ್ತ್ರ
ತಿದ್ದಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇರಿಬ ಅವುಗಳ ನಿಜನ್ಯವನ್ನು ಬಿಡು
ಗೊಳ್ಳದೆ ಹಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಸುವವರು
ಸ್ವರ್ಗವೇ? ಅವರು ತಮ್ಮ ಮುಟ್ಟುತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಯೇಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ

ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ [illegible]

మాత్రమేకాక, స్వదేశీగా మహారాష్ట్రదేశస్థులందరి
పత్రికవల్ల జనరంజకంగా ఉంటుంది. మరాఠీ కేసరి
చేసే ఈ పరభాషీయులతో అవకాశం చక్కని అవ
తిష్ఠకు కృషి చేసి అనేకులను యత్నం మాత్రమే
కాక అని. ఆదాయమునుబట్టి, దానికి మహా
జనాదరణ పొందినదానికి సాక్షి వంద రెం
డు పత్రికలు అదనపు ఆర్థిక లాభార్జనార్థం వా
ళ్ళు నిర్వహించిన పత్రికలు అనేకం. వాటిలో నావ
ర్థికంగా నష్టం మరాఠీ కేసరి పత్రికలో
దు ప్రకటనలు వేసే. ఆ పత్రికల్లో ప్రకటనల ద్వారా
వ్యాపారాలు కొందరు, పాఠ్యగ్రంథాల ప్రచురణ
కర్తలు పత్రికలు, అర్థశాస్త్రవేత్తలు, విషయగ్రంథ
ములు ఇవన్నీ తమ వర్గాన్ని బలపరిచే!

" రాజమాన్యులైన తెలుగుగా ప్రసిద్ధమైన పత్రి
కలలో ఇపుడు — ఏ సంస్థకు లేనంత ప్రచార
సామర్థ్యం కలదని, మరాఠీ పత్రికలన్నింటిలో
పెద్దది, స్వతంత్రమైన పత్రిక, కొన్ని చోట్ల
ప్రసిద్ధమైన విశ్వాసం కలిగి ఉంది అని వారు ఇచ్చిన-

ఉదాహరణ

ంరుకు పాయిశ్చటి నశ్చటా॰ మన్నప్రశ్నార॰ ఉం॰ చిత్ర
ఆంగ్లమూలకు సెయిన్ ఖలి దిత్రగాం పా వూత్రునా
ల్ను కు పాయిచ్చు యిటినశ్చటా॰ మన్నప్రశ్నార మాత్రు
ఉదశ్చనం ష్టా ౩॰॰ ధుం॰ పాకు కు పాయిలా ఉత్రిదా
ధదరదప్రశ్నార త గొం డా షాం గు దావదరదప్రశ్నార
మాతిప్ప చంకేత్రుఖలి దిశాటుద్దు మాత్రుత గొ॰
తద్ద ఆం త్రుకు దల్లా శిశదన్నాల్లు మూనా ఆగచేరు.
నదరిపుదదరణ దావనాదవు మూస్త్రర రితివారమా
చిత్రసిద్ధ మాత్రను శింగహాన్లా ఆకే — ఉన్నరటోల్ల
గసాల్లి స్థాతన తిగినకా సత్రకుతింగ్లా ఆ ఇత్రు
ఉన్నల్లి రం మి టహారక్తయిడ్రుదమ్త్రిలక్షాలకా అదే-
యిదలసిల వాగి ము॰ద టారక్తు తి గ్లనటి దనే టి ప్నథా!
ఈ మేలిలగా నమ్మ వేఖటించ నా పుతరరరుదు
గ్లన్నగిసి అవహాస్త్రవామపల్లి సంతోషవరుత్రేవం
డు నమ్మ వాటరర మనస్సిగి షూల్లి య టారదం టదా స్త్ర-
ధీసుత్రేవే- వావు టేదిశొల్ల వటల్లి ఇష్టే, యిం
నందటి, జనరల్లి నరుత్త వరవస్న స్త్రీ రతి సిదవరు తా
వు లవరక్త తక్షవరానిరజాగస్తు ఇరుత్రే పింద లేరి

ఇను వల్లయు తృప్తిని చెందుట. పుత్రులీయు దమంది
తాను చనిపోని చెయుననుకొన్నాడు దండుచు వచ్చినను
మనుటదినాం [illegible] పుత్రగల్పత్తియాయెనని సుతవృద్ధిగల్గి-
నట్టి బ్రాహ్మణున్ని [illegible]. [illegible] వెయుచుగ
[illegible] సిద్ధియు [illegible] ఇది
ల్లు కూడు వల్లనైబుత్రమువుంటు నది; అందరి అత్తమ
వు అవశ్యముగాని నిష్ఠం [illegible]
నిం [illegible] — దేశాధికారి గల్గు నిమగ అత్తనే మాం
[illegible] అవేల్లయు త్రిగూచుల్లు, నిష్ఠ
వేదవృద్ధి, త్రమవూ [illegible] యమ, మంత్రనమగ
నిత్య [illegible] పుత్రుగల్గును [illegible]
యు [illegible]
[illegible].

నమగ పుత్రులీయు వవరు, అవేరమో [illegible]
నప్పుడు, [illegible] మూవరలఖిలా
[illegible]
[illegible].

౧ [illegible], [illegible], [illegible] మంతాలడేన

శాస్త్రీయవిషయములగ్రన్థములందు నుండి భగవద్గీత
తగదనరాదు. యూరోపులో ఇంగ్లీషు విషయములగ్రన్థములు
తమదేశభాషలలో వ్రాయబడినవి. ఇదియేదని నమ్మి అభిప్రాయము
కల్గు. శ్రుతితర్కభాషలయందు [illegible] వచ్చు మనుష్యు
లందరికి వాదనాశక్తి కలుగజేయునట్టి వివరణము
లను వరుస తక్కువగా ఉండును. బాగుగ వచ్చునట్లు
విషయము తెలుపవలెను. నవీనమునవలె వ్రాయవలెను. ఈ
విధముగ యూరోపులో శాస్త్రీయ విషయ గ్రంథములు నా
నాటి సంస్కృతము ఇంగ్లీషు భాషలందు ప్రసిద్ధ
ప్రతిభాశాలులు వ్రాయగలరని చెప్పవలెను.

― ఈ ప్రతిభాశాలులను వ్రాసినా మొదటి భావము
విషయము తెలుపుటకు ―

౧ శాస్త్ర పుస్తకము ― ఇదియొక దుష్కాల ప్రసిద్ధి
నడిచిన నాటకము ― చెల్లెలి చెల్లెలి
స్త్రీలకు పంచాంగము చేయుట
ఆ వ్యాకరణ సంస్కృత కావ్యములు
దీని అర్థము తెలియును.

― శాస్త్ర గ్రంథములు ― మనకు ఉండవలెను. వినుము
ఈ పుస్తకములు తెలుగున వ్రాయవలెను.

ಮುತ್ತಾರೆ! ನೌಕರಿ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ. ಬಂದರ
ರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಹಾಯ
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! ಯಾರು ಅಪಾಯ ಬಂದಿತೆಂದರೆ!
ಮುಂದೆ ಯಾರಿಂದ ಯಾವರೀತಿಯ ಸಹಾಯ ಬೇ
ಕಾಗಿದೆ! ಬೇಹಾದರೆ ಊರವರಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷ ಸಹಾಯ
ವಾಗುವದು! ಇತ್ಯಾದಿ.

೩ ಶಾಲಾಗೃಹ— ಸರಕಾರದ್ದೋ, ಬಾಡಿಗೆಯದೋ,
ಊರವರದೋ! ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿ ಉಂಟೋ! ಇಕ್ಕ-
ಟ್ಟೋ! ನೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇನಾದರೂ ಅಪಾಯಕರವಾದ
ಸಂಗತಿಯುಂಟೋ! ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸಾ
ಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಇದೆಯೋ! ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾ
ನಿಯುತ್ತದೆ! ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ, ದುರಸ್ತು ಮಾಡುವ
ಯಾ ಬಳ್ಳಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಯಾರದಾದರೂ ಉಂಟ
ಆದುತ್ತಾನೆ! ಇತ್ಯಾದಿ.

೪ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು- ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಭಾವಗಳು;
ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ಕಷ್ಟಗಳು! ಅವರ ನಿತ್ಯ
ತನ್ನಾಗ! ವೈಶ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೋ! ಇಲ್ಲವೋ! ಬರ-
ದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣವೇನು! ಮಂದಬುದ್ಧಿ
ಶಿಕ್ಷಕರೆಂಬುದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಯೇನು ಕಾರಣ! ಹಾಗ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ಯಾದಿ.

೩ ಅಭ್ಯಾಸ —— ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇನೇನಾಗಿದೆ? ಮುಂದೆ ಏನು ಕಲಿಸುವರೊ ಯೋಚನೆ ಮಾಡು! ಊರವರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಯಾವ ತರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ?- ನೀವು ನಡಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಊರವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೂ ಏನಾದರೂ ಅವಕಾಶವುಂಟೋ? ಇತ್ಯಾದಿ

೪ ಊರವರು — ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯೆಷ್ಟು, ಕುಲಗಳೆಷ್ಟು? ನಡತೆ ಹ್ಯಾಗೆ? ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ಯಾವದು? ಶಾಲೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಯೇನಾದರೂ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳುಂಟೋ?

೫ ನಿಮ್ಮ ನಡತೆಯು — ನೀವು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಊರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತೀರಿ? ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಯಂಥಾ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಊರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮಗೆ ದ್ವೇಷಿಗಳುಂಟೋ? ಊರವರ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಪಕ್ಷವಾದಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೀರೋ?

ష్టు త్రాశంయోః॥ ఇత్యాది.

భ్రామక్షాదేశస్య — ఏకస్యాం చ॥ నిత్యశాకయ
స్య యోరిత్యస్య నుశాకాలంబు గదవ॥ యాద
ఒపానున్నాంట అవన్నముత యుటయు॥ గ్రాం
గ్రాసుభవ — (గ్రాదుయుల్లాశాబిశేషవాద-
ష్ట) యావటకయాగిశలుపదు బిశేషలాభ
వరవాదన్య॥ శలుసుపాగటిద్రాశ్రిగ్యులతన్న
త్రవెన్నైక్షగిజగల్గాపక, మాత్రాపదపకారప్రటత్ర
దింద నిష్కటాః ధవ యన్నశేఖ్యవర యుధుటు
పాయు॥ రంయగరన్నము ట్రిసిశాఖ్యవలుపా
యవేశను॥ లారవరసంగవయావయధపా
పఠింపు వదు అభావదన్య॥ మ యుష్యగస్థ-
రిగిశాలక్షలక్ష్మిణాగస్తపవ్యగ్యన్నశల్యత్వసాధ్య
ప్రకి నపంసా, అపరిసా, యాహ్వను శ్రీంశకదుం
టా స్తుత్తవ॥ మానారలారఅత్యుశయుక్తవా
దపాంగళగ్యన్నస్పసదరివక్లగ్నబడయు-
డుడు.

౧౦ ప్రదేశ్వబిశేషగ్యవగాణి — నిష్మలార్లు,
యా ఇవవనిశిషాంలీ యల్లాంపబేమంతాన్.

పాదతీర్థ, క్షేత్ర, నది, నక్షత్ర, సుకృ, గ్రా
మాదిగళల్లోన చమత్కారగళన్ను బంధుగళిగె
హేళి, అవన్నెల్లరూ బహు ప్రీతి యింద
కేళువరు.

౩ గండసరుగళల్లి చేరికొండిద్దాగ తీర్థక్షేత్ర మహి
మెయాదమట్టిగె యాత్రార్థ పాదపాంచాలి గళన్ను బరెయుత్తిద్ద
౨ నన్న దశరథరు వనవాసత ముగిసి గళన్ను అగాగ్గె హేళుత్తిరు
మదమగె సంస్కృతశ్లోకగళు, శబ్దగళ ప్రయోగ,
భాషాశుద్ధి, జాతిగళ ప్రయోగ మొదలాదవుగళన్ను-
అతుకొళ్ళువల్లి అభ్యాసవిరబారదు.

౪ మహారాష్ట్ర శబ్దగళూ, భాషాంతరాదిగళూ, జాతిగళూ,
ఇవెల్ల మాత్రవల్ల నన్న మిత్రగళల్లి బరబారదెంబ బిన్న
బహుజాగ్రతెవహిసిరు. శుద్ధకన్నడ శబ్దగళన్ను ప్రయో
గిసువదు అత్యుత్తమ, సంస్కృతశబ్దగళను సహ మధ్యమ,
ఉమిన్ని, మూరు భాషాంత్రయమాడువదు కనిష్ఠ
వెందు తిళుకొళ్ళబేకు.

౫ పత్రద విస్తారవు బహళ అధిక విస్తరవాగద బందు
మట్టదల్లి ఇరబేకు. అదక్కె హెచ్చినదాగి అధికవా-
గబారదు.

೭. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು, ಮಾತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಓದಿ ಬಹು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನಮಗೆ ತಲುಪಿದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾಗದಗಳು, ಪ್ರಭಾಕರನು ಭಾಷಾಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಉಭಯತರವು ನೆರವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಬರಬೇಕು. ಪತ್ರ ಬರೆಯುವವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಹು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ತಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯ ಪಡಬಾರದು. ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಂತಿಯ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವದನ್ನು ಯಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

---

*Circular*

ಸರಕ್ಯೂಲರ —

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕಾನಡಾ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರು
ವ ಮಾವತ್ತು ಸರಕಾರಿ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಸಾಲೆಯ ಮಂತೋಜಿ
ಗಳಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡುವವರು ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ— ಸಾ
ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಡುಮಗರಂ ನಕೆಗದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ-
ಮೊದಲು ಅವರರಿಂದ ಛಿಂದ ಫೀ ದಸ್ತುಲ ಮಾಡಿಕೆಗದು-
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಕೊಡಬಾರದು. ಮಾದ-
ರಿ ದೇವನಿ ಫೀ ದಸ್ತುಲ ಪಾಸ್ತ್ರದಾ ಅದೆ ದಿವಸ ಹೆಮಲ್ಲಿ ಜಮಾ
ಮಾಡಬೇಕು.

*Chunbukappa*
*B. Dharwarker*

ತಾ॥ ೧೧ ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೧೮೮೦
ಮುಕ್ಕಾಂ ಮನವಳ್ಳಿ
ಡಿ. ಡೆ. ಇ. ಬೆ. ಮ. ಉತ್ತರಕಾನಡಾ

---

## *Notice.*

## ನೋಟೀಸು.

ಕೆಲವು ಮಂತೋಜಿಗಳು ಮನಸ್ಸು ಬಂದಹಾಗೆ ಮತ್ತಾ
ರೆ ಅಪ್ಪನೇತಂಮ ಸಾಲೆಯ ಕೆಲಸ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ರಜದಿ ಕೊಟ್ಟು
ಸನಂಮ ಛೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಗೈರಸಿಸ್ತು. ಅದಂ
ದ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕಾನಡಾ ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರು
ವ ಮಾವತ್ತು ಮಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ.

ಕರು ಮೊದಲನ ಮಕರದಿಂದ ಅಪ್ಪನೆ ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳ
ದು ಭಟ್ಟ್ರನಬರುವದೇ ಸುಕಾರಣವಿಲ್ಲವು; ಇಂದರೆ ಆ
ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಜವಾಬುಸಾರನದೇ ಕಾಗುವದು.

Chunbuppappa B. Dharwarker

ತಾ|| ೨೫ ನೆ ಪ್ರುಅರಿ ೧೮೬೬ } ಬಿ. ನಾ. ನಾ. ಚಿಕ್ಕಗಾವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕಾನಡ.
ಸಂಕಾವಿ

---

*Notice.*

## ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕಾನಡಾ ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗ-
ಳಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸಂ. ಸ್ಕೂ. ಜರಗುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳ
೬— ನಂಬರದಿಂದ ಬರುವ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬರು ಸಂ. ಸ್ಕೂ.
ಜರಗುತ್ತಬರುವದರ ಬದಲು ಬರುವ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾ
ಡುವದು ನಂ. ಮನ್ನಿಸಿ ಬಹುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
ಶಿದಿಯಲು ನಂ. ಬರುವದರ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯ
ಕೊಡಬೇಕು. ಮುಕ್ಕಾಂ ಧಾರವಾಡ ತಾ|| ೨ನೇ ಫೆಬ್ರುಅರಿ ಸಂನ
೧೮೬೬ ಇಸವಿ.

Chunbuppappa B. Dharwarker
ಬಿ. ನಾ. ನಾ. ಚಿಕ್ಕಗಾವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕಾನಡಾ.

— १७४ —

*Notification.*

# जाहिरात.

कलबुरगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस कळावें कीं,

१ कसबा अनंतपूर तालुका हुनगुंद येथील शाळेचे चौकसीस आम्हीं गेल्यावेळीं, तेथील मास्तर गोविंद दुरंग गहुले हे हजर नसून, त्याणीं शाळेची जागा गांवांतील आपल्या स्नेही लोकांस जेवणावळी करितां दिल्ही होती, असें अढळून आलें. शिवाय मुलांची हजरी वेळच्यावेळीं घेतलेली नव्हती. व वेळापत्रकें लाविलीं नव्हतीं. असा गेरशिस्त प्रकार दिसून आलेला मेहरबान एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बहादूर दक्षिण भाग यांच्या नजरेस आणून सदर मास्तर यांस पांच रुपये दंड करण्यांत आला आहे.

२ कसबा निडगुंदी तालुका बागेवाडी येथील मास्तर अनंत गणेश याणीं फीच्या पैशाचा भरणा हुकूमाप्रमाणें न करितां आपणा जवळ ठेविला. व दरमाही पटवगैरे कागद इकडे पाठवायाचे ते कितीएक महिनेपर्यंत पाठविले नाहींत, व त्या बाबरींत हुकूम गेलेले त्यांचा जबाबही दिला नाहीं. हाही मजकूर मे० इन्स्पेक्टर साहेब ब

हादूर यांस कळवून सदर मास्तर यांस ही ५ रुपये दंड करण्यांत आला आहे.

२ वरील मजकूर वाचून आमच्या ताब्यांतील सर्व मास्तर लोक आपापलीं कामें मोठ्या तत्परतेनें करून, सरती किंवा हुकुमाची अमान्यता केल्याबद्दल किंवा गैरशिस्त वर्तणूक केल्याबद्दल, आपली अप्रतिष्ठा व नुकसान होऊं देणार नाहींत अशी आशा आम्हीं बाळगतों.

मु॥ मुधोळ<br>ता० २२ फेब्रुआरी १८६६

*Vishwanath Vishnoo*<br>डि० इ० इ० जि० कलादगी.

---

*Notification.*

## जाहिरात.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कूलमास्तर लोकांस देण्यांत येते कीं, ज्यापक्षीं जिल्हा मजकुरीं इतर खात्यांत सर्व दप्तर व पत्रव्यवहार कानडी भाषेंत चालू झाला आहे, त्यापक्षीं आमच्या खात्यांत ही त्याप्रमाणेंच चालू करणें योग्य आहे. यास्तव मास्तरांनीं आमच्याकडे रिपोर्ट किंवा दुसरे कागदपत्र पाठविणें तें ता० १ माहे मे १८६६ पा-

सून कानडी भाषेंत लिहून पाठवित जावें.

सु॥ मुधोळ
ता॰ २२ फेब्रुवारी १८६६

Vishwanath Vishnoo.
डि॰ इं॰ इं॰ जिल्हा कलादगी.

---

## Correspondence.

### ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶವು.

ಹಾವೇರಿ— ಇಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಬೆಳೆಯು ಭಾವಿಯ ನೀ-
ರಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿ ಯುತ್ತದೆ.
ರಾ॰ ರಾ॰ ಮಾಧವರಾವ ಕೃಷ್ಣ ಇವರು ಮೊದಲು ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿ-
ಸಿ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರಮಾ-
ನಂದ ದಯಾರಾಮ ಇವರು ಬಹು ಶ್ರಮದಿಂದ ೧೪॰ ರೂ॰
ರಾಮೂ ದಿಕ್ಷಿತ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶಾಲಾ ಗೃಹವನ್ನು ಇವರೇ ಮ-
ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕಡೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದವರು,
ಸ್ಕೂಲದಾರರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

---

ಹುಲಕೋಟಿ— ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಶಾಲೆಯ
ಸ್ಥಾಪನವಾಯಿತು. ಶಾಲಾ ಗೃಹವು ಸಣ್ಣಗಿದ್ದದರಿಂದ ಹು॰
ಬಳದವರು ೫॰॰ ಹುಲಕೋಟಿಯವರು ೪॰॰ ಸರಕಾ-
ರದವರು ೪॰॰ ರುಪಾಯಿ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದರಿಂ

ದ ಹೆಗ್ಗಣ ಜನೇರಿಸಲಾಯಿತು. ದಹಲನ ನಡೆದವು. ಅವರ-
ಸುಪುತ್ರ ಸೋದರ ಮರ್ದನಾನನ್ನು ವಸೂಲಾಗಿಲ್ಲದಿರಲು ದ
ಕಲಿನ ನಿಲ್ಲುವದಾದ ಕಾರಣ ದಿವಸ ಅನ್ನ ನೆಡೆಸ್ತ ದತ್ತ ಅಗ್ಗ
ವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

---

ಬನೋಶಿ — ಖಾಜಿಮೇಜು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ
೩೩॥ ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲಾಯಿತು. ಮನೆತೆರಿಗೆಯನ್ನು
ಯೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮರದ ಮೂರು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಮಾಮ-
ಲೇದಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸಾಸರಾಜನ
ಯಶವಂತನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಸೌತ್ತುಮಾಸ್ತರನು, ಸಿದ್ದಾಮರರ
ಜಮಾದಾರರು ಕಾರೆಯನ್ನು ಸೋದಿನ ಸಂತೋಷ ಪಡುವರು. ದ
ಪಾಯಿಸಿ ೧ ಆನೆ ಪ್ರಸಾರ ಸತ್ರದಿಂದ ವಸೂಲಿಯ ನಡೆದವು.

---

ತೇರಗಾಂವ — ಊರಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ೭೦೦, ಊರವ-
ಸೂಲು ೫೦೦ — ನಾಡುಜಡಂಜಕ ಅರಲನಾಮತಂತ್ರ
ಮಾಮಲೇದಾರ ಸಿಕ್ಕುಮದಿಂದ ಕಾರೆಯ ಸ್ಥಾವನವಾಯ
ತು. ... ದಂಡ ಸರ್ಕಾರ ಸೋಸಾರಿಂದ ಇವರು ಕಾರಕತ
ಸ್ತ್ರೀ ಪು. ... ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ —

**ಶಿಕ್ಷಾಪೂರ** — ಊರಲ್ಲಿ ೧೦,೦೦ ಜನಸಂಖ್ಯೆ. ಮಹಾ
ಲಕರಿ ಸೋಂಕಿಂದ ಬಾಪೂಜಿಯವರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಶಾಲೆಯು
ಯಿತು. ಮಟಗಾಂವ ಊರವರು ೧೮೦ ಸರಕಾರದಿಂದ ೧೫೦ರೂ.
ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಊರವರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ೧ ಆಣೆ ತೆರಿಗೆ
ಕೊಡುವವರಿದ್ದರೂ ತೆಂಬಟ್ಟರಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಮನೆಗಾಗಿ
ಅವರು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಾಯಿತು.

---

**ಮೊರಬ** — ೩೦.೩೦.ರವರ ಸಾಹೇಬರು ಶಾಲೆಯನ್ನು
ಸೋಧಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ತೃಪ್ತರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ೧ ಆಣೆ
ಪ್ರಕಾರ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ- ತಾ|| ೧೩ನೇ
ಫೆಬ್ರುವರಿ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪವಾಯಿತು.

---

**ಹುಲ್ಲೂರ** — ಮಾ. ರಾಮಜೀ ಹರಿ ಇವರ ಕ್ರಮದಿಂದ ೨
ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಾಲೆಯು ಬಾಯಿತು. ಊರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ
ವೆ ಬಹಳ ಅಪಾಯಕರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಊರವು ಜನ ಮಾತ್ರ
ರವು ಲಂಕೀಕೊಂಡರು, ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಜನರನ್ನು ಗಾಯಿತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹುಡುಗರು ಬಳ್ಳಾರಿದಿಂದ ಯಾದಗಿರಿ
ಹೋಗಿ ಮಾತ್ರ ರವು ಬಂದರೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಧಾ
ರೆಗಳು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೋಧಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು —

ಕಲಾದಗಿ — ಮಲ್ಲಬಾನ ನವಪ್ಪನವರು ತಾ॥ ೧೯೨ ಜನವರಿ ದಿವಸ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೋಂಡಿಸಿ ತೋಂಡಪಟ್ಟರು. ಮಿ. ಜಟಜ. ಶಾ ಶೋಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಧಾನ ಕೀಲ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತಾವು, ಊರವರೂ ಕೂಡಿ ೨೫೦ ರೂ. ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ಸರಕಾರದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ೧೫೦ ಸಹಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಿತಾಗಿ ದೆ — ಸ್ವಪನಾದಿಂದ ಮುರಮಪ್ಪರಿಗೆ ಯಡಗೊಳ್ಳಲು ದಾಂಡು ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿ, ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಇಟ್ಟು.

---

ಯಲ್ಲಾಪುರ — ತಾ॥ ೨೦ ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೯೩೬ ಮಟಮಿವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಂಡ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

---

ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ.

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ೧೩ ಸಂ.

ಬೆಳಗಾವ. ಮಾರ್ಚ ಅಪ್ರೇಲ ೧೮೮೮

## *Education*.

### ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೇತುಗಳು ಯರಡು - ಶಾರೀರ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಪಡಿಸುವದು ಒಂದು ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧನೀಭೂತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಇನ್ನೊಂದು. ಗಣಿತ ಸಾಧನೆ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ತರ್ಕನ್ಯಾಯ. ವೇದಾಂತಾದಿಗಳು ಮೊದಲನೆ ತರದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ತನು ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವವು. ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಓದೋಣ, ಬರಿಯೋಣ, ಚಿತ್ರಕೋರಿಯೋಣ, ಗಾಯನ, ನರ್ತನಾದಿಗಳು ಯರಡನೇ ಜಾತಿ ವಿಷಯಗಳು. ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯೋಪಯೋಗವು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೇನೆಂದರೆ. ಅದರ ಗಣಿತ, ಇತಿಹಾಸ, ಭೂ ವ-

ಗಾಗನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಜಿರತಮಾತರದ ವಿಷಯಗಳೆಂ-
ದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಮೂಲತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವು ಪ್ರ-
ಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನೋವಿಚಾ-
ರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟಾಗುವ-
ದು. ಇದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಂಥಾ ವಿಷಯಗ-
ಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷ-
ಯಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಸುವದು ಅವಶ್ಯಕವದೆ,
ಎಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಾಶಾಸ್ತ್ರವು ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವರ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣವನ್ನಾ-
ಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು; ಹಾಗಂದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಮನೋಧರ್ಮಗಳು ಜಾಗ್ರತಿಪಡುವದಕ್ಕೆ ನಿಯಾಮಕನಿಂ-
ದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮನೋಭಾವಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯು,
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆಂಬದು ಅನು-
ಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಚಾತುರನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ, ಅಥ-
ವಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಉದ್ಭೂತ-
ವಾಗುವ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಅನು-ರೂಪವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವನ್ನು

ಯೋಜಿಸುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಜಾಗ್ರತೆಯ-
ವರ್ಧನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಸುವದರ
ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವರು. ಇದು ಅವನ ಕಲಿಸುವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ತನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಆಲೋ-
ಚಿಸಿ, ಅವನು ಆ ವಿಷಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮ-
ಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ಆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ, ಪದ್ಧತಿ
ಯಿಂದಲೂ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗ
ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು
ಕಲಿಯುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆಂದು ತಿ
ಳಿದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ
ನ್ನು ಕಲಿಸತೊಡಗುವವನು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಕನೆಂಬು-
ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಯೋ-
ಜಿಸುವದೂ, ಅವುಗಳ ಮೂಲಾಧಾರಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವದೂ
ಶಿಕ್ಷಕನ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸು
ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರ ಮೊದಲು ತನ್ನ ಶಿ
ಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೂ, ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನೂ,

ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆನಂತರ ಇವರಿಗೆ ಏನು ಕಲಿಸಲಿ! ಹ್ಯಾಗೆ ಕಲಿಸಲಿ! ಎಂದು ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸದೆ ಇದ್ದವನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಕ್ರಮಗಳೂ ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ತರ್ಕಜ್ಞಾನ ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕ ಪರಿಶೋಧನಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೇಸರಿಕೆ ಹುಟ್ಟುವಂಥ ರಸಶೂನ್ಯವಾದ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಥಮವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿಸುವಂಥ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು, ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವರು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯು ಒಂದು ಕಾಸಿನ ಬೆಲೆಗಾದರೂ ಸರಿಯಾಗದ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ

ಶಬ್ದದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸ-
ದೆ ತಮ್ಮಂತೆ ಅವರಿಗೂ ಆ ಶಕ್ತಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಯೂ ಉಂಟೆಂ-
ದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಕಲವಮಹದ್ಗ್ರಹೂ ಸಿದಷ್ಟಂದಿ ಮನ-
ಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ನಡಿಯುತ್ತಾರೆ; ಅದರಿಂದ ಬಾಲಕ-
ರ ಮನಸ್ಸು ಕಗ್ಗತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ ಹೊರ್ತು ಅ-
ವರಿಗೆ ಲಾಭವೇನು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

---

*Canarese Grammer.*

## ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು.

ಸ್ವಭಾಷೆಯ ಮೂಲತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳು-
ವರು, ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ-
ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ, ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿ-
ದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವರು ಯೇನಾದರೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂ-
ಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಯಾವತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರು-
ತ್ತದೆ. ಅದಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ ಬರೆದಿರು-
ತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಪರರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವಂಥ
ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಶಬ್ದಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು
ಎಷ್ಟು ನಾವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನವೇನಿದೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾಸ್ತರ ಜನರು ಕ್ರೂರವಿಷಯವಾಗಿಯು.
ಕ್ರೈಸ್ತ ದಿಕ್ಷರಿಂದ ಅವರು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ಹೊತ್ತು ಅವರ
ಪ್ರಶ್ನೆಗರಿಯಾಗುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ಆದೇಶ
ಬರೆಯುತ್ತ ಬರೆದದ್ದುಂಟು.

ಆದದರಿಂದ ಕಂನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಆ-
ಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ಪಡಿಸಲಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕ್ಕಿನಿರುವ ವ್ಯಾಕ-
ರಣ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾ-
ಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದಲೇ ಮೊದಲನಿಂದ ಬರೆಯುವ
ದಕ್ಕಿಂತ ವಿದ್ಯಮಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸಾಗಿಯೂ, ಹೆ-
ಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂಥಾದ್ದನ್ನು ಶೋ-
ಧಿಸಿ ಗದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಾನುಸಂಧಾನ-
ಸ್ವಾಧಿಕ್ಯ, ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು
ನೆನಸುತ್ತೇವೆ. ಹೊಸ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ತರದ
ಪುಸ್ತಕವು ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣ ಒಂದಲ್ಲದಿನ್ನೊಂದು ಕಾಣು
ವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಈಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸಾ-
ಗಿದ್ದದ್ದು ನಿಃಸಂದೇಹವು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹ-

ಆಲೋಚನಾತತ್ತ್ವಗಳು ಅನೇಕವುಂಟು.

ಈ ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣವುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞೆಗಳು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ವರ್ಗಿಸುವುದು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಆ "ಅಕ್ಷರವಿಚಾರ" ಸಹ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ನಾವು ಸಂಮತಿಪಡಲಾರೆವು.

ವ್ಯಾಕರಣವೇ ಮೊದಲು ಸಂಜ್ಞಾಶಾಸ್ತ್ರವು. ಅನಾದಿಯಿಂದವುಂಟಾದ ಭಾಷೆಯ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಸಜಾತೀಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಆಯಾ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೇ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು. ಆದರಿಂದ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬುತದಿಂದ ನಾನಾ-ಮುಖ್ಯಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುವನಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸಂಜ್ಞೆಗಳೂ, ಸಹಾಯಕಸಂಜ್ಞೆಗಳೂ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವು. ಭಾಷೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವ ಸಂಜ್ಞೆಗಳೆಂದರೆ ವರ್ಣ, ಅಕ್ಷರ, ಸ್ವರ, ವ್ಯಂಜನ, ನಾಮ, ಸರ್ವನಾಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದ.

ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಮುಖ್ಯಸಂಜ್ಞೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೇ ವ್ಯಾಕರಣವು (ವಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ + ಆ, ಮರ್ಯಾದೆ + ಕರಣ, ಮಾಡೋಣ) ಆದಕಾರಣ ಮುಖ್ಯಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಬರೆಯುವ ಶಬ್ದಗಳು ಶುದ್ಧಸ್ವರವಾಗಿಯೂ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕೆಲವು ಸಂಜ್ಞೆಗಳುಂಟು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳೆಂದನ್ನಬಹುದು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, ಸಂಧಿ, ಲೋಪ, ಆಗಮ, ಆದೇಶ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರತ್ಯಯ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ. ಈ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಲಾರದು. ಇನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣದೊಳಗೆ ಯಾವ ವಿಧದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಪರಿಗಣಿತವಾಗುತ್ತವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವದೆ—ಸಹಾಯಕ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣವು. ಆದರಿಂದಲೂ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸಂಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸದೆ ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವುದು ಅಯುಕ್ತವೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು-

(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವುದು.) ಕೃ.

*Notification*

# जाहिरात.

दक्षिणभागांतील डिपुटी व असिस्टंट डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर व गांवठी शाळेचे हेडमास्तर यांस कळविण्यांत येते कीं.

या भागांत हाल्लीं जें मराठी दफ्तर आहे तें सर्व कानडींत असावें व पत्रव्यवहार कानडींत चालावा, असें ठरविण्यांत आलें आहे. याजकरितां मास्तर यांणीं आपलें दफ्तर कानडींत ठेवून वरिष्ट अंमलदार यांजकडे पाठविण्याचे कागदपत्र ही कानडींत पाठवित जावें. त्याप्रमाणें डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं ही कानडींत काम चालवावें, परंतु दुसरा हुकूम होईपर्यंत इकडे पाठविणेचे ते कागद मात्र हाल्लीं प्रमाणेंच मराठींत पाठवित जावें. कळावें ता० २९ मार्च १८६६ इ॥ मुकाम होनावर जिल्हा कानडा.

W. A. Russell

इ० इ० द० भाग.

# *Notice.*

# ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಪಂತೋಜಿ ಗಳಿಗೆ.

ಈ ಸರಕುಲರ ನೋಟಿಸಿನಿಂದಾ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಪಂತೋಜಿಗಳನ್ನು ಒಂದೂರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೂರಿಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಪುಸ್ತಕಂಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೇಮಿಸಿದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಕಡಿಗೆ ತಾವು ಬಂದು ಅನೇಕ ತರಹದ ಸುಳ್ಳು ಕಳ್ಳತ್ರಾಕೆ ಯಿಲ್ಲದ ಸುಳ್ಳ ಮಜಕೂರಿನ ಅರ್ಜಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯತ್ನಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸಂಕಟ ದೂರಾಗದ ಹಾಗಿರಪಕೆ, ಊರವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಂತೋಜಿನ ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಇಡವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಂ ಅಗಬೇಕು. ಈ ಪಂತೋಜಿನ ಯಾಕ ಪನೆ ಕಡಿಗೆ ಬದಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಂಮ ಹುಡುಗರ ಅಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲ ಗಾಗಲಿಬಿಲಿ ಎಂಬ ತೋರದಾದ ಮಜಕೂರಿನ ಅರ್ಜಿ ತಾವೇ ತಯಾರ ಮಾಡಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಸಹಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದು ಬಾಳ ಗೈರು. ಆದರೆ ಪಂತೋಜಿಗಳ ಬದಲಿ ಆದರೂ

ವರೆ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರಲು ಆಗುವವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊ-

ಸ ಅಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕದ ಕ್ರಯ ತೃಪ್ತಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ. ತಾರೀಖು

೨ ಮಾರ್ಚ ೧೮೭೭ ಇಸವಿ. ಮುಕ್ಕಾಮ ಅಥಣಿ.

Chunbassappa B. Dharwar.

ಡೆ. ಎ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ.

---

## Notice.

## ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಪಂತೋ-

ಜಿಗಳಿಗೆ.

ಈ ನೋಟಿಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ನಾವು

ಪಾಲಕರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರು ಶಾಲೆ ಬೋಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಂತೋ-

ಜಿಗಳಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಅರುಹಬೇಕು

ವದಿಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ನಾವು ಅವನ ಮರೆತವು ಎಂದು ಹೇಳು-

ವ್ರಿ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಅತಿ ಅಯೋಗ್ಯವು.

ಪಂತೋಜಿಗಳು ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ

ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವದು ಅಲಕ್ಷ್ಯ.

ಬರುವವರು ಹೀಗೆ ಮೇಲನೀತ ಮಾಡದ ಪಂತೋಜಿಗಳು

ಸಂಮಸ್ತರಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಾವು ತಜವಿಜಯಂನು ನಡಿಸುವೆವು.

ಲಾವು ಬಡುಕಾರಣೆಂದ ಮತ್ತು ಬಹುದಾರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡಿಸುವವರು ಎಂದು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ. ಬಹುಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಲವು ಜಂತೋಜಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಸ್ವತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದವಂದು ಮುಂದೆ ವರ್ಗನೆ ಮಾಡಿ ಬರೆಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕು ವಂತ ಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಹಿಚ್ಚು ಮತ್ತು ನಗೆಯು ಕೂಡಾ ಬರುತ್ತಾವೆ. ಅದಕೆ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸವಂನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವರಿಗೆ ಯೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥಾದುಷ್ಟ ಮೂಕ್ತಸ್ತುತಿ ಕಳ್ಳಂದ ನಾಶಮಾತ್ರವಾಗುವದು. ತಾ॥ ೨೬ ಮಾರ್ಚ ಮುಕ್ಕಾಂ ಕೋರಟನ್ಯಾಯ.

*Chunbussappa B. Dharwar*

ದಿಂನಾಂನಾಂ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ.

---

*Notice*

**ನೋಟಿಸು.**

ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಾನಡಾ ಯಿಕೆ ರೆಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ-

ಲ್ಲರುವ ಯಾವತ್ತು ಹಿಂದೂ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದೇ
ನಂದರೆ, ಹುಡುಗರದಿಯಿಂದ ಸಾಪ್ ಯಿಸನೂತ ಮಾಫ
ಮಂತ್ರಿ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ದಾಖಲ ಮಾಡಿದೆಂ ಮುಬದಲ ಮರವಲ್ಲಿ
ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಕ್ಕು ಹೋಗುವ ಮುಂದೆ ಹುಡುಗರ
ಗೆ ನಾವು ಮಾಫ ಯಿಸ್ವರುಂದು ಬರುವ ಹಿಂದೂ ಜನಗಳಿಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಹೆಳಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಸಜನರ ಬತ್ತ್ರ ಹಾವಹಿರಾಯ
ಬಾಹಳ್ಗಸ್ತಿದೆ. ಇಂಥವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರಿ ಬಟ್ಟೆ ಜಯಾರ ಅ
ಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿಂತು ಹುಗನಮುಗೆಸಬಲ
ಸಾಕ್ಷಿ ಗಳು ಸಿಗದಕಾರಣ ನಾವು ಇದರ ಕಡಿಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ ಮಾ
ಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಯಿಂಥಾ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವ
ರನ್ನು ಮಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಾವು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾತ್ರೆ ತಕ್ಕ ತಜವೀಜ
ಮಾಡುವೆವು. ತಾ|| ೩ ಮಾರ್ಚ ೧೮... ಯಿಸವಿ ಮುಕ್ಕಾ
ಮ ಮುಶೀರ್ಗಾವೆ.

*Chunbussappa B. Dharwar.*

ಡಿ. ಇಂ. ಇಂ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವ.

---

## *Notice.*

## ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕಾನಡಾ ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಹೆ
ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ಕಮೋಟಿಸಿ ನಿಂ
ದ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಕೆಲವು ಪಂತೋಜಿಗಳು-
ತಂಮ ರಿಜಿಸ್ತರ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ೪ ಅಥವಾ ೫ ಕಲಮುಗಳ ಹೆಸರು
ಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಂತು ಪರೀಕ್ಷಾ ರೀತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ
ಮುಖದಲ್ಲಿ ೧೦ ಅಥವಾ ೧೧ ಕಲಮುಗಳು ಹಾಜರು ಇರು-
ತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಪಂತೋಜಿಗಳು
ಕಲಂಗಳ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರು ಬರೆದ ರಿಜ
ಸ್ತರ ಬುಕ್ಕಿನ ಮೇಲಿಂದ ಇವರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತ
ದೆ. ಆದಕಾರಣ ಪಂತೋಜಿಗಳು ಈ ಸಂಶಯ ದೂರ ಆಗುವದಕ್ಕಾ
ಗಿ ಮುಂದೆ ನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾ॥ ೨೧ ಮಾರ್ಚ ಸನ ೧೮೭೭
ಮುಕ್ಕಾಮು ಧಾರವಾಡ.

*Chunbussappa B. Dharwar*

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವ.

---

*Notification.*

# जाहिरात.

धारवाड जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तर लोकांस क-

आहेकीं.

कसबा आलूर तालुके हानगल येथील नाशीकुल मास्तर हणमंत बापूराव मोंगल हे इकडील हुकुम घेतां शाळा सोडून दोन तीन वेळां गैरहजर झाले हा गैरशिस्त प्रकार मेहरबान इन्स्पेक्टर साहेब बहादूर दक्षिणभाग यांचे नजरेस आणून सदर मास्तर यांस त्या खात्यांतून कमी करण्यांत आलें आहे.

वरील मजकूर वांचून आमचे ताब्यांतील सर्व मास्तर लोक आपली वर्तणूक वरिष्ठ अधिकारी व ग्रामस्थलोकांस पसंत पडण्या जोगी खबरदारी ठेवितील अशी आशा आहे. ता० २१ मार्च १८६९. मु॥ कर्जगी.

*Nagesh Vinayek Bapat*

डि० इ० इ० जि० धारवाड.

---

*Notification.*

# जाहिरात

धारवाड जिल्ह्यांतील सरकारी शाळांचे मास्तरांस.

१ प्रत्येक शाळेस सालोसाल नेमणुकी खर्च आहे त्यांतून

बहुतेक मास्तर गेरवाजवी खर्चांच्या बाबी आपले चित्तां त नमुद करितात त्याखालीं लिहिल्या प्रमाणें.

१ (निळी व तांबडी शाई) चूक दुरुस्ती करितांनां ह्या शाईचा क्वचित् स्थळीं उपयोग करावा लागतो. परंतु काळी शाई असून हीं निळ्या शाईचा उपयोग कां करितात हें समजत नाहीं.

२ (फुलिस्केप कागद) आह्मां शिवाय इतराकडे पत्रव्यवहार चालविण्याचा मास्तर लोकांस थोडाच प्रसंग येत असेल. कदाचित् बाहेर पत्रें पाठविणें झाल्यास फुलिस्केप कागदांचा उपयोग करित असतील असें आह्मांस वाटत नाहीं. कारण आह्मांकडे जीं कागद पत्रें येतात तीं सर्व फ्रेंच कागदावरच असतात.

३ (स्याव केरसुण्या) दरमहा खरेदी करून पुनः दुसऱ्या महिन्यास शिलक राहत नसती ल असें वाटत नाहीं.

४ (वेत छडया) या, दरमहा तीन अगर चार आण्याच्या नमुद असतात. याज वरून शिक्षच्या

घडया मुलांच्या पाठीवर फुटतात असें उघड दिसून येतें. मुलांस न मारतां युक्तीनें शिकविण्या विषींचा हुकूम अमलांत न आणल्याचें प्रत्यंतर दुसरें पाहण्याचीजरूर राहिलीनाहीं. ज्या मास्तरांचे बिलांत घडया नमूद असतील त्यांजला त्याच आधारानें विचारल्यास जबाब द्यावालागेल.

५ (ब्लाटिंगपेपरष पेनवंडल) जिल्यानींहा व तीन अगर चारशाळा शिवाय करून कालडी मराठी लिहितांना, या दोन्ही जिनसांचा उपयोग होत असेल असें आह्मांस वाटत नाहीं. याची खा श्री आह्मी शाळांचे परीक्षेस गेल्यावेळीं जाहली आहे. खरोखर खरेरी करीत असतील, तर कोणतेही शाळेंत परीक्षेच्या वेळेस मागितल्या वेळीं मास्तरांचे दप्तरीं कां मिळूं नयेत!

यावरून नेमणुकी सारीलवार खर्चास कसातरी मेळ घालून बिलें पाठवितात असा उघड संशय येतो. तर या पुढें बाजवी जितका खर्च होईल तितकाच राखवू

न बाकी रकम शिलकेंत अमानत राखल्यास हें विनजा
वी. सामान दुरुस्तीकडे एक रुपया पासून पांच रुपये
पर्यंत खर्च झाल्यास त्यापैकीं इकडील मंजुरीनें ख
र्च करण्याची वहिवाट राहावी.

२ बरेच मास्तरांकडून यदहुकूमाप्रमाणें सालीना बारख
र्चीचीं बिलें येत नाहींत. यापुढें अशी कसूरी दिसून आ
ल्यास दुर्लक्ष करणारास दंड करावा लागेल.

येणें प्रमाणें मजकूर ध्यानीं आणून वहिवाट ठेवावी. क०
ता० २३ मार्च १८६६. मु॥ कलगी.

*Nagesh Vinayck Rajun*

डि० इ० इ० जिल्हा धारवाड.

---

*Notification*

## जाहिरात.

कानडा जिल्ह्या पैकीं कसबा यल्लापूर तालुके म-
जकूर येथील स्कुलमास्तर माहारुद्र गिरीयप्पा हे विन
हुकूमानें २५ दिवस गैरहजर असून हजर असल्या प्र
माणें चोपडींत मुलांची हजरी भरलेली होती ही गुन्ह

तपासणीचे वेळीं मे॰ एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर सा॰ बाहदूर दक्षिण भाग यांचे नजरेंत येऊन साहेब मह सूफ याणीं सदरी मास्तरास एक महिन्याचा पगार (२८ रुपये) दंड करून असा अपराध पुनः पंतोजी मजकुर यांजकडून घडेल तर त्यांस शाळा खात्यांतून काढून टाकावा, असा ठराव केला आहे. हें उदाहरण सर्व पंतोजी लोक लक्षांत ठेवतील अशी उमेद आहे. ता॰ १६ मार्च बेळगांव.

*Appajee Babooraw.*

अ॰ डि॰ ए॰ इन्स्पेक्टर कानडा.

---

*Normal Students ready for employment*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

| ಹೆಸರು | ಇರೂವೂರು | ಜಾತಿ | ವಯಸ್ಸು | ಕಲ್ಲದವರಿಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಿನಗಳು | ಯಾವ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸ | ವರ್ಣನೆ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ೧ ಕೃಷ್ಣಾಜೀ ನಿಂಬಾಜೀರಾವ. | ಹುಕ್ಕೇರಿ. | ಬ್ರಾಮ್ಹಣ | ೧೮ | ೧೫೩ | ೧ | ಮುಖ್ಯಮಾಸ್ತರನಾಗಬಹುದು |
| ೨ ಅಣ್ಣಾಜೀ ನಾರಾಯಣ. | ನರಗುಂದ. | ” | ” | ೧೪೭ | ” | ” |
| ೩ ಕೃಷ್ಣಾಜೀ ರಾಮಚಂದ್ರ. | ಶಿರಸಂಗಿ | ” | ೧೭ | ೧೩೧ | ” | ” |
| ೪ ಗೋವಿಂದ ಗೋಪಿನಾಥ | ಬೆಳಗಾವಿ. | ” | ” | ೧೩೦ | ” | ಚಿಕ್ಕವ, ಅಶಕ್ತ, ಉಪಸ್ಥಾಯಿನಾಗಬಹುದು |
| ೫ ಬಾಳಾಜೀ ಅಣ್ಣಾಜೀ. | ಶಾಹಪೂರ. | ” | ” | ೯೮ | ೨ | ” |
| ೬ ಯೋಗೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದದೇವ. | ಅಬ್ಬಿಗೇರಿ. | ” | ೧೮ | ೧೧೬ | ೧ | ಮುಖ್ಯಮಾಸ್ತರನಾಗಬಹುದು. |
| ೭ ಸಿದ್ದಪ್ಪಾ ಶಿವಪ್ಪಾ | ಬೈಲಹೊಂಗಲ. | ಲಿಂಗಾಯತ | ” | ೧೧೭ | ” | ” |
| ೮ ಹಸನ ದಾವೂದ. | ಬೆಳಗಾವಿ. | ಮುಸಲಮಾನ | ೨೦ | ೧೧೪ | ” | ” |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ೯ ಚೆನ್ನಯ್ಯಾ ಶಿವರುದ್ರ. | ಬ್ಯಾಲಹೊಂಗಲ | ಲಿಂಗಾಯತ | ೧೫ | ೧೧೧ | ೧ | ಅಕ್ಕಿವ, ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ನಾಗಬಕ್ಕರ |
| ೧೦ ಅಡಿವೆಪ್ಪಾ ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯಾ | " | " | " | ೧೦೭ | " | ಅಸಿಸ್ಟಂಟಕಾರ |
| ೧೧ ಗೋಪಾಳ ಗೋವಿಂದ. | ಉದಗಾವ. | ಬ್ರಾಂ | ೧೯ | ೯೧ | ೨ | " |
| ೧೨ ವೆಂಕಾಜಿ ಗೋವಿಂದ. | ನವಲಗುಂದ. | ಬ್ರಾಂ | " | ಸ್ವರ್ಕಾಜರು | ೧ | ಮುಖ್ಯಮಾಸ್ತರ. |
| ೧೩ ದತ್ತಾತ್ರಯ ಭಾವೂ. | ನರಗುಂದ. | " | " | ೯೫ | ೨ | ಅಸಿಸ್ಟಂಟ. |
| ೧೪ ಅಂದಾನೆಪ್ಪ ಶಿವರುದ್ರ | ಸಂಗೋಳ್ಳಿ. | ಲಿಂಗಾಯತ | " | ೩೫ | " | " |
| ೧೫ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ ಈಶ್ವರಪ್ಪಾ. | " | ಜೈನ | ೧೫ | ೪೭ | " | " |
| ೧೬ ಬಾಳೂ ಮಲ್ಹಾರಿ... | " | ಮರಾಠಾ | " | ೨೫ | " | " |

**ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸವು** - ಕನ್ನಡ, ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಓದೋಣ, ಬರಿಯೋಣ ಅಕ್ಷರಮಾಲಾ ವ್ಯಾಕರಣಗಳು ಸಹಾಸರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಕ್ಷರಗಳು, ಭೂಗೋಲ ೩ ಖಂಡಗಳು, ಗಣಿತ ವಿಷಯ.

ರ್ಗಣಿತ ಮಿಶ್ರಗಣಿತ ಯುಕ್ತಿದ ಮೊದಲನೇ ಬುಕ್ಕಿನ ೧೦ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು....

ಎರಡನೇ ವರ್ಗದವರ ಅಭ್ಯಾಸವು. ಕನ್ನಡ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ ಓದೋಣ, ಬರೆಯೋಣ, ಎರಡು ವ್ಯಾಕರಣಗಳು ಸಾರಾಸರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮೊದಲನೇ ಬುಕ್ಕು, ಭೂಗೋಲ ಎರಡು ಖಂಡಗಳು, ಅಂಕಗಣಿತ ಮುಗಿದು ಬೀಜಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ.

---

*Examination of Candidates.*

## ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ -

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ೨೧ ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ನಾರ್ಮಲ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನವರನ್ನೂ, [illegible] ಕಲಾಂಗಿದ್ದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗಿ ೬೭ ಜನರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯಗಳು- ಕನ್ನಡ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ ಓದೋಣ, ಬರೆಯೋಣ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಭೂಗೋಲ, ಅಂಕಗಣಿತಗಳು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ರು ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ [illegible]

ಯೇನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಹೋದಿ, ಕೇಶವಾಯ ಯತಿಯಲ್ಲಪ್ರದಿಕರಣಿ
ಪ್ರಬಲವು ಮತ್ತು ಬಲದಿತ್ತು. ದಶಗ್ರಂಥಿಗಳೂ, ಜಪಾಪಾಠಗಳ
ನಪಾಠಗಳೂ ಕೇಶವಾಯ ಯಪೂರ್ವಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೂರೆಕೇಂದ್ರದ
ತಿಳಿಯದು. ಆಕೃಷ್ಟ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂಥದರ ಗೋನ್ನರ ದಣಸಾಕಿಯ
ಗುವದು ಕಂಡು ಯಿಲ್ಲರು ಪ್ರದಿಕರೆ ಜಗತೋಡಿದರು. ಆದರೆ ಜಗಮ-
ನಃ ಹೋದಿರಿ, ಆನಿವದಗ್ರಂಥಿಗಳ ಬಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜಗಬಿಂಕಗ್ರಂ
ಥಿಗಳು ಯಾಕತಗ್ರಂಥಿಗಳು ನಿದರಾನುತ್ತಿವೆ.
ಅವರಮಕ್ಕಳು ಜಗತಂಮ ತಂಡಿಗಳಿಗೆ ನಗುತ್ತಾರೆ. ದಣಕಅರ್ಕಗೇಹಾಜ್ಞ
ಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತಿಂಬದುಪ್ಪಪ್ಪವಲ್ಲವೇ! ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಡಿದು ಕಂಡುವರ.
ತು ನನಗೂ ಧಾರ್ಗವಾದ ಮಾತು. ಆದರಿಂದ "ಬವತಿಲ್ಲದಿನದಶಿಬಂದಿ
ತ್ತಿ!" ಯೆಂಬ ಗಾದೆ ! ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯೇನು
ಕಾರಣಕ್ಕಿ ಹೂಡದೆ ಕಾಗುತ್ತವೆ! ತಮ್ಮ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಾಗುವತಿ-
ಟ್ಟುಗಳಿಂದ [illegible] ನಕ್ಕಿಸ್ವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ! ಆಶಿಯಗಳಿಂತರಾವು
ಮಾತನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವರು ನವೆ. ದುರ್ಮಾನಾಶಿಪ್ಪುದ ನವದೆ ಅವ-
ರು ಕೆಟ್ಟಾಸ [illegible] ಗೋ! ಅದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮಾಡುವರು!
ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಮಪಮುಷ್ಟದು. ಮಾಡಿ! ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆನಂದವಿಲ್ಲ.
ಯೇನು ಕಾರಣ? ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯೇನು ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದೂ
ದಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ [illegible] ಪಾತ್ರರೋ, ಅವರಿಗೆ ಸ್ತೃತಿಯೋ! ಯೆಂದು

ಬು. ಧಿ ಮ. ತರೇ ನಿತ್ಯಸಾಲ -

ಆದರೆ ಯೇನಾದರೂ ಒಂದು ಚಕ್ಕಂದದ ಆಟ ಹುಡುಗರಿಗೆ
ಆಸೆ ಬೇಕಾದರೆ ಯೇನೇನು ಆಯಾಸವಿಲ್ಲ, ಅವು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಕಲಿಯುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ
ದಿದ್ದರೆ, ಕಷ್ಟ ಕಲಿಸುವವರದು. ಆಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕೋಸ್ಕರ ಅವರ
ನಷ್ಟ ಹರಣವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಆ ವಿ-
ದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೇ ಅವರಿಗೆ ಆಟವಾಗುವದು. ಹುಡುಗರಿಗೂ ವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯ ಸಮರ್ಥರಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅವರ
ಮೂಲದಾದ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬಲ ಕೊಡುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಆ ಅಭ್ಯಾಸ
ವ ಅವರಿಗೆ ಯಿಂದು ಸಂತೋಷವಾಗದೆ ಇರದು.

---

ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರವು ೪ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿ
ಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೧ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದ ವಸ್ತುಗಳು.

೨ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಗಳ ಉದ್ಬೋಧನವು.

೩ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ ವಸ್ತುಗಳಿಂ
ದಲೂ ಆಗುವ ಲಾಭಗಳು.

೪ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗ

ಸಿದ್ಧನಾಥ ವಾಚನ ಮಂದಿರ.
ಹೊರಬ. ಜಿ|| ಧಾರವಾಡ.

೪ನ್ನು, [illegible]

೧ ಶಾಲೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಯಿತು.

---

*The School Grammer.*

# ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣ.

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ)

ಅಕ್ಷರವಿಚಾರವು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲೆಂಬುದಕ್ಕೆ
೪ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಬಂದು ಸ್ಥಾನದು ಹೂಡಿ
ಅಕ್ಷರಗಳಾಗುತ್ತವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಆಗ
ರಗಳು ವ್ಯಂಜನಸ್ವರಗಳ ಸಂಯೋಗಗಳೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯೋಗ
ವಾಗಲಿ ತಾಕ್ಷರಗಳೂ, ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳೂ ಮೂಲವರ್ಣಗಳಿಂದಲೇ ಉಂ
ಟಾಗಿ ಅವು ಆ ಮೂಲವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೇವಲ ಭಿನ್ನವಾದ ಚಿಹ್ನ
ತ ಹೇಳಕೂಡದು.

೧೩ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ಸಂಸ್ಕೃತವರ್ಣಮಾಲೆ ಅನು
ವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯ ಉಪ್ಪು ವರ್ಣಗಳೆಂಟು ಮತ್ತೆ ಕೇವಲ ಅಬದ್ಧವಾ
ದೆ: ವ್ಯಾಕರಣಾಂಬುಧದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರಪ್ರೋಕ್ತ ಚತುರ್ದಶಸೂತ್ರ
ವರಿಸಿದ ವರ್ಣಗಳು ನಾಲ್ವತ್ತೇಳು ದರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಅ
ಊ, ಋೂ, ಎಂಬ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳನ್ನು, (ಂ) ಅನುಸ್ವಾರ

ಸಗ, (೪೮) ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ, (೪೯) ಉಪಧ್ಮಾನೀಯ ಎಂಬ-
ಂಗ ವಾದವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ೫೦ ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನಿತರ
ಗಳೆಲ್ಲಿ?

ಋಕಾರವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲಿಯೂ
ತ್ತಿ ಸಮ್ಯಕ್ ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಕರಣದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಡಿತಂಬ ಹಾಗಿದೆ
ವು ಬಿಂದಾಗ್ರಸ್ತವಾಗಿದ್ದಿಂದೆ.

ಕನ್ನಡವರ್ಣಮಾಲೆಯ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ-ಹಿಂ
ದಿರುವ ಚತುರ್ದಶ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು
ಳು, ಯೋಗವಾಹಗಳೂ ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಗಳೆಂಬ ಎರಡು, ಅಂತೂ ವರ್ಣ
ಸಹಿತವಾಗಿ ಚತುರ್ದಶ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ೪೯ ವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ
ಸ್ಕೃತ ವರ್ಣಮಾಲೆಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎ, ಒ
ಬ ಮೂರು ಹೊಸ ವರ್ಣಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅಂತು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ
ವರ್ಣಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಉಪಲಿಂಗ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ''ಸಂಧಿಯುಳ್ಳ ದಕ್ಷರಗಳಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಹ, ಉ, ಊಕಾರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಶುದ್ಧಸ್ವರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಿಂತ
ರಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಯು, ಯೂ, ವು, ವೂ, ಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದ
ಸುವದಕ್ಕೆ ದೋಷ ಉಂಟು. ಪರಂತು ಎ, ಏ, ಒ, ಓ, ಸ್ವರಗಳನ್ನು
ಸ್ವರೂಪದ ಶಬ್ದಗಳ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಯಾವಾಗ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಶುದ್ಧ ಸ್ವರಗಳೇ

ತಿ ಅಲ್ಲ, ಎ (=ಯ), ಏ, ಒ (=ವ), ಓಕಾರಗಳಿಂ ತಿ-
ರಿಸುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಅನುಸಾ-
ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತರು ಬರೆ-
ದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯು ಎಷ್ಟು ಸಮ-
ರ್ಪಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರೇ ನೋಡಲಿ. ವೈಯಾಕ-
ರಣಿಗಳ ಮತದಿಂದ ಇವಳು, ಎರೆ, ಉಪ್ಪು, ಊಟ, ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಯಿವ-
ಳು, ಯೆರೆ, ವುಪ್ಪು, ವೂಟ, ಎಂಬ ರೂಪಗಳಿಂದ ಬರೆಯುವ-
ಪಕ್ಷವುಂಟು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ, ಏನು, ಒಟ್ಟು, ಓದು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಯೆಲ್ಲಿ,
ಯೇನು, ವೊಟ್ಟು (ವಟ್ಟು) ವೋದು, ಎಂಬ ರೂಪಗಳಿಂದ ಬರೆಯು-
ಮಾತ್ರ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಇದು ಬಹು ಅಕ್ಷಮ್ಯಕರವಾದ ನ್ಯಾಯವೇ?
ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹಿಂಬಾಲ ಬಂದು ಹಾಳುಭಾ-
ಲಿಸಂದು ಯಾಕೆ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತ(ರು) ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಒಂದು ಕಡೆ
ತೋರಿಸಿದ ಕಾರಣವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹತ್ತರಲಿಕ್ಕೆ-
ಕರು ಆಲೋಚಿಸಿದರೋ! ಸ್ವರೋಚ್ಚಾರವು ಉಭಯ ಶಬ್ದಗ-
ಳ ಸಮಾನವೇ. ಆದದರಿಂದ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಸ್ವರಗಳನ್ನೇ ಬರೆಯುವದು ಉಚಿತವು. ವಾಕ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ "ಯ-
ಎಂದು ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ದೋಷವುಂಟೋ, ಅಷ್ಟೇ "
ಎಂದು ಬರೆಯುವದಕ್ಕೂ ಸಹ ಉಂಟೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಗಳನ್ನು ನಲಿಸಿ ನಿಯಮ ಮಾಡುವದು ಶುದ್ಧ ಭಾಷೆ-
ಷ್ಟು ಕಲಿಸುವ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತರಿಗೆ ಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣತಕ್ಕ-
ದೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೂ, ೭ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ-
ವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಿಗೋಸ್ಕರ-
ವಿರತಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿ-
ಸಿ ಪುಸ್ತಕ ಬೆಳಸುವದು ಸಮವಲ್ಲ.

೯ನೇ ೧೦ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಗಳ ವಿವೇಚ-
ನೆಯುಂಟು. ಆದರೆ "ಅಂ ಅಃ" ಈ ಎರಡು ವರ್ಣಗಳು ಹುಟ್ಟು-
ಯುವದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವರಗಳೊಳಗೆ
ಸೇರಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

೧೧ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇ ಕಾರವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
ಪ್ರಸ್ತೆಥೋ! ಹಾಂ ಪಶುವೋ! ಇ ಕಾರವು ಪ್ಲುತವರ್ಣವಾದ
ದ ಉದಾಹರಣೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು.

೧೨ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವ, ದೀರ್ಘ, ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರ, ಗಳೆಂಬ
ಮೂರು ವರ್ಗಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ವರ್ಗೀಕರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ-
ದ್ದಲ್ಲ; ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಉಚ್ಚಾರಣಾಕಾಲವ-
ನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹ್ರಸ್ವ ದೀರ್ಘ ಪ್ಲುತ ಎಂಬ ಮೂರು ಸ್ವರಭೇದ-

ಗಳು ಹ್ರಸ್ವಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಅ, ಇ, ಉಕಾರಗಳು ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿಯ ಎ, ಒಕಾರಗಳ ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವು ಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸುವದು ಸಮ ಅಲ್ಲ. ಐ, ಔ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಿಶ್ರಸ್ವರಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವುಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅಕಾರವು ನಿಶ್ಚಯವಾದನಂತರ, ಆ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಕಾರೋಚ್ಚಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾ ಲಿಗೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತೋಣದರಿಂದ ಇಕಾರವೂ, ಉಕಾರೋಚ್ಚಾ ರಾದಿಯಲ್ಲಿ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸೋಣದರಿಂದ ಉಕಾರವೂ ಉಂ ಟಾಗುತ್ತವೆ.

---

## *Education in the Southern Division in the Year 1865/66.*

## ಸನ ೧೮೬೫।೬೬ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯಸಂಗತಿಗಳು.

ಈ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಾದಗಿ, ಕಾನಡ ಪ್ರಾಂತ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳುಂಟು. ಮತ್ತು ರಾಜರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ದ ಮೇಲಿಂದ ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸ್ತಾಂತರದ ಕಟ್ಟರ

ಬಲಧೋರಣೆಗಳವರಿಂದ ಬಾರ್ಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಮೈಸೂರ
ಬಾನ ಪೊಲಿಟಿಕಲ ಎಜೆಂಟ ಸಾಹೇಬರು ಸರದಾರ ಜನರ ನಾಲ್ಕೈದು ಗಳಲ್ಲಿ
ಯ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇವರ ವಶದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದದರಿಂದ ಈಗ ಸುಮಾರು
೨೦೦ ಶಾಲೆಗಳು ಇವರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಯಸ್ಕೂಲು ಅಂದರೆ-
ಉಚ್ಚ ಇಂಗ್ಲಿಶ ಶಾಲೆಯೂ, ಧಾರವಾಡ, ಕಾರವಾರ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಕುಮಟಾ
ರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪೀರಿಯರ ಆಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಎಂಬ ದೇಶಭಾ
ಷೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಶ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇರುತ್ತ
ವೆ. ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಸರದಾರ ಜ
ನರಿಂದ ಪಗಾರ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮಿಶನದವರಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರದವರ ಮುಖ್ಯ. ಈ
ಶಾಲೆಯ ಹೆಡಮಾಸ್ತರರಾದ ಬೇಲ ಸಾಹೇಬರು ಸುಮಾರು ೩ ತಿಂಗಳ
ಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಇವರು ಅಕ್ಸಫರ್ಡ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಎಂಬ ಮಹಾ
ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವುಳ್ಳ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದವರು. ಇವರ ಹೊ
ಸಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟಂಟರಾದ ಶ್ರೀರಾಮಭಟಜೀ ಇವರಾದರೂ ಇದೇ ವರ್ಷ
ದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈ ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯನವರು ಮುಂಬಯಿಯ ಯುನಿ
ವರ್ಸಿಟಿ ಎಂಬ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದವರು. ಇವರು ಇಲ್ಲಿ
ರುವ ಮುಂಚೆ ಕಾರವಾರದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯ ಹೆಡಮಾಸ್ತರರಾಗಿ-
ದ್ದರು —

ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಜನರ ಪ್ರಗತಿಯ ದುಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ವಿ
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಾಯಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಫಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅ
ಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ತರ್ಕಸ್ವಂ
ಸ್ಕೃತಿ ಉಳ್ಳರಂಥವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನೇಕಾರರವರು ಗ
ಯು ಬರದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ನೇಕಾರ ಜನರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಾದಗಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯು ಚೇತ್ರವೇ ಆಗುವದು
ಟು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತರ ಕಲ್ಲಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು, ಸರಕಾರ ಹಾಗೂ
ವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ೩೦೦೦ ರುಪಾಯಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು — ಕನ್ನಡ ಲೋಕಲ
ವರು ಬಹುದಿನದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗುಜರಾಥ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇ
ಭಾಷೆಗಳು ಶ್ರೀನಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ, ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ಕ
ಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಅವರು ಬಹು ಯತ್ನಿಸು
ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯ
ಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ — ರಾವಸಾಹೇಬ ಮಹಾದೇವ ವಾಸುದೇವ ಬ
ಇವರು ಘನತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿಯ ವಿಷಯ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ
ಮಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಧಾರವಾಡಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿಯ ವಿಷಯ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರೆಂ
ಕ್ಕೆ ಚಲಬೆಸಿದ್ದಾನವರ ಯೋಜನೆಯಾಯಿತು. ಇವರು ಮೂಲತಃ ಧಾ
ರವಾಡದವರಾಗಿ ಜಾತಿಯಿಂದ ಬಂಗವಂತರಾದದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಕನ್ನಡ ಭ

ಯ ಪೂರ್ಣ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲಗರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದ ಅಸಿಸ್ಟಂಟರಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು. ಧಾರವಾಡ, ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶನ ಕ್ರೈಸ್ತರರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದ ಪಂಚಾಂಗಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಹೊಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆ ಪೂರೈಕೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಸಹಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹಾದ ಬೇರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಕೂಡ ಮರಾಠಿ ಜನರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾರ್ಮಲ ಶಾಲೆಯ ಹೆಡ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ಟ್ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರೂ, ಬಹುದಿವಸ ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮ ಮಾಡಿದವರೂ ಆದ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಡೆ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದರು.

ಈ ರೀತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗವರ್ನಮೆಂಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ಭಾವಿಸುವ ತಕರಾರು ನಡೆದರೆ.

ಸರದಾರ ಇನಾಮದಾರರು - ಕೊಲ್ಹಾಪುರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಿರಜಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯುಂಟು. ಸಾಂಗಲಿ, ಜಮಖಂಡಿ, ಮುಧೋ-

ಆ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಗಳಾಗುವವು. ಕೊಲ್ಲಾಪು-
ರ ಸಾಂಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

---

ಶಾಲೆಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ
ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳು:

| | ಸಂವತ್ಸರ ೧೯೪೧-೪೨ | | ಸಂವತ್ಸರ ೧೯೪೨-೪೩ | |
|---|---|---|---|---|
| | ಶಾ | ವಿದ್ಯಾ- | ಶಾಂ | ವಿ |
| ಇಂಗ್ಲಿಷ | ೪ | ೭೪೭ | ೪ | ೨೫೭ |
| ದೇಶಭಾಷೆಯ | ೧೨೭ | ೯೫೭೪ | ೧೬೨ | ೧೨೨೫ |
| ನಾರ್ಮಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ | ೧ | ೩೯ | ೧ | ೪೭ |

---

ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳು—

| | ಸಂವತ್ಸರ ೧೯೪೧-೪೨ | ಸಂವತ್ಸರ ೧೯೪೨-೪೩ |
|---|---|---|
| ಫೀ— | | |
| ಜಮಾ | ರೂ. ೨೩೭೩೭ | ೧೦೨೪೭೬೯ |
| ಖರ್ಚು | ರೂ. ೨೨೫೬೯೬೧೦ | ೯೭೮೪೬೧೦೬ |
| ಮಂಜೂರಿ (ಸರಕಾರದಿಂದ) | | |
| ಜಮಾ | ೧೦೨೧೯೬೧೧೬೧೦ | ೨೦೪೯೨೬೪೬ |
| ಖರ್ಚು | ೪೯೯೧೬೭೬೭ | ೧೪೪೪೯೬೧೬ |

## ಮ್ಯುನಸಿಪಲ ಫಂಡು.

ಸಂ. ೧೮೮೪|೮೫ ಸನ್ನು ೧೮೮೫|೮೬

ಜಮಾ ........................ ೨೧೩೪೬೮೯........೨೪೪೪೯

ಖರ್ಚು " " " ೧೮೪೧೭೬೪ " " ೨೮೦೪೬೦೬

ಸ್ಥಾನಿಕ ಫಂಡುಗಳು

ಜಮಾ " " " ೩೦೩೬೧೩೮ " " ೧೦೬೧೬೧೦

ಖರ್ಚು " " " ೩೧೦೭೬೨೭ " " ೭೮೪೧೩೧೧

ವಿದ್ಯಾಶಾಖೆ.

ಜಮಾ " " " ೩೭೭೩೪೬ " " ೧೩೪೮೦೪೩

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಖರ್ಚು

ಸರ್ಕಾರ " " " " " ೮೧೦೬೪೬೭೧೦

ಶಿಕ್ಷೆ " " ೨೭೩೭೬೮೮ " ೪೩೦೦೧೧೧೬

ಮುದ್ರಾಂಕಗಳ ವಿಕ್ರಯವು.

೬೭೦೬೧೩೫ " ೪೭೪೧೯೧

(ಮುದ್ರಾಂಕ ವಿಕ್ರಯವು ಹೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಇಂದಾಗಿ ಗಾ[illegible] ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.)

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೀತಮ್ಮ.

ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಮೊಬಲಗು ............... ೪೬೨

ಈ ವರ್ಷದ ಆಕಾರವು " " " ೨೧೨೦

ಅಂತು ೨೫೮೨

ಖರ್ಚು

ತಲಬು ............................ ೧೯೬೨

ಕರಕೂಲು " " " " ೪೯೪

ಪಾಡಿಲವಾರ ... " " " ೧೮೧

[illegible]

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೦೧ನೇ ವರ್ಷ ೪೪ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಈ ವರ್ಷ ೧೧೬ ಶಾಲೆಗಳಾದವು. ಈ ೧೧೬ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೯ ಮರಾಠೀ ವರ್ಗದ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ (ಮರಾಠಿ) ಹಸನಗಡ, ... ಕ್ರಮಗಳ ಶಾಲೆಗಳು ಉತ್ತಮ.

ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು— ಸರಕಾರದ ಶ್ರೀ ಧೋರೆಗಳು, ಕೆ. ಅ. ಸ. ಬಟಲ ಧೋರೆಗಳು, ಮಿಶನರಿ ಪರೋಪಕಾರಿಗಳು ಮುನಸಿಪಾಲಿಟಿ; ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡುಗಳ ಮೆಂಬರರು; ಮುನಸಿಪಾಲ ಕಮಿಟಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಯಾದವಾಡ, ಕಿತ್ತೂರುಗಳ ಮಾಲಕರುಗಳು; ಅಥಣಿ, ಗೋಕಾವಿಗಳ ಸಾವುಕಾರರು— ಶಿರಸಂಗಿ, ಕಲ್ಲೋಳಿ, ಸೋಲಬರುಗಳ ಸಿ

ಸಾಯಿಗಳು; ನವದತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಬೀಮುದಿಯ ಪ್ರಣನವರು, ಶಿರ್ಸಾ-
ಬಿಯಲ್ಲಿ ರಾಬಾದೀಕ್ಷಪಾಂಡೆ; ಇಟ್ಟಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹುಕಾರ ಶಿರೋಪ್ತದ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾಚಾರ್ಯ
ಪ್ರಣನವರು, ಬಾಗೆವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತೀಬಸವಣ್ಣನವರು.

---

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳು ೧೧ವು; ಅವು
ಗಳಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಈ ಶಾಲೆ
ಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು ನೋಡಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಈ ಶಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ
೫ ರೂ. ತಲಬು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು — ಧಾರವಾಡ, ಹಾನಗಲ್ಲು, ಮೊರಬ, ನ-
ರಗುಂದ, ಗದಗ, ಧುಂಡಶಿ, ಕಲಘಟಗಿ, ನರೇಗಲ್ಲು, ಕಜ್ಜಗಿಗಳಲ್ಲಿಯ
ಶಾಲೆಗಳು ಸರಸಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರು — ಧಾ. ಅಂಕಲೇಶ್ವರ ವರ್ಗದ
ಗಟನ ಧೋರೆಗಳು, ಡಿಂ. ಕಂ. ಹರ್ನ ಧೋರೆಗಳು; ಕಜ್ಜಗಿಯ ಸಾಮರ
ಕಾರ ಹಂಚು ವಡನಗಾಂವಕರು; ನರಗುಂದ ಬಂಕಾಪೂರಗಳ ಸಾಹಾಲವರಿ
ಗಳು; ಕಜ್ಜಗಿಯ ಕೊಟ್ಟಜಡಾರತ್ತಪ್ಪಾ ಸಾಯಿಬಂಬವರು.

ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ೨೨ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಈ
ವರ್ಷ ಹೊಸತಾಗಿ ಯಾಕಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ೯ ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳು ಬಂ
ದದ್ದರಿಂದ ೩೧ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ವರ್ಷ ಆದವು. ಅಂದರೆ ೬೦ ಶಾಲೆಗಳು; ಜಿ
ಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾ-

ಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಯಶಾಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಹೊಸತೊಂದು
ಬೋರ್ಡಿಂಗ ಹೋಂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಾನಡಾಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ — ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಗಳುಂಟು. ಕಾರವಾರ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಕುಮಟಾ, ಅಂಕೋಲಾ ಈ ೪ ಸಮುದ್ರತೀರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲೋ ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವಲ್ಲದೆ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ಹೊಸಶಾಲೆಗಳಾದವು. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೂ, ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಜನರು ಬಹಳ ಕ್ರಮವಹಿಸಿದರು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಗದಗ ಮುಂತಾದ ಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ, ಬೇರೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆಯೂ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಊರೂರಿನ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮನಃಪೂರ್ವಕದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಯಲ್ಲಾಪುರ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರತಿ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು.

---

ಈ ವರ್ಷ ನಾಮದಾರ ಗವರ್ನರ ಸಾಹೇಬರವರು ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ-
ಷ್ಟು ನೋಡಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ, ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಬಹಳ ದಯಾವಂತರೂ ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ

ಸಮುದಾಯವೆಲ್ಲ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಲಯದೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಕೂಡಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷ-
ಕರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ « ಕೇವಲ ಧನದಿಂದ
ಶಿಕ್ಷಣೆಯು ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವದು [illegible]
ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕೆಲಸವು. ಕೇವಲ ಧನಲೋಭದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ
ಬಾರದು. ಈ ಕೆಲಸವು ಬಹು ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು; ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳದ್ದಾ-
ಗಿರುವದು. ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ತಕ್ಕ ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೋ-
ತ್ಸಾಹ ಧನಲೋಭದಿಂದಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನಿರ್ವ-
ಹಣ ಧನವಿಲ್ಲದೆ ಆಗದೆಂಬುದು ನಿಜವು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹಣವು
ಬಹು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ,
ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಉಲ್ಲಾಸಿಗನೂ ಆಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬ-
ಹು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿಯ-
ಮವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಬಾಧಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನು ೧೫ ಯಾ
೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಲಿಸ ಹೋದಾಗ ಅವನಿಂದ ಆ ಕೆಲಸವು-
ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಕಲಿಸುವವನಾ-
ದರೆ ಅದರಿಂದ ಫಲವೇನೂ ಬಾರದೆ ಶ್ರಮವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂ-
ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಚಯಿಸತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂದರೆ,
ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಅವರಿಗಿದ್ದರೆ,
ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡದೆ ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ

ಬಾಲಕರು ಉನ್ನತಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಹೋಗಬಾರದು
ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಧರ್ಮವು."

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಧಾರಕರುಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಿದ್ಧವಾದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಗುಣಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಮಾನ್ಯರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಬಹಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

---

## *Description of Southern Maratha*

## ದಕ್ಷಿಣಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವರ್ಣನೆ.

ಗುರ್ಜರ ಗುರುಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಮಿಸ್ತರ ಕೆಜ್ ಬೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಸಾಹೇಬರು ಬಹುದಿವಸ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಹುಕಾಲ ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದವರಾಗಿ, ಈ ದೇಶದ ಜನರ ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣತೆಯುಳ್ಳವರು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಇರುವರೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಸರಕಾರದವರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಈ ದಕ್ಷಿಣಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಇದರ ಪ್ರತಿ-

ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಸಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟು.
ಅವರಿಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾಮದಾರ ಗವರ್ನರ ದೊರೆಗಳ
ವರ ಅಪ್ಪಣೆಯು ಈ ಭಾಗದೊಳಗಣ ಕಲೆಕ್ಟರರುಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾ
ವತ್ತು ಮಾಮಲೇದಾರರಿಗೂ ಅವರವರ ಕಲೆಕ್ಟರರುಗಳ ಹುಕುಂ ಆದಂತೆ ತಿಳಿ
ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಕೂಲ್ ಬೋರ್ಡಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳೆ
ಲ್ಲಾ ಈ ಭಾಗದ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಹೋಗತಕ್ಕವು-
ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರ ಜನರೆಲ್ಲರು ಈ ವಿಷಯವಾ
ಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನೆ
ರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು (ಭೂಮಿಯ ವಿಶ
ಗಳು, ಸಸ್ಯಾದಿಗಳು, ಗಿರಿ, ಗಹ್ವರ, ವನ, ನದಿ, ಕೆರೆ, ಜನರ ನಡತೆಯು
ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು, ಬೇರೆ ಚಮತ್ಕಾರಗಳು) ನಿಜವಾಗಿ ತಿಳುಕೊಂಡು ಟಿ
ಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಲೂಕಾ ಮಾಸ್ತರರು ಜವಾ
ಬದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾಲೂಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾಸ್ತರರ ಸ
ಹಾಯದಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ಸದರಿ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾ
ಹಿತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಾಲೂಕದ್ದೊಂದು ನಕ್ಷೆ ತಯಾರ ಮಾಡಬೇ
ಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರವರು ಹುಕುಂ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂ
ದ ತಪ್ಪದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸದರಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾವು ಸಂಪಾದನ ಮಾಡಿ ಅವಶ್ಯವಾ
ಗಿ ತಾಲೂಕಾ ಮಾಸ್ತರರು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಬೇರೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಸದರಿ

ಪಡುವಂಗಳಿಗೆ ಏಮತರದವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅವರು ತಯಾ
ಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಇದೇ ಲೇಖ ಮಹೀ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಹುಕುಮಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.
ತಿಳಿದು ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ದಮಸ್ತಿಗಾ ಯತ್ನ
ಕೀರ್ದ ದೋಶಗಳು ಉದ್ಭವವು, ಗವರನರ ಸಾಹೇಬರ ಅಭಿಲಾಷೆಯು
ಫಲ ಪಾಡುದಲಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ.

---

## *Notification.*

## ಜಾಹೀರನಾಮಾ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಾಲೆಗಳ ಯಾವತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಯ ಮಾಸ್ತ
ರರಿಗೆ.

ಹೊಸ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದರಜಿ ಒಂದರಿಂದ ಗಳಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಳ
ರೆಯ ಬಡ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮುಕಿರುವದಿಲ್ಲಾ ಅದರಿಂದ ಒಂದು
ಗಳಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದರಜೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂಬದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಾಸ ಇಲ್ಲ
ಸಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಂಬೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರು ಠರಾವು ಮಾಡಿ
ರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕನುಸಾರ ಇತ್ಯಾದಿ, ಮಾಸ್ತರರು ನಮ್ಮ
ರಜೆ ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಕು. ತಿಳಿಯುವದು. ಮು
ಮುಕಾಮ ಧಾರವಾಡ. ತಾ|| ೬ ಮಾರ್ಚ ಸನ ೧೮೬೬

೧೩]

*Nagesh Vinayek Baput.*

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ.

---

## *Notice.*

## ನೋಟಿಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ

ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ.

ಕನಬಾಷಾನಗಲ ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಮೊದಲನೇ ಮದತನ್ನಿಸುಪಿಸ್ತಸಾಬಿನ ಕರಲಿಂಗಪ್ಪಾಯವರು, ಬಗರಡುಕು ಮಿನಿಂದಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋರಟು ಹೋದ ತಪ್ಪಿನದ್ದರಿಂದಾ, ಅವರಿಗೆ ೧ ರುಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡೋಣ. ವರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಜಕೂರದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಕಾಂತರುಗಳು ಅವರವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರದವರು ಇತ್ಯಾದಿ ರಜೆ ತೆಗೆಯದೆ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ತಜವೀಜ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

ತಾ॥ ೨೬ ನೇ ಮಾಹೆ ಅಕ್ಟೋಬರ ಸನ ೧೮೭೬ ನೇ ಇಸವಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಧಾರವಾಡ.

*Nagesh Vinayek Baput.*

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

---

*Notice.*

# ನೋಟೀಸು

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತೂ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆ
ಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ

ಈ ವರ್ಷ ಜಿಲ್ಹಾ ಮಜಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಸಲಿನ ಕಾವು ಬಹಳ ಆಗುತ್ತದದೆ. ಇದರ ದೆಸೆಯಿಂದಾ ಶಾಲೆಗಳೊಳಗಿನ ಬರುವ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರಮ ಆಗುತ್ತಿದ್ದೀತು, ಹೀಗೆ ತಿಳಿದು ಮಹೇರಬಾನ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಮಂಜೂರಿ ಮೇಲಿಂದಾ ಜೂನ ಸ. ೧೮೬೬ ನೇ ಯಿಸ್ವಿ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ೬ ಘಂಟೆ ಹಿಡಿದು ೯ ಘಂಟೆ ವರೆಗೂ, ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾನ್ಹದಲ್ಲಿ ೨ ಘಂಟೆ ಹಿಡಿದು ೪॥ ಘಂಟೆ ವರೆಗೂ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಲೆಯ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟು ಪಡಿಸ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಾಸ್ತರರು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದು, ಶಾಲೆ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು.

ತಾರೀಖ ೨೬ ನೇ ಮಾಹೆ
ಏಪ್ರೀಲ ಸ. ೧೮೬೬ ನೇ
ಯಿಸವಿ ಮುಕಾಂ ಧಾರವಾಡ

*Nagesh Vinayek Bapu*
ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

*Notice.*

# ನೋಟೀಸು.

## ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಸಾಲಿಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ-

ನೀವು ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವದೋ, ಅಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ರಜಿ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯರಡು ಆಣೆಯ ಹಿಡಿದು ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಯವರೆಗೂ ಫೀ ತೆಗೆ ಬೇಕೆಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ತಾಕೀದ ಸರಕ್ಯುಲರ ಹುಕುಂ ಆಗಿ ಇದ್ದು ಬರೋಬರ ರೀತಿಯಿಂದಾ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂತ ನಮ್ಮ ನಜರಿಗೆ ಬಂದದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯರಡು ಆಣೆಯಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬಿಲಕುಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ತಿಳಿಯುವದು.

ತಾ॥ ೧೮ ನೇ ಮಾಹೆ<br>ನವಂಬರ ೧೮೬೫ ನೇ ಇಸ್ವಿ<br>ಮುಕ್ಕಾಂ ಧಾರವಾಡ.

*Nagesh Vinayek Bapat*<br>ಡೆ. ಇ. ಸ್ಕೂ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

A Catalogue of Vernacular Publicati

# ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ
# ಪಟ್ಟಿ.

ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ದೇಶದ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಿ ರುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳ ವಿಸ್ತಾರ ಯಷ್ಟು, ಕರ್ತರು ಯಾರು, ಅವು ಯಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಶೋಧಕರಾದ ಬುದ್ಧಿ ವಂತರಿಗೆ ಬಹಳ ಔತ್ಸುಕ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ಲಾಭವೂ ಉಂಟು. ಆ ಈ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ತರದ ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿಯುವದು ಬಹಳ ಕ ವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಅದು ಸುಲಭವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಮುಂ ಬಾಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಮಹನೀಯ ಸರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ ಗ್ರಾಂಟ ಸಾಹೇಬರವರು ಈ ದೇಶದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ದೊಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಛಾಪಿಸಿ- ದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರೊಳಗಣ ಪ್ರಯೋ ಜನಕರವೂ, ಚಮತ್ಕಾರವೂ ಆದ ಸಂಗತಿಗಳೇನಂದರೆ -

ಇದರಲ್ಲಿ ಯೆರಡು ಭಾಗಗಳುಂಟು. ಮೊದಲನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಂ ಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯೊಳಗಣ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಛಾಪುಖಾನೆಗಳ ಹೆಸರು, ಳ, ಅಪಿ, ಅವು ಆರಂಭವಾದ ವರ್ಷಗಳು ಬರೆದಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ

ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಛಾಪಖಾನೆಗಳು ೫೫ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ೧೫, ಸುರತ್ತಿನಲ್ಲಿ ೧೦, ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ೪, ಅಹಮದಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ೬, ಕರಾಚಿಯಲ್ಲಿ ೫, ಭರೋಚದಲ್ಲಿ ೨, ಬೆಳಗಾಂವಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾಳೆವಾಡದಲ್ಲಿ ೨, ಅಹಮದನಗರ, ಸಾತಾರಾ, ರತ್ನಾಗಿರಿ, ಬೆಳಗಾಂವಿ, ಧಾರವಾಡ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವು ಆರಂಭವಾದ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ, ೧೮೫೦ನೇ ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೯ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೮೬೦ನೇ ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ೩೨ ಇದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಕಳೆದ ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೨೨ ಹೊಸ ಛಾಪಖಾನೆಗಳಾದವು, ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ನಡೆದದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರು, ಅವುಗಳ ಕರ್ತರ ಹೆಸರು, ಛಾಪಿಸಿದ ವರ್ಷ, ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿ, ಕ್ರಯ ಮೊದಲಾದವು ಬರೆದಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಂಥಗಳ ಕ್ರಮವ್ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಮೊದಲು ಸಂಸ್ಕೃತ, ತರುವಾಯ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾಥಿ, ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ, ಫಾರಸಿ, ಸಿಂಧಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳೂ, ಮಾಸಿಕಪುಸ್ತಕಗಳೂ

ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದ್ಯಾಕೂಡಿ ೮೪೦ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೀಗಿದೆ—

| | | | |
|---|---|---|---|
| ಸಂಸ್ಕೃತ | ... | ... | ೧೩೦ |
| ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ | " | " | ೪೩೦ |
| ಗುಜರಾಥಿ. | " | " | ೨೩೭ |
| ಕನ್ನಡ. | " | " | ೧೪ |
| ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ(ಪಾರಸಿ) | | " | ೨೫ |
| ಸಿಂಧಿ | " | " | ೪ |
| | | ಅಂತು | ೮೪೦ |

ಮೇಲೆ ಬರೆದದ್ದರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೊರಬೀಳುತ್ತಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತರತರದ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳು (ಅನೇಕ ವೃತ್ತ ಛಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ) ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳು, ಮಾಸಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಅಷ್ಟು, ಸರಕಾರದ ಮೊದಲಾದ್ದವುಗಳಾಗಿ ಇವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರೊಳಗೆ ದಾಸಬೋಧ, ಗುರುಚರಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಹಳವುಂಟು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೋದುವ ಅಭಿರುಚಿ ವಿಶೇಷವೆಂಬುದು ನಿಜವು. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ-

ಗಳು ಈ ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತವಾದ ಇಸಾಪನೀತಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರಚರಿತ್ರೆ, ಗವನೀತ, ಮುಕ್ತಮಾಲಾ ಮೊದಲಾದ್ವವು ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೇ ಸೇರಿದರೆ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯರ್ಗವು.

ಈ ಪತ್ರಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಬೇರೆ ಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ಸಿಂಧೀಬಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮರಾಠೀ ಪಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಛಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದ್ದು ಛಾಪಿಸೋಣಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಎರಡೂ ನಿಜವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ, ಹಳೆಗನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರಂ ಪಾಲಕಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳುಂಟು. ಅವೆಲ್ಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದವಲ್ಲ, ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರಾಸಕ್ತತೆಯನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗಶುದ್ಧಿಯನ್ನು, ವಿಷಯಬಾಹುಳ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ, ಈ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಿಂದೆ ಹಳೆಗನ್ನಡೇ ಸಾರಸಾದ ಬಾಷೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಳೆಗನ್ನಡ ಈಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ಕೇವಲ ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ; ವಸ್ತುತಃ ಸಂಸ್ಕೃತಮಿಶ್ರವಾದದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಷ್ಟಸಾ-

ಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳ
ಕೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಶಬ್ದಗ
ಳುಳ್ಳದ್ದು. ಅದನ್ನೋದಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೆ ಯತ್ನವ
ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಅವು ಕೇವಲ ಸುಸಾಧ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಲಹ
ವವನಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಕ ಕಾರಣವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥ
ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವರೆ ಸರಕಾರದವರು ಜನರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲಿಗೆ ಸ
ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುವದರಿಂದ ಅವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ೧ನೇ, ೨ನೇ, ೩ನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ, ಅ
ಬ ಎನ್ನುವಾಯಿಪ್ಸ ಎಂಬದರ ಎರಡು ಭಾಗಗಳೂ ಬರೆದಿದ್ದಾ
ರ ವೃತ್ತಿಯುದು. ನವನಾಗರಿಕಲವಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಡಿಬೇ
ತ್ರವೆ. ಅವರೆಲ್ಲಿಯ ವರು ಯಾವ ಸಾರಿಟರೆ ದಾಗ್ರ್ಯ ತಪ್ಪು ಮುದ್ರಣ
ಬವರು ಬರೆದ ಕಲ್ಪನೆ ಒಳ್ಳೆಂದು ನೋಡಿ ಬಹು ಖುಷ್ಯಾಗಿತ್ತೆವೆ

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರದವರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು.

---

## *Correspondence*

## ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶವು

ನಮ್ಮ ಮಾಜಕ ಚಂದಗಳ ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟವಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯ

ವವರಣ್ಣ ಹಾಕೀದಿಯ ಮಾನ್ಯರನ್ನು ನಾವು ಗಣಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಹೋಸವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸದರಿ ಮಾನ್ಯರ ಚಿತ್ರ ಒಂದು ಮಾಡು ಚಿತ್ರಿಸಿಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಅವರು ನಿರಸಾಗಿಬರಿ ಮುತ್ತಾಳ ಒಂದು ನಾವು ಹೇಳುವದು ತಪ್ಪಾಗ, ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ದಿನದ ಮಗಿ ತಪ್ಪದ ಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿವೆ ಎಂದು ನಾವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟೋ?

---

**ಹಲ್ಯಾಳ-** ಇಲ್ಲಿಯ ಜನವೇ ಬಡ ನಿರಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೈಸ್ಕೂಲು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೊಳಗೆ ಗಳುತನ್ನ ಕಟೆಂದಿ ಸಹವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಿವಸ ಹಲ್ಯಾಳದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದು ಬಂದೆನು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಹಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಯೇನು ಅಪಾಯವಾಗದೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಹೀಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

---

**ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-** ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪರೂ, ಶಾಸ್ತ್ರರೂ ಕೂಡಿಬಂದು ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ವರ್ತಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸವು, ಹಬ್ಬದ ಬಗ್ಗೆ ಗಣಿಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಹುಬ್ಬಳಿಯು ಬಾಗಿ ೭ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಗ್ನ್ಯ ೫೦೨ ದ ವರ್ಷದಿಂದಿತ್ತಲಾಗಿ ಮಾತ್ರ ೨೦೦ ವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗರು ಬಹಳ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಶಾಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬರುಬರುತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವರು.

ಹಳ್ಳಿಯವ್ರು ಬಂಜನಾಗಿಯ್ಯ್ರ ಯಂ ಬಸಾಹುಕಾರರಾದ್ದರಿ ಯುನ್ನಡೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಗಳು ನಂದರೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗನಗನೂ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲುಳ್ಳದೇ.

---

**ಪರ್ವತಿ** — ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂನ್ನಂ ಶಕ್ರ್ರುದು ಯಿಂದ ಲ್ಲಿ ಮ್ಯುನಸಿಪಾಲಕಮಿಟಿಯ ಸ್ಥಾಪನವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮೂರು ೧೦ ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಮೊದಲನೇ ೬ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೨೦।೪೦ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ೨ ವರ್ಷ ೫೦ ವರೆಗೆ ಅವರ ಸಖ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯುತ್ತಾ ಹಗ ೨೦೦ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ೪೦ ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೆ ಶಾರರೇ.

---

**ಸಿದ್ದಾಪುರ** — ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕ ಕಚೇರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಾಲೆಯು ಹರಿವನೆ ಪಗರದ ಅಂಗ್ಲೋ ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳೇ ಆಗಿದೆ. ೧೫ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ಸಾಮಾನು ಕೊಡು ವರಲ್ಲೆ ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಶಾಲೆಗೆ ಹೊಸ ರೆಮ್ಮ ಬದಾರ ಕನ್ನಡ ಯಾಪಾ

೬. ಅವರು ಮೊದಲನೇ ದಿವಸ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಹುಡುಗರಾದ ಯು ಗಳು ಮಾಯಿಕ್ಕಂಬಿ ತಿನ್ನಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಬಂದವರೂ ಬಳಿಕ ಈ ಮೂವರು - ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

## *Notification*

## ಪ್ರಕಟನೆ.

ನಮ್ಮ ಮುಂತಿಗೆ ಗಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಸ್ಥಳದ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಪುಟಗಳನ್ನು (ಸ್ಥಿರದಷ್ಟು) ಹೆಚ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ನಾವು ಕ್ರಯವು ಪ್ರತಿ ಬಂದಕ್ಕೂ ೨ ಆಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನಂದರೆ, ಈ ದಕ್ಷಿಣಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ವರ್ತಮಾನಗಳು, ಬಾಜಾರ, ಬರತಫಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಛಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಬಯಿ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗೂರಿಕೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ [illegible] ಯಂದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಾದಗಿ, ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ೫ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಳಸುವದೇನಂದರೆ ಈ ವರುಷಂದು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರಕಾರದ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು.

ಜಾನ್ಯುವರಿ, ಫೆಬ್ರುವರಿ ಮೊದಲಾದ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಗಳು ಮುಂತಿಗೆಯವರನ್ನು ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ೫ ವರುಷ ಕ್ರಯವನ್ನು ಕಾಯಿದೆಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ವೆಂಕಟರಂಗೋ

ಎಡಿಟರ

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ — ೧ ಸಂಚಿಕೆ

[library stamp]

---

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜೂನ ೧೯೬

---

## Education.

### ೧ ನೇ ಭಾಗ.

### ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ರೀತಿಗಳು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವು—

ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿ ಯಂದರೆ, ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ರಮವು, ಶಿಕ್ಷಣದ ರೀತಿ ಯಂದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ [illegible] ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆ [illegible] ವಿದ ಮಾರ್ಗವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ರೀತಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

ಈಗ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸಾಮುದಾಯಿಕವು, ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಷಯಕವು ಯೆಂ[illegible]ಬುಗಳು. ಅನೇಕರಿಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಲಿಸುವದೇ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯು, ಬೆಟ್ಟಾಟ್ಟಿನಗೆ [illegible] ಕಲಿಸುವ [illegible]

ವೃತ್ತಿವಿಷಯಕ ಪದ್ಧತಿಯೂ, ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ- ಇದರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಬುದೊಂದು ಅವಾಂತರಭೇದವುಂಟು. ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತೆತ್ತು ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿಯು, ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿಯು. ಇವೆರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸಹ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವದುಂಟು. ಇಂಥಾ ತರದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಲಾಭವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೀಗಿನ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ನವ್ಯ ಯೋಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೋ, ಎಂದು-

ಭ್ರಾಂತಿಯುಂಟು.

ಶ್ರೀಪರಮೇಶ್ವರನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಭಾಗ ಶಕ್ತಿ ಯೆಂದು ಹೊಂದು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಅವುಗಳೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಮಾತ್ರವ- ಸ್ವಂತ ಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾದ ದೊಡ್ಡ ಯತ್ನ ಮಾತ್ರವು ಆಗಬಾರದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಿಶ್ರಶಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಕಲಿಸುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ರೀತಿಗಳು ಎರಡಿವೆ, ಒಂದು ಏಕೀಕರಣವೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಪೃಥಕ್ಕರಣವೂ. ಅತಿಸುಲಭವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಶೇಷ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದೇ ಏಕೀಕರಣ ರೀತಿಯು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಕಲಿಸುವುದೇ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ರೀತಿಯು, ಹೇಗೆಂದರೆ, ಕಲಿತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ, ಅದರ ಘಟಕಾ-

ವಯ ವ ವಾದಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಸುಲಭ ವಿಷಯಗ-
ಳನ್ನು ಕ್ರಮಕ್ರಮದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೂಡಿ ಅವು ಯಾವ ವಿಧ-
ದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ, ಎಂದು ತೋರಿಸುವಸುವರು.
ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದರೆ, ಛಡಿಯಾರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ
ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ಬೇರೆಬೇರೆ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ, ಆಯಾ
ಮ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು, ಇದೇ ಏಕೀಕ-
ರಣ ರೀತಿಯು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೇ ಒಂದು
ಛಡಿಯಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಹಿಂದೆ
ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾ, ಅವು ಯಾವ ವಿಧದಿಂದ ಯಾಕ್ರಮದಿಂ-
ದಲೂ ಕೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ-
ಕಲಿಸಬಹುದು, ಇದೇ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ರೀತಿಯು. ಇದೇ ಮೇರೆ-
ಗೆ ತ್ರೈರಾಶಿಕ ನಿಯಮವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಮೊದಲು ತ್ರೈರಾಶಿ-
ಕದ ಅತಿಸುಲಭವಾದ ಕೆಲವು ಬಾಯಿಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿ ಅವುಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಅವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂ-
ಡು, ಆ ಎಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಅಂಕಗಳಿದ್ದವೆ-
ರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಅಂಕಿಗಳಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕಾ-
ಯಿತೆಂಬದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಹೀಗೆಯೆ

ನಿಲುಂಟಾಗುವ ತ್ರೈರಾಶಿಕದ ಸಾಧಾರಣನಿಯಮವನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬುವದೇ ಪಿಂಡೀಕರಣ ರೀತಿಯೂ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ, ಮೊದಲಿಗೇ ತ್ರೈರಾಶಿಕದ ಸಾಧಾರಣನಿಯಮನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅತಿಸುಲಭವಾದ ಲೆಖ್ಖಗಳಿಂದ (ಯಾಂಬಾಯಿಪ್ರಮಾಣದಿಂದ) ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ರದೆಯುಂದು- ತಿಳಿಸಿಕಲಿಸುವದೇ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ರೀತಿಯು.

ಆದರೆ ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಯೆರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು— ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ನಿಯಮಗಳ ಉಪ- ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು, ವಾಕ್ಯಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬುವ ಹಾಗೆ ವಿರಲವಾಗಿ ವೃತ್ತಕಡಿಸಿ ಕಲಿಸು ವದು ಒಂದು. ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಯಾವ ಉಪಪತ್ತಿಯನ್ನಾಗ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಯೇನು ತಿಳಿಸದೆ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾ ಯಮಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಬಾಯಿಪಾಠಮಾಡಿಸು ವದು ಮತ್ತೊಂದು. ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಕಾರವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರ್ವವರೋಧನಕ್ಕೆ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗನಂಬಿ ಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಲಿಯುವವರು ತಮಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ನಿ- ಜವೆಂದು ನಂಬುವ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಅದೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ,

ಹೂ ಅದೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ-
ರುತ್ತದೆ. ಯಾವದೇ ಪ್ರಕಾರವು ಆಗಲಿ, ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-
ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದೆಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಅದನ್ನೇ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾವದೇ ಪ್ರಕಾರದಾಗಿ
ನಿಲ್ಲುವವರು ತನಗೆ ಲಭಿಸುವ ಸತ್ಯದೆಂದು ಕ್ರಿಯೆ ಕಟುವ
ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾಧಾರವು ಅವರ ಗುರು ವಿನಯಾಪ್ರಿಯ ಗಳವ-
ಚನವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವದಿಲ್ಲ; ಇವೆರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು ಮೊದಲನೇದೇ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುವ-
ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿ-
ರುವ ಯಾವದೇ ರೀತಿಗಳೂ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವ ರೀತಿ-
ಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕರಣವೆಂದು-
ಯಾವದೇ ಸಾಧಾರಣ ರೀತಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಶಿಕ್ಷಣದ-
ಮಾರ್ಗಗಳು, ಯೋಗ ಯುಕ್ತಿಗಳುಂಟು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ,
ಭಕ್ತಿ, ಹಠಯೋಗ, ಸತ್ಯೋತ್ತರ, ಸಾಧ್ಯತ್ವ, ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇ-
ತ್ಯಾಂಬಿರು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವವರೇ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾರ್ಗವು-
ಸಾಧಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವದಕ್ಕಾ-

ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ, ಕಲಿಯುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ-ಉತ್ತೇಜಕವಾಗಿಯೂ, ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಶೋಧಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಈ ಮಾರ್ಗವು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಚೂಪುಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಸುವಾಗ ತಾವು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಉಚ್ಚರಿಸದೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿಸುವದೇ, ಇದು ಪೂರಣ-ಮಾರ್ಗವು - ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಬಹು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವದೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಂಥ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದೂ, ಇಷ್ಟೇ ಭೇದವಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ತಾವು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಉತ್ತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯೊಳಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೆಲವರು ಗಲಬಲ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೇವಲ ಭಿನ್ನವಾದ ಉತ್ತರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸಾದೃಶ್ಯಮಾರ್ಗವು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಕಲಿಸುವ ವಸ್ತುವಿ-

ಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಬೇರೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತೋರಿಸಿ ಯಾ ಅಂ-
ದರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರದು, ಯಾ ಅಂಥಾದ್ದೊಂದನ್ನು ವಿದ್ಯಾ-
ರ್ಥಿಗಳ ಮನದೊಳಗೆ ತಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸುವದು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಲೂ ವಿ-
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಡೆಸುವೆ. ಮಾತಾಡುವರೆ ಅವಕಾಶಕೊಡ-
ದೆ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಹೋ-
ಗುವದೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾರ್ಗವು.

ಈ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಏಕತ್ರಮಾಡಿಬ-
ಳಸಿದರೆ ಅದು ಮಿಶ್ರಮಾರ್ಗವು.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೂ ರೀತಿಗಳನ್ನೂ,
ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು, ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತಾರ-
ವಾಗಿ ಬರೆಯುವೆ.

## The School Grammer.

## ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣವು.

೨ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರಸ್ಥಾನ-
ಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ
ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏ ವರ್ಣ ಹೊರಗಿ

ಯಲ್ಲಾ ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಗಳುಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಯಲ್ಲ ನಾಲಿಗೆಯ
ಸಹಾಯ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಯಾವ ವ್ಯಂಜನವನ್ನೇ ಉಚ್ಚರಿಸು-
ವದಾಗಲು, ಮೂಲತಃ ಕಂಠದಿಂದ ಆ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣವಾಗಿ.
ನಾಲಿಗೆಯ ಬೂಡ್ಡಿಯನ್ನು ಅಂಗಳದ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವದ
ರಿಂದ ಕ ವರ್ಗವು, ನಾಲಿಗೆಯ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಅಂಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚು-
ವದರಿಂದ ಚ ವರ್ಗವು, ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ಹಲ್ಲುಗ-
ಳ ಬೂಡ್ಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ಟ ವರ್ಗವು, ಹ-
ಲ್ಲುಗಳ ತುದಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯ ಕೊನೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವದರಿಂದ ತವರ್ಗ-
ವು, ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸೋಣದರಿಂದ ಪ ವರ್ಗವು ಉಂಟಾ-
<u>ಗುತ್ತದೆ</u>. ಅವರ್ಗೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಕಾರ, ಶಕಾರಗಳುಚ್ಚಾರ ಚ
ವರ್ಗ<u>ಕ್ಕೆ</u> ಸರಿಯಾದವು, ರ, ಷ, ಲ, ಸ, ಳಕಾರಗಳ ಉಚ್ಚಾರ
ಟ ವರ್ಗ ತ ವರ್ಗಗಳ ಮಧ್ಯ, ಹಲ್ಲು (ಅಂದರೆ, ದಂತಮೂಲಕ್ಕೆ
ಜಿಹ್ವಾಗ್ರವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ) <u>ಆಗುತ್ತದೆ</u>. ದಂತೋಷ್ಠಗಳ ಸಂಯೋ-
ಗದಿಂದ ವಕಾರವೂ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ: ಅಕಾರ ಧ್ವನಿ,
ಹಕಾರವೂ ಉಚ್ಚಾರವಾ<u>ಗುತ್ತದೆ</u>. ರ, ಲ, ಶ, ಷ, ಸ ಈ ವ್ಯಂಜ-
ನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲವರೆಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲು
ಬರುವದರಿಂದ ಇವು, ಗುಣಿ ಅರ್ಧಸ್ವರಗಳು. ಊಷ್ಮಗಳೆನ್ನುತ್ತಾ-
ರೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೂ ಹೀಗಾಗಲಾರದು.

ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರದ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ ಯಿದೇ ಅ-
ಹುದೋ, ಅಲ್ಲವೋ ಯೆಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವದಿಂದ ಬೇಕಾ
ದವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ
ವ್ಯಾಕರಣ ಕರ್ತರು ಬರೆದದ್ದಕ್ಕೂ ಯೆಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯುಂಟೆಂ
ದು ನಾವು ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲ. ಅವರ ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಾನ
ನಿರ್ದೇಶಗಳು ಸಂಶಯಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಅವರಿ
ತು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

೧೩ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರುಷಾಕ್ಷರ (ಕಠಿಣಾಕ್ಷರ)
ಸರಳಾಕ್ಷರ (ಮೃದು), ಅನುನಾಸಿಕ (ಮೂಗಿನಿಂದ ಸಹವಾಗಿ
ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ (ಸಣ್ಣ ಯತ್ನದಿಂದುಚ್ಚಾರವಾಗುವದು), ಮಹಾ
ಪ್ರಾಣ (ಬಹಳ ಯತ್ನದಿಂದುಚ್ಚಾರವಾಗುವದು), ಈ ಹೆಸರ
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಯೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ
ದೆ ಹೋಯಿತು.

೧೪ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ವಾರ ವಿಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಬ
ರಿತು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಸರಿಸಿ ೮ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತ
ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳೂ, ವ್ಯಂಜನಗಳೂ, ಯೋಗವಾಹಗಳೂ ಯೆಂ
ದು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ೩ ಭೇದಗಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು

ಅನುಸ್ವಾರವೆಂದರೆ, ಸ್ವರವನ್ನು ಸರಿಸಿ ಬರುವ ಂ ಆಕೃತಿ; ವಿಸರ್ಗವೆಂದರೆ ಸ್ವರ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಹಿಸುವ ಃ ಆಕೃತಿ.

೧೫ನೇ, ೧೬ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯತಕ್ಕ ಅಂಶವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

೧೭ರಿಂದ ೨೦ನೇ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ-ವ್ಯಂಜನಗಳ ಸಂಯೋಗ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ೨೧ನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳ ವರ್ಣೀಕರಣವು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ೨೦ನೇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರವರ್ಣಕ್ಕೆ ದ್ವಿರೇಫವೆಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯು ಮೂಲತಃ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ರವರ್ಣದ ಹೆಸರೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಕಾರವೆಂಬ ಉಚ್ಚಾರವು ಆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರತ್ಯಯಬದ್ಧವಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಜ್ಞಾ ಪ್ರಕರಣವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

---

## *Shabdamanidarpana.*

## ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವೆಂಬದೊಂದು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಾಕರಣವುಂಟು. ಅದು ವಸ್ತುತಃ ಹಳೆಗನ್ನ

ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣವಾದಾಗ್ಯೂ ಈಗಿನ ಕನ್ನಡು ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾ
ಕರಣಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂ
ದಲೂ, ಹಳಗನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ
ದರಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ಛಾಪಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರಜನರಿಗೆ
ಬಹು ಲಾಭವುಂಟಾಗುವದೆಂದು ತೋರಿ, ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ
ಭಾಗವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಮಾ-
ಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಸ್ಥಳ ಬರವಪ್ರಕಾರ ಒಂದೊಂದು ಸಂಚ-
ಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಛಾ
ಪಿಸುವೆವು. ಪ್ರತಿ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳ ವೇಳೆ ಪ್ರಸಂಗ ಮೂರುಗಳ
ಸಂಶೋಧನಸ್ತರ ಮಂಗಳಾಚರಣ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಕರಣ
ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಮ
ಮೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿಷಯಗಳುಳ್ಳ ಶ್ಲೋಕ
ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ—
ಶ್ಲೋಕಗಳ ಭಾಷೆಯು ಆಯಾ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಅತಿ ವಿಕಟವಾಗಿ
ರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂದವೆಂಬ ಹೆಸರು

ಮೊದಲನೆ ೭ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಾಚರಣಾದಿವ
ರ್ಣನೆಗಳುಂಟು.

ಕಂದ. ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಂಧಿ ನಾಮಂ

ಸಮಾಸಮುತ್ತದ್ಧಿತಂ ಸೊದಕ್ಕಾಖ್ಯಾತಂ ;
ನೆಮುಅತಧಾತುಕಪಭ್ರಂ ,
ಕ್ರಮವ್ಯಯಂ ಸಂಧಿಶಬ್ದಮನಿದಕರಣಾದೊಳ್ ॥೮॥

ಅರ್ಥ— ಈ ಶಬ್ದಮನಿದಕರಣಾದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ, ನಾಮ, ಸಮಾಸ, ತದ್ಧಿತ, ಆಖ್ಯಾತ, ಧಾತು, ಅಪಭ್ರಂಶ, ಅವ್ಯಯ ಎಂದು ೮ ಸಂಧಿಗಳು (ಭಾಗಗಳು) ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣ, ಸಾಧಕಪ್ರಕರಣವೆಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳುಂಟು.

---

ಅನುಕೂಲಪವನದಿಂ ಜಗ,
ವನಿತ್ಯದಿಂ ನಾಭಿಮೂಲದೊಳ್ಕದಲ್ಗೆಯದಾ ;
ಇವರೊಳ್ ಶಬ್ದದ್ರವ್ಯಂ,
ಜನಿಯಿಸುಗುಂ ಸ್ಫುತಮದರಕಾಯದಿಂ ಶಬ್ದಂ ॥೯॥

ಅರ್ಥ— ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕೂಲವಾದ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸರೂಪವಾಯುವಿನಿಂದ ನಾಭಿಯಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕದಲ್ಗೆಯ ಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗಿ ಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದ ಮೂಲತತ್ತ್ವವಿರುತ್ತೆ, ಅದರಿಂದ ಶಬ್ದವೆಂಬ ದಕೃತ್ತಿಯು ಬಾರುತ್ತದೆ.

---

ಆರಯೆ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರವ,
ಕಾರಜ್ಞಾನಾರ್ಥಮಾಗಿಶೇಂ ಬಲಿಪೆಂ.
ಧೀರರಿನಕ್ಷರಸಂಜ್ಞಾ
ಕಾರಂ ವ್ಯಾಕರಣದಾದಿಯೊಳ್ ಪ್ರಕಟಿತಮುಂ ||೧೧||

ಅರ್ಥ — ವಿಚಾರಿಸಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಸಂಜ್ಞಾ ಸ್ವರೂಪವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವದು.

---

ಅಕ್ಷರಮುಂ ವರ್ಣಮುಮೆಂ,
ದಕ್ಕುಂ ಶುದ್ಧಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ನಾಮಂ ಬರೆಯಂ;
ಟಾಕ್ಕುಟ್ಟಿ ಸಲ್ಲದರ,
ವಕ್ಷರವೆಂತವು ಘನವೃತ್ತಾಕೃತಿನಿಕರಂ || ೧೨ ||

ಅರ್ಥ — ಬರೆಯಲೂ, ಉಚ್ಚರಿಸಲೂ ಬರುವಂತಹ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ವರ್ಣವೆಂದೂ ಅಕ್ಷರವೆಂದೂ ಹೆಸರು, ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೂ, ಉಚ್ಚರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಗುಮುಗು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಅಲ್ಲವು.

ಸ್ವರಹರಿಯುವೆರಡುಮಾಯಿ,
ದಕ್ಷರಂ ತ್ರಾವಣಂ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರಂ

ವಿವಿಧಾಕಾರಂ ಅವಿಭೇ,

ದೃಷ್ಟಿಯಂ ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಮಾತನದಂ ||೧೩||

ಅರ್ಥ — ಹಾವರ್ಗರಮುಂದಿಂದಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಎರಡು ವಿಧ ವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ, ಶಬ್ದಾಕಾರದಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವ ಅಕ್ಷರವು ಶ್ರಾವಣವೆಂದೂ, ಅವಿಭೇದ ರೂಪದಿಂದಿ ಹಲವು ಆಕಾರವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವ ಅಕ್ಷರವು ಚಾಕ್ಷುಷವೆಂದೂ ವರ್ತಿಸುವವು.

ವರ್ಣಂಗಳ ಪಾಠಕ್ರಮ

ಪೂರ್ವಪ್ರತಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ನಿಜದಿಂ

ವರ್ಣಂಗಳಕಾಣಾಸ್ತ್ರ,

ಪೂರ್ಣತೆಯಂ ಪಡೆವುದಾ ಳಕಾರಂ ವರೆಗಂ ||೧೪||

ಅರ್ಥ — ಅಕಾರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಳಕಾರದ ವರೆಗೂ ವರ್ಣಗಳನ್ನೋದುವ ಕ್ರಮವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

---

ಕೂಳದನಿಯಮದೊಳ್ಗೊಂಡುಂ,

ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕ್ಷರಹಿತಲ್ಪುಜಿಲ್ಲ ಹಿತಪ್ರಂ

ಕ್ಷೇತ್ರನೆಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತ,

ಹೊಸ್ಗಾ ಳಕಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲ್ವೆಡೆಯೊಳ್ ಕ್ಷಳವಂ ||೧೫||

ಅರ್ಥ- ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಳಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಳವೆಂಬರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಲಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಳಕಾರವನ್ನು ಹೇಳು ವಾಗ್ಯ್ ಆ ಳಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಳವೆಂಬುವರು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಳಕಾರಪ್ರಾಸವಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ವಿಧಿಯಾಗುವದು. ಲಕಾರವು ವಿಕಲ್ಪವಾಗಬಾರದು.- ಳಕಾರಪ್ರಾಸವಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಳವಿಕಲ್ಪವಾಗಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಳವು ಇಲ್ಲದಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಳವನ್ನು ಇಡಕೂಡದು. ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಗೊತ್ತಿರ ಕ್ಷಳವನ್ನು ಇಡ ಲ್ಲ ಬರೆಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಯು. ಕುಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಪ್ರಯೋಗ||ಕಳ್ಳರ ದಯಂ ಕಳ್ಗೆ ಕಜ್ಜಂ ಕಳ್ಗೆ ಕಜ್ಜಗಳ್| ಜಳ್ಳರ ನಿಭಂ ಕಳ್ಗೆ ಕಜ್ಜಂ ಕಳ್ಗೆ|

ಲಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಳವಂ ಇಡಬಾರದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ

ಓಲಗದೊಳ್ಗೊಂ ಸುನವತತರ|

ಕಾಲಕ ಯೋಗಾದುಗಿ ದೃಶ್ಯತಸ್ಥತ ಬಗ್ಗ||

ಇಲ್ಲಿ "ಕಾಳಕ" ವೆಂದು ಬರೆಯಕೂಡದು.

# Educational Department

## ವಿದ್ಯಾ ಖಾತೆಯು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರವರ ಸರ್ಕಾರ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ನವರೆಗೂ ಕೆಳಗಿಂದ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ (ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ) ಸಹಾಯಾರ್ಥ ಹಣಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತಕ್ಕ ಕೆಲವು ನಡಿಸುವತಕ್ಕದ್ದರ ನಿಯಮಗಳು ಸಕಲ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿಸ್ಸವೆ.

ಮುಂಬಾಯಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ (ಸರಕಾರದ ಸ್ಕೂಲ್ ಗಳು) ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕಾರ (ಅಥವಾ) ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತಕ್ಕ ಇನಾಮು ಕೊಡುವ ಸಹಾಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಾಡುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ನಡಿಸುವತಕ್ಕದ್ದರ ನಿಯಮಗಳು.

ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಅನ್ವಯ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಥಾನದ (ಸ್ಕೂಲು) ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಸರಕಾರದ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳೇ

ಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಗಳು ಈ ತಾಲೂಕಿನ ಇಂದ್ರವ ರ್ಗಗಳ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಯವು. ಆನಂತರ ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು.

೧ ಪ್ರಮುಖ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಶಾಲೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಂದ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬರಬೇಕು. ತಪ್ಪಿದ ನಂತರಾದ ಪ್ರರ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಾವಧಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಿಶ್ಚಿತ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗೆ ಅವರ ಕಡೆಗಳು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ದಪ್ತರಕ್ಕೆ ನಮೂದು ಆಗತಕ್ಕದ್ದು.

ದಪ್ತರಕ್ಕೆ ನಮೂದಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ಅರ್ಜಿಗಳ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಶೀಲ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಂದರಂತೆ ವಿವರಗಳು ಇದ್ದು ಒಂದು ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ವಿವರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಬೇಕು.

೨ ಸರಕಾರಿ ವರ್ಷ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಪ್ತರಕ್ಕೆ ನಮೂದ ಯಾವತ್ತು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತಪಾಸಿಸುವರು. ಮತ್ತು ತಾವು ಬರುವ ವೇಳೆಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಶಾಲೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ

ಳ್ಳಿಸುವರು.

೪ ದೇವಾಲಯಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂದಿಗೆ, ಇವಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ-
ಡು ಶಾಲೆಯನ್ನಿಮಿತ್ತದರತರುವಾಯಶಾಲಾಪ್ರವೇಶ, ಅಥವಾ
ದಪ್ಪಿಯ, ಅಥವಾ ಬೇರೆತರದವಿಷಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ
ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿನ್ಯಾಸತತ್ತ್ವಗಳಾಗಿ ಕಂಡರೆ, ಅ
ವರು ಪಂಕ್ತಿಸದರ ಇರಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ತಾವು ದೀ-
ಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವವರಾರಾಗಲಿ ಸಮಿಸ್ರರವಾಗಿ ಬರೆದು ಪಾಯ
ಶ್ವರವಂಗೂ, ಶಾಲೆಯಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಶಂಗಾಳ್ಳಿಸುವರು.

೫ ಇವಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ದಳ್ಳಕತಪ್ಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ನ್ನು ಅವರವರಿಗೆ ಸೇಮರವಾದರು ಯೋಗಿದಿಗಳ್ಳಾಂಕ್ಷಿಸು
ವರು(● ಕ್ರಿಂಸುಮಿತ್ರೆಯ) ತರುವಾಯ ಅವರು ಬೇರೆ
ಬೇರೆ ಮಯೋಗಿದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಕ್ತಿನಾಲ್ಗದವರಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು
ಓರಿತೂ, ದಗಾಹ—— ಸಂತತ್ತ್ವವತಾ[illegible]ರಸಂಖ್ಯೆಗಳ-
ನ್ನು ಕುರಿತೂ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಶಂಗೆ ದಾಖಲೆ(ನರಬಂಧಕೇಟು)
ಕೊಡುವರು.

೬ ಪಂಕ್ತಿಗೆಬಂದವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಸಂಪ್ರಿಯುಕ್ತ
ಪ್ರತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಸನಾನಂಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿ
ಬಳಸುವರು, ಮತ್ತು ಸದಾನವಸ್ತ್ರಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯ ಪಾಠ

దల్లి నల్లి దబెండు తింగళ్లు నె మనుస్మృతియజ్ఞాజానికి
నదవనన్నా పాలిల్లెనె నూతదు

౨. ఆయుర్వేదబంధన్. మనుస్మృతియట్
శాతిగళ్లు జాతాగ్ని యాంవ ప్రాయశ్చిత్త యన్నాదరూపి
మయాగ్రితియల్లి ఆరవన్సాళిపల్లినె [illegible]. మ
న్త్రనె నశాలిదెందు వర్షే పిలాల్లగె బిట్టు వాప్రాయశ్చిత్తయ
నరయల్లిశి [illegible] సూత్రవల్లినె [illegible]
వనింయ త్రిల్లయాన్నద్దు.

అరువరవగళ్లిగింతవరెగే, యా [illegible]
వర్షగళ్లిగింత [illegible] ప్రాయశ్చిత్తగళన్ను [illegible]
నెతూడదు, అథవా [illegible] తింత నెరాన్నెని [illegible] తంథవ
[illegible] [illegible] నూదదు.

౯ వరిశి యావనంతరా శాతిగళ ద్రవ్యన్నదే
ఓ ఓ [illegible] ప్రాయశ్చిత్త [illegible] మయాగ్రితిగళ
ప్రసాద తమగె పక్క వక్క వగా [illegible] బెందు అభ్రిత్త
న్ను గని నియమ ద్వాదశోరువనరయ [illegible]
[illegible]. ప్రాయశ్చిత్తయ [illegible] వరబిన్నె
నెరవెరిస తక్కద్దు.

೧೦ ಮಾತ್ರ ಪತ್ರಾಂಕಿತ ಪೆಂಶನ್‌ದಾರರ [illegible]
ಹುಡುಗರು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ [illegible]
[illegible] ಮಾತ್ರ [illegible]
ಮಾತ್ರ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ [illegible]
[illegible] ಪತ್ರಾಂಕಿತ ಪೆಂಶನ್ [illegible] ನಂತರ
ಶಾಲೆಯ ಪ್ರವೇಶ [illegible] ಮಾಸಿಕ [illegible]-
[illegible] ಶಾಲಾ [illegible]
ಬಗ್ಗೆ [illegible].

೧೧ ಈ ಸರಕಾರದವರಿಂದ [illegible] ಹೊಂದು-
ವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ; ಆ ಶುಲ್ಕವು [illegible]
[illegible]. ಈ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪೆಂಶನ್‌ದಾರರ ಹುಡುಗರ
[illegible] ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೋಲ್ಜರರ
ಅನಾಥ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಲ್ಲುವ [illegible]
[illegible] ಈ ಕಾಲದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ [illegible]
[illegible] ಮಾತ್ರವಾಗಲ್ಲ.

೧೨ [illegible] ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರವೃ-
ತ್ತಿಯು [illegible] ವಿದ್ಯಾ [illegible] ಅಧಿಕಾರ-
[illegible] ಅಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ [illegible]

ಮಗ್ಗಪ್ರಕಾರ ಆಶ್ರಯ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು.

೧೩ ಸರಕಾರದ ಮಗ್ಗಪ್ರಕಾರ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದುವ ಯಾವತ್ತು ಕಾರಿಗರು ಸಂಘದವರು ಸರಕಾರದವರ ಮಗ್ಗಪ್ರಕಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವದು.

೧೪ ಸರಕಾರದವರು ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ತರದ ಮಾದರಿಗೂ, ಸ್ವಂತ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಮಗ್ಗಪ್ರಕಾರ ಆಶ್ರಯವು ಸಿಕ್ಕಬಾರದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಆಶ್ರಯವು ಸಿಕ್ಕದೆ ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಿಕ್ಕದಿರುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಸರಕಾರಿ ಗೆಜೆಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಸಹಿ) ಎ. ಸ್ವಾಮಿ.
ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಜ್.

## ಅ ಶೆಡ್ಯೂಲು.

ಕೈಮಗ್ಗದ ಮಾದರಿಗಳು.

ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯಂತ್ರ ರಹಿತ ಸಾಧನಗಳಾಗಿ-

೧ನೇ ಮಾದರಿ ——————

೧ ನೇ ಸಾದರು - ಮಗ್ಗಿಗಳು, ಆಟಗಳು.

೨ ನೇ ಸಾದರು - ಬಾಲಕರ ಮುಂಭಾಗದ ವಸ್ತು
ಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸುವದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದು.

## ೨ ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ.

೧ ನೇ ಸಾದರು - ಅಂಕಗಣಿತ, ಮೊದಲನ ೪ ನಿಯಮಗಳು.

೨ ನೇ ಸಾದರು - ವಾಚನ, ಸುಲಭ ವರ್ಣನೆಗಳು.

೩ ನೇ ಸಾದರು - ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದು.

## ೩ ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ.

೧ ನೇ ಸಾದರು - ಅಂಕಗಣಿತ ತ್ರೈರಾಶಿಕವರೆಗೆ.

೨ ನೇ ಸಾದರು - ಚಿಕ್ಕ ಕಥನವನ್ನು ಬರೆಯುವದು.

೩ ನೇ ಸಾದರು -

(ಅ) ಸುಲಭ ರೀತಿಯ ೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾಯಿ
ಪಾಠ ಒಪ್ಪಿಸುವದು.

(ಬ) ವಾಚನ, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆ.

೪ ನೇ ಸಾದರು - ಹೇಳಿದ್ದು ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವದು.

## ೪ ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ

೧ ನೇ ಸಾದರು - ಗಣಿತ.

(ಅ) ಅಂಕಗಣಿತ ಪ್ರಕಾರ, ವಸ್ತುಗಳ ...

ಕಲ್ಪವಂತೆ

(ಬ) ಯುಕ್ಲಿಡ, ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು–

(ಕ) ಬೀಜ, ಪತಾಕ, ಸಂಕಾಶಕವಂತೆ.

೨ನೇ ಶಿರವು — ಇಂಗ್ಲಿಷ್.

(ಅ) ತ್ರಿಪಾತ್ರಸ್ಟಂಡರ್ಡಿನ ಸುಲಭವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

(ಬ) ಅಂಥವರ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡು- ವದು (ಇಂಗ್ಲಿಷ್)

(ಕ) ಶಬ್ದವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಬರೆಯುವಿಕೆ, ಶ್ರುತಲೇಖನ.

(ಡ) ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

೩ನೇ ಶಿರವು — ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ, ಅರಬಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ದೇಶಭಾಷೆ. ಸುಲಭವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಬರೆಯುವದು.

## ೫ನೇಯ ಯಾದಿ.

೧ನೇ ಶಿರವು—

(ಅ) ಅಂಕಗಣಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ...

(ಬ) ಯುಕ್ಲಿಡ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕ.

(ಕ) ಬೀಜಗಣಿತ ವರ್ಗಸಮೀಕರಣ.

೨ನೇ ಪೇಪರು — ಇಂಗ್ಲಿಷ.

(ಅ) ಕವಿತೆಯ ಅರ್ಥ ಹೇಳೋಣ.

(ಬ) ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರಸಂಬಂಧ.

(ಕ) ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಬಂಧ ಬರೆಯೋಣ.

೩ನೇ ಪೇಪರು — ಮರಾಠೀ ಭಾಷೆ, ಲಾಟಿನ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಯಾವದಾದರೂ ದೇಶಭಾಷೆ.

ಸುಲಭ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷದಿಂದ ಮರಾಠೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವದು.

೬ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ. ಮುಂಬಯಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಸೂ. ಕ. ೩ನೇ, ೪ನೇ, ೫ನೇ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವದು, ಕಷ್ಟ್ಯ:

---

ಇಂಗ್ಲಿಷದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸು-
ವ ಶಾಲೆಗಳು—

## ೧ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ.

೧ನೇ ಪಠರು — ಅಂಕಗಣಿತ, ಮೊದಲನೆಯ ನಿಯಮಗಳು.

೨ನೇ ಪಠರು - ಇಂಗ್ಲಿಷ.

(ಅ) ೧ನೇ, ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಹೇಳ್ಳು

(ಬ) ಸಂಬಂಧಶಬ್ದಗಳ ಶಬ್ದಾಕ್ಷರ ಹೇಳೂದು.

(ಕ) ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯೂದು.

೩ನೇ ಪಠರು - ದೇಶಭಾಷೆ.

(ಅ) ೩ನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ಅರ್ಥಹೇಳೂದು.

(ಬ) ಸಂಬಂಧಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯೂದು.

## ೨ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ.

೧ನೇ ಪಠರು - ಅಂಕಗಣಿತ, ಭಾಗಾಕಾರ, ಗುಣಾಕಾರ ಮೊದಲಾದ ನಿಯಮಗಳು.

೨ನೇ ಪಠರು - ಇಂಗ್ಲಿಷ.

(ಅ) ೩ನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿ ಅರ್ಥಹೇಳೂದು.

(ಬ) ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯೂದು.

(ಕ.) ವ್ಯಾಕರಣ, ಶಬ್ದಭೇದಗಳು.

(ಡ) ಇಂಗ್ಲಿಷದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಾಕ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಬರೆಯುವದು.

[illegible] - [illegible]

([illegible]) [illegible]

([illegible]) [illegible]

([illegible]) [illegible]

[illegible] ———————————

[illegible] - [illegible]

——— [illegible] - [illegible]

([illegible]) [illegible]

([illegible]) [illegible] —

([illegible]) [illegible]

[illegible] - [illegible]

([illegible]) [illegible]-
[illegible]

([illegible]) [illegible]

([illegible]) [illegible]

([illegible]) [illegible]
[illegible]

[illegible] ———————————

೧ನೇ ಪೇಪರು— ಗಣಿತ.

(ಅ) ಅಂಕಗಣಿತ, ಪಂಚರಾಶಿಕ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಗಣಿತ ಅಮೂಲಾಗ್ರ

(ಆ) ೧ನೇ ಯುಕ್ಲಿಡನ ೧೦ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

(ಇ) ಬೀಜ, ವರ್ಗಾಂಕಗಳ ಗುಣಾಕಾರ.

೨ನೇ ಪೇಪರು- ಇಂಗ್ಲೀಷು.

(ಅ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು

(ಆ) ಶ್ರುತಲೇಖನ ಬರೆಯುವುದು.

(ಇ) ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು.

೫ನೇ ಮುಯಾಗಡೆ———————

೧ನೇ ಪೇಪರು- ಗಣಿತ.

(ಅ) ಅಂಕಗಣಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ.

(ಆ) ಯುಕ್ಲಿಡ್ ೨ನೇ ಬುಕ್ಕು.

(ಇ) ಬೀಜ. ಏಕವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣ.

೨ನೇ ಪೇಪರು- ಇಂಗ್ಲೀಷು.

(ಅ) ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಂಬಂಧ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು.

(ಬ) ಸಂಧಿಯ ಅರ್ಥ

(ಕ) ವ್ಯಾಕರಣ, ವಾಕ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಕರಣ.

೨ನೇ ಪಿರಿಯಡು — ದೇಶಭಾಷೆ.

(ಅ) ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಿಂದ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ದೇಶ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷಾಂತರ.

(ಬ) ಸಾಧಾರಣ ಶಾಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಧಿಯ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವಿಕೆ.

(ಕ) ದೇಶಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ

೬ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ — ಮಾತ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ — ಸ.ಪ. ೬ನೇ ಮರ್ಯಾದೆಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವದು.

---

## ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ —

೧ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ ——

೧ನೇ ಪಿರಿಯಡು - ಮೊಗ್ಗಿಗಳು, ಚೆಂಡು.

೨ನೇ ಪಿರಿಯಡು - ಪದಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯೋಣ.

೩ನೇ ಪಿರಿಯಡು — ೧ನೇ, ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದೋಣ

೨ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ —

೧ನೇ ಪಿರಿಯಡು - ಅಂಕಗಣಿತ, ೪ ಮೊದಲನೆಯ ಮಗ್ಗಿ

೨ನೇ ಸವದು

(ಅ) ಸಂಯುಕ್ತ ಬರೆಯುವುದು.

(ಬ) ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಓದು ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು.

೩ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ—

೧ನೇ ಸವದು - ಅಂಕಗಣಿತ, ತ್ರೈರಾಶಿಕ.

೨ನೇ ಸವದು - ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವುದು.

೩ನೇ ಸವದು - ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಓದು ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು —

೪ನೇ ಮರ್ಯಾದೆ—

೧ನೇ ಸವದು ಅಂಕಗಣಿತ ಪೂರ್ತಿ

೨ನೇ ಸವದು - ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವುದು, ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ.

೩ನೇ ಸವದು -

(ಅ) ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು, ಪಾಠಶಾಲಾ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದು.

(ಬ) ಸಾಧಾರಣ ಗ್ರಾಂಥಿಕ [illegible] ಗಳ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು.

೪ನೇ ಸವದು - ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ.

ಸೂ.ಪ. ಇಂಗ್ಲೀಷು [illegible] ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳ [illegible] ಗಳ [illegible]

ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮೇಲಿನ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಕಾದ ಭಾಷೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಲೆಕ್ಕ ಇಂತಿದ್ದು ಶಾಲೆಗಳ ಬೇಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಶಾಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದು ತಕ್ಕದ್ದು

(ಸಹಿ) ಎ. ಸ್ಟಾಂಟ.

ಪಾಂಡುರಂಗ. ಎ. ಶ್ರೀ.

---

## ಒಕ್ಕಣೆ.

ಬೇರೆಬೇರೆ ಇಯತ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೇಮಣಾರುಗಳು —

ಮುಂಜಾನೆಯ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಪಾಠಗಳಿಗಾಗಿ—

| | ೧ನೇ ಸಾಲು. | ೨ನೇ ಸಾ. | ೩ನೇ ಸಾ. | ೪ನೇ ಸಾ. | ಒಟ್ಟು. |
|---|---|---|---|---|---|
| ೧ನೇ ಇಯತ್ತೆ. | ೫ | ೫ | ೦ | ೦ | ೧೦ |
| ೨ನೇ ,, | ೫ | ೫ | ೫ | ೦ | ೧೫ |
| ೩ನೇ ,, | ೧೦ | ೫ | ೫ | ೫ | ೨೫ |
| ೪ನೇ ,, | ೨೦ | ೧೫ | ೧೫ | ೦ | ೫೦ |
| ೫ನೇ ,, | ೩೦ | ೩೦ | ೩೦ | ೦ | ೯೦ |
| ೬ನೇ ,, | . . . . | . . . . | . . . . | . . . . | ೧೫೦ |

## ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ.

| | ೧ನೇ ಸರ್ಕಲ. | ೨ನೇದು. | ೩ನೇದು. | ೪ನೇದು. | ಒಟ್ಟು. |
|---|---|---|---|---|---|
| ೧ನೇ ಇಯತ್ತೆ. | ೨ | ೨ | ೨ | ೦ | ೬ |
| ೨ನೇ " | ೩ | ೩ | ೩ | ೦ | ೯ |
| ೩ನೇ " | ೪ | ೪ | ೪ | ೦ | ೧೨ |
| ೪ನೇ " | ೭ | ೭ | ೭ | ೦ | ೨೧ |
| ೫ನೇ " | ೧೦ | ೧೦ | ೧೦ | ೦ | ೩೦ |
| ೬ನೇ " | | | | | ೧೦೦ |

## ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| ೧ನೇ ಇಯತ್ತೆ. | | | | | ೧ |
| ೨ನೇ " | ೧ | ೧ | ೦ | ೦ | ೨ |
| ೩ನೇ " | ೧ | ೧ | ೧ | ೦ | ೩ |
| ೪ನೇ " | ೧ | ೧ | ೧ | ೧ | ೪ |

ಇದಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಿನಾವಿಂದ ಹೊರಡ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಬಟ್ಟನ ೨ ಆಣೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಣವು ದೊರೆಯುತ್ತ ಸ.ಹ. ೧೨ನೇ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಯುಕ್ತ ಬಹುಮಾನ ಪ್ರತ್ಯಾಪತಗಳಿಗೆ ಹಣವು ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದ್ದು (ಸಹಿ) ಎ. ಗ್ರ್ಯಾಂಟ.

ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಪ.ಇ.

## ಕ ಫೇರಿಸ್ತು.

### ೧ನೇ ನಮೂನೆ.

ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೊರಾದವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಶಾಲೆಗಳಗಾನಿ....

| ೧ | ೨ | ೩ | ೪ | ೫ | ೬ |
|---|---|---|---|---|---|
| ಊರ ಹೆಸರು...... | ಶಾಲೆಗಳ ಹೆಸರು...... | [illegible] | [illegible] | ನೇಮಣೂಕು ಬೇರಿದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮುರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳದೂ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳದೂ ಅಜಮಾಸು.............. | ಶೆರಾ |
| | | | | | |

# ೧ನೇ ನಮೂನೆ.

ಗ್ರಾಮಸ್ಥಾನಿಕರುಗಳಿಗೆ—

| ೧ | ೨ | ೩ | ೪ | ೫ | ೬ | ೭ | ೮ | ೯ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ಶ್ರೀ. | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |

[illegible]

ಸಿ. ಗೊರ್ಡನ್

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(ಸಹಿ) ಜೆ. ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್.

ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್. ಪಿ. ಐ.

[illegible]

[illegible] ........

ಸಿ. ಗೊರ್ಡನ್

[illegible]

*Notification*.

# जाहिरात.

दक्षिण भागांतील डिपुटी व अशिष्टंट डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर व एतद्देशीय शाळेचे हेडमास्तर यांस कळविण्यांत येते कीं,

या भागांतील दफ्तर कानडींत ठेवण्या बद्दल जाहिरात ता० २९ मार्च १८६६ इसवीस दिली होती. त्यास देशाची स्थिती पाहून व आपल्यापैकीं किती एक अधिकाऱ्यांचा अभिप्राय आणऊन ती नोटीस रद्द करून, ही नोटीस दिली आहे. तर १ जानेवारी १८६७ इसवी पर्यंत एकंदर काम ज्या भाषेंत चालविण्यानें सोई पडेल त्या

भाषेंत चालवून, १ जानेवारी १८६७ इसवी पासून पत्रव्य वहार कालडींत ठेवून हिशोबी वगैरे काम सोईस पडेल त्या भाषेंत चालवावें. कळावें. ता० २८ मे १८६६ मु॥ बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

इ० इ० द० भाग.

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ೩ನೇ ಸಂ

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೯೬

*Education.*

## ೩ನೇ ಭಾಗವು.

## ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ೫ ಕಾಲಗಳು.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸನ್ನು ೫ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ೧ ಮೊದಲನೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಶೈಶವವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವವು. ೨ ಅಲ್ಲಿಂದ ೬ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಾಲ್ಯವು. ೩ ಅಲ್ಲಿಂದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಕುಮಾರತ್ವ. ೪ ಅಲ್ಲಿಂದ ೧೬ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಪೌಗಂಡಾವಸ್ಥೆ. ೫ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರೌಢತ್ವ ೨೫ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಯೌವನವು.

## ಮೊದಲನೇ ಕಾಲ-ಶೈಶವವು.

ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳು

ದೃಢವೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಆಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತವಾದ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಇದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಮಿದುಳು ಇನ್ನು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅಲ್ಪವಾಗಿಯೂ, ಹಗುರತರವಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಭಾಷೆ, ಹಾಡು, ಗುರುತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕವು.

## ೨ ನೇ ಕಾಲ-ಬಾಲ್ಯವು

ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯೂ, ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗ್ರತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ತರ್ಕಜ್ಞಾನದ ಅಂಕುರ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಬಾಹ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ಮೃತಿ ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಸ್ಥೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿನೋದಕರವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಯಾಸ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಪೂರಯಿಸಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ

ದ ಶ್ರೋತೃಕವೇನಾದರೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು, ಮುಂದಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಮವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ, ಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ನಾದರೂಪದ ಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊಂದರ ಬೆಳೆಯುವ ಹಾಗೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಕ್ರಮವಿರಬೇಕು. ಮಾತುಗಳೂ, ಗಾಯನಸ್ವರಗಳೂ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾಠಗಳೂ, ಬಾಯಿಲೆಕ್ಕಗಳೂ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳು. ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬರಹ, ಚಿತ್ರಬರೆಯೋಣ, ಬಿದಿರೋಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಕಗಣಿತ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು.

## ೩ನೇ ಕಾಲ - ಕುಮಾರಾವಸ್ಥೆ -

ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ, ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗಳೂ ಜಾಗ್ರತವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯ

ಗಳನ್ನೇ ಯಿಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಲಿಸಿ ತರ್ಕನೆಡಿಸ ತತ್ಸಂಬಂಧ
ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕ್ರಮವಿಡಬೇಕು. ಭಾಷಾರೂಢಿಗಳು,
ವ್ಯಾಕರಣ, ಭೂವರ್ಣನೆ, ಅಂಕಗಣಿತ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾ
ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂ
ದ ಕಲಿಸುವ ಕಾಲವಿದೇ. ಸಾಧಾರಣಜ್ಞಾನದ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ,
ಕಥೆಗಳೂ, ವರ್ಣನೆಗಳೂ, ಇತಿಹಾಸವೂ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಾನಾ
ಅದ್ಭುತ ಚಮತ್ಕಾರಗಳ ವರ್ಣನೆಯೂ, ಪಾಠ್ಯಗ್ರಂಥಗಳ ಸಹಾಯ
ದಿಂದಲೂ, ಕವಿತಾಗ್ರಂಥಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಕಲಿಸಲ್ಪ
ಡಬೇಕು..............................

## ೪ ನೇ ಕಾಲ. ಪ್ರೌಗಂಡ

ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯೂ, ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಯೂ,
ತರ್ಕವೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ತರ್ಕಜ್ಞಾನವು ಮನಸ್ಸಿನ-
ಚೀಳಿ ಯಾವತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೂ
ಬಲಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ವಿಶೇಷಕ್ರಮವಾ
ದುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯದ
ಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಅ
ಲೋಚಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವುಂಟಾಗುವದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಡಿ

ಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ಕಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಭಾಷಾ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ, ಸೃಷ್ಟಿಸಂಬಂಧವಾದ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಉಪಯುಕ್ತಕಲಾಶಿಲ್ಪಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಜಾಗ್ರತೆಪಡಿಸುವ-ಹೇತುವಿರಬಾರದು, ಇವು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು..........................

## ೫ನೇ ಕಾಲ - ತಾರುಣ್ಯ.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾವತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳು ಅವುಗಳ ಪರಿಭಾಷಾ ಸುಬೋಧವಾಗಿಯೂ, ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿಯೂ ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಯಾವದೊಂದು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೃತನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೂ, ಉತ್ಕಂಠೆಯಿಂದಲೂ, ಉದ್ರೇಕದಿಂದಲೂ, ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ-ಅದು ಕಡೆ ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಇಚ್ಛಾಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಆನಂದದಿಂದಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯ-

ಶಬ್ದಗಳೂ, ಧಾತುಗಳೂ ಸಹಸ್ರವಾದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಮುಂದೆ ತಾನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗಲೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸತಕ್ಕದ್ದು..

---

*The School Grammar.*

# ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣವು.

## ಸಂಧಿ ಪ್ರಕರಣ.

೧ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ "ಸಂಧಿ" ಶಬ್ದದ ಲಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ "ಸ್ವರ ಬಿಡುವ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ಸುಲಭವಾಗುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ವಶಬ್ದದ ಕಡೆ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಪರಶಬ್ದದ ಆದಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದೇ ಸಂಧಿ" ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ೪ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ-ನಾಮ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳ ಮೂಲರೂಪಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಯಾನುಬಂಧನೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುವದು.

ಧಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ೨೫ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಂಧಿಯ ಸಾಧನವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೇಳಿದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಶಬ್ದದ ಕಡೆ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಪರಶಬ್ದದ ಆದಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಭಾವತಃ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಕಾರಕ್ಕೆ ಅಕಾರವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದು ಎಂದು ಕಲಿಸಿಂತು, ಆ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಉಕಾರವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಇದು ಸಂಧಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆಂದನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ..........................

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಧಿಶಬ್ದಾರ್ಥವೇ ಸಂದರೆ, ಪ್ರಸಂಗವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯವಹಿತವಾದ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಿಸುವದೇ ಸಂಧಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

—೨೩ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆಗಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ವಸ್ತುತಃ ಲೋಪದ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು ಎಣಿಸುವದು ಸಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸವು + ಇಲ್ಲ = ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.

—೨೪ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ವಾಕ್ಯಸಂಹಿತದಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಕೊಂಡು ಪೋಣಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಂಧಿ ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿ" ಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಮರ್ಪಕವಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಬುದ್ಧಿ+ಇಲ್ಲ=ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಕವ+ಕಂಡನು=ಕವೆಗಂಡನು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾದಿವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಸಂಧಿಯುಂಟಾಗಿ ವಿಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥವಕ್ಕೆ ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿ ಯೆಂಬುವದು ತಿಳಿಗೇಡಿತನವು.

—೨೭ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ಕೆಲವು ಸ್ವರಗಳು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅವರ್ಣವೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವವು" ಯೆಂದು ಬರೆದದೆ. ಆದರೆ ಆ ವರ್ಣವೆಂಬ ಹೆಸರು ಯಾವ ಅರ್ಥದಿಂದ ಬಂತೋ ತಿಳಿಯದು. ಸರೂಪ, ಸಜಾತೀಯ ಸವರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾರವು ಸಮ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸವರ್ಣವೆಂದರೆ ಸಮವರ್ಣವೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸವರ್ಣವಲ್ಲದ ಇನ್ನಿಂಥಾ ವರ್ಣಗಳು ಅಸವರ್ಣವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡಲಿ; ಅವರ್ಣ (ವರ್ಣವಲ್ಲ.) ವೆಂದು ವ್ಯಾಕರಣ ಅಭಿಧಾನ ಕೊಂಡಿ ತೋಂಡು ಬರುವ ವ್ಯಾಕರಣಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೆ……

# Shabdamanidarpana

## ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಕಂದ॥ ತರತಮನಕಾರಂ ಮೊದಲಾ।
ಗಿರೆ ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ಸ್ವರಂಗಳಾದಿಯ ಪತ್ತು॥
ಸ್ವರಮುಂ ಸಮಾನಮೆನಿಸುಗು।
ಮೆರಡೆರಡೆವರೊಳ್ ಸವರ್ಣಮುಂ ತೊಡಿದೊಡಂ. ॥೧೯

ಅರ್ಥ— ಅ, ಕಾರ ಮೊದಲು ಔ, ಕಾರದವರೆಗೆ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಸ್ವರಗಳೆನಿಸುವವು. ಮೊದಲನೇಯ ಹತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಸವರ್ಣವೆನಿಸುವವು.

ಕ್ರಮದಿಂ ಹ್ರಸ್ವಕಂ ಹ್ರ।
ಸ್ವವೆರಡಕೆ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘಮುಂ ದೀರ್ಘಕ್ಕಂ॥
ಸಮನಂದಾಮುಗಳ್ಗಂಗಳೊ।.
ಶಮಲ್ಗನಮಾಕ್ಕಿಲ್ಲಯುಂ ಸವರ್ಣವಿಧಾನಂ॥೧೬॥.

ಅರ್ಥ- ಹ್ರಸ್ವಕ್ಕೆ ಹ್ರಸ್ವ ಸೇರಲು, ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘ ಸೇರಲು, ದೀರ್ಘವಾಗುವುದು. ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ಹ್ರಸ್ವ ಸೇರಲೂ, ದೀರ್ಘ ಸೇರಲೂ, ದೀರ್ಘವಾಗುವದು.

ಸರನಿಸಿದೆ ಏ ಓ ಔ ಯುಂ।
ಬವುಕನ್ನಡದೊಳ್ ಸ್ವಭಾವದಿಂದೊಳ್ರುಪಾವ॥

ರ್ಣವಮಷ್ಟುವುವರ್ಣಾಂಶಂ।

ಸವರ್ಣಸಂಜ್ಞೆಯೊಳ್ ಮೊದವುಗಂ ಪ್ರಾಕೃತಿಯೊಳ್॥ ॥೧೮॥

ಅರ್ಥ — ಎ, ಏ, ಒ, ಓ ಎಂಬವು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ದಲ್ಲಿ ವುಂಟು. ವರ್ಣಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡ ಕ್ಕೆ ಸವರ್ಣತೆಸ್ನಬೇಕು.

ವಿದಿತಸಮಾನಂಗಳ್ ಪೊ।

ರ್ದಿದರಂ ಕೃಸ್ವಮದರ ಪರದಕ್ಷರಮಂ॥

ತೊಡದೀರ್ಘಮವರ್ಣಾಂಪಿಂ।

ನಿದಾನ್ಸರಂ ನಾಮಿಯೆಂದು ಪೇಳ್ಗುಪ್ರಬೆಗಂ॥೧೯॥

ಅರ್ಥ — ಸವರ್ಣಗಳ ಪೂರ್ವದಕ್ಷರವು ಹ್ರಸ್ವ. ಪರದಕ್ಷ ರವು ದೀರ್ಘ. ಅ, ಆ, ಯಿವುಗಳನ್ನುಳಿದು ಇ, ಮೊದ ಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ನಾಮಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಂಟು.

ಕ್ರಮದಿ ಗುರು ದೀರ್ಘಮೇಳಾ।

ರಮುಖ್ಯಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಂಗಳವು ನಿಜದಿಂ ಪ್ರು॥

ಕ್ರಮದೀರ್ಘಮಾತ್ರಕಂದೀ।

ರ್ಘಮುಭಯಮಾತ್ರಂ ತ್ರಿಮಾತ್ರಂ ಕಪ್ಲುತಮಕ್ಕುಂ॥ ॥೨೦॥

ಅರ್ಥ — ಏ, ಐ, ಓ, ಔ ಯೀ ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಗಳು ಗುರು ಅಥ ವಾ ದೀರ್ಘವಾದವುಗಳು. ರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳನ್ನಟ್ಟ

ರಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಲವು ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯೆನಿಸುವುದು. ಇದ
ಕ್ಕೆ ಹ್ರಸ್ವ ಅಥವಾ ಲಘುವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಎರಡುಮಾತ್ರೆಯು
ದೀರ್ಘವೆನಿಸುವುದು. ಮೂರುಮಾತ್ರೆಯು ಪ್ಲುತವೆನಿಸು
ವುದು. ಉದಾಹರಣ ಕು, ಕೂ, ಕೂ ಎಂದು ಹೇಳ್ಳಿಯ-
ಬಹುದು.

ಬಿಂದುಮನುಸ್ವಾರಂತಾ|
ನೆಂದಕ್ಕುಂ ಸೊನ್ನೆಮುತ್ತ್ವ ಪೋಲ್ವೃತ್ತತೆಯುಂ||
ಸಂಧಿಸುಗಂತದ ಬಿಕರ್ತ|
ಪೊಂದಿರೆ ಮಣಿಸೂತ್ತಿಪೋಲ್ ವಿಸರ್ಗಮದಕ್ಕುಂ||೧||

ಅರ್ಥ— ಮುತ್ತಿನ ಹಾಗೆ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾದಂತಹ ಪೊಂದುಸೊ
ನ್ನೆಗೆ ಬಿಂದುವೆಂದೂ ಅನುಸ್ವಾರವೆಂದೂ ಅನ್ನುವರು. ಅ
ದಿರಲಿ ದಂತಿರುವ ಎರಡು ಸೊನ್ನೆಗೆ ವಿಸರ್ಗವೆಂದೆನ್ನುವರು.

ಸ್ವರವರದೊಳ್ ಪರ್ವತರಂ|
ದಾಟುವಮುಖ್ಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಬಾರದವರತರಂ||
ಪಡಿಕಿಸಿ ಬಿಂದು ವಿಸರ್ಗಂ
ಸ್ವರಾಂಗಮುಂ ವ್ಯಂಜನಾಂಗಮುಂ ತಾವೆಂಬರ್||೨||

ಅರ್ಥ— ಬಿಂದು ವಿಸರ್ಗಗಳು ಸ್ವರಗಳ ಹಿಂದಲ್ಲದೆ ಕಾಣಿ
ಸುತ್ತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡಲಾರದ ಕಾರಣ

ಇವಕ್ಕೆ ಸ್ವರಾಂಗವೆಂದೂ ವ್ಯಂಜನಾಂಗವೆಂದೂ ಯೆಂಬುವ ಸು.

ಪ್ರಕಟಿತಮು ವ್ಯಂಜನಮಂ।

ಕ್ಷಕಕಾರದಿನಾಳಕಾರಪರ್ಯಂತಂ॥

ಚಕವಂ ಚಕಂ ಗಳಂ ವಂ।

ಚಕವಂ ಕ್ಷಂ ವರ್ಗಮಂತ್ಯವರ್ಣಮವರ್ಗಂ॥೨೩॥

ಅರ್ಥ– ಕಕಾರಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಳಕಾರದವರೆಗೆ ವ್ಯಂಜನಗಳೆಂದೆನ್ನಬೇಕು. ಕಕಾರದಿಂದ ಮಕಾರದ ತನಕ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವ್ಯಂಜನಗಳು ವರ್ಗೀಯಗಳಾಗಿವೆ ಯಕಾರದಿಂದ ಳಕಾರದತನಕ ಅವರ್ಗೀಯಗಳಾಗಿವೆ.

ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯವರ್ಣಂ।

ವರ್ಗಚತುರ್ಥಾಕ್ಷರಂ ಮಹಾಪ್ರಾಣಮವಂ॥

ಮಾರ್ಗವಿದರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಯೋಳ್।

ಭೋರ್ಗರೆವರು ಕೃತಿಯೊಳ್ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತಿರ್ಕೆ ॥೨೪॥

ಅರ್ಥ– ವರ್ಗದ ಎರಡನೇ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ವರ್ಗದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳೆಂದೆನ್ನಿಸುವವು. ಈ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಯೋಳ್ಗಾ ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳೊಳ್ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು. ಉದಾಹರಣ ಇಭಾರೀ ಶರಂ, ಖೋ ಷ್ಟಿಪೆ,

# *Notification.*

## जाहिरात.

दक्षिण भागांतील डिपुटी व असिस्टंट डिपुटी इज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर यांस कळविण्यांत येतें कीं,

वार्षिक टेबल् नंबर ११ आपल्याकडून इकडे येत असतें, त्याचा आह्मांस गरज नाहीं. सबब पंतोजी लोकां नीं पैशा संबंधी हिशेब ठेवण्याची जरूर नाहीं. कारण पंतोजी लोकांनीं फक्त हजरीपट ठेवून महिन्याचे महिन्या स मुलांची हजरी व फी भरण्याची पावती, इतकी मात्र मास्तर लोकांनीं आपणाकडे पाठवित जावी. कळावें ता॰ १५ जुलाई १८६५ मुकाम बेळगांव.

*W. A. Russell*

इ॰ इ॰ द॰ भाग.

---

# *Notification*

## जाहिरात.

दक्षिण भागांतील डेपुटी, असिस्टंट डिपुटी इजु केशनल् इन्स्पेक्टर व जिल्हा आणि तालुका बुकडिपोकी-

पर यांस कळविण्यांत येतें कीं,

बेळगांव ब्रांच बुकडिपोंत कानडी बुकें मंगळोराहून नवीन आलीं आहेत तीं तपसील.

| बुकाचीं नांवें | बुकें | बुकाचीं नांवें | बुकें. |
| --- | --- | --- | --- |
| पहिलें पुस्तक दर ०।६॥ | ६००० | व्याकरण लहान दर ६२ | १००० |
| " भाग २ दर ०।६॥ | " | शाळाव्याकरण " ६२ | ८२० |
| दुसरें पुस्तक दर ६२ | ५०० | इसापनीति " ६८ | १००० |
| तिसरें पुस्तक " ६४६॥ | ६००० | मारीस हिस्टरी आफ इंग्लंड दर १।७४ | ५०० |
| मारिस हिस्टरी ऑफ इंडिया दर १६॥ | ५०० | " " भाग १ दर ०।१० | ४५५ |
| " " भाग २ दर ०।१० | १०१ | " " भाग २ " ०।१२ | ४७५ |

८ —— २५१८१

येणें प्रमाणें बुकें आलीं आहेत. तरतीं शाळेतील अभ्यासा करितां जसजसीं पाहिजेत तसतशीं बुकें बेळगांव डिपोकी पर यांजकडून मागवावीं. कळावें. ता० १८ जुलै १८६६ बेळगांव

W. A. Russell.

इ० इ० द० भाग

# *Notice. 7.*

## ನೋಟೀಸು ಅಂಕಿ ೭

ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲೆ ಹೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಲಮಾಸ್ತರರಿ
ಗೆ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಲ್ಲಾ, ಧಾರವಾಡ ಕಂನಡ ಸಾಲಿಯೊಳಗೆ ನಾವು
ಹೋದಾಸ್ತ್ರ ಹುಡುಗರು ಯಾವತ್ತು ಕೂಡಿಯಿದ್ದು ಹೆಡ್ಡಮಾ
ಸ್ತರರೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಬಹೂವರಿಗೆ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರ
ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೆಲದಿನ ಮಾತ್ರ ವಸ್ತರ ದಹಿಗಳು ನಡಿಯೋತಾ
ಬನವರಿಗೂ ತುಂಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ವೇಳಾಪತ್ರಿ
ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಂಗಕಂಡ
ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಹುಸ್ತಿಕಶಿಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಮ॥ ೩ ॥ ೩ ॥ ಸಾಹೇ
ಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ ಇವರ ನಜರಿಗೆ ತಂದು ಸದರಮಾ
ಸ್ತರ ಇವರಿಗೆ ೫ ರೂಪಾಯಿ ಗಳು ದಂಡ ಮಾಡೋಣದಲ್ಲಿ
ಬಂದಿರತದೆ. ಯಿದು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾವತ್ತು
ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾ
ಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನಹಿತ ಆಗದ ಹೊರತು ಯಿ-
ರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಯುವದು. ತಾ॥ ೧೯ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೬೭ ಧಾರವಾಡ.

*Nagesh Vinayek Bapat.*

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿ. ಧಾರವಾಡ.

# Appointments.

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು — ಕಾನಡಾ

ಮೇ॥ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬಬಹಾ
ದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದವರ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದಾ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ನೇಮಣೂಕಿಗಳು.

೧ ಬೆಂಡಿಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಶಿವರಾಮ ಸದಾಶಿವ ಕರಹೊಸ್ಕ
ರನವರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಕೆಟ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಣೂ
ಕ ಆದಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಚಾರ್ಜ ತಾರೀಖು
ನೇ ಮಿನಹು ದಿವಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

೨ ಯಾದವಾಡ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಹರಿ ಆಠವಿ
ನವರಿಗೆ ಕಾರವಾರ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಣೂಕ
ದಂತೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ಹಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

೩ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಘವೇಂದ್ರ ನಾರ್ಮಲಸ್ಕೂಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಯವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರ ತಾಲೂಕ [illegible] ಸಾ
ಲಿಯ ಹೆಡ ಮಾಸ್ತರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕ ಆದಂತೆ ಅವರು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಾರೀಖು ನೇ ಮಿನಹು ದಿವಸ ಸಾಲಿಯ
ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

೪ ಸಂಸಗಾರ [illegible] ಅಗ್ರಸ್ಥಳಂಗಳ ನೇತಾರೀ

ಜಿನೇ ಅಕುಲಿನಲ್ಲಿ ತರತರದ ವರ್ತನೆಗಳು........

ಇರಕ್ಕೆಸಾಲಿಯು ಎನ್ನೇ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೆನಬೆನಪ್ಪಾಲಿಂ ನಡುಕಬೆನಪ್ಪಾ ಇವರು ಇಲ್ಲಸೋರ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರ ಕಾನಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಸೋರ ಮಾಸ್ತರ ನಾರಾಯಣ ಗೋವಿಂದ ಘೋರ್ಪಡೆ ಇವರು ಹುಡುಗರ ತಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಿ ಗುಂಡಗಾದ ಮಾಸ್ತರ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬಾಪೂಜಿ ದಂಡಗೆ ಇವರು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಮದತನಿ ನಡಾಸಬೇಕು.

ಶಾರೀಯು ಎನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಜುಗಾಯ ನಂ [illegible] ವಿಮುಕ್ತಾ ಬೆಳ್ಳಗಾವ.

Appajee Baleerow.

ಅ.ಬಿ. ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು.

---

[illegible]

## ಜಾಹೀರಾತ.

ಸೊಡು [illegible] ಶ್ರೀ ನಕ್ಷತ್ರಸ್ಪೆಕಟರ ಸಾಹೇಬರವರ ಶಿಕ್ಷ ಹಾಲಾತ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ [illegible] ಸಾಠೆಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು [illegible] ಅಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ [illegible] ಬರಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ. ಅಪಾಡಿಗೆನ್ನು ತವ [illegible] ಅಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರ ನಾರಾಯಣ —

ಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವನ್ನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಪರಂತು ಅವರು ಅ

ದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಪ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷತನದಿಂದ ತೆಗೆಯಲಿ

ಕ್ಕಿದ್ದದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ಮೂರು (೩) ರುಪಾಯಿ ಕಂತವನ್ನು

ಕೊಟ್ಟಿದರು. ಈ ಮಾತು ಶಿಕ್ಷಾದ ಮಾಸ್ತರರು ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟು

ನಡಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

*Appajee Babooraw.*

ಅ. ಡಿ. ಇ. ಇ. ಕಾನಡಾ.

---

## *Correspondence.*

## ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು.

ರಾ॥ ರಾ॥ ಕಂನಡ ಪತ್ರಕರ್ತರುಗಳಿಗೆ.

ಮಹಾಶಯ, ಕಂನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಪತ್ರದ ಮೊದಲನೆಯ

ಸಂಚಿಕೆ ಬಂದನಂದರ ಅದೇ ಪಾಟದ ೧೧ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ-

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಶುದ್ಧ, ಮಿಶ್ರ, ಸಂಧಿಸ್ವರಗಳು ಪ್ರಕಾರದೇಶದೇ

ಶಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳುಂಟು. ಇಂಥ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪೃಥವಾದ

ಆಧಾರವುಂಟೇ, ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು, ಉಚ್ಚಾರಣ-

ಕಾಲ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹ್ರಸ್ವ, ದೀರ್ಘ, ಪ್ಲುತ ಎಂಬ ಮೂರು ಭಾ

ವಿಭಾಗಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಅ, ಇ, ಉ,

ಒಕಾರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಮಾಡುವ ಕಾರಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿ
ದೆ, ಅಂ-ಇದಿ. —— ಪ್ರಕರಣಕರ್ತರು ತೋರಿಸಿದ ಕಾರ-
ಣಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ.— ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಶುದ್ಧಸ್ವರ
ಗಳು ಸ್ವಂತ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ "ಎ, ಏ, ಒ, ಓ" ಎಂ
ಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳು ಸ್ವಂತ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವದಿಲ್ಲ, ಹ್ಯಾಗಂದ
ರೆ, ಮೊದಲು, ಎಕಾರಧ್ವನಿ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಸ್ಥಾ
ನಭೇದದಿಂದ ಇಕಾರಧ್ವನಿ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಇವುಗಳಿಗೆ
ಮಿಶ್ರಸ್ವರಗಳೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿರಿ, ಇದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ,
ಎ, ಏ, ಒ, ಓ ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳು ಸ್ಥಾನಭೇದ ಹೊಂದಿ ಎರಡನೆಂ
ವರ್ಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ಉಚ್ಚಾರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮರೂಪವಾ
ಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ ಮಿಶ್ರಸ್ವರವೆಂದೆನಬಹುದು.
—— ಇದಲ್ಲದೆ "ಐ ಔ" ಈ ಎರಡು ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಮಿಶ್ರಸ್ವರ
ಗಳೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ, ಯಾತಕ್ಕೆಂದರೆ,
ಮೊದಲು ಅಕಾರಧ್ವನಿ, ಅನಂತರ ಇಕಾರಧ್ವನಿ, ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀ
ಗಿದ್ದಮೇಲೆ ಒಂದೇ ವೇಳೆ ಎರಡು ವರ್ಣಗಳು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಒಂದೇ
ಉಚ್ಚಾರವಾದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರವಾದದ್ದಾಗಿ.
ತೋರುತ್ತದೆ. ಸ್ವರಸಂಯೋಗದಿಂದಾದರೆ, ಈ ಎರಡು ವರ್ಣ
ಗಳಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರವೆಂದೆನಬಹುದು. —— ಈ ನಂಮತಾ

ಈ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ, "ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ" ಇವು ಶುದ್ಧ" ಎ, ಏ, ಒ, ಓ" ಇವು ಮಿಶ್ರ, "ಐ, ಔ" ಇವು ಸಂಧಿಸ್ವರ, ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪೃಥಕ್ ವಾದ ಆಧಾರವು ಇಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ತಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ "ಐ, ಔ" ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಿಶ್ರಸ್ವರ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಈ ಎರಡು ನಾಮಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ, ಇದರಿಂದ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ? ಶುದ್ಧಸ್ವರ, ವ್ಯಂಜನ, ಪ್ರಸ್ತಾದಿ [illegible] ಇತ್ಯಾದಿ ಇದ್ದರೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ, ಬಹು ಸರಸವಾಗಿ ತೋರುವದು.

ತಾ|| ೫ ಜೂಲಾಯಿ ೧೯೩೬ — [ ಸಿ. ಹಾ|| ಕುಂಬಳೆ.

ದಸ್ತೂರ [illegible]

** ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಹಾಗೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಓದುಗರು ಮುಂದೆ ಪಾಠಕರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಯಾವನಾದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ [illegible] ಮುಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವೆವು......

ಸಂ.

# A Canarese Translation of the Departmental English Primer.

# ಇಂಗ್ಲಿಶ ಮೊದಲನೇಯ ಪುಸ್ತಕದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವು.

ರಾ॥ ರಾ॥ ರಾಮಚಂದ್ರ ಭಿಕಾಜೀ ಗುಂಜಿಕರ ಅ-
ಸಿಸ್ಟಂಟ ಮಾಸ್ತರ ನಾರ್ಮಲಸ್ಕೂಲ ಇವರು ಈ ಪುಸ್ತಕದ
ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು ತಲ್ಪಿತು. ಈ ಪುಸ್ತ
ಕವು ಸರಕಾರದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ "ಚಿತ್ರಶಾಲೀ ಸಮಾಚಾರ"
ಛಾಪಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ.................

ಈ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬ-
ಹಳ ಜನ ಜನ್ಮತಃ ಕನ್ನಡಿಗರಾದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ
ಹಿರಿಪಾಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಶಬ್ದಗಳೂ, ಭಾಷಾರೂಢಿಗಳೂ
ಸೇರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮೂಲತಃ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಬಹಳ ಮಿಶ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ರಾಷ್ಟ್ರಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದಲೂ, ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲದ
ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹುಡುಗರು ಇಂಗ್ಲಿಷ
ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷಾಂತರಗ-

ಶಸಹಾಯದಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೂ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಪೂರಾಗಿ ತಿಳಿಯದಂಥಾವರ ಶಕ್ತಿಕೆಳಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ಲಾಭದ ಹತ್ತನೇ ಪಾಲು ಸಹ ಆಗದೆ ಪ್ರತ್ಯುತ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಈ ತೊಂದರೆಯನ್ನು [illegible] ದು ಹಾಕುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ [illegible] ಗೆ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸ[illegible]ದಿಂದ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಮೊದಲನೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗಾದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಇಂ[illegible]ಬಂದು ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು. ಇದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಾಭ[illegible]ವು. ಇದುವರೆಗೂ ಆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಈ ಲಾಭ ಹಿಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗ[illegible]ದ್ದಿಲ್ಲ. ...................

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯಾ[illegible]ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಿಡಿಸೋದಿದ್ದೇವೆ. ಆದದರಿಂದ ಈ ಭಾಷಾಂತರವು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ವಿರಳವಾಗಿ ತಪ್ಪುಗಳು ಉಳಿದಿರಬಹುದ ಆದರೆ ಅಂಥವುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗದು. ...................

ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷಾಂತರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಎಲ್ಲರು ಉಪಯೋ

ನಿಜವೇಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರತಿ-
ಗಳು "ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಾಚಾರ" ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕ ಗ್ರಹಿ-
ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ದೊರಕುವುದು (೧೨) ___

ಬಿ.ಕೆ.

---

ಸಿಗ್ಗಾವಿ — ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾವಿಸುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ೭೦ರ ಸು-
ಮಾರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ೬೦ ಜನ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-
ದ ನಂತರ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ
ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಲಹೆಯಿಂದ ಜನರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸರಕಾರ
ದ ಕಟ್ಟಳೆಯಾದರೆ, ಅವರಾತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ
ದವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಿನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದರೆ ಅನೇಕರು ಶಾ
ಲೆಗೆ ಬರುವರೆಂದು ಕೆಲವು ಬಲ್ಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು-
ಂಟು — ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೇ ಉತ್ತಮವೆಂದು
ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಲೂ
ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಬೇಕೇ ಎಂದರೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಇವರು ತೋರಿಸ-
ಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣ್ಣದವನಿಗೆ ಏನೂ ಬೇಡವೆಂದು ಸ
ರಕಾರದವರು ನಿಯಮ ಮಾಡಬಹುದೇ? ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತದ ಸಾಧ-
ನವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸವು. ಅಂಥಾ

ಸಾಧನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಯೋಚಿಸುವರು. ಪ್ರಜೆ
ಗಳ ಇಚ್ಛೆಯು ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರದವ
ರು ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸ್ವ
ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂದು ಸರಕಾರದವರು ನಿಯ
ಮ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಪಹಾಸ್ಯವಾಗದೋ? ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ
ವಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಾರು ಇಚ್ಛಿಸುವರು? ಇಂಥಾ ಕೆಲಸದಿಂದ
ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಮಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿದರೆ ನಾವು
ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದೆಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಶಾಲೆಯ
ಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಹಿತವುಂಟು, ಅದು ಬೇರೆ ಯಾವ
ಕೆಲಸದಿಂದಲೂ ಆಗದು, ಎಂದು ಜನಗಳ ಮನಸಿಗೆ ಹತ್ತಿತೆಂದ
ದ್ದಾದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸುಗೋಗತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ-
ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕವರು ಮಾಸ್ತರರೇ ಹೊರ್ತು ಬೇ
ರೆ ಯಾರಲ್ಲ. ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ನಡತೆಯಿಂದಲೂ, ಬೋಧನೆಗಳಿಂ
ದಲೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ-
ಕಲಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಯಿಂದಾಗುವ ಲಾಭಗಳು ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದು ಅ
ವರು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮೊದಲಾ
ದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಹೀಗೆ
ಆಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು..

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಅಗಸ್ಟ ೧೮೮೩ನೇ.

## *Education*

### ೪ನೇ ಭಾಗವು.

### ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮಗಳು, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲತತ್ವಗಳು.

ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವವು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅನ್ಯಾನ್ಯರೂಪ ಭೇದಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಅತಿಮಹತ್ವದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಯಾವತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೧ ಬಾಲಕನ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ನೀತಿವಿಷಯಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಪಕ್ವತೆಗೂ, ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೂ,

ಸಹಾಯಕರವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಯಿರತಕ್ಕದ್ದು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ. ಬಾಲಕರು ಯಾವ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಈಶ್ವರನು ಇಚ್ಛಿಸುವನೋ, ಅದೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಇದರೊಳಗೆ ಮುಂದಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಬಾಲಕನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಸಾಧಾರಣ ಸ್ಮರಣ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಾಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಮರಣ, ಕಲ್ಪನಾ, ವಿಚಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮೀರಿ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಬಲ ಕುಂದುತ್ತದೆ.

ಯಾವದೊಂದು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸುವದು, ಅಥವಾ ಹೊಸದೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಬಾಲಕರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಭಾವದ ನಿಯಮಗಳನು

ಸಾಕವಾಗಿ ಯಾವತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಆದದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಕೇತವೇನಂದರೆ ಬಾಲಕರ ಜ್ಞಾನ ಕಲೆಗಳು ಉದಯುಕ್ತಮದನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳಾಗಿ ಅರಿತವನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅವನ ಕೆಲಸವು ಸುಲಭವೂ, ಮನೋಹರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ

ಯಾವತ್ತು ಜ್ಞಾನಕಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವದೇ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಮರ್ಯಾದಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ತರುವಾಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಬೇಕು. ಹಾಗಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೂ, ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಸಮವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಸುಮಾರು ೧೦ ವರುಷಗಳಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ಜಾಗ್ರತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಬರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸವೇ. ಆದದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಹೊಸ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ಹಿಗ್ಗಿಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವ

ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ

*The School Grammar.*

# ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣವು.

—೧೪ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪದಮಧ್ಯಸಂಧಿ, ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿ ಎಂಬ ವಿಂಗಡಣವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಂಗಡಣದಿಂದ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದೆಂತು ಇಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತಾವಾದರೂ ಈ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೇ ಈ ವಿಂಗಡಣದ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲೆಂದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡು ಸಂಧಿವರ್ಗಗಳು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತರಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಿ, ಇವುಗಳ ಸಜಾತೀಯವಾದ ಪದಾದಿಸಂಧಿ ಎಂಬ ಮೂರನೇ ವರ್ಗವು ಯಾಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು.

—೨೫ನೇ, ೨೬ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸತಕ್ಕಂಥವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

—೨೭ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನುವರ್ಗಗಳನ್ನು ಬರೆಯು

ವರ್ಣ ಬರೆಯಾಗ ಅವರ್ಣವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು
ನಾವು ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದರಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯುವದು.

೨೮ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ಅವರ್ಣಸ್ಥಾನಗಳು ಮೂರೆಂದ
ರೆ ಇಂದು ಪಾದವಾದವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು ಕೇವಲ ಅಬದ್ಧ
ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ "ಇ ಈ ಉ ಊ, ಋ ೠ, ಏ ಓ ಗಳಿಗೆ
ಅಸವರ್ಣಸ್ವರಗಳು ಪರವಾದರೆ" ಎಂದು ಬರೆಯುವದು
ಅಗತ್ಯ)

೨೯ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ "ವಿಕಾರವಾಗುವದು" ಎಂ
ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ವಿಕಾರಾಗಮಲೋ
ಪಾದೇಶಗಳೆಂದು ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದೇಶವೆಂದ
ರೆ ಬರೆಯಬೇಕು), ಇಂಥಾ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಈ ಆದೇಶವೆಂದು ತಿಳಿಯು
ವ ದಂತು ಮುಖ್ಯವೇ. ಆದದರಿಂದ ಪೂರ್ವಪರಸ್ವರಗಳ ಸ್ಥಾ
ನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಕಾರಾದೇಶವೆಂದು ಬರೆಯುವದು ಯುಕ್ತವು.
ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ೮, ೯ ನೇ ಆದೇಶಗಳು

ಇದರ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ "ಮಹಾರ್ಷಿ ಎಂ
ದು ಬರೆದದ್ದು ಅಷ್ಟು ಕಾಣುವವರ ತಪ್ಪೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೩೦ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಹಮೂಲ ದೋಷವೇ
ಉಂಟು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವಪರಸ್ವರಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಕಾ

ರವೇನವೆಂದು ಇದರ ತತ್ವದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿದೆ ಆ ಅಕಾರಗಳಿಗೆ ಔಕಾರವು ಪರವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಔಕಾರಾದೇಶವೇಳ್ದುವುದು ವಲ್ಲ. ಆ ಅಕಾರಗಳಿಗೆ ಔಕಾರಪರವಾದರೂ ಪೂರ್ವಪರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಔಕಾರಾದೇಶವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ — ವನ + ಔಷಧಿ = ವನೌಷಧಿ. ಇಲ್ಲಿಯೂ, ಸನ್ಯ ಕ್ಷೋರ್ಣ, ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ ಅಕಾರ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುವದೇ. ಈ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಲಾಭವು.

ಹಿಂದೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿನ ಪುರುಷ, ಷಣ್ಮುಖ, ಇಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿ, ಆಗಮ, ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕವಿಯಲ್ಲಿ "ಮನೋಭಾವನ" ವೆಂದು ಬರೆದದ್ದು ಅಜ್ಞಾನಮೂಲಕವು, ಇಂಥಾ ರೂಪವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರದೀಕ್ಷಿತರಸ್ತ್ರವು ಒಂದಾದರೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಉದಾಹರಣಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿನ ಟ್, ಷಟ್, ಈ ಯಾರಮ ಶಬ್ದಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ಅನೇಕವುಂಟು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನಿರ್+ಫಲ=ನಿಷ್ಫಲ, ಪ್ರ+ಮಾನ=ಪ್ರಮಾಣ, ಮನಸ್+ರಥ=ಮನೋರಥ ಇತ್ಯಾದಿಯಂ

[illegible]

*Notification*

# जाहिरात. नं. २७६

गेल्या महिन्याचे कानडी शाळापत्रकाच्या [illegible] पुं कांत वेळापत्रकें (नं. ११२ वीं) छापून प्रसिद्ध केलीं आहेत; तीं दक्षिणभागांतील डिपुटी व असिस्टंट डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर यांच्या ताब्यांतील सर्व "ॲंग्लोव्हर्नाक्युलर" स्वदेशभाषेच्या शाळांकरितां आहेत व छापिल्या तारखेपासून सर्व ठिकाणीं एकसा अमलांत आणलीं आहेत. तर दरएक पंतोजीनें सदरहू वेळापत्रकाची नकल स्वच्छ व मोठ्या अक्षरांनें लिहून ती कागद पाटीवर डकवावा. आणि ती फळी शाळेंत भिंतीस अगर दुसरे जागीं टांगून ठेवावी ती अशी कीं, सर्व मुलांची नजर त्यावर एकसारखी पोहोंचेल. सदरहू नेमांत व वेळापत्रकाप्रमाणें चालविण्यांत कोणाकडून ही कसूरी-झाल्यास ती डिपुटी इन्स्पेक्टर लोकांनीं आमच्या नजरेस आणावी. म्हणजे त्या कसूरीबद्दल त्यास तत्क्षणीच योग्य-

शासन करण्यांत येईल.

W. A. Russell

ता०२६ अगष्ट १८६६ }
मुकाम बेळगांव. }

इ० इन्स्पेक्टर द० भाग.

---

# Notification.

## जाहिरात नं०२७७

सरकारी शाळांत नवीन मुलें पाहिजे तेव्हां घेण्याची वहिवाट आजवर आहे तेणेंकरून फार गोंधळ होऊन वर्गांची व्यवस्था राहत नाहीं. वारंवार मुलें घेतल्यानें ज्या ठिकाणीं दोन वर्ग असावे त्या ठिकाणीं चार वर्ग करावे लागतात येणेंकरून पंतोजीचा पुष्कळ वेळ व्यर्थ जाऊन अभ्यासाची वृद्धी व्हावी तशी होत नाहीं. याजकरितां सदरी वहिवाट बंद करून सदर्हू बाबद नवीन नियम ठरविला आहे तो येणेंप्रमाणें

" देशभाषेच्या शाळेंत नवीन मुलें घेणें तीं, तिमाहीनें एकदा घेत जावीं ह्मणजे ज्यानेवारी, एप्रिल, जुलै, आणि अक्टोबर महिन्याच्या पहिले तारखेस — व्यांग्लोव्हर्न्याक्युलर शाळेंतील इंग्लिश शिकणारे वर्गांत नवीन मुलें दाखलकरणें तीं साहा महिन्यानीं एकदां करावीं ह्मणजे

ज्यानेवारी आणि जुलै या महिन्याच्या पहिल्या तारखे-
स." याप्रमाणें केल्यास देशभाषा शिकणारे मुलांचे व-
इंग्लिश शिकणारे मुलांचे वर्ग बदलण्यास ठीक पडेल.
ज्या मुलांस इंग्लिश शिकविणें आहे त्यास स्वभाषेंत
शुद्ध लिहितां, वाचतां व साधारण गुणाकार भागाकार
पर्यंत गणित इतकें आल्या शिवाय त्यांस इंग्लिश शिक
वूं नये.

W. A. Russell

ता० १ अगष्ट ८६ }
मु॥ बेळगांव. }

इ० इ० दक्षिण भाग.

---

*Notification*

ಪ್ರಕಟನೆಯು. ನಂ. ೨೮

ಮರಹಟ್ಟಿಶಿಯ ಕಲ್ಯದಂಗಳ ನಂ. ೬ ಶಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ನ್ಯಾ-
ಕ್ಯುಲರ (ದೇಶಭಾಷೆಯ) ಮತ್ತು ನೀಲಗುಂದ ಅಂಗ್ಲೋವ
ರ್ನಾಕ್ಯುಲರ (ಇಂಗ್ಲೀಷ ಹಾಗೂ ದೇಶಭಾಷೆಯ) ಸಾಲೆಗಳಿಗಾ
ಗಿ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬರ ೧೭ನೇ ಮೇಲಾ ಪತ್ರಕದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ-
ಭಾಗದ ಡೆಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರವರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಸಮಸ್ತ ಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆ ನಂ. ೩ ರಲ್ಲಿಯ

ನಂದ ಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುಕ್ತ ಶಾಲೀಂ ಪ-
ತ್ರಕಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಬ-
ರೆದು ಹಲಗೆಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಆಯಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಧಂದಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗ್ಹಾಕಬೇ-
ಕು. ಈ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಳಬಿದ್ದು ನಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ದುರ್ಲ-
ಕ್ಷ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೋ ಅವರ ಅಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
ಆಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಹುಜೂರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ
ತತ್ಕಾಲವಾಗಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಲಾದೀತು.

ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವ
ತಾ॥ ೯ನೇ ಆಗಸ್ಟ ೧೮೮೮

W. A. Russell
ಇಂ. ಸ್ಪೆ. ದಂ. ಭಾಗ.

---

*Notification*

## ಪ್ರಕಟನೆಯು. ನಂ. ೨೮

ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳನ್ನು ಅಂಗಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಬುವದು ವಿದ್ಯಮಾನವಲ್ಲವಾದರೆ-
ಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಅಪಕ್ರಮ ಉಂಟಾಗಿ
ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಸಾಮನ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪಂ-
ತರುಗಳಿಗೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ

ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಡೆಯಗೊಡಿಸೋ-
ಸುವರು. ಇದ್ದಂಥ ಮಾದರಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ದೇ-
ಶ ಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಓದುವರು-
ಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗ ಅಂದರೆ, ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ,
ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥ ವರ್ಗಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು; -
ಹೇವರ್ಗದ ಅಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಭ್ಯಾ-
ಸದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕಲಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಓದುವರು-
ಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ವರ್ಗ, ಅಂದರೆ, ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ ವ-
ರ್ಗಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಓದಲಿಕ್ಕೆ, ಬರೆಯುವದ-
ಕ್ಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಗಾಕಾರದವರೆಗೆ ಗಣಿತವು, ಬಾರದೆ ಇರುವ-
ದೋ ಅವರನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ತಾ॥ ೧ ಆಗಸ್ಟ ೧೮೬೭ }
ಮುಂ॥ ಬೆಳಗಾವ. } W. A. Russell
ಇಂ. ಇ. ದ. ಭಾಗ.

---

## Notice.

### ನೋಟೀಸು ಅಂಕೆ -

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸರಕಾರ ಶಾಲಾ.

ತೋಂಡಯವರಿಗೆ ಹಸ್ಮೋಂಬಿನಿರ ಮೇಲಂದಾತ್ತಿಕ್ಕ ಹೋಗಾದರ.
ಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದಲ್ಲಾ, ಧರ್ಮದಾರು ಮನೆಗಳ ಕಡೆಯಿಂದಾ ದಾವೆಂಗಳ್ಳು
ಅದೆ ತಿಂಗಳ ಹತ್ತನೆ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗೆ ಬೇಬಾಕಿ ಭೀಳಸಾಲ ಮಾ
ಡಿಕೊಂಡು ಭರಣಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿಗಾಲಿ
ಸರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಂದ ಮೇಲೆ ಹುಕುಮು
ಗಳು ಸಿದ್ಧ ಕಾಪಿಯೋಂಗಾದರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ದಡ್ಡಿಪ್ರಕಾರಾ
ವಹಿವಾಟು ಬಹಳ ಬರೀತಿ ಯಿಂದಾ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ. ಭರಣಾ
ರಾಸಿ ರಸೀದಿಗಳು ಬಂದದ್ದರ ಮೇಲಿಂದಾ ನೋಡಿದರೆ, ಅಜಮಾ
ಸು ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಪಂಚೋಜಿ ಯವರ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಹುಕುಮ
ಪ್ರಕಾರಾ ವಹಿವಾಟು ಆಗಿ ವೃತ್ತಿಯವರ ಕಡೆಯಿಂದಾ ಆಗ
ದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪ ವಹಿವಾಟು ಆಗಬಾರದು.
ಸರಕಾರದ ಹುಕುಮ ಪ್ರಕಾರಾ ಹತ್ತನೆ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗೆ ಬೇ
ಬಾಕಿ ಭರಣಾ ಮಾಡಿ ರಸೀದಿ ಕಳಿಸ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ
ಯಾಗ್ರತ ಜಾರೀಜು ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

— ಪಂಚೋಜ ವ ಮಡತನೀನ ವಸ್ತುಕೆ ಜನರಬದಲ್ಲಿ
ಎರಡ ಸೆಕ್ಷೆಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಕ್ಕೋಗದೆ ತ
ಕರಾರ ಮಾಡುವ ವಹಿವಾಟು ಹುಗಬದ್ಧ ನಡೆದದೆ. ಕಾರಣಾ
ತಿಳಿಸಿತರಲ್ಲಾ, ತಕರಾರ ಮಾಡುವ ವಹಿವಾಟು ಬಹೋಬರು

ಗ್ರಾ- ಶೀಘ್ರಾನಂತರ ಶಿರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದಾ ಬಂದ ಉತ್ತರಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಜ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ಶಿರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ತಕರಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಬಂಕಪ್ಪಕ್ಕೆ ಗಳಕ್ಕೆ ಗ್ರಾ. ತಿಳಿಯುವದು. ತಾರೀಖು ೧೭ ಮೇ ಅಗಸ್ಟ ೧೮೭೬ ಮುಕ್ಕಾಮ ಧಾರವಾಡ.

*Nagesh Vinayek Bapat*

ಡಿ. ಎ. ಎ. ಇ. ಧಾರವಾಡ.

---

## *Notification*

## ಇಸ್ತಿಹಾರನಾಮೆ

ನಾರ್ಮಲಕ್ಲಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಯಾವತ್ತು ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಬಹುತರವಾಗಿ ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇರಿಗೆ ವಯಸ್ಸು, ಅಭ್ಯಾಸಗಳುಳ್ಳವರು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಬೆಳಗಾವಿ ನಾರ್ಮಾಲದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ತಾರೀಖು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು-

ರಿತು ನಾವು ತೀವ್ರವೇ ಭಾವಿಸುವೆವು. ಆದರಿಂದ ಈ ಹುಕ್ಕಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸೋನ್ನೆರ ಹಾಜರಾಗುವ ತರ್ತೂದಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಕ್ಕದ್ದು.

— ವಯಸ್ಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಮದಭಾದ ಎಜ್ಯು-ಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಧೋರಣಗಳವರಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಯಾಸ್ತು ಮಾತ್ರವೂ ಮುರಿಯಲಾಗದೆಂಬ ಸಂಗ-ತಿಯನ್ನು ಉಮೇದವಾರ ಜನರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ
ತಾ|| ೨೫ನೇ ಅಗಸ್ಟ
ಸಂನ ೧೮೬೬ ಇಸ್ವಿ

Venkut Rungo.
ಹೆಡಮಾಸ್ತರ ಟ್ರೆನಿಂಗಸ್ಕೂಲ.

---

## Appointments

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು —

ಮೆಹರಬಾನ — ಇಂ. ಇಂ. ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ಪ್ರಾಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದಾ ಮಾಡಲಪಟ್ಟ ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲಾ.

೧ ಗೌಂಡ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಸಾಹೇಬ ಸ್ಥಳ ಮಾನ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಹುಲ್ಯಾ

ಳ ಸೀಮೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೇ ಮಕ್ಕಳಿ....

೧ ಚನಬಸಪ್ಪಾ ಗೌಡ ಬಸಪ್ಪಾ ಇವರ ಸೀಮೆಯ ಎಲ್ಲೇ ಮರತ

ನಿಂತ ಇವರಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸೀಮೆಯ ಎನ್ನೇ ಮರೆತನಿ

ಲ್ಲೇ ಮಕ್ಕಳಿ.

೧ ಭೀಮಾಜಿ ವೆಂಕಟರಾಮ ಹುಲ್ಯಾಳ ಸೀಮೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾ

ರ ಇವರಿಗೆ ತಂಚನ ಹಳ್ಳಿ ಸೀಮೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯನೇ

ಮಕ್ಕಳಿ...

೧ ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ಹುಲ್ಯಾಳ ಸೀಮೆಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಇವರಿಗೆ ತಂ

ಚನ ಹಳ್ಳಿ ಸೀಮೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನೇ ಮಕ್ಕಳಿ.

೧ ಅಪ್ಪಾಜಿ ವಾಸುದೇವ ಮೆಹಂದಳೆ ತಂಚನ ಹಳ್ಳಿ ಮಾನ್ಯ

ರ ಇವರಿಗೆ ಇವರ ಸೀಮೆಯ ಎಲ್ಲೇ ಮರತನಿಲ್ಲ ನೇಮಿ

ಕ ಲಿ.

೧ ಅಣ್ಣಾಜಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾವ ಇವರ ಸೀಮೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಮರತನಿಲ್ಲ

ಇವರಿಗೆ ಸೊಂಡೂರ ಸೀಮೆಯ ಅಗಟಂಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯ

ರನೇ ಮಕ್ಕಳು ತಲೆ.

೧ ನಾರಾಯಣರಾವ ಗೋವಿಂದ ಫಾಟಕರ ಇವರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಮಾನ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಕುಂದಗೋಳ ಸೀಮೆಯ ಹೆಚ್ಚು ಮಾ-

ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಚಿತ್ರವು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಇವರಿಗೆ ಮಟ್ಟ
೩ ಸಾಲಿಯ ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ವೆಂಕಟರಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರಿಗೆ ಮೂಜ ೧೯೩೦ ಸಾಲಿಯ
"ಪ್ರೋಬೇಷನರಿ" ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

೧ ವಾಸುದೇವ ವೆಂಕಟರಾಜ ಇವರಿಗೆ ಸದಾಶಿವನ ಸಾಲಿಯ
"ಪ್ರೋಬೇಷನರಿ" ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಗಣೇಶ ಸದಾಶಿವ ... ಮಾನ್ಪತ್ರ ... ಸಾಲಿಯ
ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ ನಾಗಪ್ಪಾ ... ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವರಿಗೆ
... ಸಾಲಿಯ ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಸದಾಶಿವ ಮಾರ್ತಾಂಡ ... ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವ
ರಿಗೆ ... ಸಾಲಿಯ ಮಾನ್ಪತ್ರ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ಚಿಟ್ಟಿಪ್ಪ ಜಾಜಪ್ಪ ಇವರಿಗೆ ... ಸಾಲಿಯ ...
ಹಸ್ತಮುದ್ರಿತ ... ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ವಿಷ್ಣು ಯಶವಂತ ... ಸಾಲಿನ ... ಮಾನ್ಪತ್ರ-
ಇವರಿಗೆ ... ಮಾಡ-
ಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

೧ ವಿದ್ಯಾಶ್ಯಪತ್ರಕ್ಕೆ ಗೋಟು ಬೆನ್ನವರಿಗೆ ಬಸೋಸುವಾಲಯ
ಇಂಗ್ರಜಿ ಕಿತ್ತ್ವ ಮರುತನಿಸಿನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಪತ್ರ್ಯಾಸಾಗುರಕ್ಕಿಯ ನ್ನವರಿಗೆ ಯುಪ್ರಾವಿಕಾರ
ಆಯುಕ್ತನೇಮಿಸಿದೆ.

ಬೆಳ್ಗನವರು ||೨೦ನೇ ತಾರೀಖು } Appajee Baborrow
ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ೧೮೫೬ } ಅಪ್ಪಾಜಿರಾವ

---

*Suggestion to the Deputy Inspectors.*

## ಡಿಪುಟೀಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಸೂಚನೆ.

ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ನೇಮಣೂಕು, ವರ್ಗ, ಬದಲು, ಬರತರಫ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ವಿಸ್ತಾರವು ಬಹಳ ಆಗುವದು. ಪತ್ರಿಕೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾನಡಾಜಲ್ಲೆಯ ಅಂದಿನ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ

ರು ಹೊರ್ತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದ ಯೂರೋಪದ ಸಂಗತಿಗಳು ನ-ಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ಬರುಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಉಳಿದವರು ಜನದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಪಾರಾಡೆ ದಿನೋಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು ನೋಂದಕೊಂಡು ನಾವು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥಾ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸದಿರುವದಕ್ಕೆ "ಮಠಪತ್ರಿಕೆ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸಲ್ಲದು. ಈ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಪಂ. ಕಂ.

---

## *Educational Intelligence.*

## ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ವರ್ತಮಾನಗಳು.

ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಸಿಸ್ಟಂಟಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಪಾಯಿ ೮,೦೦೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬೆಂಡೆರವು. ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ—೨, ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ—೧, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ—೧, ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೪ ಹೊಸ ಶಾಲೆಗಳಾಗುವವೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಈಗ ಸುಮಾರು ೧೮೦ ಶಾಲೆಗಳುಂಟು

ಮೋಟರವಾಹನ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಹಾಮಿದ್ಖಾಸಾ-ಹೇಬರು ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಪೂನೆಗೆ ಹೋಗುವರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ರಜೆ ತೀರಿದ ಬಳಿಕ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ವರ್ತಮಾನವುಂಟು.

ಮೋಟರವಾಹನ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ಕ್ಲಾರ್ಕರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾ. ರಾ. ವಿನಾಯಕರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಎಂಬವರು ನೇಮಕವಾದರು. ಇವರು ಈ ತಿಂಗಳಿನ ೭ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇವರು ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡಿಗರು.......

ಸರಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿನ ಮರಾಠೀ ಅಸಿಸ್ಟಂಟರಾದ ರಾ. ರಾ. ಬಾಬಾಜಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವರು ವಿಜಾಪುರದ ಮುನ್ಸಫಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಮಾಡುವರಾಗಿ ಇದೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಕೆಲಸದ ಚಾರ್ಜ ಕೊಟ್ಟು ವಿಜಾಪೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುವರ್ಷ-

ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇವರ ಉದ್ಯೋಗ, ಸ್ವಭಾವ, ಸರಳಮಾರ್ಗ, ಸಜ್ಜನತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಿದ್ದಂಥವರು ಅಪರೂಪ

---

ರಾ. ರಾ. ಗೋವಿಂದರಾವ ತಿಕನ್ನವ ಪ್ರಸ್ತಕೇಪರ, ಮತ್ತು ರಾ. ರಾ. ಗಂಗಾಧರ ಮಡಿವಾಳೇಶ್ವರ ತುರಮರಿ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಸ್ಕೂಲಕ್ಕೆ ಉಭಯತರು ಮೆಹರಬಾನ ಸರಕಾರದವರ ಹುಕುಮಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೋದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬದಲು ಮಾಡಿದರು

ಬಾಗಲಕೋಟ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಭಾಸ್ಕರ ಧೋಂಡದೇವ ಹುಂಬರವಾಡ ಸರದಾರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂತ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

---

## *Correspondence*

## ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

### ಕಾಲಾಪ್ರಕರಣದ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು -

### ಸಂವಾದವು.

ಕಂಪಣಮು. ೮. ಬವರಣಿ.

ಕಲ್ಪಗೆಬರದವಾಲ್ಲಕಾಯಿತ್ತಂಮನಸುಂದರಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಸು ವರಿಯಂದುಬರಲ್ಲವಶ್ಯಕ ಹೋಂದಿಬರಿದಿದ್ದೆನ. ನಂನವಳಿಶಿಮಾರ್ಗ ಮಾವಡೀರು.

ತ್ತಂದು ಪುಸ್ತಕ ೨ ಅಂಕಿ ೧ ನೀದರಲ್ಲಿ ಶಂಬರ್ಗತಾಯಿ ಕಹನ್ನಾಗಿ ಪಂತರ ಪತ್ರಕಂತಕ್ಷಣವೇ ನಂನಮನಸ್ಸು ಕ್ಷೇತ್ರಯಾಕೋಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಸಿದಂತ್ತೆ ಆಯಿತು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಂದರೆ, ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ, ಮಿಶ್ರ, ಸಂಧಿಸ್ವರ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಾ-ಲಾ ಪ್ರಕರಣಕಾರನು ಬರೆದುಸಮುವದಿ, ಎದಿ ಬರವರ ಮಿಶ್ರಸ್ವರ ಐ, ಔ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಂದರು, ಕಾಲಾಪ್ರಕರಣಕಾರನು ೧ ವಿಧ ಮಾಡಿದ್ದರ ಸ್ಪಷ್ಟಂ ನಂದು ಕಾಯಂನಾವ್ಸರು. ಇದನ್ನು ನಿಜಾ ಇವರವರೆ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವ, ದೀರ್ಘ ಪ್ಲುತ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅಂತ ಬರದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಾಂಪ್ರತತ್ವದ್ದಿತ್ತು. ಮಿಶ್ರಸ್ವರ ಐ ಔ ಇವುಗಳು ಅಂದಬಲ್ಲನಗಳರವು ಶುದ್ಧಸ್ವರ ಅಂದನಾಳಿಲಯಿತ್ತು ಮತ್ತು ಮಾ ತಿಂಗಳದ ಕಾಲಾಪ್ರಕರಣ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಾಪ್ರಕರಣಕಾರನ ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿದು ಮಾತಾಡುವನಂದು ಸ್ವಾಲ ಮಾಸ್ತರವರು. ಮಿಶ್ರಸ್ವರ, ಎ, ಏ, ಐ, ಔ ಇವು-

ಅಂತಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡದೆ ಮಾತ್ರ
ಇದ್ದಿತು. ಒಂದು ಹ್ರಸ್ವ, ಒಂದು ದೀರ್ಘ, ಉಚ್ಚಾರ
ಸುವದು. ಒಂದುವೇಳೆ ನಂಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸೂತ್ರಕಾರರು ಇಂದ
ಕೆ ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹ್ರಸ್ವ ದೀರ್ಘ
ಅನಲಕ್ಷಬಂದೀತು. ಏನಕ್ಕೆಂದ್ರೆ? ಅವರು ನಾನು ಬರೆದ
ಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷ ಮಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಅವರ್ಣದ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ಮಾ
ರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡು ತರದ ವರ್ಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಮುದಾಯ
ಬರುವದು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೀತು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಮಣಿ
ದರ್ಪಣಕಾರನು ಎ, ಒ ಇವುಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಶಾ-
ಸ್ತ್ರಿಯವರು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ನಡಾಸದರ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ
ದೀರ್ಘವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಯದ್ದಾರೆ. ನಂಮ ಶಾಲಾ ವ್ಯಾ
ಕರಣಕಾರರು ದಾವ ಆಧಾರದಿಂದ ಸೂತ್ರ ಮಾಡಿದರೋ ದೇವ-
ರೇ ಬಲ್ಲ.

ತಾ॥೧೮।೪।೪೮ ಬಾ. ವಿ. ಸೋಂಠಿ.

## ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶ.

**ಪರ್ಶಿಯ-** ಯುರೋಪು ಜನಸಾಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಹಿಂಗ
ಳನ ಸಹ ತಾಳುಬಿನ ದಿವಸ ಹುಕ್ಕಾಬಿಯನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಯ-
ಲಾ ಉಳಿಯುವರು. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿ
ಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವಕ್ರಮವು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು
ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮ್ರು
ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿತು

---

**ಹುಲಗೂರು-** ಶೋರೆಲು ಕಂಪನಿಗೆ ಬಾಸ್ತು ವಹಿಸುವರು
ಹುಗಂದ ಒಂದು ಅಣೆಮಾತ್ರ ಕ್ವಾಟಿಯ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಾಗ್ಗ
ಳಿವೆಂದು, ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ಸಾಲ್ಲವ-
ಚನವನ್ನು ತಕ್ಕದಿನ ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹುಕ್ತಬರೆಯುವವ-
ನು ನೋಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

---

*Shabdamanidarpana.*

## ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಾ-

ಒಳವು ಮಹಾತ್ರಾಂಗಳ್
ಅಳಸತ್ಕರ್ನಾಟ ಭಾಷೆಯೊಳ್ಪೂರ್ವಕಜೋ॥

ಜ್ಞ ಳಮಾಗಿ ವರ್ಗದಂತ್ಯಂ।

ಗಳನರಿಯನುನಾಸಿಕಾಖ್ಯಮಂತಳ್ದಿರ್ಕುಂ॥೨೫॥

ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವತಃ ಕೆಲವು (ವರ್ಗದ್ವಿತೀಯ ಚ
ತುರ್ಥಗಳು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದವಾಗಿ) ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳೆಂಬವ-
ರ್ಣಗಳುಂಟು. ವರ್ಗಗಳ ಕಡೆಯ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಅನುನಾಸಿಕವೆಂ
ಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿ.

ಅನುನಾಸಿಕಮುಂ ಯವಳಮ।
ನನುನಾಸಿಕಮುಂ ದ್ವಿಭೇದಸಂಸ್ಕೃತಕ॥
ಧ್ವನಿಯುಕ್ತಲಕಾರದನೈದೆ।
ಕೆಯಿಂದು ಪೇಳ್ದಿಯಾನಿಪ್ಪುದಂಕ್ಷಳನೆಂಬರ್॥೨೬॥

ಯ, ವ, ಲಕಾರಗಳು ಅನುನಾಸಿಕವೆಂದೂ, ನಿರನುನಾಸಿಕ
ವೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು. ಅನುನಾಸಿಕ ಯ, ವ, ಲಕಾರ
ಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಸಂಯಂತಾ, ಸಂವತ್, ಸಲ್ಲೀನಂ,
ಇ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಲ್ಲುವ ಳಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷಳವೆಂ
ಬರು. ಉ. ಜಲಂ, ಜಳಂ, ಇ.

ನವಸಂಧಿರ್ದಕ್ಕಮುಮಟ।
ಮುಮ್ಮಿಂದಿದ ಬಿಂದುವುಂ ವಿಸರ್ಗಮುಮೆಂದ।
ಕ್ಕಂ ಮಿಕ್ಕ ಯೋಗವಾಹಂ

ಕ್ರಮದಿಂ ಕಪಯುಗಳ್ದುವರೊಳ್ಗನುಬಂಧಂ ॥೨೪॥

ಜಿಹ್ವಾಮೂಲದಿಂದ ಕಕಾರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸುವ ವರ್ಣದ ಸ್ವರೂಪ(ᳵ), ಪಕಾರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸುವ ವರ್ಣದ ಸ್ವರೂಪವು(ᳶ) ಇವೆರಡು ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೀಯ ಉಪಧ್ಮಾನೀಯಗಳು, ಬಿಂದುವಿನ ಸ್ವರೂಪವು (ಂ) ವಿಸರ್ಗದ ಸ್ವರೂಪವು (ಃ), ಕ್ರಮ-ಪ್ರಯೋಗವಾದುವು.

ಅತಿಪಿಹಿತದಿಂ ಕೇಳ್ವಾ ।
ಕ್ರತತಮಾದ ಋಕಾರಮುಂ ನಿಮಂತು ಳಕಾರಂ ॥
ಕ್ರತತಮಾದ ಋಲುನುವಂಗೆ ।
ಕೃತಕದಲತ್ಯಕ್ಷನಿಂ ಮಿಶ್ರದ ಕುಳ್ಳನುಂ ॥೨೬॥

ಅರ್ಥ— ಕಕಾರಕ್ಕೆ ಋಕಾರವು ಉದಾಹರಣೆ— ಕೃತಿ, ಮೃಡ, ಡಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರವು— ಕವಳ, ಕಳಲ ಮತ್ತು ಲಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರವು— ಕಳ, ಕಳಿ.

ದಾಡಿಯಮೂಕ್ಷೆ ಪ್ರಾಯವಂ ।
ಶಾದಂಗುಡಮತನಿಮೂಡಿಕಘರ್ಗಡಿಬಿಡಂಗಂ ॥
ಶೂಡಿಕುಳ್ಳನಿಂದಕ್ಕರಮುಮಂ ।
ಬಾಧಿಯಕಾಳ್ಗನಿಂದು ಬಿಯಳ್ಗದ ಬ್ರಾಂತಿಯಾರ್ಕೆ ॥೨೭॥

ಅರ್ಥ— ಡಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರ ಬರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ದಾಡಿ

ಬ — ಬಾಳ್ಗಂಬ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡ-ಕುಂಬಳ, ಶಾಲ-ಸಾಳ, ಗುಡ-ಗುಳ, ಕೂಗಡೆ-ಕೂಗಳೆ, ವಿಡಂಗ-ವಿಳ್ಳಂಗ, ವಿಡ ಸ-ವಿಳಸ, ಇವೆಲ್ಲವು ಕೂಡಾ ಡಕಾರಕ್ಕೆ ಳತ್ವ ಪಡೆದ ಅಪ ಭ್ರಂಶಗಳು ರೂಢಿಯ ತದ್ಭವಂಗಳಾದವು.

ಕೃತಿಮಾರ್ಗದೊಳ್ಡಂಟಟರಾ|
ರತಕಾರಥಕಾರಮರಿಪಾದಿದಿಗಂಬಳ್ಕು
ಸ್ಥಿತಿಯಿಂ ಶಕ್ತ್ಯರ್ಥಮಪ್ಪುಂ|
ಕೃತಿಯೊಳ್ ಳನಕ್ಕುದಿಂದ್ರಜ್ಞನೆ ದಿರಳ್ಪದಾದೇಶಂ||೨೯||

ಅರ್ಥ — ಟಕಾರಕ್ಕೂ, ತಕಾರಕ್ಕೂ, ಠಕಾರಕ್ಕೂ, ಸ್ಥಕ್ಕೂ ಳಕಾರ ಆದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆ — ಘಟಿಕೆ — ಗಳಿಗೆ, ಘುಟಿಕೆ — ಗುಳಿಗೆ, ಕುಕ್ಕುಟಂ — ಕೋಳಿ, ತ-ಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರ ಆದೇಶಕ್ಕುಂ — ಪ್ರತಿಹಸ್ತಂ — ಪಳಿಯತ್ತಂ, ಪ್ರತಿಪಾದುಕಂ — ಪಳ್ಳಾವುಗೆ, ಠಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರ-ಆದೇಶಕ್ಕುಂ — ಮಠಿಕೆ-ಮಳಿಗೆ, ಪೀಠಿಕೆ-ಪೀಳಿಗೆ, ಥಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರ ಆದೇಶಕ್ಕುಂ — ಕ್ವಾಥ — ಕಾಳ, ಸ್ಥಕ್ಕೆ ಳಕಾರ ಆದೇಶಕ್ಕುಂ — ಪುಸ್ತನಂ — ಪೊಳಲ್, ಸ್ಥಳಮ — ಸ್ಥಳಿ —

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ಸಂಚಿಕೆ-

ಬೆಳಗಾವಿ, ನೋವೆಂಬರ ೧೮೯೯

*Education*

## ಶಿಕ್ಷಣವು. (೪ನೇ ಭಾಗಶೇಷ.)

೪ ಗುಣಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಾನುರೋಧವಾಗಿ ವರ್ಧನಹೊಂದ ಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕ್ರಮಿಸವಾಗಿ ಬೇಕು— ಗುಣಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾಗುತ್ತನಡೆದಕಾಗಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯಗಳ ವಿಸ್ತಾರವು, ಅವನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು.

ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಾವು ಬಾಲಕರಿಗೆ [illegible] ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳು ಅತಿಸುಲಭ ತರದವಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಹಿಡಿದು ಕಲಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯಗಳು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿಯೂ ಒಂದೇ ಸಂ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವ ಹಾಗೂ ಇರಬೇಕು. ಇದ

ಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಬಾಲಕರ ಸಂಭಾಷಣೆಯೇ. ಚಿಕ್ಕವರು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವು ಯಾಕಿಲ್ಲವೆಂಬುತ್ತರವನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲ. ತಮಗೆ ತನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗಲೂ ಅವರು ಯಾರದು-ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಧಾರಣಾಶಕ್ತಿಯೂ, ಸ್ಮರಣಾಶಕ್ತಿಯೂ ಅತಿ ಮುಗ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯೇ ಹೇಳಿದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಹ ಕಲಿಯುವವರ-ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿತವರಿಗೆ ಸಹ ಈ ತೊಂದರೆಯು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ, ಇನ್ನು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೋ!

೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವಿರಬೇಕು.

ಬಾಲಕರು ಯಾವದಾದರೂ ಹೊಸದಾದ್ದನ್ನು ಶೋಧಿಸು-ವಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಾವು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ

ಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಯು ಬಹುದಿ-
[illegible]ಸಿಅದನ್ನು ಮರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಗುಣವು ಕೇವಲ-
ಕುಮಾರರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂತಲ್ಲ, ಪ್ರೌಢಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣ
ಸುತ್ತದೆ. ನೋಡಿರಿ, ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು
ಕುರಿತು ವಾದವಿವಾದ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೂಡಿದಾಗ ಸಭಿ-
ಸದರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಸತ್ಯವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ-
ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕವಾದರೂ ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾರೆ-
ಇದರ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ನಾವು ಯಾವದಾದರೂ ಸಂಗತಿ
ಯನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಂದಾ[illegible] ಅನುಭವಗಳಿಂದಾ[illegible] ಸ್ವತ
[illegible] ಒಂದು ನಂಬಿದನಂತರ ಅದರ ವಿಷ್ಣುಹಾರಿಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ. ಆದ-
ದರಿಂದ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆಯುವದೂ ಇಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋ
ಧವಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾ
ಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ;
ಇದಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಕಾರಣವು. ಸಾಧಕ ಬಾಧಕವಾದ ಉಭಯ
ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಸತ್ಯಪಕ್ಷವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗ್ರ
[illegible] ಪಡಲಾರರು. ಆದಕಾರಣದ ಬಾಲಕರು ತಾವು ಶೋಧಿಸಿತಿ-
ಳಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಹುದಿವಸ[illegible]ನವರೆಗೆ, ಒಳ್ಳೇ ಜಾಗ್ರ
ತೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವದೇ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವು. ಸಾಂಕೇತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ, ಪದಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯೂ, ಈ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವ ಮುಖ್ಯಾಧಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬಾಲಕರು ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾವು ಅವರಿಗೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು, ಮತ್ತು ತಿಳಿಯದಂಥ ಸಂಗತಿಯನ್ನ ಹೇಳಿತು. ಆಲೋಚಿಸುವ ಶ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಯೆಂದು ತಪ್ಪಿಸಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಆಗ್ಲಾದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರ ತರ್ಕಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯು ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆದರೆ, ಆಕ್ಷಣವೇ ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರುವದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನಂದರೆ, ನಾವು ಮೊದಲು ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು, ತದನಂತರ ಬಾಲಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು, ಕಡೆಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು...

# Shabdamanidarpana.

# ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಕಂ॥ ಸ್ಫಟಿಕಂ ಪೇಟಿಕೆ ವಿಟಿಕೆ।
ಘುಟಿಕೆ ವರಾಟಂ ಮೊದಲ್ದ ಕಷ್ಟಿಕೆಗಳ್ಗಂತಾಂ॥
ಸ್ಫುಟಸಹಿತಂ ಸ್ಫೋಟಕಮಂ।
ಪಟುಶಬ್ದಮುಂ ಗಳಕ್ಕೆ ನೆಳಸಂಡೇಳಂ॥ ೩೦॥

ಅರ್ಥ – ಸ್ಫಟಿಕಂ — ಪಳುಕು, ಪೇಟಿಕೆ – ಪೇಳಿಗೆ, ವಿಟಿಕೆ – ಬಿಳಿಗೆ, ಘುಟಿಕೆ – ಗುಳಿಗೆ, ವರಾಟಂ – ವರಾಳಂ, ಕಷ್ಟಿ – ಕಸಳಿ, ಸ್ಫುಟಂ — ಪೊಳಂ, ಮೊದಲಾದ, ಅಪಭ್ರಂಶದಲ್ಲಿ ಟಕಾರಕ್ಕೆ ಳಕಾರ ಬಂದು ಹೀಗೆ ಇರುವವು ಸ್ಫೋಟಕ – ಪ್ರೋಳಿಗೆ, ಲಂಪಟ – ಲಂಬಳ್ಗೆ,

ಕಂ॥ ಇಳದಳ ಯಳಸೀಳ ವಂಸಾ।
ಕುಳಿಹೋಳ ಕಳದು ಪಿಳದು ಮಡಕುಳಿ ಯಳಿಯಂ॥
ಕುಳಿಯಂ ಮಾಳಿಗೆ ಜಾಳಿಗೆ।
ತಳಿಕೆ ಯಾಳಿ ಬರ್ಳಸುಬಳ ಬಿಗಂ ವಾಳೆ ತಾಳಂ॥ ೩೧॥
ಆಳಿಸಿದಂ ಪೇಳಿಸಿದಂ।
ಕೇಳಂ ಜೂದಾಳಿಯಳಿ ಕೆಳವಳಮಾಮಯರ್॥
ಮೇಳಂ ಮಾಳಂ ಬಾಳಿಗೆ

ಕುಳಿರಿಯುರುಕುಳಿಯುವಾದಿ ಯಾಗಿರೆಕುಳಿನಂ||೩೨||

ಅರ್ಥ— ...ಇವು ಕುಳಿಂಗಳು.

ಕಂ|| ಬಿರಲೆರಲಾರಲ್ಕೂರಲ್ ಪೆರ|
ಲರಲುರಲ್ಗಲುಮಂತೆ ಪೆರಲುಂ ಮುಂಗಯ್||
ಸರಲುಂ ಳಾಂತಮಿವಂತ್ರಾ
ಸ್ವರದಿಂ ಮುದುಟ್ಟರಿಸುವಕುರ್ಳಾಂತಶ್ರೀ ಷೆಯುಂ||೩೩||

ಅರ್ಥ— ಬಿರಲ್, ಎರಲ್, ಬೆರಲ್, ಕೂರಲ್, ಸರಲ್, ಅರಲ್, ಪೆರಲ್, ಪುರಲ್, ನರಲ್, ಮುಂಗಯ್ಯರಲ್, ಎಂಬಿವು ನಿತ್ಯ- ಮಾನಿಳಾಂತಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿರಳು, ಕೂರಳೆಂದು ಕುಳ ಮಾನಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದು.

ಕಂ|| ಮರಲರಲೆರಲೆಂಬಿವರಂ|
ತರಾಗ್ರರೇಫಕ್ಕೆ ಲತ್ವಮುಂ ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ||
ವಿರಿದುಂ ಮಲರಲರೆಲರಿಂ|
ಮೊರೆವುದು ಶ್ರುತಿಯಿಂ ಕ್ಷಣಿತಪದಿಯಿಂದಮಿವಂ||೩೪||

ಅರ್ಥ— ಮರಲ್, ಅರಲ್, ಎರಲ್, ಎಂಬಿವುಗಳ ಮಧ್ಯರೇ- ಫಕ್ಕೆ ಲತ್ವಮುಂಟಾಮುಟ್ಟಯುವಶದಿಂದ ಅಂತ್ಯಲತ್ವಕ್ಕೆ ರೇ- ಫವಾಗಿ ಮಲರ್, ಅಲರ್, ಎಲರ್, ಎಂದು ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಆ- ಗುವದು; ಮರರೆಂಬುದರರೇಫಕ್ಕೆ ಣತ್ವ ಬಂದು ಮಣಲಿಂ.

ದುಂಟು.

ಕಂ॥ ಕೊರಲುಂ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲಮು।
ಮುರಮುಂ ತಾಳುಗೆಯುಮೋಷ್ಠಮುಂ ನಾಸಿಕೆಯುಂ॥
ಶಿರಮುಂ ದಂತಮುಮೆಂದ।
ಕ್ಷರಮುದಯಿಪ ತಾಣಮಾದುವಿವರೆಂಟುಂ॥೩೫॥

ಅರ್ಥ:— ಕೊರಲು, ನಾಲಗೆಯ ಮೂಲ, ಉರಮುಂ, ತಾಳುಗೆ, ಓಷ್ಠಂ, ನಾಸಿಕೆ, ಮಸ್ತಕಂ, ದಂತ, ಈ ಎಂಟು ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹುಟ್ಟುವವು.

ಕಂ॥ ಕವಿಗಸ್ವರದಿಂ ವರ್ಗದಿ।
ನವರ್ಗದಿಂ ಯೋಗವಾಹದಿಂ ದೇಸಿಯೊಳ್॥
ದವಮಪ್ಪ ವರ್ಣದಿಂ ಷ।
ಡ್ವಿಧಂ ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಪುವಕ್ಷರಸ್ಥಿತಿಯಂ॥೩೬॥

ಟೀ:— ಅ, ಕಾರದಿಂದ ಔ, ಕಾರದವರೆಗೆ ಸ್ವರಗಳೆಂದು ಕ, ಕಾರದಿಂದ ಮ, ಕಾರದವರೆಗೆ ವರ್ಗವೆಂದು, ಯ ಕಾರದಿಂದ ಳ ಕಾರದವರೆಗೆ ಅವರ್ಗವೆಂದು ೱ, ೲ, ಅಂ, ಅಃ, ಎಂಬವು ಯೋಗವಾಹವೆಂದು ಱ, ೞ, ಎ, ಒ, ಎಂಬವು ದೇಶ್ಯಂಗಳೆಂದು ವಿದು ವಿಧವಾದಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು

ಕಂ॥ ತರದಿಂ ಪದಿನಾಲ್ಕಕ್ಕುಂ।
ಸ್ವರಮಿಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಣಮವು ವರ್ಗಾತ್ತ॥
ತ್ತರದೊಂಬತ್ತು ಮವರ್ಗಂ।
ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಯೋಗವಾಹಮವು ನಾಲ್ಕಿವಱಿಂ॥೩೬॥

ಅರ್ಥ — ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸ್ವರಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಗೀಯವ್ಯ-ಗಳು, ಒಂಬತ್ತು ಅವರ್ಗೀಯವ್ಯಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಯೋಗವಾಹಂಗಳು, ಅಂತು ಐವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು.

ಕಂ॥ ಅಗ್ರದೀರ್ಘಯ್ಯಮುಮಷ್ಟಂ।
ಕಳಿದಿಂ ಋಮುಗಂ ವರ್ಣಶಷವಿಸರ್ಗಕ್ಷಳ॥
ಕ್ಷಳನಂ ನಾಲ್ವತ್ತೆರೆ।
ಉಳಿದಚ್ಚಗನ್ನಡಕ್ಕೀ ಕ್ರಮದಿ ಶುದ್ಧಮವುಂ॥೩೭॥

ಅರ್ಥ — ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯ ದೀರ್ಘಯ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಐವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೂಡಿ ಐವತ್ತೇಳು ಆದವು ಇವುಗಳೊಳಗೆ ಋ, ೠ, ಙ, ಞ, ಶ, ಷ, ಅಃ, ಕ್ಷ, ಳ, ಕ್ಷಳ ಎಂಬ ಹತ್ತಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲಾಗಿ ನಾಲ್ವತ್ತೇಳು ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದೊಳಗೆ ವಿಸರ್ಗವಿಲ್ಲ.

# *Notification.*

## ಇಸ್ತಿಹಾರನಾಮೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಪಡಿಸುವದೇನೆಂದರೆ, ಶಾಲೆಗಳ ಫೀ ಹಣವನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರ ಖಜಾನೆಗೆ ಶೇರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಇರುವದನ್ನು ಮನಸೂಖು ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವದೇನೆಂದರೆ, ಯಾವ ಶಾಲೆಗಳ ಫೀಯ ಮೊತ್ತವು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿಗಳಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಖಜಾನೆಗೆ ಶೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಯಾವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇದ್ದೀತು. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿ ಕೂಡುವವರೆಗೂ ಆ ಹಣವನ್ನು ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿ ಜಮಾಯಿಸಿದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವತ್ತು ಫೀ ಹಣ ಖಜಾನೆಗೆ ಶೇರಿಸಿ ಖಜಾನೆಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ರಸೀದಿಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲಿಗೆ ಅದೇ ತಿಂಗಳು ೨೦ನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗಾಗಿ ಮಹರಬಾನ ಡಿಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಮುಟ್ಟತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ತಿಳುಹಿಸಿಕೊ-

ಪಡೇಕು. ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಫೀಹಣ ಎಷ್ಟು ಕಡ್ಮೆ ಇದ್ದರೂ ಕಡೆಯ ತಿಂಗಳವೆಂದರೆ ಮಾರ್ಚ ೧೫ನೇ ತಾರೀಖಿನೊಳಗಾಗಿ ಮೂವತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಖಜಾನೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಮಾಸ್ತರರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯ ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣ ಎಂದಿಗೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ವರುಷದ ಕೊನೆಗೆ ಏನೇನು ಹಣ ಉಳಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷವಕೊಡಬೇಕು.

ತಾ॥ ೧೦ ಸೇಪ್ಟೆಂಬರ
೧೮೬೫ನ ಇಸವಿ ಮು॥ ಬೆಳಗಾವ.

W. A. Russell
ಎಂ. ಇಂ. ದಂ. ಭಾಗ.

---

*Notification.*

# जाहिरात.

## दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

कळावें कीं, हाल्लीं शाळांनीं हायची फी दरमहाचे दरमहा तिजोरींत भरण्याची वहिवाट आहे. ती बंद करून असें ठरविण्यांत येतें कीं ज्या शाळांची फी दरमहा १० रुपये अगर त्याहून जास्ती उत्पन्न होते तेथील फी हाल्लींच्या वहिवाटी प्रमाणें दरमहा तिजोरींत भरीत जावी. व ज्या

शाळांत दरमहा दहारुपयांहून कमी फीचें उत्पन्न होत असे-ल तेथें दाहा रुपये जमे होपर्यंत मास्तर यांणीं फी आपल्या जवळ ठेवावी. व ज्या महिन्यांत दाहा रु॰ची भरती होईल त्या च महिन्यांत सर्व फी तिजोरींत भरून भरण्याची पावती शिरस्ते प्रमाणें त्या महिन्याचे २०व्या तारखेच्या आंत मे॰ डि॰ इन्स्पेक्टर यांजकडे पोंहचे अशी पाठवावी. आणि सा-ल अखेरीस फीची शिलक कितीही जरी थोडी असली तरी अखेरचे महिन्यांत ह्मणजे मार्च ता॰ १५ चे आंत स-र्व शिलक तिजोरींत भरावी.

मास्तर लोकांनीं नेहमी दाहा रुपयावर व साल अ-खेरीस आपले जवळ कांहींच शिलक ठेऊं नये. ये विशीं खू-प खबरदारी ठेविली पाहिजे. याप्रमाणें अमलांत आणावे.

ता॰ १॰ सप्तंबर १८६६ } W. A. Russell.

मु॥ बेळगांव. } इ॰ इ॰ द॰ भाग.

---

Examination questions given to the Normal Students.

[illegible]

[illegible]

ಏರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೪ ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

## ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ.

೧ ಅತ್ಯರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮ ಯಾವದು?

— ವಿಶೇಷಣಗಳ ನಂತರ ಬರುವ ಗುಣಗಳು ವಿಶೇಷ್ಯ ಬದಿಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಆ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಬರುವ ವಿಕಾರಗಳು ಯಾವವು?

೩ ತಾ, ನಿಲ್ಲು, ಹೊತ್ತು ಈ ಧಾತುಗಳ ಭೂತಕಾಲದ ಕೃದಂತ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬರಿ?

೪ ಉಪಮಾನವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ೫ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬರಿ?

೫ ಅನುಕರಣನಾಮವೆಂದರೇನು? ೨ ಉ[illegible]ಗಳನ್ನು ಬರಿ?

---

## मराठी व्याकरण.

१ सर्वनाम ह्मणजे काय? आणि त्याचा उपयोग काय?

२ कर्मणि प्रयोगाचें लक्षण सांग, व त्याचीं ३ उदाहरणें दे?

३ अव्यय ह्मणजे काय? याशब्दाचा अवयवार्थ सांग?

४ अस आणि हो या दोन धातूंचीं भूतकाळी बहु वचनी तिन्ही लिंगी रूपें कशीं होतात?

---

# ಭೂಗೋಲ.

೧ ಸ್ಟೋಕಹೋಂ, ಬ್ಯೂನೋಸೈರೀಸ, ಯುಕಾಟಾನ, ಫೆರ್ನಾಂಡೋಪೋ, ಗ್ವಾದಾರ, ಕೀನ, ಕೋಟಿಪಕ್ಸಿ, ಬಾಬೆಲ್‌ಮೊಂಡೇಬ. ಇವೇನು, ಯಲ್ಲಿ ಅವೆ?

೨ ದಿನಮಾನ ರಾತ್ರಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವ ಕಾರಣವೇನು?

೩ ಭೂಮಿಗೂ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಅಂತರವೆಷ್ಟು ಮೈಲು?

೪ ಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವು ಕ್ಷಿತಿಜದೊಳಗೆ ಕಾಣಿಸುವದು?

೫ ಕೃತ್ರಿಮಗೋಲದ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಕಾಷ್ಠ ಕ್ಷಿತಿಜದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ರಾಶಿಗಳೂ, ತಿಂಗಳುಗಳೂ ವಸ್ತುತಃ ಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವು?......

೬ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧದ ಮರ್ಯಾದಾ ವೃತ್ತಗಳು ಯಾವವು?

೭ ಯರಡು ಸ್ಥಳಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು?

## ಇತಿಹಾಸ.

೧ ಇರಾಣದ ಯಾವ ಅರಸು ಹಿಂದುದೇಶಕ್ಕೆಯೆಂದು ದಂಡೆತ್ತಿಬಂದ?

೨ ಸುಲತಾನಮಹಮೂದನು ಯೆಷ್ಟುಸಾರಿ ಹಿಂದುದೇಶವನ್ನುಸುಲಿದನು? ಮತ್ತು ಯೆಷ್ಟನೇಸಾರಿಯಲ್ಲಿಯಾವಪ್ರಸಿದ್ಧದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನುಹಾಳುಕೆಡಹಿದನು?

೩ ಹಿಂದುಜನರ ಮೊದಲನೇ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪುಸ್ತಕವು ಯಾವದು? ಅದನ್ನು ಯಾರು ಯೆಂದು ಬರೆದರು?

೪ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯೆಂದರೇನು?

೫ ಶಾಲಿವಾಹನನು ಯೆಲ್ಲಿಯವ? ಅವನಶಕವುಯೆಂದಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ?

೬ ಸಿಕಂದರನ್ಯಾರು? ಅವನು ಹಿಂದುದೇಶಕ್ಕೆಯೆಂದು ಬಂದ?

---

## ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೧ ಜಡತ್ವವೆಂದರೇನು?

೨ ಕ್ಷೀಯಮಾಣಗತಿಯು ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕಾರಣವೇನು?

೩ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೂರು ರೂಪಗಳು ಯಾವವು? ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ್ನ ಆಕರ್ಷಣದ ಕ್ರಮವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇ?

---

# ಗಣಿತವು.

## ಅಂಕಗಣಿತ.

೧ ೨ $\frac{೩}{೧೦}$ ಇದಕ್ಕೆ ೧೫ $\frac{೬}{೭}$ ಇದರಿಂದ ಗುಣಿಸು —
$\frac{೧}{೨\frac{೩}{೪}}$ ಇದಕ್ಕೆ $\frac{೫}{೬}$ ಇದರಿಂದ ಭಾಗಿಸು.

೨ ೨·೨೮೫ ಇದಕ್ಕೆ ೧೨·೮ ಇದರಿಂದ ಗುಣಿಸು —
·೦೬೨೫ ಇದಕ್ಕೆ ·೦೦೧೦೫ ಇದರಿಂದ ಭಾಗಿಸು.

೩ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಎಕರಕ್ಕೆ ೭೮ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ೩೫ ಎಕರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತೀಬಿತ್ತನು; ೧೦೦ ಚಚ್ಚೌಕ ಫೂಟುಗಳಲ್ಲಿ ೩ ಮಣ ಹತ್ತಿ ಬಂತು; ಅದನ್ನು ಮಣವೊಂದಕ್ಕೆ ೪ $\frac{೨}{೩}$ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಲಾಭವಾಯಿತು?

೪ ಒಂದು ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆ ೫ ಫೂಟು ಉದ್ದವುಂಟು.

ಅದಕ್ಕೆ ಅ,ಬ,ಕ ಎಂಬ ೩ ಛಿದ್ರಗಳು; ಮೊದಲನೇದರೊಳಗಿಂದ ೩ ಮಿನಿಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ; ಎರಡನೇದರೊಳಗಿಂದ ೧ ಮಿನಿಟಿನಲ್ಲಿ $\frac{1}{4}$ ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ನೀರು ಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಮೂರನೇದರೊಳಗಿಂದ ೫ ಮಿನಿಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ ತೆರವಾಗುವಷ್ಟು ನೀರು ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಈ ೩ನೇ ಛಿದ್ರವು ಬುಡದಿಂದ ೨ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ೧ನೇ ಛಿದ್ರವನ್ನು ಖುಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದನಂತರ ೧ ಮಿನಿಟಿನ ಮೇಲೆ ೨ನೇ ೩ನೇ ಛಿದ್ರಗಳನ್ನು ಖುಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾಗುವದು.

## ಬೀಜಗಣಿತ.

೧ $\frac{ಅ+೧}{ಬ}$ ಇದಕ್ಕೆ $\frac{೧+ಕ}{ಬ}$ ಇದರಿಂದ ಭಾಗಿಸು

೨ $\frac{೫ಕ್ಷ+೪}{೨} : \frac{೧೮-ಕ್ಷ}{೪} :: ೭ : ೪$, ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೩ $\frac{೧೦ಕ್ಷ+೧೭}{೧೮} - \frac{೧೨ಕ್ಷ+೨}{೧೩ಕ್ಷ-೧೬} = \frac{೫ಕ್ಷ-೪}{೯}$, ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

## ಸಿದ್ಧಾಂತ.

೧ ಯುಕ್ಲಿಡನ ಮೊದಲನೇ ಬುಕ್ಕಿನ ೧೭ನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ!

ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು, ಈ ತಿಂಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಪತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿತು.

| ನಂಬರು. | ಹೆಸರು. | ಜಾತಿ. | ವಯಸ್ಸು. | ಸ್ವಂತ ಊರು | ಹಾಜರಿ | ಶೇರಾ. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ೧ | ಧೋಂಡೋ ನರಸಿಂಹ.......... | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೧೮ | ಬೀಡಿ | ೨೬೪ | ಶಿಕಮಾಸ್ತರ. |
| ೨ | ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೀನಿವಾಸ........ | " | ೧೭ | ಚಿಕ್ಕೋಡಿ | ೨೬೨ | " |
| ೩ | ಸಂಗಯ್ಯಾ ಗುರಲಿಂಗಯ್ಯಾ " " | ಲಿಂಗಾಯತ | ೧೬ | ಬೆಳಗಾವ | ೨೬೧ | ಅಸಿಸ್ಟಂಟಮಾಸ್ತರ |
| ೪ | ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಖಂಡೋ..... " " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | ೧೮ | ಚಿಕ್ಕೋಡಿ | ೨೫೯ | ಹೆಡಮಾಸ್ತರ. |
| ೫ | ಯಶವಂತ ಗಣೇಶ..... " " | ಮರಾಠಾ | ೧೯ | ಮುಶ್ರಿಕೋಟಿ | ೨೫೩ | " |
| ೬ | ಮಲ್ಲಪ್ಪಾ ಶಿಂಚಪ್ಪಾ.... " " | ಲಿಂಗಾಯತ | " | ಸವದತ್ತಿ | ೨೪೪ | " |
| ೭ | ನಾರಾಯಣ ಅಂಬಾಜಿ... " " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೧೯ | ಧಾರವಾಡ | ೨೩೩ | " |
| ೮ | ಪೀತಾಂಬರ ರುದ್ರೋ.... " " | " | ೧೯ | ಹೊರತಕ್ಕಿ | ೨೦೨ | " |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ೯ | ತುಳಜೋದತ್ತಾತ್ರೆ........ | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೧೫ | ಚಿಕ್ಕೋಡಿ | ೨೦೦ | ಹೆಡಮಾಸ್ತರ. |
| ೧೦ | ಗೋಪಾಳಬಳವಂತ " " | " | ೧೯ | " | ೧೭೬ | " |
| ೧೧ | ಯಶವಂತನಾರಾಯಣ " " | " | ೧೫ | ಕೆವಬಾಗ | ೧೭೪ | " |
| ೧೨ | ಆತ್ಮಾರಾಮಗೋವಿಂದ " " | " | " | ಮಿತ್ರಕೊಟ್ಟ | ೧೬೪ | " |
| ೧೩ | ಅಂತಾಜಿನಿಳೋ... " " | " | ೧೯ | ಅಥಣಿ | ೧೬೧ | " |
| ೧೪ | ಬಾಳಾಜಿಅಂತಾಜಿ " " | " | ೧೭ | ಶಾಹಪೂರ | " | ಅಸಿಸ್ಟ... ಟೀಚರ. |
| ೧೫ | ಶಿವನಬಸಪ್ಪಚಂಪಣ್ಣ " " | ಲಿಂಗಾಯತ | ೨೦ | ಸವದತ್ತಿ | " | ಹೆಡಮಾಸ್ತರ. |
| ೧೬ | ರಘುನಾಥರಾಮಚಂದ್ರ " " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೧೫ | ಸೋದರ | ೧೬೫ | " |
| ೧೭ | ಭೀಮಾಜಿತಮ್ಮಾಜಿ " " | " | " | ರಾಮದುರ್ಗ | " | " |
| ೧೮ | ಮಾನಾಜಿತೆಜೊ " " | ಸೊನಾರ | ೧೯ | ಶಿರಸಂಗಿ | ೧೬೩ | " |
| ೧೯ | ಗೋವಿಂದರಾಮಚಂದ್ರ " " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೧೫ | ಕಾಲಪುತ್ರಿ. | ೧೬೦ | " |
| ೨೦ | ಅಪ್ಪಣ್ಣದಾನಪ್ಪ " " | ಲಿಂಗಾಯತ | ೧೭ | ಸವದತ್ತಿ | ೧೫೬ | ಸೆಕಂಡ, ಟೀಚರ... |
| ೨೧ | ರಾಮಚಂದ್ರವಿಠಲ.... " " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. | ೨೨ | ಮೊದಲಿ. | ೧೫೪ | ಹೆಡಮಾಸ್ತರ. |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ೨೨ | ಘುಗ್ರಾಪ್ಪಾರುವಾಪ್ಪಾ | | | ಲಿಂಗಾಯಿತ | ೧೭ | ಚಿಕ್ಕೋಡಿ | ೧೨೫ | ಶಿಕ್ಷಕ. |
| ೨೩ | ಭೀಂತೋಬಾಗ್ರಾಪ್ಪಾ | " | " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | " | " | ೧೨೦ | ಅನಕ ಶಿಕ್ಷಕ. |
| ೨೪ | ಮಹಾಲಿಂಗನಿರಾಂಜನ | " | " | ಲಿಂಗಾಯಿತ | ೧೯ | ಬೈಲಹೊಂಗಲ | ೧೨೭ | ಹೆಡಮಾಸ್ತರ |
| ೨೫ | ದತ್ತಾತ್ರಿಗೋವಿಂದ | " | " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | " | ನರಗುಂದ | ೧೨೬ | ಪೆಂಶೋಜಿ. |
| ೨೬ | ಕುಂದಪ್ಪಾಸಿರಸಿದಪ್ಪಾ | " | " | ಲಿಂಗಾಯಿತ | ೨೦ | ಬೈಲಹೊಂಗಲ | ೧೨೩ | " |
| ೨೭ | ವ್ಯಂಕಟಕೃಷ್ಣಮಣಾಜಿ | " | " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | ೧೯ | ಮಾಹಾಪೂರ | ೧೧೯ | " |
| ೨೮ | ಶ್ರೀನಿವಾಸವ್ಯಂಕಟೇಶ. | " | " | " | " | ಚಿಕ್ಕೋಡಿ | ೧೧೫ | " |
| ೨೯ | ರಂಗೋಗೋವಿಂದ. | " | " | " | " | ಬಾಗೇವಾಡಿ | ೧೧೪ | " |
| ೩೦ | ಸ್ವಾಮಿರಾಮಚಂದ್ರ. | " | " | " | " | ಸವದತ್ತಿ | ೧೧೨ | " |
| ೩೧ | ತನಮಲ್ಲಾಪ್ಪಾಪಾಲಾಶಾ. | " | " | ಲಿಂಗಾಯಿತ | ೨೧ | ಪಾಛಾಪೂರ | ೧೧೧ | " |
| ೩೨ | ವ್ಯಂಕಾಜಿವಿನಾಯಕ. | " | " | ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | ೧೯ | ಅಂಕಲಗಿ | ೧೦೧ | ಶಿಕ್ಷಕ |
| ೩೩ | ವಾಮನಲಕ್ಷ್ಮಣ | " | " | " | ೨೦ | ಮೊದಗೆ | ೯೪ | " |
| ೩೪ | ಗೋಪಾಲಗೋವಿಂದ | " | " | " | " | ಉದಗಾವ. | ೯೯ | " |

*Appointments.*

# ನೇಮಣೂಕುಗಳು.-

## (ಜಿಲ್ಹಾಖಾನಗಿ.)

ಮೇಹರಬಾನ ಎಂ. ಇಂ. ಸಾಹೇಬಬಹದ್ದೂರ ದಕ್ಷಿಣ-ಭಾಗ ಇವರ ಮಂಜೂರಿ ಮೇಲಿಂದಾ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

೧ ಕಾರವಾರ ಪೋಲಿಸ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಹಣ್ಣಿಮರಸಾ-ಬರಾವ ಇವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರ ದಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಭಾಷೆದ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಸಿರುತ್ತದೆ.

೧ ವಾಸುದೇವ ಅನಂತ ಹೊನ್ನಾವರ ಇಂಗ್ರಜಿ ಸಾಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇವರಿಗೆ ಸದರಿ ಹೊನ್ನಾವರ ದೇಶಭಾಷೆದ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಿ॥ ನೇಮಸಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಹೊನ್ನಾವರ ಇಂಗ್ರಜಿ ಸಾಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೇವಪ್ಪಾ ರಾಮಚಂದ್ರ ಇವರಿಗೆ ಕರ್ಕಿ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಸಿ.

೧ ಶಾಂತ್ರಯ್ಯಾ ಅಣ್ಣಪ್ಪಾ ಇವರಿಗೆ ಮುರ್ಡೇಶ್ವರ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೧ ವಿಶ್ವನಾಥ ಮಹೇಶ್ವರ ಪಾಟೀಲ ಇವರಿಗೆ ತಂನೂರ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಸಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಕಾಸಿನಾಥ ಮೋರೇಶ್ವರ ಬಾಪಟ ಯವರಿಗೆ ಹೊಸೇ-
ದಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.
ಸದಾಶಿವ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ ಯವರ ಬದಲೀಗೆ ಸಾಲಿಯ-
ಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ನೇಮಣೂಕು ರದ್ದ ಮಾಡಿ ಆ ಜಾಗದ
ಮೇಲೆ ಗೋಪಾಳ ಭುಜಂಗ ಮಹೇಂದ್ರೆ ಯವರಿಗೆ-
ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಗೋವಿಂದ ಭೀಮ ನಾಜ ಹಲ್ಯಾಳ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಯ
ವರಿಗೆ ತಾರೀಖು ೨ ಅಗಸ್ಟ ನಿಂದಾ ತಾರೀಖು ೨ ಸೆಪ್ಟೆ-
ಟಂಬರ ವರೆಗೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಕ್ಕಿನ ರಜಾ ಕೊ
ಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಕಾರವಾರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಹರೀ ಅಠವಣ್ಯಾ-
ವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ (ಆಜಾರಿ) ಸಬಬ ನಿಂದಾ ೨ ತಿಂಗಳ ರಜಾ-
ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಭೀಮಾಜಿ ಪರಶರಾಮ ಕಂಚನಹಳ್ಳಿ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ-
ಯವರಿಗೆ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೫ ನೇ ತಾರೀಖು ನಿಂದಾ ೩ ತಿಂ
ಗಳ ದಹಕ್ಕಿನ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಮು॥ ಬೆಳಗಾವ
ತಾ॥ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೮೭೭

*Appajee Baboorow*
ಡೆ. ಇಂ. ನ. ಕಾನಡಾ.

# ನೇಮಣೂಕುಗಳು

## (ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲಾ)

ಮೇ॥ ಹರಬಾನ ಇಂ. ಇಂ. ಸಾಹೇಬ ಬಹದ್ದೂರ ಪ್ರಾಂತದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದಾ ಆಗಸ್ಟ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

೧ ಯತ್ರೀಸ್ವರ ವೆಂಕಾಜಿ ಜೋಶಿ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ಘುಂತಕೋಳ ಇವರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲನೇ ನಂಬರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲೆಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ..

೨ ಸಾಂಬಾಜಿ ಮಲ್ಹಾರ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ಸಂಪಗಾಂವ ಇವರಿಗೆ ಕಲಘಟಗಿ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ.

೩ ವ್ಯಂಕಾಜಿ ಅಣ್ಣಾಜಿ ಹೆಡ್ಡಮದರತನೀಂನ ಬಿಟಗರಿ ಇವರಿಗೆ ನರೇಗಲ ಹೆಡ್ಡಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ.

ತಾ॥ ೧೭ ಸಪ್ಟಂಬರ<br>೧೮೬೬<br>ಮು॥ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ.

Nagesh Vinayek.<br>ಡಿಂ. ಇಂ. ಇಂ. ಧಾರವಾಡ.

---

# ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

## (ಕಲಾದಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ)

ಸಪ್ಟಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ.

೧ ಗುರಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ ಮೂಲತಲಿ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಕಲಾದಗಿ-
ಇವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರನೇ-
ಮಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋದರು.

೧ ದತ್ತಾಜಿ ಖಂಡೋ ತದೇವ ಮಾಕಣಕರ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಸಂ-
ಪಗಾಂವ ಇವರನ್ನ ಕಲಾದಗಿ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ-
ನೇಮಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾದರು.

೧ ತುಕಾರಾಮ ರಾಮಜಿ ಬೆಳಗಾಂವ ಹೈಸ್ಕೂಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಇವರ ನೇಮಣೂಕ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ಸಾಲಿಯ ಇಂಗ್ಲಿ-
ಷ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಆದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು
ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹಾಜರಾದರು.

೧ ಶೇಖ ನಬು ವಲ್ಲದ ಮಹಮದ ಜಮಾಲ ಇವರನ್ನ ಬಾಗೆ-
ವಾಡಿ ಸಾಲಿಯ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ-

೧ ಗೋಪಾಳಕೃಷ್ಣ ಟಕ್ಕಳಕರ ಇವರಿಗೆ ಮೋರಟಗಿ
ಸಾಲಿಯ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಬಾಳಾಜಿ ಕೃಷ್ಣ ಮುದಲಗಲಕರ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಪಾಠವ-
ಟಿ ಇವರಿಗೆ ಅಗರಖೇಡ ಸಾಲಿಯ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಹೆಡ್ಡ ಮಾ-
ಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿದೆ.] Vishwanath Vishnoo

ಕಲಾದ. ತಾ॥ ೩೦ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೬೬ } ಡಿ. ಇ. ಇಂ. ಕಲಾದಗಿ-

## नेमणुका. (जिल्हा बेळगांव)

### नवीन शाळा करून.

१ बाळाजी सखाराम याची नेमणुक पंतोजीच्या जाग्यावर कसबा दोळगरवाडी, तालुका बेळगांव येथें. दरमहा १२ रु० पगार.

२ गणेश गंगाधर याची नेमणुक कसबा चाटणा तालुका बेळगांव येथें पंतोजीच्या जाग्यावर दरमहा १२ रु०

३ तुंबरपा बिन शिवपा अथणी शिक्षक यास भोज्य तालुका चिकोडी येथें पंतोजीच्या जाग्यावर. दरमहा १२ रु०

४ दत्तो नारायण शिक्षक शंकेश्वर यास पंतोजीच्या जाग्यावर कसबा बोरगांव ता० चिकोडी येथें दरमहा १२ रुपये.

५ रामचंद्र धापूजी मुंडगोड पंतोजी यास कसबा चोडगकी तालूक चिकोडी येथें दरमहा १२ रु०

६ गोकाक ॲंग्लो स्कुलांत पंतोजीच्या जाग्यावर उमेदवार दरमहा १२ रु० पगारावर नेमण्यांत आला आहे.

७ रघुनाथ रामचंद्र सिदोडे मुगळखोड पंतोजी यास कसबा कोणूर तालुक गोकाक येथें दरमहा १२ रु०

८ चनबसपा बसलिंगपा यास कसबा अंकलगी तालुक गोकाक येथें दरमहा १२ रु०

९ अनंत माणकेश्वर धारवाड जिल्ह्यांतील माजी पंतोजी याची नेमणूक बडग तालुक आथणी येथें, दरमहा १२ रु०

१० शिवलिंगपा गुरुबसपा उमेदवार यास बकुंद तालुक संपगांव येथें, दरमहा १२ रुपये.

११ केदारजी बिन बाळोजी शिक्षक बैलहोंगल यास पंतोजीच्या जाग्यावर कसबा तुरमुरी तालुक संपगांव येथें दरमहा १२ रु०

१२ आडवेपा शिवलिंगपा यास कसबा न्यासरगी तालुक संपगांव येथें दरमहा १२ रु०

१३ व्यंकाजी गोविंद किन्नूर उमेदवार यास पारसबाड तालुक बिडी येथें दरमहा १२ रु०

१४ सातवीरेवा रावेवा यास ब्रांच स्कुल कित्तुर येथें दरमहा १२ रु०

१५ दादाजी अनंत शिक्षक बेळगांव स्कूल, यास दारीथिडीहोंगल तालुक परसगड येथें दरमहा १२ रु

१६ नारायण रामचंद्र बोंद्रे पंतोजी मनोळी यास अ-
सूंडी तालुक परसगड येथें दरमहा १२ रु०

वर्गावर्गी.

१ बाळकृष्ण जगन्नाथ गरदे याची बदली कसबा क-
णबरगी तालुक बेळगांव येथें दरमहा १२ रु०

२ निज्यगुणपा कणबरगी यास कसबा मनोळी ये-
थें दरमहा १२ रु०

३ शिवरुद्रैया गुरुलिंगया धारवाड कानडी पंतोजी
याचा वर्ग कसबा संपगांव येथें पंतोजीच्या जा-
ग्यावर.

४ दत्तोजी धोंडदेव संपगांव पंतोजी याचा वर्ग कला
दगी येथें पंतोजीच्या जाग्यावर.

५ गोविंद गंगाधर शिक्षक चिकोडी याचा वर्ग-
त्र्यंकेश्वर येथील मदतनीसच्या जाग्यावर केला.
दरमहा ८ रुपये.

येणें प्रमाणें व्यवस्था मेहेरबान इज्युकेशनल् इन्स्पेक्ट-
र साहेब बहादूर मांन दक्षिण भाग यांचे मंजूरीनें क-
रण्यांत आली आहे. तारीख २७ माहे सप्टंबर

संन १८६६ इसवी.

*Chanbussappa Pt. Dharwar*

डि॰ इ॰ इ॰ जि॰ बेळगांव.

---

*Notification*

# ಜಾಹೀರಾತು.

ಕಸಬಾ ನಿವಗುಂದಿ ತಾಲೂಕ ಮನಗೋಳಿ ಯಲ್ಲಿಯ ಹಿತ್ತ
ಮಾನ್ಯರಾದ ಅನಂತರಗಳೇಶ್ವರನವನು ಪಜರಿ ರಜಿಸ್ಟರ ಮುಂತ್ರಾ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ತವನ್ನು [illegible] ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿ
ರುವದರಿಂದ॥

*Vishwanath Vishnoo*

[illegible]

ಡಿ॰ ಇ॰ ಇ॰ ಜಿ॥ [illegible]

# An Essay on keeping accounts.

## ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಬಂಧವು.

ಖಾತೇಗಳ ವಿವರ, ಮುಖ್ಯಖಾತೆಯ ವರ್ಣನೆ, ತೋಂಡ ಮಿಳವಣಿ ಅಖ್ಯೈರ ಮತ್ತು ಖವಲ ಅಥವಾ ವೃ. ಗೂ—

೧ ಖಾತೇಗಳ ವಿವರ— ಖಾತೇಗಳು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಮುಖ್ಯಖಾತೆ, ಪರ್ಸೋಣಿದಖಾತೆ, ಖರ್ಚಿನ ಖಾತೆ, ಜಮಾಖಾತೆ, ಈವುಗಳ ಉದಾಹರಣಗಳು ಅನುಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ ಯರಡೆರಡು ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯಖಾತೆ ಸ್ಟಾಕಫಂಡ ಖಾತೆ, ದೇವಸ್ಥಾನ ಖಾತೆ, ಡಾಗಡೂಜಿ ಖಾತೆ, ಫೀ ಖಾತೆ, ಅಮಾನತ ಖಾತೆ, ಈವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು. ಈವುಗಳ ಹೊರ್ತು ಅಮಾನತ ಹಾಂಗು ತಸಲಮಾತ ಯಿನ್ನು ಖಾತೆಗಳು. ಮುಖ್ಯಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಯಿತ್ತವೆ. ಈ ಯೆಲ್ಲಾ ಖಾತೇಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಖಾತೇದ ಲಕ್ಷಣವು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅದಕಾರಣ ಅದರ ಮಾಹಿತಿ ಪೂರಾ ಯಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅಗತ್ಯವೆಂತ ತಿಳಿದು ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಬರದದೆ..

೧ ಮುಖ್ಯಖಾತೇಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಮಾಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಯಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ಸರಕಾರಿನ ಮುಂಧ ಜಮಾಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ಖಾತೆಯಂತಲೂ

ಶಾಲಾ ಸಮ್ಮಂಧದ ಜಮಾಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಲಾ ಖಾತೆಯೆಂತಲೂ, ಸಾವಕಾರ ಜಮಾಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾರ ಖಾತೆಯೆಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಯೀ ಖಾತೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರದೂ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಪರಂತು ಯಾವತ್ತು ಖಾತೆಗಳಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗೂ ಯಾವತ್ತು ಖಾತೆಗಳಿಗೂ ಯಿದರ ಸಂಬಂಧವದೆ. ಯೀ ಖಾತೆಯು ಕಲ್ಪಿತವದೆ. ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಸ್ವತಃದ ಜಮಾಖರ್ಚಿಗಿಂತ ತಿಳಿದು ಜಮಾ ಅಥವಾ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಯಾವತ್ತು ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಮುಖ್ಯಖಾತೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಪಿತ ಮನುಷ್ಯನ ಕಡೆ ಯಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಲಾಭ ಯಿನಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಆದರೆ ಆ ಕಲ್ಪಿತ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಯಿ ಕೆಂತ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಯೀ ಖಾತೆಕ್ಕೆ ಜಮಾಖರ್ಚಿನಾಲ ಆಖೈರ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಖಾತೆಗಳ ವಿವರಣದಲ್ಲಿ ಫಕ್ತ ಖರ್ಚಾಗುವ ಫಕ್ತ ಜಮಾ ಯಾತರದ ಖಾತೆಗಳು ತೋರಿಂದ ಮಿಳವಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಯಿನ್ನೊಂದು ಸೇರಿದ ಖಾತೆಗಳು ಆಖೈರ ಅಥಾವಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

೩ ಯಾವ ಖಾತೆಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿ ಮುನಃ ಜಮಾ ಅಥವಾ ಜಮೆ ಆಗಿ ಮುನಃ ಖರ್ಚಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಯಾತರದ ಖಾತೆಗಳು ತೋರಿಂದ ಮಿಳವಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಹೋಬಳಿಗಳವರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷವೇನೆಂದರೆ, ಜಮಾ ಹಾಗು
ಖರ್ಚು ಬುಕ್ಕುಗಳ ಚೇರೀಜು ಬರಾಬರನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಬರುವದೇನೆಂದರೆ. ಕೆಲವು ಮಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಮಾ
ಅಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಾದಷ್ಟು ಪುನಃ ಜಮಾ
ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ಜಮಾಖರ್ಚಿನ ಚೇರೀಜು ಬರಾಬರಿ
ಹ್ಯಾಗೆ ಸುತ್ತದೆಂಬದೇ. ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿದೆ.

೧ ಯಾವ ಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಆಗಿ ಖರ್ಚಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ.
ಆ ಮಾತೆಯ ಜಮಾ ಉಸ್ತಾನಿರತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಮು
ಖ್ಯ ಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಖರ್ಚು ಹಾಕಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾ
ವ ಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಾಗಿ ಪುನಃ ಜಮಾ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೋ
ಆ ಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಿರತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಮು
ಖ್ಯ ಮಾತೆಗೆ ಜಮಾ ಹಾಕಿ ಆ ಮಾತೆಗೆ ಖರ್ಚು ಹಾಕಬೇಕು.

೨ ಮುಖ್ಯ ಲೆಖ್ಖಾವನ್ನು ಎಂದರೆ ವರ್ಷದ ಮುಖ್ಯ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ಯಾವತ್ತು ಜಮಾಖರ್ಚು ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ [illegible] ದು ಬ-
ರುವದಿರುತ್ತದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಲ್ಲಕು ಬಾಕಿ ತಕ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಯಾ [illegible]
ತೋರುವದಿರುತ್ತದೋ ಅದು ಸಿಲ್ಲಕು ಬಾಕಿ ಆಗಬೇಕು. ಹೀ
ಗಾದರೆ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಜಮಾಖರ್ಚಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ-
ರಂತು ಹಾಗಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದ

ಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರಾಗದೆ ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ
ಅಪ್ಪರ ಅಥಾವತ್ತಿಗೆ ಯುವ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ.
ಅಪ್ಪರ ಅಥಾವತ್ತಿಗೆ ಯುವದು ಪ್ರಾಗಂದರೆ ಹೊಸವ
ಯುಷ್ಪ್ರಂಶಗಳು ಉಳಿದಿರುತ್ತವೋ, ಅವೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಪ್ರ
ಶಿಂದು ತಗೋಂ ಯುವವಸ್ತು ಉಳಿದಿರುತ್ತವೋ, ಅಷ್ಟು
ಶಿಷ್ಟ ಶಿಂದು ಸ್ವಶಕ್ತಿ ಶಪ್ಪಿಸಿ ಕಳ್ಳಗಳ ಶಬಿಂದ ಬಂದ-
ಣವನ್ನ ಜಮೀಂದರ ಶಿತವು ಸಂಬಾರ ಜಮಾ ಮಾಡಿ
ಖಟ್ಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ದಶನವರ ವಸ್ತು ಖರ್ಚು
ಯು ಬಂದು. ಹೊತತರದ್ದು ಅಷ್ಟು ಹಣ ಇರುತ್ತದೋ
ಅಷ್ಟು ಅವರ ದವಂಗೆ ಹೊಮುವ ದರರದ್ದ ಅದು ಮುಪ್ಪಾ
ತ್ತಿಂದಿಂದ ತಂಡಿಂದು ಶಲ್ಲಿನ ಜಮೀಂದರ ಸತ್ತೆ ವಸ್ತು ಜ-
ಮಾ ಮಾಡಿ ಖಟ್ಲೆ ನಡೆಸಿ, ಯಾರಿಗೆ ಹೋಗುವದರು-
ತ್ತದೋ, ಅವರ ಸ್ವತಂತ್ರವು ಸಂಬಾರ ಖರ್ಚ ಬರಿಯಲ್ಲ
ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ವೆಂದರೆ. ಅಪ್ಪರ ಅಥಾವಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ
ರುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ಅಪ್ಪರ ಅಥಾವಿನ ಜಮೀಂದರರ ಸಮುಗಳು
ಅವಲಥಾವಿನಲ್ಲಿ ಖಟ್ಲೆ ನಡೆಸಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗು ಖಟ್ಲೆ ನಡೆ-
ಸಮುಗಳು ಜಮೀಂದರ ಸಿದಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಯಾಕಂದರೆ, ಯಾರ ಸಬಿಂ
-ದಾದರೂ ಬರತಕ್ಕ ಹರರ ಸಮುಗಳು ಬಂದ ಮೇಂತ ಸ್ವಶಕ್ತಿ ಶಪ್ಪಿಸಿ

ಅಪ್ಪರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಬರಿ ಯೋಗದಿಂ
ದ ಮಾತ್ರ ದಾರನಿಗೆ ಉತ್ಥಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏ ಯಾರಿಗೆ ಕಾವ
ತತ್ವದ್ವ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ತೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ
ಅವರಿಗೂ ಉತ್ಥಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಯೀ ಉಭಯ ಉ
ತ್ಥಾನಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇ
ಳುತ್ತದೋ? ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಮನಃ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಿಷ್ಟ
ಕೊಂಡ ತತ್ವದ ಕಗ್ಗತ್ತಂತ ಅಪ್ಪರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದ್ದಿದ್ದರ ವಿರು
ದ್ಧ ಅವರವರ ಇಂದ ಮನಃ ಪೂಂತಿಂತ ಅವರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯ-
ಬೇಕು. ಯಾರ ಕಡಿಂದ ಬರ ತತ್ವದ್ದು ಬಂತಿಂತ ಬರೆದ ಕತಡೂಂ ಅ-
ಪ್ಪಂ ಮನಃ ಅವರು ಪ್ರಿದರೆಂದು ಬರೆಯ ಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರ-
ವರ ಉತ್ಥಾನಗಳು ದೂರವಾಗುವವು.

೬ ಮನೆ ಹೋದ ತರಿಂತ ಮುಕ್ತ ವರ ನಂತ್ರ ಅಪ್ಪರ ಅಧ್ಯಾಯ
ದ ಮೇಲೆ ಶಿಂತರ ದಜಮಾಬು ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಳ
ತಿಂಗಳ ವಮಿಳ ವನಿಂ ಯಲ್ಲಿ ಜವಾಬದಾರ [illegible]
ಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅಪ್ಪರ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ [illegible]
[illegible] ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದೆ [illegible] ರವರಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಗಳು.

[illegible] ವರದಿಂದ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು .

ಪುಸ್ತಕ ೨          ೯ನೆಂಬರ.

## ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೯೯ .

## *Education.*

### ಶಿಕ್ಷಣವು

೯ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಗಳು ಇಂದ್ರಿಯದ್ವಾರದಿಂದ ತಿಳಿಯತಕ್ಕಂಥಾವಿರಬೇಕು.

ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಜ್ಞಾನವೇ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮೂಲಸಾಧನವಾದದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಾರಂಭಕಾಲವಾದ ಕಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದೇ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು. ಹಾಗಂದರೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಗುಣ ಉಪಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಕಲಿಸತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯಗಳು, ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದೆ ಇದ್ದ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೇದಾಂತ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದವು. ಗತಿಗಳಂಥವು ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ಇಂಥಾವಿ-

ಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರು ತಂಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಚಲನೆ ಕೊಡುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಾಲಕರ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿಯು ಇನ್ನು ಜಾಗ್ರತವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲಾದದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವದು ಸಮವಲ್ಲ. ವಿಚಾರ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ವಿಚಾರ ಉಂಟಾಗುವದು. ಆದದರಿಂದ ಮೊದಲು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡುವದು ತಕ್ಕದ್ದು.

ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡೋಣಾದರಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ಎಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೋಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಕಳು, ಎಮ್ಮೆ, ಕುದರೆ, ಕತ್ತೆ, ಮನುಷ್ಯ, ಮರ್ಕಟ, ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವವು-ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಗಳೂ ವಿಶೇಷಗುಣಗಳೂ ಸರಸಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

೭ ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತ ಹೋದ ಹಾಗೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ತತ್ಸಮಾನವಾದ ಬೇರೆ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಹೊರಪಡಿಸುವ ಯತ್ನ ನಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮೂ

ಲತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನರೂಪಿ ಕಿರಣವನ್ನೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಈ ನಿಯಮವು ಬಹುಪ್ರಾಚೀನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶೇಷತರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಬೋಧಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಮಾತ್ರ ಜಾಗ್ರತಿ ಪಡಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಅದರಿಂದ ಬಹು ಸತ್ಫಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ತರದ ಅಭ್ಯಾಸವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೇದಾಂತ, ಮೀಮಾಂಸಾ, ಅಲಂಕಾರ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಜನರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿಸುವರು. ಅದರಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸ್ವಭಾವವು ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದಲೂ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಅವರು ತಾವು ಕಲಿತ ಶಾಸ್ತ್ರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಬೇರೆಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದುರಾಗ್ರಹಪಡುವರು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸ್ವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವು ಬಹುಸ್ವಲ್ಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ದೂರ-

ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಅವರು ತಾವು ಗಣಿತದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತಾವು ಸರ್ವಶಕ್ತರೆಂದು ನೆನೆಸಿ ಜಗತ್ತೇ ತಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಮರುಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾಸಾಧನದ ಪರಿಣಾಮವು ಹೀಗಾಗಬೇಕೇ? ಇಂಥಾ ಅನಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಫಲವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮವು ಹೇಳುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೇ — ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತರ್ಕಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸಸಮರ್ಥನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲತತ್ವಗಳಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಷಯಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜ್ಞಾನವು ಅವನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಆ ಯಾ ವಿಷಯಗಳ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೮ ಮೊದಲು ಸುಲಭ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಠಿಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಯೋಗ್ಯಕ್ರಮವು.

ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆದ-

ೞ ಇದನ್ನು ಅನುಸಂಧಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ ಅರಿಯರು. ಶಿಷ್ಯ-
ದ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಸೂತ್ರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ,
ಪ್ರಾಪ್ತಕಲಿಸುವ ಕಲಿಸು ವಿರುವಾಗ ಅನಿಯಮಗಳನ್ನು-
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಬೋಧಿಸಿಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಶಿಷ್ಯನ
ಮುಂದಿಡು. ಅಂಥವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಶಿಷ್ಯ-
ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಪ್ರಾಚೀನ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಂದು ಸುರುಗಷ್ಟು ಕೆಲವು-
ಗಳಿಂದ ಗಳಿರುಕಷ್ಟದರು ತ್ರಿವಾಕ್ಯ ಅಂದ ಬೋಧನೆ ತಕ್ಕರು-
ತ್ತಾ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮ-
ಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಅರ್ಥಕ್ಕಂತೂ
ಕೆಟ್ಟ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನಲವವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಅತಿ
ರಪ್ಪುಗಳವರಾಗಿರುವವರನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ. ನ್ನಾಂ-
ಥವ ನಿಗ ಶಿಕ್ಷಕನಂಬಿದಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತನಾದ-
ಶಿಕ್ಷಕನಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿಯುವ ವಿ-
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾಠಮಾಡಲಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾ-
ಲದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕಲಿತು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಯಾವರೀತಿಯ ಬೋಧ-
ನೆಯು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ನೆನೆಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಅದೇ ವಿಧವಾ-
ದ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ

ಶಬ್ದಶಾಸನಂ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ನಂ ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತತ್ವವನು.

*Shabdamanidarpana.*

# ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ತನು ವಾದ್ಯಂ ನಾಲಗೆ ವಾ।
ದನಕಂ ಕರ್ತೃ ಆತ್ಮನವನ ಮನೋವೃ॥
ತ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮಾಗಿ ಶಬ್ದಂ।
ಜನಿಯಿಸುಗುಂ ಧ್ವನಿಗಳ್ ವರ್ಣಮಕ್ಷರರೂಪಂ॥೧॥

ಅರ್ಥ॥ ಶರೀರವೇ ವಾದ್ಯವು, ನಾಲಿಗೆಯು ವಾದನದಂಡವು, ಕರ್ತೃವೆಂದರೆ ಬಾರಿಸುವನು ಆತ್ಮ, ಇವರ ದಿಂದ ಆತ್ಮನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಿಂದ, ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರವಾಗಿ, ಧ್ವನಿವರ್ಣವಾದ ಶಬ್ದವು ಅಕ್ಷರರೂಪವಾಗಿ ಜನಿಯಿಸುವದು.

ಪದದರ್ಥಮಂ ವಿಭಾಗಿಸು।
ವುದಱಿಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿಯಂತದಂ ಪ್ರತ್ಯಯಮೆಂ॥
ಬುದು ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯದಿಂ ಪಾ। ॥೪॥
ಕಟ್ಟುಗಳ್ ಪ್ರಕೃತಿಯಕ್ಕುಮಮಡಿದ ಪದಂ

ಅರ್ಥ— ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಹೊಲ್ಲಿಕೆಯಾದ ವರ್ಣಗಳು ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳು ವಿಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು;

ಅವಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಯವೆಂದು ಹೆಸರುಂಟು. ಪ್ರತ್ಯಯದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯು, ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಪದವೆಂಬ ಹೆಸರು.

ಕೆಲವು ನಿಜ ಬಿಂದುಗಳ್ ಕೆಲ।
ಕೆಲವು ವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥಬಿಂದುಗಳ್ ದ್ವಿತ್ವಂಗಳ್॥
ಕೆಲವಾಕ್ಕೆ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವಂ।
ಕೆಲವುಭಯಯುಮಾಗಿ ಕೆಲವು ಪದವಂ ಪೊರ್ದಿವಂ॥೪೧॥

ಅರ್ಥ — ಕೆಲವು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅನುಸ್ವಾರವುಂಟು. ಉ — ಬಿಡಂಗು, ಕಡಂಗು. ಇ॥; ಕೆಲವು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಅನುಸ್ವಾರವುಂಟು. ಉ — ಕರೆಂಬು, ಕರಬು, ಕಾಡಂಕಿ, ಕಾಡಕಿ, ಇ॥; ಕೆಲವು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ದ್ವಿತ್ವವುಂಟು. ಉ — ಪೆಚ್ಚುರಂ, ಕಚ್ಚಿದಿ, ಇ॥; ಕೆಲವು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವವೆಂದರೆ ಭಿನ್ನಾಕ್ಷರಗಳ ಸಂಯೋಗವುಂಟು. ಉ — ತಗುಳ್ದಂ, ಪೊರಳ್ದಂ, ಇ॥

(ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ.)

(೧೮)

# The School Grammar.

## ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣವು.

೨೨ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ಟೀಕಿಸತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ:

೨೩ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದ ಒಳಕಲಮುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ-ಇದರಲ್ಲಿ "ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ತೊಡಕು ಬೀಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಬಾರದು" ಎಂದು ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮವು ವಾಕ್ಯ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಂಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ-ರೆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರತ್ಯಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗುವ ಸಂಧಿಗಳಿಗೆ ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ನಿಯಮವು ಸಂಬಂಧಿಸುವ-ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೨೪ನೇ ಒಳಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮವು ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು- "ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಲೋಪ ಬರುವದು" ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ತಾವೇ ಕೊ-ಟ್ಟ "ಜಾಡ್ಡನ್ನ" ಎಂಬ ಉದಾಹರಣದಲ್ಲಿ ಏಕಾರಸ್ವರಕ್ಕೆ ಲೋ-ಪವ್ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ತರೆ, ಇದಿ, ಮರ ಬಿಯ ಇತ್ಯಾದಿಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ

ಸ್ವ_ಸ್ವರಾಂತಶಬ್ದಗಳಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾ-
ಗಿಲ್ಲವೆಂತ ತೋರುತ್ತದೆ. ತನು+ಒಂದು=ತನೊಂದು. ಕಿವಿ+ಅ-
ಷ್ಟು=ಕಿವಷ್ಟು, ಮನೆ+ಎಲ್ಲ=ಮನೆಲ್ಲ, ಬಲು+ಆಳು=ಬಲಾ-
ಳು, ಎಂದು ರೂಪಗಳಾಗುವವಲ್ಲವೇ! ಇದರಿಂದ ಈ ನಿಯಮ-
ದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವೆಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಿಸಿಬಿಡುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೂ-
ಪಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಶಂ-
ಕಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿಯ-
ಮೊದಲನೇ ಶಬ್ದಗಳಂತೆಯೇ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇವೇ ಇಲ್ಲ-
ದದರಿಂದ ಅರ್ಥಾಂತರಭ್ರಮವು ಬರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ.
ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲೆಂದು ತೋರಿದರೆ, ಅದು ಕೇವಲ ರೂಢಿ-
ಯಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕವೇ ಹೊರತು, ಇದು ಸಬಲ ಕಾರಣವಲ್ಲ.

೩ನೇ ಬೆಳ್ಳಕಲಮಿನಲ್ಲಿ "ಸ್ವರಲೋಪದಿಂದ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ-
ತಿಳಿಯುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ" ಎಂತಿರುವಲ್ಲಿ "ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದಿದ್ದ-
ದ್ದಲ್ಲಿ" ಎಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಚ್ಚುಹಾಕುವವ-
ರ ಪ್ರಮಾದವಾಗಿರಬಹುದು

೪ನೇ ಬೆಳ್ಳಕಲಮು ಸ್ವತಃ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆನ್ನುತ್ತದೆ. ಯಾ-
ಕೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲ. —ಗಣೇಶ ತ್ರಿಕೋಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸೋ-
ಮ......—

ಇನ್ನೇ ನಿಯಮವು ಆ, ಈ, ಊ, ಏ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು. ಊ, ಏ, ಔ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅದರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಹೋ+ಆಯಿತು = ಹೋವಾಯಿತು, ಯಾವನೋ + ಒಟ್ಟ = ಯಾವನೋವೊಟ್ಟ, ಜಾ + ಉಂಬು = ಜಾವುಂಬು, ಇತ್ಯಾದಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ ಯೆಂಬದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವದೆ. ಆದದರಿಂದ ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ "ಯಲ್ಲಾ ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳ ಮುಂದೆ" ಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಬದ್ಧ.

---

## *Rules for the Admission of Candidates in to Public Service.*

## ಮುಲಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೇಮಗಳು.

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯ ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ಉಮೇದವಾರ ಜನರನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ ೧೮೮೬ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಿಂಗಳ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಸರಕಾರಿ ಗ್ಯಾಜೇಟಿಯೊಳಗೆ ಛಾಪಿಸಿದ ನೇಮಗಳನ್ನು, ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಛಾಪಿಸಿದ ನೇಮಗಳನ್ನು, ರದ್ದು ಮಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಹೊಸ ನೇಮಗಳು ಸಾರ್ವಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಛಾಪಿಸುತ್ತ

ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ನೇಮಗಳು ಮುಲ್ಕಿ, ಪ್ರಾಂತ-ಪೊಲಿಟಿಕಲ್, ಮುಂತಾದ ಖಾತೆಗಳೊಳಗಿನ ೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳದ ಜಾಗೆಗಳು ಈ ನೇಮ-ಗಳಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡದವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. [illegible]ಚೆಗ ಮಾತ್ರ ಈ ನೇಮಗಳು ಲಾಗೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ೫೦ ರೂಪಾಯಿದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಯ ನೇಮಣೂಕಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಡತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇರೆ ನೇಮಗಳು ಇದ್ದಾವೆ.

೧ ನೆಲ್ಲಿಗೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಯಾವ ನೌಕರನು ಸರಕಾರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಲಾರನು.

ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ [illegible] ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಪುನಃ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದೇ ಅವರ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟದ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಕೆಲಸ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಿಯಮಗಳಂತೆ [illegible] [illegible]ಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪಡೆದವರು ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗುವರು.

೨ ಪ್ರಾಂತದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟುಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಧವಾದವುಗಳು—

ಮೊದಲನೇ ಪ್ರತಿಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟವು (A) ನಮೂನೆಯ-
ಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಉಮೇದವಾರನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆಂದು
ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇಂಗ್ರಜಿಯೊ-
ಳಗೆ ಅಥವಾ ದೇಶಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅ-
ಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ಪ್ರತಿಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟವು (B) ನಮೂನೆ-
ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪ್ರಕಾರ ಉಮೇದವಾರನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆಂದು
ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೇಶಭಾಷೆಯ
ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ಸಾಲಗ-
ಳೊಳಗೆ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಾವು. ಮೊದಲನೇ ಪ್ರ-
ತಿಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟದ ಮೇಲೆ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರವರು ಸಹಿಮಾಡ-
ಬೇಕು. ಎರಡನೇ ಪ್ರತಿಯ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟದ ಮೇಲೆ ಡೆ. ಇನಸ್ಪೆ-
ಕ್ಟರವರು ಅಥವಾ ಅ. ಡೆ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರವರು ಸಹಿಮಾಡಬೇಕು.
ಮೊದಲನೇ ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟದ ಮೇಲೆ ಸ-
ರ್ಟಿಫಿಕೇಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು ಇಂಗ್ರಜಿ ಇಂದ ಸಹಿ
ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಪ್ರತಿಯ ... ಸರ್ಟಿಫಿ-
ಕೇಟದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು ...

ಷ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಡೆಸುವರು.

೩ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲಗಳ ಹೊರತು ಇತರ ಸಾಲಗಳೊಳಗಿನ ವ್ಯ-
ವಹಾರವು ಪ್ರತಿವರುಷ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಬೆಳ-
ಗಾಗಿ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರತಿಯ ಸಟಲ್ಮೆಂಟು ಬರೋಣಾಗುತ್ತ-
ನಡೆಯುವದ ಇನಸ್ಕ್ರಿಬ್ಡ ಸ್ಟಾಕುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವತ್ತೂ ಪ್ರತಿಯ
ಸಟಲ್ಮೆಂಟು ಬರೋಣಾಗುತ್ತ ನಡೆಯುವದು. ಇನಸ್ಕ್ರಿಬ್ಡ ಸ್ಟಾಕ-
ಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ಹೊರತು ಅವರ ಬಂದ್ರಿಯ ವಿಷ-
ಯದಲ್ಲಿ ತಕರಾರು ಇದೆ.

೪ ಹಿಂದಿನ ನಮೂನೆಗಳ ಬರ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವದನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ
ಕನ್ಸಾಲ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇನಸ್ಕ್ರಿಪ್ಶನ್ ಇವರು ಸರಕಾರಿ ಸ್ಟಾಕು-
ಗಳೊಳಗೆ ಭಾವಿಸುವರು. ನೇಮಿಸಿತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರರು ಸ-
ಮಾದಿ ಮಾಳ್ಗಿನ ಬೇರಾದ ಉದ್ಯೋಗದಾರರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ-
ಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಅದೆ ಉದ್ಯೋಗದಾರರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ
ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ತೋರಿಬಂದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಬಂದ್ರಿಯ ನ-
ಮೂನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪತ್ರ ಕರೆದು ಮಾಡುವರು.

೫ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಉ-
ದ್ಯೋಗದಾರರು ಬಾ ಬಾತೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿಯ ಬಂದ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ

ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

೬ ಶಾಲೆಯೊಳಗಿನ ಬಹುಮಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ರಜಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವರು.....

೭ ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷದ ಕೆಳಗಿನ ಉಮೇದವಾರನು ಸರಕಾರೀ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದದವನ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಮೂರು ವರುಷ ಆಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವನಿಗೆ ಇಂಗ್ರಜಿಯೊಳಗೆ ೨೫ ರು॥ ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಥವಾ ದೇಶಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ೧೦ ರುಪಾಯಿ ದ ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಗಾರದ ಕೆಲಸವು ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಇಂಥಾ ಜಾಗೆಗಳು ಆಫೀಸದೊಳಗೆ ಕಡಿಯ ಜಾಗೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

(ಅ ನಮೂನೆ.) ಉತ್ತರ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ, ದಕ್ಷಿಣ

ಗಣಿತ – ತ್ರೈರಾಶಿಕ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಪ್ರಾಜದ ತನಕ.

## ಇಂಗ್ರಜಿ.

(ಅ) ನಾಲ್ಕನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದೋಣ, ಇಂಗ್ರಜಿಯಿಂದ ದೇಶಭಾಷೆಯಿಂದ ಅರ್ಥ ಹೇಳೋಣ

(ಬ) ಸುಲಭ ವಾಕ್ಯದ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಾಡೋಣ

(ಕ) ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯೋಣ.

## ದೇಶಭಾಷಾ.

(ಅ) ಪಾಠಮಾಲೆಗಳ ಮೊದಲ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಓದೋಣ ಹಾಗೂ
ಅರ್ಥ ಹೇಳೋಣ.

(ಬ) ಸುಲಭ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯೋಣ.

(ಕ) ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಮಾತೋಣ.

(ಡ) ಪಾಠಮಾಲೆಗಳ ಮೂರನೆಯ ಪುಸ್ತಕದ ಸಾಧಾರಣ ಒತ್ತು
ಸೊಲ್ಲುಗಳ ವಾಕ್ಯ ಇಂಗ್ರಜಿಯಿಂದ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡೋಣ.

## ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದ ಶಾಲೆಗಳು.

ಗಣಿತ – ಭಾಂಜಣಿ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಗುಣಾಕಾರ, ಭಾಗಾಕಾರ ಮುಂತಾದ್ದು.

## ಇಂಗ್ರಜಿ.

(ಅ) ಮೂರನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದೋ, ೧ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳೋಣ.

(ಬ) ಮಧ್ಯದ ಕ್ರಮದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯೋಣ.

(ಕ) ವ್ಯಾಕರಣ, ಮುಖ್ಯಭಾಗಗಳು.

(ಡ) ಸುಲಭ ವಾಕ್ಯಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಇಂಗ್ರಜಿ ಮಾಲೆಗೆ–

## ದೇಶಭಾಷೆ.

[ಳೋಣ

(ಅ) ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದೋಣ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥ ಹೇ

(ಬ) ಬರೆಯೋಣ.

(ಕ) ವ್ಯಾಕರಣ – ವಿಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು,

ನಡಿಸೋಣ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೮ ಒಪ್ಪೋದವಾರದೊಳಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುವದಾಗಿಯು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ:

(ಬಿನಮೂನಿ) ದೇಶಭಾಷಾ.

೧ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗಣಿತ.

೨ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳ ದೊಡ್ಡ ಮನ್ನೆಯ ಭಾಗಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬರೆಯೋಣ.

೩ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುಸ್ತಕ ಓದೋಣ ಹಾಗು ಅರ್ಥ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೮ ಒಪ್ಪೋದವಾರದೊಳಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುವದಾಗಿಯು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ:

(ಸಹಿ) ಗಂಗಾಧರ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಕೃಷ್ಣರಾವ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ

ಬೆಳಗಾವ.

W. H. Russell

ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ.

# Appointments.

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

### (ಬೆಳಗಾವಜಿಲ್ಲಾ)

कसबा बागेवाडी तालूक बेळगांव येथील पंतोजी भास्कर बाबाजी यांचा वर्ग कसबा पाच्छापूर तालूक चिकोडी येथील शाळेवर करून, तेथील पंतोजी अणाजी भिमाजी यांस बागेवाडी येथें नेमण्यांत आलें आहे. उभयतांचा पगार सारखाच आहे.

ता० २७ आक्टोबर १८६९ सु॥ बेळगांव.

*Chunbussappa B. Dharwarker*

डि० इ० इन्स्पेक्टर जिल्हा बेळगांव.

---

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

### (ಧಾರವಾಡಜಿಲ್ಲಾ.)

ಮಹರಬಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರವರು ದಕ್ಷಿಣಭಾಗ ಇವರ ನಂ. ೫೦ ಮೇಲಿಂದಾ, ಸಪ್ಟಂಬರ [illegible] ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲಪಟ್ಟ ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

೧ [illegible] ಮಾಸ್ತರ [illegible]-

ಇವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಕೆ
ಇದೆ—

೧ ಗುರುನಾಥ ರಮ್ನಾಜಿ ಐದನೆ ನಂಬರ ಮುದತನಿಸ ಅಂ. ಸ್ಕೂಲ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರಿಗೆ ಸದರ ಸ್ಕೂಲದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆ ನಂಬರ ಮುದತನಿಸ ನೇಮಿಸಿ ಇದೆ—

೧ ಗೋವಿಂದ ನಿಲಕಂಠ ನವಲಗುಂದಕರ ಮುದತನಿಸ ನಂಬರ ೨ ಅಂ. ಸ್ಕೂಲ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲನೇ ನಂಬರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮುದತನಿಸ ನೇಮಿಸಿ ಇದೆ—

೧ ಕಾಶಿನಾಥ ಮಹಾದೇವ ಸಾಕರದತ್ತ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮೊದಲನೇ ನಂಬರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮುದತನಿಸ ಇವರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಎರಡನೆ ನಂಬರ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿ ಇದೆ.

೧ ಹಣಮಂತ ಬಾಳಾಜಿ ತಾಳಿಕೋಟ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನರೇಗಲ ಇವರಿಗೆ ಧುಂಡ್ಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ನೇಮಿಸಿ ಇದೆ.

ತಾರೀಖು ೧ ಅಕ್ಟೋಬರ
ಸನ ೧೮೬೬ ಇಸ್ವಿ
ಮು|| ಧುಂಡಶಿ.

Nagesh Vinayak -
ಡೆ. ಇಂ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

# ನೋಟೀಸು ಅಂಕಿ ೧೧

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸಬ್ಬಾಲ್ಟರ್ನ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ-

ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ.

ನವೆಂಬರ ತಿಂಗಳ ಸರಕಾರದ ಪತ್ರಕದ ಪುರವಣೀಯಲ್ಲಿ ಮೋಹರಬಾನ ನಂ॥ [illegible] ಥೀಯಟರ ಮಠಾನಿಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡುವ ಬಾಬತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾತು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರು ಚಂದಾ ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕ ಕೊಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ಸದರ ನವೆಂಬರ ತಾರೀಖಿನಂತೆ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ದರಕಂ ನಗರ. ಥೀಯಟರ ಮಠಾನಿಗೆ ಕೊಡಿಸುವದು ಜರೂರ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕ ಸಹಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಿಸತಕ್ಕ ರಕಂ ಥೀಯಟರ ತಬ್ಸೀಲ ತರ್ಕ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

[illegible] ಜನರ ತರ್ಕ ತಿಂಗಳ ॥ [illegible] ತಿಂಗಳ ॥
[illegible] ತಿಂಗಳ ॥ [illegible] ತಿಂಗಳ ॥.

೧೮೬೯

ತಾರೀಖು. ತಾ॥ [illegible] Nagesh Vinayak

ಮು॥ ಧಾರವಾಡ. ಡೆ.ಎ.ಇ. ಧಾರವಾಡ.

# ನೋಟೀಸು ಅಂಕಿತ

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು ಕಜೆದಾರರಿಂದಾ.

## ಜಿಲ್ಲಾ ದಾರವಾಡ.

೧ ಭೀಮಾಜಿ ತಂ ಮಾಜಿ ಪಂ ತೋಜಿ ತಲಾಟಿಕಾರ - ಯಿವರಿಗೆ - ತಾ॥ ೧೬ ಸಪ್ಟಂಬರ ಪ್ರಿದು ೨ ತಿಂಗಳ್ಗೆ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ದತ್ತಾತ್ರಯ ಭಾವು ಮದತನೀಸ ಶಾಲ್ಗಾ ಮೊರಬ ಇವರಿಗೆ ನೇಮಿಸ್ಸಿಯದೆ.

೧ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ದಿನಕರ ಸಾಳೆ ಸ್ಟಾಲವಾಸ್ರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಯಿವರಿಗೆ ತಾ॥ ೨೪ ಸಪ್ಟಂಬರ ಪ್ರಿದು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ಗುರುಬಾಸಯ್ಯಾ ಬಿಂ ನ ಮಹಾಗುಂಡಯ್ಯಾ ಮದತನೀಸ ಶಾಲ್ಗಾ ಗದಗ ಯಿವರಿಗೆ ನೇಮಿಸ್ಸಿಯದೆ.

೧ ಭಾಸ್ಕರ ಭಿಕಾಜಿ ಧವಳೆ ಮದತನೀಸ ಅಂಗ್ಲೋ ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ ಸ್ಕೂಲ ಧಾರವಾಡ ಯಿವರಿಗೆ ತಾ॥ ೧ ಅಗಷ್ಟ ಪ್ರಿದು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬಿಂ ನ ಮೊರಾರಿ ಸ ಮದತನೀಸ ಕನ್ನಡ ಸಾಲ ಧಾರವಾಡ ಯಿವರಿಗೆ ಪ್ರೊಬೇಶನರ ನೇಮಿಸ್ಸಿಯದೆ.

ತಿಳ್ಯಂತುವದು — ತಾರೀಖು ೧೯ ಮಾಹೆ —

ಅಕ್ಟುಬರ ತಾ. ೩೧ ೧೮೮೨.

Nagesh Vinayek

ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

---

# Educational Intelligence

## ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ವರ್ತಮಾನಗಳು.

ಬರುವ ನವಂಬರ ತಿಂಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೈರೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬ ಫೋರ್ಡಸ್ಸಳವರು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬರುವರಂತೆ. ಅವರು ಬಹುಶಃ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ನೋಡುವರೆಂದು ಗೊತ್ತದೆ. ಈ ಫೋರ್ಡಸ್ಸಳವರ ಆಗಮನವು ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಲಾಭಗಳುಂಟಾಗುವವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

---

ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಡೈರೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಫೋರ್ಡಸ್ಸಳವರೂ, ರಾ॥ ರಾ॥ [illegible] ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆ. ಎ. ಇ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರೂ [illegible] ದವರಿಗೆ ಈ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಿದ್ಧ ನಿಯಮಗಳನ್ನು [illegible].

ಥವಾಗಿ ಉಮೇದವಾರರ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ೫೦ ಜನ ಉಮೇದವಾರರೂ, ಡೆಪ್ಯುಟಿಯವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ೬೫ ಜನ ಉಮೇದವಾರರೂ ಕೂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ರೀತಿಯು ಪ್ರಕಾರ ಸುಲಭ ತರದ್ದಾಯಿತೆಂತಲೂ, ಡೆಪ್ಯುಟಿಯವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಬಹು ಕಠಿಣವಾಯಿತೆಂತಲೂ, ಜನವಾರ್ತೆಯುಂಟು. ಎರಡು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದವರ ಹೆಸರು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಜನ ಪಾಸಾಗುವರೆಂದು ತೋರುವದಿಲ್ಲ.

---

ಈ ತಿಂಗಳು ೪ನೇ, ೧೫ನೇ, ೨೨ನೇ, ತಾರೀಖುಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ (ನಾರ್ಮಲ ಸ್ಕೂಲ) ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಾದವು. ಈ ಮೂರು ದಿವಸ ಕೂಡಿ ಸುಮಾರು ೬೦ ಜನ ಉಮೇದವಾರರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ೩೧ ಜನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಈ ಸಾರೆ ಬಂದವರು ಜನ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು ಹೊರಗಿನ ಜಿಲ್ಹೆ ಕೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಗಾದ ಮಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಶುದ್ಧ ಮುದ್ರಾಭ್ಯದ ಧರ್ಮದ ಯೋಗ್ಯತಾ ಇರುವವರೇ ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇ-

ದಿ ನಾವು ಬಹಳ ಖೇದ ಪಡುತ್ತೇವೆ.— ಮುಂದಿನ ಜನವ-
ರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಬಹುಶಃ ಆಗುವದು. ಆಗ
ಆಗದಿದ್ದರೆ ಏಪ್ರಿಲ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವದು ನಿಶ್ಚಯವು. ಆಪ-
ರೀಕ್ಷೆಗೆ ದೂರಸ್ಥರೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆದ ಉಮೇದವಾರ
ರು ಬಹು ಜನರಿರುವರೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

---

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ನಾರ್ಮಲಸ್ಕೂಲ ಮುಚ್ಚಿದರು
ಬದಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ "ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜ" ಎಂತಲೂ, ಅದರ
ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ "ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್" ಎಂತಲೂ ಹೊಸ ಹೆಸರು-
ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಹೋದಸಲದವರ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ
ದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.....

---

ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜಿನ ೨ನೇ ಅಸಿಸ್ಟಂಟರಾದ ರಾಮಚಂ-
ದ್ರ ಭಿಕಾಜೀ ಗೋಖಲೆ ಇವರಿಗೆ "ಕುರುಂದವಾಡ" ಸಂಸ್ಥಾ-
ನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಲಬಿನ ಶಿಕ್ಷಕ ಕೆಲಸವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು
ಈ ತಿಂಗಳ ೧೪ ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಕುರುಂದವಾಡಕ್ಕೆ ಹೊರ-
ಟು ಹೋದರು. ಅವರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನೂ ನೇಮಿಸಿಲ್ಲ.

---

ನಾಮಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಲಬು ಈ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಹೋಯಿತ್ತು. ಅದರ ಅಭ್ಯಾಸದ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೆ॥ ಇಂ॥ ಇಂ॥ ಧೋರಣಗಳವರು ದಯಾಳುಗಳಾಗಿ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ೭ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನವು ಆಷ್ಟವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕರಾರು ಮಾಡಿದರು.

---

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಈ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ "ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ ಕಾಲೇಜ" ಎಂಬದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೊಸ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವರೆಂತಲೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ (೧೦) ರೂಪಾಯಿ ತಲಬು ಸಿಗುವದೆಂತಲೂ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನವಿರುವದು ಅವಶ್ಯ....

---

# Correspondence

## ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು.

ರಾ|| ರಾ|| ಕಂನಡ ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತ ಅವರಿಗೆ.

ವಿನಂತಿ ವಿಶೇಷ - ಶಿಗ್ಗಾಂವಿಯ ನಾಯ್ಕ ಸಾಹುಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕರೆತಮರ ಸ್ತೋತ್ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಮಾಡುವದೆಂದು ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯದೆ —

ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಸದು ಮರಾಠಿಗಳು ಮೊದಲನೇ ನಂಬರದ "ಅಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಸ್ಕೂಲ" ಎಂದು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿರುವದಿಸಲಿ ಹದಿನಿ ನಂಬರವಾದವು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಮಾಡುವ ವರ್ಗಗಳಾದವು. ನನಗೆ ಒಂದನೆ ನಂಬರ ಸಾಲೆಯು ಇದೇ [illegible] ನೇಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಇಂಡು ಒಂದು ವರ್ಗಗಳಾದವು. ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಮಠಮುರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಾಯವು ಸರಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದಲೂ ಈ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಾನದಾಸ ಕೆಂಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಹುಕಾರರ [illegible] ತಮಗೆ [illegible].

ವಿಜ್ಞಾಪನಾಪತ್ರ ನಂ. ೨
ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೬೬

ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರ ವಿಜ್ಞಾಪನಾಪತ್ರಿಕೆ
ನಂಬರ

---

ರಾ|| ರಾ|| ಕೆ-ಮ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯವರಿಗೆ.

ಕಸಬಾ ಹೋನಾ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾ|| ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿಯ ನಂಬ ರ ೨ ನೇ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಇವರ ಕಡಿಯಿಂದಾ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ, ಈ ಸಾಲಿಯ ಮಾಹೆ ಸದಾನಿ ತಾರೀಖ ೧ ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ದಿವಸಾ ಸ್ಪೆಷಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಅದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಈ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ೧೧೩ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಜರು ೮೦|೮೫ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಾಲಿಯೊಳು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೂಡ್ರುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಇಟ ಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಈ ಗಣ್ಣದ ಜಾಗಾ ಸಾಲದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಸಾಲಿ ಲಗತ ಪಾರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಪ್ಪನವರ ಮನಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ೪೦ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೂಡ್ರಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಂಗೆ ಇಂಭವಾದ ಜಾಗಾ ಉಂಟು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ೨೫|೩೦ ಹುಡು- ಗರನ್ನ ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಂನು ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವ ತಜಬೀಜ ಇಟ್ಟು ಇದೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಆರವತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗೆ ನಂಮ ಒಬ್ಬರ ಕಡಿಂದಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಶ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ಈ ಸಾಲಿ ಕಡಿಗೆ ಯತನಿ

ಶಿಕ್ಷಕನಂನು ನೇಮಿಸುವ ತಜವೀಜ ಮಾತುವಲ್ಲಿ ನಂಮ ಖಾತ್ರೆದ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಲಕ್ಷಕೊಟ್ಟಿಕೆ ಒಳ್ಳೇದಾದೀತು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರಲಿನಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನಿ ಶಿಕ್ಷಕನ ನೇಮಣೂಕದಾಧಿತೆಂಬದಾಗಿ ತೋರುತ್ತೇದೆ.

ಈ ಸಾಲಿಯೂ ಆರಂಭವಾಗಿ ಒಂದತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಬಹಳ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಇರುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕನೇ ಹುಶಾರು ಆಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಈ ಸಾಲಿಯು ಸಮೀಪದ ಕಾರಗಾಹಾ ಜಮಾಸ್ತ್ರಾ ಜಕ್ರಿಕೆ ಬಾದಿಸಂಗಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂಟುವಂಥವರು ಒಕ್ಕಲನವರೇತು ಒಂದು ಹಾಗು ಬೋಧಕ ಧಾನ್ಯತ ಎಂಬುವ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವು ರಾಜ್ಯ ಖಾತ್ರ ಮುಂಬಾಯಿ ಇವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕ ಒಂದು ಹಾಗು ಕಂನಡ ಭಾಷೋಲಪರ್ಣನೆ ಕಂನಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗು ದುವ್ಯಸನ ನಿಷೇಧ ಬೋಧ ಮರಾಠಿ ಇಪ್ರಾಕಾರಾ ಪುಸ್ತಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಒಂದು ಹೇಜು ಸಾಲಕಡಿಗೆ ಬಕ್ಷೀಸ ದಾಖಲ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಕೆ ಇವರಿಂತ್ರೆ ಈ ಶಹರದ ಯುವನಿ ಸಾವಕಾರ ಜನರು ಪಸ್ತಕ ಮದತ ಕೊಟ್ಟಿಕೆ ಈ ಸಾಲಿ ಗ್ರಾಸಾಸ್ಥಾನಿ ಆಗಿದ್ದು. ಸಾಮಾನದ ಕೊರತೆ ಬಹಳ ಉಂಟು ಅದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆದೀತು. ಶುತನ್ನರ ಬೇಕು — ತಾ।। ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ [illegible]

ಕಾ. ಮಾ. ಹನುಮಾನ್ತರ ಕಂ. ಸ್ಕೂ. ಸ. ನ. [illegible]

ತಾ॥ ತಾ॥ ಕನ್ನಡ ಮುಲಕ ಪತ್ರಕರ ಕರ್ತೆಯವರಿಗೆ.

ಬಿ॥ ಬಿ॥ ಕಸಬಾ ಸಂಪದತ್ತಿ ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಬಹಳ ಆದ ಕಂಡು ಸ್ಥೈರ್ಯ ನೆಕೊಟ ತಿಳಿದು ಹೋದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಂಮ ಹುದ ಶಿಸ್ತೇರವರು, ಮಾಮಲೇದಾರ ಸಾಹೇಬರು, ಫೌಜದಾರರು, ಕಟ್ಟಿ ಬದಾರ ಮುದಿಯಸ್ಥಾನವರು ಯಿವರು ವರ್ಗತ್ರ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕರ. ಣ ಕಟ್ಟಿಯಿಂದ ೭೫೦ ಸರಕಾರದಿಂದ ೫೦೦ ಅಂತೂ ೧೨೫೦ ರುಪಾಯಿ ಖರ್ಚ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ೧೪ ಅಂಕ- ಣವು ಕಟ್ಟಿ ಪಾಥಾಯಿಸಿದರು. ವತ್ತಿಗೆ ಸಾಲಿ ಅಂಕಣವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಾಲ್ಕರಂತೆ ಖಿಡಿಕಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಥಣಗೆಯ ಳ್ಳೆ ಬೆಳಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಛಾಂಗ ಹೊಸ ಸಾಲಿಗೆ- ಹೋಗುವ ದಿಕ್ಕಿ ಮುರುಬಾಗಲು. ಹಚ್ಚಿ ಸೋಯಿ ಮಾಡಿದ್ದಾ- ರೆ. ನಂಮ ಜಡಜಸಾಹೇಬರು ನಾತಾಳದ ರಜೆದೊಳ್ಳಗೆ- ಇಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟಿನ ತಪಾಸಣಿಗೆ ಬಂದವೇಳ್ಳೆ ಸಾಲಿ ನೋಡಿ ಬಹ ಳ ಆನಂದವಾಗಿದ್ದರು. ನಂಮ ಕಟೇರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅಂತಕಮಟಿ ದಾರರಿಗೆ ಕೈಳ್ಳದರೂ. ಸಾಲದಕ್ಕೆಯಿಂದ ಸೋಯಿ ಪ್ರಕರವರು ವರ್ಗತ್ರಾ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಜನವರು ನಂಮತ್ರಾಜ ಗಲಿಶಯರು ಅಂದರೂ— ಕುಪ್ಪುತಿ ಸಾಲ ನಂಮ ಮೇಲೆ ಬರದ ವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಇಲ್ಲೆಂದು ನಮ್ಮ ಮುನಶೀಫರವರು ತಮ್ಮ ಬಿದಾರ ಮುದಿಯಲ್ಲಾ ಟಕ್ಕುಟ್ಟುಯವರಿಗೆ ಸೂಚನೆಕೊಟ್ಟದರಿಂದ ೧೦೦ ರೂ॥ ಮೊಬಲಗು ಕಾಲಿಬರಿಯುವ ಮೇಜುಗಳು, ಬೆಂಚಗಳೂ, ಖುರ್ಚಿಗಳೂ, ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ ದಿಯಾರವು ಈ-ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನುಗಳು ಶಾಲೆಯವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮುನಶೀಫರ ಸ್ವಾಜೀಗೋವಿಂದ ಯವರ ಮಟಪಟಿಯಿಂದ ಮೆ॥ ಡಿ. ಎ. ಎನ್ಟ-ಸ್ತರವರು ಸರಿಗೆ ಪದರ ಕಪಾನ ಆಸಿದ — ಬೆಂಚಸ್ಕೂಲದ ಕೆಲಸ ನಿಟ್ಟಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ಹುಡುಗರು ೫೦।೫೫ ವರಿಗೆ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ನಂಮ ಪಂಡಿತ ಸ್ವಾನವರು ಮೇಲುವಿಚಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತಾ॥ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೭೬ } ಬಾಳಾಜಿ ವಿಸಾಯ ಕವಂತ ಜೋಶಿ ಪಂಡಿತ

---

ಶಾ॥ ಶಾ॥ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಕರ್ತರವರಿಗೆ.

ಹಾವೇರಿ — ಮೆ॥ ಡಿ. ಎ. ಎ. ಎನವರು, ಈ ತಿಂಗಳ ತಾ॥ ೨೧ ನೇ ದಿವಸ ಬಂದು, ಮೂರು ದಿವಸಗಳವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜನರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ತಾ॥ ೨೪ ನೇ ದಿವಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ೪೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಕ್ಷೀಸು ಕೊಟ್ಟರು: ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ರಾವಸಾ॥ ರಾಮರಾವಜಿ ಮುನಶೀಫ, ವಕೀಲರು, ಸಾವಕಾರ ವರ್ತಕರು:

ತಾದ ಜನನ ಮೂರು ಬಳ್ಳ ತಾಗಿ ಕಲಿತಿತ್ತು; ಅಗ್ನಿರಾವಸಾಹೇಬ
ಬಿ. ಇ. ಇ. ಇವರು ಸಾರೆಯ ವಿಷಯ ಕುರಿತು, ಸಂಭಾಷಣೆ
ಮಾಡಿದ್ದು — ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜನರು, ಬರಹಗಳು ಬಹು ಚನ್ನಾ
ಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಓದುವದರಲ್ಲಿಯೂ, ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವದ
ರಲ್ಲಿಯೂ, ಬಳ್ಳೇ ನಿಪುಣರಿದ್ದಾರೆಂದು, ಸ್ತುತಿಪರ ಸ್ವಾಗ-
ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಾಲಾಮಂದಿರದ, ಜಾಗಾದ ಸಂಕೋಚ-
ತ್ವವೂ ಲಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳಗಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಮತ್ತು ಲಾಯಬ್ರರಿಯನ್ನಾ
ಬೆಳೆಸುವದನ್ನು, ಜುಬಿಲೀ ಜಾಮೋದಲಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ-
ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನಗಳು ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವ-
ರು ನನ ಬಿಟ್ಟರು. (ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಪ್ರಮುಖರ ಕಡೆಯಿಂದ
ಹೀಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ ಯಾವ ಬಾವರು ಇಟ್ಟೀ(?) ಮುನಶೀಫ ರಾವಸಾ
ಹೇಬರವರು, ಕಲಿಸುತ್ತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೇಳನಿವರ್ಣನೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಿಜವಾದ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು.

ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾಪಕ ಪಂಡಿತ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ ಜಾಂಭೇಕರರವರು,
ಶಿಕ್ಷಕ ವೇಳೆ ಪ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಕಮನಸ್ಸು ಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬಹು ಅಕ್ಷರೆಯಿಂ
ದ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ೫ ಓದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯರಿಗೆ ಬಕ್ಷೀ
ಸು ಕೊಟ್ಟರು — ತಾ॥ ೨೫ ನೇ ನವೆಂಬರ ೧೯೬೬

ಪ್ರಭಾಕರ ಸುಭಾನಜಿ ಪಂತೋಜಿ ಪಾವೇಲಿ -

(೧೬೩)

# An Essay

## ನಿಬಂಧವು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಶದವರಿಗೂ, ದಕ್ಷಿಣಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದವರಿಗೂ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಷೇತ್ರಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವಗಳು.

ಮೊದಲು ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿನೋಡಿದರೆ, ಈ ದಕ್ಷಿಣಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದ ಭೂಮಿಯೂ, ವಿಶೇಷ ಫಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಭಂಗಾರ ಬತ್ತ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾದ ಕರಿಭೂಮಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಭೂಮಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಾಂತದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ, ಬಿಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದರಿಂದ- ೧೦ ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಆ ದೇಶದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ (ಕೊಂಕಣದೇಶ ಹೊರತಾಗಿ) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಧಾನ್ಯವು ಆದರೆ ಜೋಳವು ಸಜ್ಜೆಯು ಮಾತ್ರ. ಕುಳಸಾಗುವ ಧಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅದು ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯತರದ್ದಾಗಿರುತ್ತ

೨ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣವಂತು ಬಹುಳ ಪರದೇಶ-

ವು. ವರ್ಷಾನುವರ್ಷ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಮಾಡಿದರೂ, ತೀರ್ವೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವದು ದುರ್ಲಭವು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮುಖ್ಯ ಧಾನ್ಯವು ಸಪ್ಪೆ ಬಿಳ್ಳದ ಅಕ್ಕಿಯು. ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂಮಿಯು ಕೆಸರುಬಸ ಭೂಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖಾನದೇಶದ ಭೂಮಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದಕ್ಕೆ ಹೋಲುವದು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಳು ಬಿತ್ತಿದ್ದೇ ಬಹಳ್ಳಾಗವಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೆಕ್ಕಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭೂಮಿಯು ವೃಲಕ್ಷಣವಿರುವದರಿಂದ ಕಾದಕ್ಷಿಣಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಮಾಡುವದ್ರ ಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವರು ಸೋಮಾರಿಗಳಾದರು; ಆದರಿಂದಲೇ ಬಡ್ತನಿಕರೂ ಆದರು. ರಾಜಧಾನಿಯಾದವು ಬಾಯಿಪಟ್ಟಣವು ಅತಿ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆ ದೇಶದವರಿಗೆ ಬಡ್ತನಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗುವದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾ. ವಿ.

# ಮತಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೭

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ನವಂಬರ ೧೮೬೬

*Education.*

## ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಈ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂಥ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಾವೇ ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದಂಥ ಸಂಗತಿಯು ಬಹು ದೃಢವಾಗಿ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಂತಲೂ, ಕುಶಲವು ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಂತಲೂ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಮೇಲಣ ನಿಯಮವುಂಟಾಯಿತು. ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಕಾಣುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಭಾಗ ಎಡಕ್ಕೂ, ಎಡಭಾಗ ಬಲಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮ-

ತ್ತ, ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ಹು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ತನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಹಾಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಕಿರಣಪರಾವರ್ತನದ ಎಷ್ಟೋ ಗುಣಗಳು (ಶಿಕ್ಷಕನ ಚಾತುರ್ಯಾನುಕೂಲವಾಗಿ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಬರಬಹುದು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ಸಮದ್ವಿಭುಜತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಅದರ ಸಮಾನವಾದ ಭುಜಗಳ ಎದುರಿನ ಕೋನಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿಯಾಗಿವೆ, ಎಂದು ತೋರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ "ಸಮದ್ವಿಭುಜತ್ರಿಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭುಜಗಳ ಎದುರಿನ ಕೋನಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮವಿರುತ್ತವೆ" ಎಂಬ ನಿಯಮವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರಬಹುದು.

೧೦ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಲಿಸಬೇಕು.

೧೧ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಲಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು, ನಿಶ್ಚಿತಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಸಾಧಾರಣವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು, ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬಹು

ದು. ಈ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಂಥವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ-ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ-ದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನವು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕೇವಲ ವಿಚಾರಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೋಚರವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಮೋಸಹೋಗುವದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ, ಭೂಮಿತಿಯಂಥವೊಂದು ತರ್ಕಶೋಧನೆಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾದಂಥ ವಿಷಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ನೆನಸುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೇನು ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ತಾವು ಹೇಳಿದ ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ನಿಂತು, ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅದರ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಥವಾ ತಾವು ಪ್ರಯೋಜಿಸಿದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಯೇನೋ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಆಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂ

ತದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನರ್ಥ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು "ಇರೋಣ, ಮಾಡೋಣ, ಬರ್ರೋಣ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವೆಂಬ ಹೆಸರು" ಎಂದು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಕ್ಕೆ ಆ ಪಾಠ ಮಾಡುವವನು "ಇರುತ್ತೇನೆ, ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಸ್ತ್ರೆಕಳಿಸೋ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವೆನ್ನಬೇಕು." ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ "ಅನ್ವರ್ಥಕ ನಾಮಗಳೆಂದರೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಕ್ಕೆ ಅವನು-"ಅನರ್ಥ ಮಾಡುವಂಥ ನಾಮಗಳೆಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ತಾರ್ಕಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೋಸವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ

ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಕಲಿಸೋಣದರಿಂದ ರೇನೂತಸವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಾವಹಾರಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬುದು ಉಂಟಾಯಿತು.

೧೧ ಅಮುಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪುರಸ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯದಾಗಿರಬೇಕು.

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕಲಿತಾಗಲಿ ನಿ-
ಯಮವನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ-
ಯಲ್ಲೇ ಓದಿ ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿ-
ದುಕೊಳ್ಳುವದು ಸಮವಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಾ; ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೆ
ಒಂದು ಜೋಡಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಕ್ರಮ-
ವಾಗಿ ಆ ಸಮಗ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಲಿ ನಿಯಮವನ್ನಾಗಲಿ ಕಲಿ-
ಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು [illegible] ಕಲಿತದ್ದು [illegible]
ಮರೆಯದಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ [illegible]
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೨) ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಕಲಿಸುವ-
ದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನಿಯಮಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಆ ನಿಯಮ
ಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ — ಬರೀ ನಿಯಮಗಳನ್ನು
ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವಂಥ ಕೆಟ್ಟ ರೂಢಿಯು ಬೇರೆ ಯಾವ-
ದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಹಾನಿಯು ಹೇಳಲಾಗದು.

ನಿಯಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಹಂಬಲವುಳ್ಳ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನಾವು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇನಂದರೆ, ನಿಯ-
ಮದಿಂದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಯಿಂದೂ ಹಾರಬೇಡಿ; ನೀವು ಕಲಿಸುವ
ನಿಯಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಪಾ-
ಠ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅದರ ಅರ್ಥವೂ, ಉಪಯೋ-
ಗವೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೋಧವಾದ ನಂತರ ಅದು-
ತನಗೆ ತಾನೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡದೆ ನಿಲ್ಲುವದು.
ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಜ್ಞಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿ-
ಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟ
ಉದ್ದಂಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಯಿಂ-
ದ ಪಾಠ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪೋರಾ ಅವಿವೇಕಿ-
ಬಿಡುತ್ತಾರೇ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಏನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.

೧೩ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಒಂದು
ಕಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಡಿಸ
ಬೇಕು.

ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕನ ಮುಖವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ಅವಲೋಕನ
ಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸು ಹ್ಯಾಗೆ-

ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಬೇರೆಯಾತರಿಂದಲೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಠದಪುಸ್ತಕಗಳು ಎಂಥಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಓದುವವರ ಬೇರೆಬೇರೆ ತರದ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೂ, ಮಟ್ಟಿಕೆಗೂ ಸರಿಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣುವದು ಅಸಂಭವವು. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಾಯವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶಿಕ್ಷಕನ ಅಗತ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೂ, ಮಟ್ಟಿಕೆಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗಿದ್ದಷ್ಟು ಕಠಿಣವಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತನ್ನದು ತನಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವವನು ಶಿಕ್ಷಕನೋ?

ಊಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಕಲಿಯುವಲ್ಲಿಸಹ ಅನೇಕರು ಕೂಡಿದರೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬ ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂದಮತಿಯಾದವನ-

ನು ನಾಟಿಯುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಬಿಟ್ಟನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯದಂಥ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬದಂತೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದು, ಅಂದರೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚಾತುರ್ಯವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯುವ.

---

## The School Grammar.

## ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಕರಣವು.

೬೬ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದ ೬ ನೇ ಬಳಕೆ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಬಹು ತೊಂದರೆಯುಳ್ಳ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಕೂಲು ಕಬ್ಬಿಗರಿಗೂ ಳಿಗೆ ಮನಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತೇವೆ. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು "ಸ್ವರಯೋಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಆಗಮದಿಂದಾಗಲಿ ಪದರೂಢಿಕವುವಲ್ಲಿ ಅಂತಾಕ್ಷರದ ಇ ಸ್ವರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಾಡಿ ಎಂದಿನಿಸುವ (ಲೋ)ವಕ್ತಾ

ಗುವದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲು ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ "ಅಂತಾಕ್ಷರದ ಇಸ್ವರವು" ಅಂದರೇನು, ತಿಳಿಯುವದು. ನಿಯಮದ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೂ, ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದಲೂ 'ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಕಾರ' ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊರಿಸಬೇಕಾಗಿ 'ಅಂತಾಕ್ಷರವಾದ ಇಸ್ವರವು' ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ "ಶೀಯಾವಾದಿ ಎಂದೆನ್ನಿಸುವ (ವ್) ವತ್ತಾಗುವದು" ಎಂದು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ 'ಯಕಾರಾದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೪ ಇನ್ನು ಈ ನಿಯಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ - ಸ್ವರಲೋಪದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಪದರೂಢಿ (ಶಬ್ದರೂಢಿ) ಕೆಡುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಆಗಮದಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು, ಆ ಕೆಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಕಾರಾದೇಶ ವಿಧಾನವಾದದ್ದು, ಬಹು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಗತಿಯು. ವಿದಾಯವಾದೇ ಲೋಪದಿಂದ ಶಬ್ದರೂಪಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಕಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಆದೇಶದಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಕೆಡದು, ಆಗಮದಿಂದ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರವು ವಿಕಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ — ಲೋಪ, ಯಲ್ಲಿ + ಉ = ಯಲ್ಲೂ, ಆದೇಶ

ಎಲ್ಲಿ+ಊ = ಎಲ್ಲೂ — ಆಗದು, ಎಲ್ಲಿ+ಊ = ಎಲ್ಲಿಯೂ — ಈ ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ "ಎಲ್ಲಿ" ಎಂಬ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಡದೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಆಗಮವಿಲ್ಲದೆ ಪದರೂಪ ಕೆಡುವದು ಹೇಗೆ?

ಇನ್ನು ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಂತವೆನ್ನುವ ನಿಯಮವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಕೊಟ್ಟ ಅಲ್ಲಿ+ಇದರೂ, ಎಂಬ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ+ಇಲ್ಲ, ಅಥವಾ, ಅಲ್ಲಿ+ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಸ್ವರಸಂಯೋಗವಿತ್ತರೆ, ಈ ನಿಯಮವು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲ್ಯಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಅಲ್ಲ್ಯೆಲ್ಲ ಎಂದು ರೂಪಗಳು ಆಗುವದಿಲ್ಲ; ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಕಾರಲೋಪವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನಿಯಮದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದರೂಪ ಕೆಡುವದಿಲ್ಲವೋ?

ಈ ತರದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ತೋರುವದೇನೆಂದರೆ, ಇಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಸ್ಥಾನೀಯ ಸ್ವರಗಳು (ಅಂದರೆ ಅ, ಉ, ಏಕಾರಗಳು) ಪರವಾದಲ್ಲಿ, ಪದಮಧ್ಯಸಂಧಿ ಉಚ್ಚಾರಣ ಸ್ವತಂತ್ರನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಯಕಾರಾದೇಶವೂ ಬರುತ್ತ-

ಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಉಕಾರಾಗಮವು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತ್ಯ ಸಂಧಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಉಕಾರಾಗಮವೇ ಆಗುತ್ತದೆ; ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು (ಅಂದರೆ ೧, ೨,೫ ಕಾರಕಗಳು) ಬೇರೆ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಕಾರ ಇಕಾರ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ.

೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಕಾರಾಗಮವು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸರ್ವನಾಮಗಳ ಮುಂದೆ, ಅಂಬರೀಷಗಳಿಂದ ಯಾದವರಿಂದಲೇ, ಆ[illegible] ವಡೆ ಅಂಬರೀಷಗಳು ಉಕಾರಾಗಮದ ರೂಪಾಂತರ ಸಂಧಿ[illegible] ಪುಸ್ತಕ. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥಕವಾದ ಊ ನಿಪಾತವು ಸೇರಿದಾಗ ಉಕಾರಾಗಮ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಉ.ಹ. ವಸಿಂದ+ಊ = ಅಶಸಿಂದಊ.

೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾದದ್ದು. ಇಂಥಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದರೆ, ವ್ಯಾಕರಣವು ಎಂದಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗದು.

೧೦ನೆಯ ದಾದರಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರವೇ ಇದರಿಂದ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ [illegible] ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ, ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ರಿಂದ ಬಾಧ

ಷೇನುಇಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ದೋಷ ಯಾವದೆಂದರೆ, ಇವರು ಕೇವಲ ಏಕದೇಶಿಯಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಾಧಾರಣವ್ಯಾಪಕನಿಯಮಗಳೆಂತ ಬರೆದಿದ್ದು ಓದವರಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರತನಿಯಮವೇ ಪ್ರಮಾಣವು. ಈ ನಿಯಮದಿಂದ ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತೆ, ತಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ ಅಂತ್ಯಸ್ವರವಾದ ಏಕಾರಕ್ಕೆ ಅಕಾರಾದೇಶಯಾಗಿ ಬರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಕ್ಷಣವೇ ಇದು ಕೇವಲ ಏಕದೇಶಿಯಾದದ್ದು, ಯಾನಿಶ್ಚಯಾಂಜನವಾದದ್ದು ಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

---

## *Moral Counsels of Vidoora.*

## ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಯನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ ನೀತಿಯು.

॥ಶ್ರೀಗುರುಹಿದನು ವಿದುರನು ಮಹೀಪತಿ॥

॥ಅಲಕನನು ನಯನೀತಿಧರ್ಮ।

॥ ಗುಣಸಂಗತಿಯಿಂದ ನಾರಿದರಿವರು ಯಾವುನಿಯ.

॥ಪದನು॥ ಬಂದನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯನ।

॥ಮಂದಿರರರಂಪಮ ವು ಕ್ಷಿರನ॥

॥ ಸೊಂದೆರಷ ಮಾತಿನ ಬಾಬಿಖಮರಳ್ಗಿದನು ಮನಿಕೆ..॥

॥ ಅಂಬನಿಡುಗ್ಗೊಳ್ಳುನಿ ಕ್ಷಬಾರದೆ॥

॥ ನೊಂದು ವಿದುರನರರದುರಾಯದ।

॥ ತಂದೆ ಬಿಸುಸಾಯಿ ವುತ್ರನು ಪೆರನು ವಿದುರದೇವಂಕೆ॥೧॥

॥ ನಾಳ್ಗೆಸಭೆಯ ಬಬಂದಷ್ಟದನನು॥

॥ ಹೇಳ್ಗುವನು ನಂಜಯನು ಸಂಧಿಯೊ॥

॥ ಕಾಳ್ಗನವ್ರಾ ಮುಂದಿ ಯಬಾರದು ದುಸುತ ಪಾಯ್ಸನಕೆ॥

॥ ಹೇಳ್ಗನಿಕುತವನಿಂದಿನಿಡುಳ್ಗನು।

॥ ಚೇಳ್ಗುಸೊಟ್ಟುದು ನಿದ್ರಿಯೊನೆಭಾ॥

॥ ಪಾಲನನಸಂತ್ರುಸಿ ಮತ್ರಂತೆಂದನಾವಿಮಳ॥ ೨॥

॥ ಬಲವಿಹೀನನು ಬಲ್ಲಿದನನ್ನಾ॥

॥ ಸೋಲದು ತೊಡಕಿದವಂಗೆ ಕಾಮದ॥

॥ ಕಳ್ಗವಳ್ಗದಂ ರ್ದವಕಧನವಲ್ಗಬಂದ ಮರುಗುವಕೆ॥

॥ ಕಳ್ಗವಿನಲಿಕವಿ ಪೆಂಗಿದ್ರುವದ॥

॥ ನೆರೆಯವದಿಯುದ ವಂಗಧಿಬ ವಿಪು॥

॥ ತಿಳ್ಗಿಯ ಬಾರಮನಿ ಕ್ರಿಯಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ॥೩॥

॥ ಪದಬಂಡೆರಷ ಸಂದನರಿಸೊ।

॥ಕಂದವನು ತಿಳಿನಾಲ್ಕು ಕಲಿಮನ।
॥ಸುಂದರ ರತ್ನದ ಕಲಶ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಕನ ಕ್ಕೆಳಕೆ॥
॥ಬಂಧನ ದಿಂಟನು ಅಭಾಂಸಿ॥
॥ಮುಂದರವರಿ ಚಂದ್ರ ಕಳಮನ॥
॥ಸುಂದರ ರತ್ನದ ಕಳಭೂಪಾಲಕೀರ್ತಿಂದ॥೪॥
॥ತಂದೆಬಿಂತೆ ಯದೊಂದು ತ್ರಿದಶ।
॥ಸ್ವರ್ಗತಶವದೆ ರದುಭಾವದ॥
॥ಮನ್ನಣೆ ಯುಬಗೆ ಮೂಡುತ್ತಿವದ ಭಿಂಗಮುಖಸ್ವಾಮಿ॥
॥ ತಂದನನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಕಾರ್ಯನ್ವ॥
॥ ಬಂದಹವ ತೋಕ್ಕ ಚೇ॥
॥ ಶಿಂನುತ್ತ್ರನ ದೇಶೋನೀತ್ರವರೂಪಂದ॥೫॥
॥ವೊಂದುವರ್ಣವನರು ಕ್ಷವವಸುರು।
॥ ಬಂದು ಪಾಂಡು ದಂಬುಗ ಕ್ಷದವಸುರು॥
॥ ಬಂದವಿಗ್ರಹದೊಳ್ಗಕಕ್ಷಿ ಬಾತ್ರ ಬರಮುಸುರು॥
॥ ಶ್ರೋಂದರತು ಮೂರ್ತ್ತಿಸವೇತಾ॥
॥ ಶಂದು ಸರ್ವಜ್ಞ ರರಿಸಿದ ವರುಗ।
॥ ಪೂಂದುವಸು ಬಾಂಡಾಲ ಯೋಗಿಯೋಗ್ಯರಸರ್ಕೀರ್ತಿಂದ॥೬॥
॥ಕಂನಕಾರಿಯು ಕಾರಣಾವಮುಗ್ಗ॥

॥ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಾಮಂ ಶಿಖಿಯ ಸುರಾಸುರರು॥

॥ಸುಜನರಿಗೆ ತಾವಲ ನೀತಿಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವಿಸಯ॥

॥ಮನ್ನಿಸು ವೃತಾತ್ಮನನು ಮಿಕ್ಕದ॥

॥ಶಸ್ತ್ರಂಗೆ ಮಾತ್ರುವು ರದಲ್ಲಿದೆ॥

॥ತಂನ ತಾಮರ ದಿಸುದು ಮತ ಶಸ್ತ್ರಂ ದನಾರಿದುರ॥೭॥

॥ಕಾವ್ಯದಲವನು ಕಡದು ನೋಳ್ಪರೆ॥

॥ಸಾರತರದ್ವ್ಯಾಲು ಮಾಸನುತ್ತ್ರಿಗೆ॥

॥ನಾರಕಂಯುಲ ಕವದು ಕಿಡಿಸಿದೆ ಭೂಮಿಭಾರಕರ॥

॥ಭಾರಿಸಲು ಸರ್ವಜ್ಞನರ್ದನು॥

॥ಗಾವಲಂಬನ ನೊಬ್ಬನರ್ಜುನ॥

॥ದೇವಸಾಲಡಿ ನಾಥನಾಯಿಗಳ್ನೆ ಸುಖಲವೆಂದ॥೮॥

॥ದೀಪದೀಪವ ತೊಳ್ಗಲಕಮರ್ಗೆ॥

॥ಭ್ರಾವಿಕಲ ಸುದಿಕುದಿ ದುನಾನಾ॥

॥ಕ್ಷುಪಿನಿಂದಾರ್ಜನಿಸುವ ಧರ್ಮದಗಾರಿಕ ತಾನೇಕೆ॥

॥ಭೂಪಕೇಳ್ರ್ವನಸ್ತ್ರವಂದೇ॥

॥ಸೋಪಾನನವ ಗಾಂಡಲ್ಯಕ್ರಾವರ॥

॥ಪಾಪವನ್ನ ಸುತಾವ ಯಾನಿಕು ತಿಂದವಾ[illegible]॥೯॥

॥ಪಾಪದಿಂದಾರ್ಜನಿಸಿದ ಧರ್ಥಗಳ॥

॥ನಾಖಿಲವ ಸುಂಬಪರಿನಿಲ್ಲಾ॥

॥ಪಾಪ ವಟ್ಟಿಂಗವ್ಯದಾರ್ಜನ್ಸುಂವಾಗವುನದಿಂದ॥

॥ ಕಾಪಥವನಾ ಕ್ರೈಸಿಕೋಪಾ॥

॥ ಟೋಪಾದಿಂದುತ್ರಮಕಸವ॥

॥ಸ್ವಾ ವಹಾರವಮಾಡಿಬದಸುವದಾವಸಗುಣವೆಂದ॥೧

॥ಬಹಕಮುಖದಅವ್ರಿರಿರಾಂತರ॥

॥ಪ ಪಗಡಿಸಿತಂದಾಧನವಭೂ॥

॥ದಿವಿಜಸಂತತಿಗಿ ತ್ರಧಿಲವಿಸಿತೆಂದುಗಣಿಸುವಕ॥

॥ದಿವಿಜಪತ್ರಿಗಾಗದುಕಣಾವೂ॥

॥ವದಹತಿಗೆತಕ್ಷರ್ಮವದು ನಿಂ॥

॥ವದನುನೀತಿಯನರಿಯುನ್ನೈಧೃತಶಾಸ್ತ್ರಗೋಳೆಂದ॥೧೧॥

॥ಧರಣಿಯ ಮರರಧನ ಡಿಸಲಕ್ಷಿಸ॥

॥ಕರಿತುರಗಮೊದಲಾದವಳವು॥

॥ಬ್ಬರದಿಹಟ್ಟಿ-ಹುಡೊನೃಪಾಲರಂಯುಕ್ತವಿರಿಯಂತ॥

॥ಜಡುನಸಿವೃದುವಾಹಿನಿಗವು ಲ

॥ ತುರುಮಳ್ಳಲತ್ರಿಯವ್ರಾಲಿದಸರಿ।

॥ ದರಮುಗಳುವಹೋತ್ರಮರದನೆ ಗಂಜುಟೇಕೆಂದ॥೧೨॥

॥ ಉರಗನಸ್ತ್ರುತಿದರದರವಕ್ತ್ರದೊ॥

॥ ಧರದಿಮೇಣಾದಷ್ಟದೇಹದೊ॥

॥ ಧರಣಿಕುಧರವುಪೋಣಿವ್ಯಾಲದುಷ್ಟಾದಿಶಾರಿಗಳ॥

॥ ವರಸೂರನಿನಿಃಜನವಿದದಧನ॥

॥ ಹರವುದರಸಂಗಲ್ಲದಾಪ್ತ್ರಜೆ॥

॥ ನಿರದುಭಯದಿಂಪಿಂಗುವುದನರಿಭಾವಿಸೆಳ್ಗೊಂದ॥ ೧೩॥

॥ ಉರುಗನಸಿದಶಿಮೇಣುಶ್ವಸ್ತ್ರದ॥

॥ ಅರದಪೊಟ್ಟನಿಸಾವನದರಿಂ।

॥ ದರಸುನಿಗಳದಮಂತ್ರಭಿನ್ನಿಸಲರಿಸ್ವಪಾಲಕರ॥

॥ ಧರೆನಿಹಿತತತ್ವಕೆಲಬಲನಿಂ॥

॥ ಹರಣಾವಹುದಿರದನರಿದುಭೂಕೋ।

॥ ಸ್ಥಿರರಹಸ್ಯದಮಂತ್ರವುಂಟೆರಾಯನನಗೆಂದ॥೧೪॥

॥ ಧ್ರುಸಾದರ್ಮದಲಾಜಿನಿರಧನ॥

॥ ಪ್ರಸನ ಸಿರಿವರ್ಧಿನುವುದದರಿಂ॥

॥ ದೇಶವಮಂಗಲವುತ್ರಮಿತ್ರಕಳತ್ರಪರಿವಿಜಯ।

॥ ಶ್ರೀಹರಿಸುವುದುಬಂದಬಳಿವಿಡಿ॥

॥ ದಾಹುರದವಧವಿದನರಿದುಭೂ॥

॥ ವಿಶ್ವಧರ್ಮವಹಿಡಿಯಧರ್ಮವಬಿಟ್ಟುಕಳೆಯೆಂದ॥೧೫॥

॥ಹರಿವನದಿತಂನಿಷ್ಟೈಯಲಿದವ॥

॥ವೆರವಕೆಬಿನುವವ್ರೋಂಬುನಾರಿಯ॥

॥ರುರವಣಿಸಿಸ್ತ್ರಗೊಟ್ಟುನತಸಿದರುಭಯವಂಶವನು॥

॥ನಿರಜುವಳುನಿಂರೊಳಗೆಮೊಂಳಿಯ॥

॥ಮುತಿಯಲಿಂನಿಯಡಿಮಾರ್ಗಬಲಿಮ॥

॥ತ್ರಿತಿನಬಾನ್ಯವೃಪಮನವಮವೃಭೂಪಾಲಕೇಳೆಂದು॥೧೮

॥ಧರೆಯೊಳಗೆಕಡುಮಾಖಿಂಡಿನರಿ॥

॥ಬ್ರಿರುಕಣಾದುರಿಯೊಳ್ಗಧನನುದಕ್ಷ॥

॥ಶಿರನುನೊಳ್ಗಕಣದಲವನಭಂಗದಲಿಮುಂಕೊಂಡು॥

॥ಅರಿನೃಕರನತ್ರಾತ್ರಿಕ್ಷಯಮ॥

॥ಬ್ರರದಯುಷ್ಟನಕಂಡುಕಂಡೆ॥

॥ಶ್ರಾದಿಸುರುಕ್ಕಪದುಟಿತವೇಳ್ಭೂಪಾಲಕೇಳೆಂದು॥೧೩॥

॥ಕರಣಕರನಹನೆಗೊಂಡವೆಂಸ್ತ್ರ॥

॥ಶ್ರೆಯಬಾನಿಟಿಕೆತ್ತ್ರಶನಾ॥

॥ದರಿನಬಾತಂಸಾರದಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು॥

॥ಅರನಕೆಳ್ಗಾಂಯುಕ್ತಿಭ್ರಾಸ್ತ್ರಗ॥

॥ಳರಮಾಕೆಮವವೃತತ್ತ್ವದವನಿ॥

॥ಸಾರರಬಿಕ್ಷಕ್ಷೈಷಕೇನಸ್ವಂದನಾವಿಡುರ॥[illegible]॥

॥ಧರೆಯೊಳ್ಗೆ ರವಿಮಂಡಲವನೊದ॥

॥ದುರಹಣಿ ಬಿಹಾಪ್ತವರುತಾಪಿ॥

॥ಬ್ಬರುಕರ್ಣಸೆನ್ನಾಪ್ರಿಯಾನಿಯು ಯೋಗಮಾಗದಲಿ॥

॥ಹರಣವನುಬಿಟ್ಟವರುಗಳ್ಗುನೆಂ॥

॥ಗರದೊಳ್ಗಭಿಮುಖರಾಗಿ ಮರಣಾಂ॥

॥ತರವನೆಯ್ದುದರವರುಯುವನೀಪಾಲಕೇಳ್ಗೆಂದ॥೧೯॥

॥ಮಾತೃಪಿತೃಗಳ್ಗಶತ್ರುಭಾವವ॥

॥ನಾಂತು ನಿಜನಂತಾವದಲಿನಂ॥

॥ಪ್ರೀತಿಯನುನೆರೆಗೊಳ್ಳಿಸಿನೆರ್ಕಜ್ಞಾದಿಕಾರ್ಯದಲಿ॥

॥ಖ್ಯಾತಿಯನು ಮಾಡಿದವೆಡಂನ॥

॥ಪ್ರಾತಮಧ್ಯದಬಿಕನನ್ಯೊಬವಿ॥

॥ಖ್ಯಾತನಾಥಯೊಳ್ಗಯೊಗ್ಗರಹಕೇಭೂಪಕೇಳ್ಗೆಂದ॥೨೦

॥ಸುರರಮೆಲ್ಗದಲಾಮವರಿ

॥ಬ್ಬರುಕರ್ಣಪ್ರಭುಪಾನಿಯೊಕ್ಷಮ॥

॥ಪರಸಿದವನುದರಿದ್ರವಾನಿಯುಡಾನಿಯನಿಸುವನು॥

॥ಅರಿದಿನಿನದತಿಬಲವಧರೋಂ॥

॥ತ್ತರುಷದುರ್ಬಲಯುತನಸ್ತ್ರರಸೆ॥

॥ಸಾರಿಸಾರೆ ನಿದುರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ವಿದುರ॥೨೧॥

॥ಕ್ಷರಣಿಸುಂಗುವಲ್ಲಬ್ಬರಮಾಸಿಂ॥

॥ಸರವಜಯಿಸಿದನೃಪನದೇಗ್ರಾಂ॥

॥ತೆರವಟಿಂಸಿದಪಿಂಟಿತವನದುಶ್ಗಾಸ್ತ್ರಸಿಕ್ಷವರೆ॥

॥ಅರಸುಂಕಲದಲಕ್ಷುಟ್ರಸಾಂಪಿ॥

॥ತ್ರದುಗಲ್ಗರಿದೇಶ್ಯಾಂಖಿಲಾಕ್ಷಿಯ॥

॥ಲುರಗನಂತೋಂಗ್ರನಿಹುದುಧರ್ಮವೆಯಿಂದನಾಲಿದುರ॥೨॥

॥ನರಜನುಮವತ್ರ್ಯಧಿಕವದಕೊಂಗ್ಯು॥

॥ಗುರುಕಿರಿಯರಿವಕೆಂಡುದಾನಕ್ಷ್ಯರುಹರಿವರಕ್ಸೆಂಡುಸ್ಸಿ

॥ಡದಿಮೂಥಮಾರ್ಗದೆಲ॥

॥ಕರದಪಾತ್ರಂನಿತ್ತುಪಾತ್ರನ॥

॥ಪರಿಹರಿಸಲೇಯಿಲರವರಿಂಸಂ॥

॥ಹರಣವ್ರಿದುವೃದಾರ್ಜಸಿದಧನವರಸಕೇಗ್ರಂದ॥೩॥

॥ಸಂದಿತ್ರಾಯಿಗಲ್ಲಿಬ್ಬರಾತ್ಮಜ॥

॥ವೃಂದವನುಮಿಸಿಲಕಿತತ್ರತ॥

॥ರಿಂದಲೆಗ್ರಾನುಚಿತವವರ್ಷಾಲುತಜ್ಜನವದದಧನವ॥

॥ಫ್ರೊಂದಿಸದಿನೃಪಮಂತ್ರಿಗಲ್ಗುಸಾ॥

॥ನಂದದಲರಕ್ಷಿಸಿಯಿಲಬ್ಬಿಕದ॥

॥ರಿಂದನಕತ್ರ್ಯಕ್ರ್ಯಾಪದವಹ್ರುದರಸಕೇಗ್ರಂದ॥೪॥

(ಮು.ಪಾ.)

*Public Instruction in 1865/66.*

# ಸಂನ ೧೮೬೫।೬೬ನೇ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ- ರಿಪೋರ್ಟು

ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಡಿರೆಕ್ಟರರಾದ ಮೇ॥ ಹವರ್ಡ ಸಾಹೇಬರವರು ಗವರನ್ಮೆಂಟಿಗೆ ಪೇಶ ಮಾಡಿದ ಸಂನ ೧೮೬೫।೬೬ನೇ ವರ್ಷದ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಸಾರಾಂಶವು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಛಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಜನರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭಿರುಚಿಯು ದಿನ ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ನಡೆದದೆಂದು ಆ ರಿಪೋರ್ಟಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮುಂಬಾಯಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳು ಈ ವರ್ಷ ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವೆಂಬ ಸಂತೋಷ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಸರಕಾರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಈ ವರ್ಷದ ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು ರೂಪಾಯಿ ೧೭೧೪೨೦೧ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ೩೧೨೬೦ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಂದು ಇಷ್ಟು ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾದದ್ದೆ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೬೯ ಶಾಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೩೦೪೧ ರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಕೂಡಿ ಈ ವರ್ಷ ೧೨೨೪ ಆಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೯೮೬೬ ವಿದ್ಯಾ

ರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಶಾಲೆಗಳ ಕುರಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಬಿಕ್ಕಲತನದವರ ಹುಡುಗರಿ ಬೇರೆ ಕನಿಷ್ಠಸ್ಥಿತಿಯವರ ಹುಡುಗರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತಾವೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೭ ಕನಿಷ್ಠಸ್ಥಿತಿಯ ಶಾಲೆಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೭೬೯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ— ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರ ಶಾಲೆಗಳು ೧೦ ಉಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೩೯೭ ಬಾಲಕಿಯರು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಲಮನೆ ಮಾಡುವವರ ಸಮಾಜವು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಠಸ್ಥಿತಿಯ ಶಾಲೆಗಳು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾಪ್ರಸಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ವ್ಯಯವಾಗುವ ಹಣವೆಲ್ಲ ಬಹುಶಃ ಬಿಕ್ಕಲತನ ಮಾಡುವವರಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಕೂಲ ಬರತೆರಿಗೆಯ ಹಣವನ್ನು ಕೇವಲ ಲೋಕೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳ ಸಲುವಾಗಿಯೇ— ಅದರಿಂದ ಈ ಹಣದಿಂದ ಬಡಜನರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವು. ಈ ಲೋಕಲ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದವರಿಗೂ, ಸರಕಾರ ಉಪದ್ರ

ಗಸ್ತರಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲದ
ಮೇಲ್ತರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದಾದ ಮಧ್ಯ-
ಮ ಪ್ರತಿಯ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಲೋಕಲ್-
ಫಂಡ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಆ
ದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಣದಿಂದ-
ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂಥ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾ
ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಠರಾವು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದೇ
ಉಚಿತವೆಂದು ನಮ್ಮ ವ್ಹಾಯಸ್ರಾಯ ಧೊರೆಗಳವರು ಸಹ-
ಪಾರ್ಣವಾಕ್ಷ್ಯನಿ ಕೊಡುವ ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ನವ ಯುಕ್ತ-
ವೆಂದು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲತನದ
ವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವು ಬೇರೆಯವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾ
ಸಕ್ಕೆ ಈಗ ಯೇನು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರೋ, ಅದು ನ್ಯಾಯವಾ-
ದ್ದಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನರಿತವರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ
ಖರ್ಚಿನಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳ ಸಮರ್ಥರೂ ಆದ
ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ, ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಸರಕಾರದವರ ಸ-
ಹಾಯವು ಈ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದಷ್ಟು-
ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನಿಂದ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯುವದೇನಂದ್ರೆ,

ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.
ಕಲೆಕ್ಟರ ಜನರಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳು ಬರುವ ಮುಖ್ಯಗಳು,
ಈ ಶೋಧಕರಿಂದ ಜನಗಳ ವಸ್ತುಬೇಗ ಮಾಹಿತಿ ಕಲಿವಾಶಕ್ತ-
ಹೆಚ್ಚು ಹರಡವೆಂದು ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಂ-
ತೋಷಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನಂದರೆ, ಜನರು ಬಹು ಸಂ-
ತೋಷದಿಂದಲೂ, ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದಲೂ ತಾವು ಹಣಕೊ-
ಡುತ್ತೇವೆ, ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾ-
ಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿ-
ಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಾದ ಮೇ-
ಲೆ ಸ್ಥಳಿಕ ಹಣಕೊಡುವರೆಂದು ಮತಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದ ವರುಷಾ-
ಹಕ ತಮ್ಮ ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಮುಂದರಿಸುವಂದು
ಶಕ್ಯವು ಸಾರವಾಗಿ ಈ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂ-
ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಗಳ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳಿಂದ ತಿಳಿ-
ಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬಹು ಮಹತ್ವದಾ-
ದ ಸಹಾಯವುಂಟಾದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಚಿರಕಾಲದಿಂದ ನಿದ್ರಾವ-
ಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವಂಥ ಅಜ್ಞಜನರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭಿರುಚಿ-
ಯು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಜನಗಳ ವ-
ರ್ಧನವಾಯಿತೆಂದು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾದದ್ದು

೩ ಯೇ, ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುವದು.

---

# Appointments

## ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

(ಜಿಲ್ಲಾ ಧಾರವಾಡ)

ಮೇ|| ಹರಬಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಥೋಕಗಳು ಪ್ರಾಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗ ಇವರು ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿದಾ ಮಾಹೆ ನ-ವಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನೇಮಣೂಕುಗಳು.

೧ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅನಂತ ಹೋತ್ತಿನ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರಶಿ-ಪ ಇವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೈಕ ಹುಜೂರ ಬಗ್ಗೆ ನಡಿಯುಹಾದ ಮೇಲೆ ಭಾಗವಾದ ಅಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಸ್ಕೂಲದಲ್ಲಿ ಮೊ-ದಲನೇ ಮದತನೀಸ ನೇಮಿಸಿ ಇದೆ.

೨ ವಿಠು ಸೋಮಣ್ಣ ನಾರಾಯಣ ಪಾಟೀಲ ಕಿಸ್ಕೂಲ-ಮಾಸ್ತರ ನರಗುಂದ ಇವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೈಕ ಸ್ತ್ರಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಧಾ. ಗುತ್ತಿಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬಾಗೋಬರ ಮಹಸತ್ತು ವಹ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ. ನಬಂಬು ನಡಿಯುಹಾದ ಮೇಲೆ ಶಿಗಾವ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗಾಕ್ಕೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿ ಇದೆ

೧ ಟಿ. ಶ್ರೀಧೊಂಡದೇವ ನರವಣೆ ಪ್ರಥಮ ಮದತನೀಸ-

ಮರಾಠಿಸ್ಕೂಲು ಧಾರವಾಡ ಯವರಿಗೆ ಬದಲಿ ಎಕ್ಕಾರ
ದಹೋಸ್ಪೇಟೆ ಸರಕಾರದ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧ ನಾರಾಯಣ ಬಾಬಾಜಿ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಕಿಜಗಿ ಯ-
ವರಿಗೆ ತಾ॥೧ ಮೊದಲು ಮಜಕೂರನಿಂದಾ ೨ ತಿಂಗಳ
ಬಿನಪಗಾರಿ ರಜಾ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ಸದರ
ಸ್ಕೂಲ ಮದದನೀಸ ರಾಮಚಂದ್ರ ವಿಶ್ವನಾಥ ಯವರಿ
ಗೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾ॥ ನವಂಬರ
೧೬
ಸನ ೧೮೭೭॥

Nagesh Vinayak.
ಡೆಂ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

---

## Correspondence.

## ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು.

ರಾ॥ ರಾ॥ ಸಂ. ಶಾ. ಶೈ. ಯವರಿಗೆ.

ವಿ. ವಿ. ತಾವು ಸರಕಾರ ಪತ್ರಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಾಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ
ರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದರ ಕಾನ್ವರ ಹೊಡಿಯ ಬಾರದೆಂಬೋ ಮಾತು
ಸೂಸುವದಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೋಂದರ ಕಾಂಪ್ತಿರ ಹುಡುಗರ ಮ
ನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಕಾರಣವಿಲ್ಲಾ. ಅದರಿಂದಾ ಸಾಲಯಲ್ಲಿ
ದಿನಾಲು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಜದಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಬದ್ದಿಗಳು ಅಗ-

ತ್ರಾಶಿ. ಯಿಂಥಾ ಬಟ್ಟೆಗಳನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಯಿನಾಮ
ಕ್ಷಾ ಅಂತಾನೇ ಮುಗ್ಗದರ ಅವರು ಏಯುನ್ರಾಣಿ ವಸ್ತ್ರ ಸಹಾಯ
ಲ್ಲ ಯಿಷ್ಟು ಮುಂದ ಹೋತವರಾದ ಬಳ್ಳಿಕುವಸ್ತ್ರ ನಡೆಸಿ ಯಿಂ
ದ ಸವದಾಳು ಬಿದ್ದಾದ ಬಿಯಿಂದ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಬೇರೆ ಅಂಬ ಸವಾಯ
ಮುಂಧರ ಮಾತ್ರ ಅಂಗಿಕಾರ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹೋಲಿ ತಾಳ್ವಿಕೆ
ದಂತಾ ಮಾಲ ಬಾಹ್ಯಕನಿ ಮುಂಜನವರಿ, ಯಾವ ಸಲ್ಲಿಪ-
ದ್ರ್ಯಾಸುಪ್ಪಕ ಯಿಕ್ಕದಷ್ಟು ಗುಣವುಳ್ಳ ವಹಾನಿದ್ರೆ ಬಾಮಸ
ಷನ ಯಾವತೆ ಬನಿಸ್ಸ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾ ಹೋತೆ ಯಿದ್ದ
ವಳಗೆ ಗುಣವುಳ್ಳನಾಗಿದ್ರೆ ಅವನಿಗೆ ಹೋಸ್ತು ಅಧಿಕಾರ ವಾಗದು.
ಶಿಕ್ಷ ಬಹುದು ಅದ್ರೆ ಗುಣವೆ ಮುಖ್ಯ ಬಾರಿಗಿನಂದು ಬ್ರ-
ಪ್ರಾಯುವರು....

ಹಣಮಂತ ಜವಾಜಿ ಶಾಂತಗೌಡ ಜಕ್ಕಲಗಾರ.

---

ರಾ॥ ರಾ॥ ಮ.ಪ.ಕ. ಯವರಿಗೆ.

ಬಿ. ಪಿ. ತಾ॥ ೧೯ನೇ ನವಂಬರ ದಿವಸಾ ಮುಂಬ್ರಿ ಯಿಂ
ಲ್ಲು ಪ್ರಾಂತಿಕದಿಂದು ಸಾಮಾನ ಬಿಂಭತ್ತು ಪಾಂಚಿದತೆನಾ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರಕಾರ ಭಾಗಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರಾ
ಜಹಿತೈಷ್ಣ ಜಪ್ಪಂತ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಯವರು ಯಿನಾಮಯಲ್ಲಿ

ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಉದಾರ
ಅಭಿಮಾನದ ಔದಾರ್ಯದ ಉಪಾಯದ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರು.
ಈ ಸಂಸ್ಕಾರ ಭಾಗಗಳು ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ
ಬಹಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮಚಂದ್ರ ವೆಂಕಟೇಶ ಪಂಡಿತ ನವಲಗುಂದ.

---

## ಮತಪ್ರವರ್ತಕರುಗಳಿಗೆ.

ಶಿವಶಾಂತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಬರದ ಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ.
ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು.
ವರ್ಗ ಭೇದ ಭಾವನೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಾರ್ಯ-
ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ
ಮತಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಾವು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು
ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭದ ಸ್ವಾ-
ಮಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮತದ ಪ್ರಚಾರಕರು ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನ
ದೊರಕಿಸುವ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ
ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಆಗುವ
ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು

ಸಮಂಜಸವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾವು ಎಂದು ನಂನ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಹೆದೊಳಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು.

* * * ಈ ಪತ್ರವು ಮೊದಲಿಗಾಗಿ ಛಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಿಜವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೇ ಇದ್ದಾನು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂ. ಕ.

---

## *Educational Intelligence.*

## ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ವರ್ತಮಾನಗಳು.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಿನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ- -ಮೆಹರ್ಬಾನ ಡಾಕ್ಟರ ಭಾಂಡಾರಕರರವರು ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅವರು ಗೋಕಾವಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಬರುವ ತಿಂಗಳಿನ ೩ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬರುವರು. ಅವರ ಸಂಗಡ ಜರ್ಮನೀ ದೇಶದವರಾದ ಡಾಕ್ತರ ಬ್ಯುಲರ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧುರೀಣರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರಂತೆ. ಇ

ವರು ಅಸ್ಖಲಿತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಣಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಪರದೇಶಸ್ಥರು ನಮ್ಮದೇಶದ ವಿದ್ಯಾ-ಸ್ಥ ಇಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ನಮ್ಮ-ಸ್ವಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯೆಯು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕುಂದುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದು ನಮಗೆ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಲ್ಲವೋ! ಅ-ಸ್ತು, ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಯೂ, ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬರೆ-ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿ ಸಂಪಾದಿಸು-ವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಸಂ-ಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹವುಳ್ಳವರು ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋ-ಜನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವನ್ನು ಈ ಗೃಹಸ್ಥರವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಸಮಯವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಪೆಂಢರಬಾನ ವಾಯಸ್ಸರ ಭೋಂಸಲೆಗಳವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶಾಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದನಂತರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಸಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ನಾವು ಅಪ್ಪಿತ್ತೆ-ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಿಡುದುದನ್ನು ಮತ್ತೇವೆ. ಅಪ್ಪುವಂದ ಕೆ, ಇಷ್ಟು ದಯಾಂಟಸಾಲ ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಯನ್ನು ಬ-

ನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲಂಥವರೊಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದು-ಕ್ಕೂಡು ಫೀಡಿಂಗ್‌ಸ್ಕೂಲೆಂಬದೊಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒತ್ತಿಂಗಳಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಿಲ್ಲಗೊಡಿಸಬೇಕಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮುಂಸಾಗುವದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೇ ಅವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಮಾತ್ರವೂ ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕಾಗದ್ದಲ್ಲದೆ, ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ಉದ್ದೇಶವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರು ಲಕ್ಷಿಸುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

---

ಕಲಾದಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯ ಹೆಡಮಾಸ್ತರರಾದ ಹನುಮಂತರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಎಂಬವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಕಲೆಕ್ಟರರ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ಡ ಕ್ಲಾರ್ಕನ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅವರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಪತಪ್ರಜನಾಥ ಎಂಬವರು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ-

ನ್ನು ಯಾರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಾಯಿಗೆ ಮೆಟ್ರಿ
ಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪಾಸ್ ಆಗುವರೋ, ಅವರತ್ತ-
ಕೆ ಬಟ್ಟರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಭಿಮಾನವು ಉಂಟಾ-
ಗುತ್ತದೆ.

---

# सरक्युलर.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब मान्य दक्षिण भाग यांजकडून— शाळेंत वेळापत्रक असावें तेथें असत नाहीं. वेळापत्रक अशा ठिकाणीं भिंतीस चिकटविलें असतें कीं, तें शिक्षक व मास्तरास अगर परीक्षा घेणाराचे दृष्टीस पडत नाहीं, व खालीं काढून ही घेता येत नाहीं. या मुळें वेळापत्रकाचा उपयोग व्हावा तसा होत नाहीं. अशी अव्यवस्था कित्येक ठिकाणीं नजरेस आल्यावरून हुकूम देण्यांत येतो कीं, सर्व वेळापत्रकें नीट तयार करून फळीवर चिकटवून ती फळी भिंतीस नकाशे टांगले जातात त्या प्रमाणें टांगत जावी. व त्या वेळापत्रका प्रमाणेंच शाळेंतील अभ्यास चालला पाहिजे. ज्या ठिकाणीं वेळापत्रका प्रमाणें काम बरोबर चालण्यास हरकत होईल, त्या ठिकाणच्या मास्तरानीं आपआपले जिल्ह्याचे डिपुटी इन्स्पेक्टराकडे तावडतोब कळवावें.

वरील नियमा विरुद्ध कोणी आही पंतोजीची वर्तणूक आढळल्यास त्याजबद्दल डिपुटी इन्स्पेक्टर याणीं लागलाच आम्हाकडे रपोर्ट करावा. ता॰ २७ नोवेंबर १८९५ इसवी.

(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. दक्षिण भाग.

---

# ಮಠಪತ್ರಿಕೆಯು.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ೮ ಸಂಚಿಕೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಡಿಜಂಬರ ೧೮೬೬

---

## *The Director's visit to Belgaum*

## ಮೆಹರಬಾನ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಧೊರೆಗಳವರು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು.

ನಾವು ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಧೊರೆಗಳವರು ಈ ತಿಂಗಳ ೨ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬರುವಂಥವರಾದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಸರದಾರರ ಹಾಯಸ್ಕೂಲನ್ನು ನೋಡಿದರು. ತಾವು ಸ್ವತಃ ಮೊದಲನೆಯ ಕ್ಲಾಸದ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಮೆಹರಬಾನ ರಸೆಲ ಧೊರೆಗಳವರು ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದಿವಸ ತಾಗಿತು. ತರುವಾಯ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಶಾಲಾ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ, ಬಾಲ [illegible] ಹುಡುಗಿಯರ ಶಾಲಾ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಗೋಷ್ಠಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. [illegible] ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಸಂಗೀತ [illegible] ಗಾಯನವು
[illegible] ಹೊಂದಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು [illegible],
[illegible] ಶೇಷಣ್ಣನವರು, [illegible]
[illegible], [illegible]
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ನೋಡುವ ಜನರಲ್ಲಿ,
[illegible] ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible] ಹಾಡುವವರಾಗಿದ್ದರು. [illegible]
[illegible] ಗಾನಮಾಡಿದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ [illegible] ಬಾಲಕಿಯರ [illegible]
[illegible] ಭಾಷಣ [illegible] —

" ಈ ಊರಲ್ಲಿ [illegible]
[illegible] ಮತ್ತೇನು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ [illegible] (ಶ್ರೀ [illegible]-
[illegible] (ಬಿ. ಎ. ಆನರ್ಸ್) [illegible]

ಷ್ಟವಷ್ಟು ಬಹು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಯು. ಕುಸಗರನಿವಾ-
ಸಿಗಳು ತಮ್ಮ ಔಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಕುಸ್ತಾರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿ-
ದ್ದು ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಾರ-
ಟ್ಟಿಸಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಸಿಕ್ಕೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅಷ್ಟು ಸ್ತುಮ-
ನೋರಥಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಕುಸ್ತಾರಿ-
ಯ ಸಾಂಪ್ರತಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೂರಾರು ವಾರುವಾಯಿ
ಗಳು ಮಂಡಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕುಸ್ತಾ-
ರಿಯ ಮಾಸ್ತರನಿಗೆ ೭೦ ರೂ. ಸಂಬಳವು. ಬಾಲಿಕೆಯರ ಅಭ್ಯಾ-
ಸವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬಿಡೋಣ, ಬರೆಯೋಣ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೆಚ್ಚು
ಬದಲಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಆರಂಭವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿ-
ಸುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುಸ್ತಾರಿಯ-
ದರಿಂದ ಇದು ಇಷ್ಟು ನಿಕೃಷ್ಟಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ನಿಜ-
ವಲ್ಲ. ಹಿಂದು ಬಾಲಿಕೆಯರು ೧೦।೧೧ ವರ್ಷಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ-
ಕೂಡ್ರಿಸಿರಿಯಲ್ಲಿರಲು ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದ-
ರೆ ಇಷ್ಟೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಗಂಡು ಕೇವಲ ಕೆಲಸದ ವಾಚನ
ಗಳಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಬಹು-
ದು. ನೂರಾರು ೬೦ ರೂ. ಗಳ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸಿಗುವ
ವರಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳವು.

ಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಾಸ್ತರನನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು. ಆದರಿಂದ ಬಾಲಕರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿತ, ಭೂಗೋಲ, ಇತಿಹಾಸ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಕಲಿಸಬಹುದು. ನಾನು ನೋಡಿದ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರತ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ತರದ್ದೊಂದು ಶಾಲೆಯುಂಟು. ಆ ಶಾಲೆಯ ಬಾಲಕಿಯರು ಗಣಿತ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧಾರಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಅರಿತು, ಮಾಡುಮುದ್ರೆಗಳವರಿಗೆ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಶಾಲೆಯು ಇಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಸ್ತ್ಯಬಹುವದೋ, ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು"

ಈ ಧೋರಿಗಳವರು ೧೨ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸವೆಲ್ಲಾ ನಿಂತು, ೧೪ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಈ ಧೋರಿಗಳವರ ನಡತೆ ರೀತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಇವರು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ, ಧೀರಮನಸ್ಸಿನವರೂ, ಬಹು ಹಿತಭಾಷಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ-

ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರನ್ನು ಸ್ವತಃ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಈ ವರದಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾಗಲಿ, ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ನೀಡುವಂಥದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರೊಳಗಿನ ವರ್ಗಾರಿ ಯಾವುದು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಶಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಅನುಕರಣಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಭಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬೇರೆ ತಿಳಿಸುವರೆಂದು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಹಾಯಸ್ಕೂಲ ಬಗ್ಗೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಗಳೊಡನೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅವರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, —

“ಈ ಶಾಲೆಯ ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಮೊದಲನೇ ಎರಡನೇ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವತಃ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆವು. ಎರಡನೇ ವರ್ಗವು ಬಹು ಸರಸಾಗಿರಿತು. ಅದರಿಂದ ಅದರ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಪ್ಯಾಜ್‌ವರ್ಥ ಎಂಬವರಿಗೆ (ಜಾಹಗೀರದಾರ ಫಂಡಿನಿಂದ) ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫ ರುಪಾಯಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತಲಬು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದ ಮೇಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾವು ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಸೂ-

ರ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರೆವು. ಆದರೂ ಈ ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನ್ಯೂನತೆಯುಂಟೆಂದು ತೋರಿತು. ಶ್ರೀರಾಮಭಿಕಾಜೀ ಇವರು ಕಲಿಸುವ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹು ನ್ಯೂನತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ತೋರಿದರು. ಈ ಶಾಲೆಯಿಂದ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ (ಕೆಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನ ತಕ್ಕವರೆಂದು ಅವನ್ನು ಶಾಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಈ ಧೋರಣೆಗಳು ತೆಗೆಸಿದ್ದಾರೆ) ಜಿಲ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಲೆಯಂಥ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಾಲೆಯು ತೀವ್ರವೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದು."

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಭಿಕಾಜೀಯವರಿಗೆ ದೋಷವಿಧಿಸುವದೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟು.

ಇನ್ನೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಖೇದಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನಂದರೆ, ಹಾಯಸ್ಕೂಲಿನ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರರಾದ ದೇವರೆಯವರ್ಗೆ ಮೊದಲಕಲೀಕರದಲ್ಲಿ ಶಾಯಕ್ಕರ ಘೋರಣೆಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಬಾದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ ದಿವಸವೇ ಈ ಮಾಸ್ತರರು ಯಥಾಪೂರ್ವವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳ್ಳಿ ಯಾರು ಸಂ-

ॐ[illegible]!

# Circular.

# सरक्युलर.

दक्षिण भागांतील स्कुल मास्तरयांस

मेहरबान एज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर सा. दक्षिण भाग यां-जकडून हुकूम देण्यांत येतो कीं, कित्येक शाळेंतील र-जिष्टरं नीट नमुन्या प्रमाणें नसतात असें आमचे द-ष्टीस आल्याबद्दल हाली नमुना छापला जात आहे. त्या प्रमाणें हरएक मास्तरानें आपले शाळेंत रजिस्ट-र ठेवित जावें.

कव्हाणें. ता० २७ डिसेंबर १८६६.

(Signed) W. A. Russel.

इ. इ. द. भाग.

गांव            तालुका            जिल्हा.

दरमाही हजिरीचें रजिस्टर- माहे            सन.

| [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | जात | [illegible] | [illegible] | [illegible] | नांव | दररोजची हजिरी. | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | एकूण | शेरा. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | | १ | २ | ३ | ४ | ५ | ६ | ७ | ८ | ९ | १० | ११ | १२ | १३ | १४ | १५ | १६ | १७ | १८ | १९ | २० | २१ | २२ | २३ | २४ | २५ | २६ | २७ | २८ | २९ | ३० | ३१ | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | एकूण हजीर नंबर<br>" आजारी.<br>" रजेवर.<br>" गैरहजर.<br>एकूण बेरीज. | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | ( ) सरासरी हजिरी.<br>सही. |

*Education*

# ಶಿಕ್ಷಣವು.

## ವಶೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು.

ಬಾಲಕರ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಸ್ತಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷ್ಯಾಗಿ ಇರಕೂಡದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲಿಹಿಸುವದು ಇರಕೂಡದು. ಉಪವಾಸದಿಂದ ಕೇಡು ಉಂಟಾಗುವಹಾಗೆಯೇ ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಮೇರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣರೂಪ ಆಹಾರವು ಅವಶ್ಯಕವಾದದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ, ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ, ಆಗಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಯಾವತ್ತು ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಗಳು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ಪೃಥಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವೃದ್ಧಿಪಡುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕಾರವೂ, ವಿಸ್ತಾರವೂ ಇರಬೇಕು. ಬಾಲಕರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಅವರ ದೇಹಪ್ರಮಾಣ, ವಯಸ್ಸು, ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಇಂಥ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಲ್ಲ; ಅವರ ಸಾಧಾರಣ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಬೆಳೆಯುವ ಹುಡುಗರಿ-

ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುರುಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಹುಡುಗನು ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಿದ್ದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೋ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವನಾಗಿರುವ ಹುಡುಗರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು-ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೇಲಣ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಒಬ್ಬನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅದೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷವನ್ನು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇವೇ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ತ್ವಗಳು.

ಚತುರನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ವರ್ಗೀಕರಣದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲವೇ ಒಪ್ಪಂಬಡುವನು. ಆದರೆ ಅಂಥಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ದುರ್ಲಭವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕನು ತಾನು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ

ವಲ್ಲಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಯುಕ್ತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಿಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೋಡಿ, ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಗಣಿತ-
ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರುಂ-
ಟು. ಅವರು ಗಣಿತವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕಲಿಯುವಂ-
ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ

ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ ತೋರಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ತಾವು ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಗಣಿತವನ್ನೇ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಅ
ದರಿಂದ ಅವರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯವಹಾರ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆಯ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೂ ದಿನೇದಿನೇ ಮು
ವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ
ಶಿಕ್ಷಕನು ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ [illegible]
ಇಂಥಾ ಅನರ್ಥ ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವಶ್ಯವಾದ-
ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನೂ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳೂ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಯಾ-
ವತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ
ವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ, ಅದೇ ಗತಿ ಮಹಾ ಪಸ್ತಾರೆಯು

ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಅಪ್ರಕೃತ ಬಹಳ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಚಿಂತಿ
ಸಲಿ......

---

*Shabdamanidarpana*

# ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಪಿಂತಮದಿರ್ಕರಳಕುಳಕೇ
ಪೋಂತಂಪ್ರಸ್ತಾದಿಬಂಗಮಂತವುಗಳ್ಕೆ
ಸೇಂತಿಚತುರ್ಥಿಯಗಿಯಮೀ
ಸ್ಪೋಂತಮದಿರ್ಕಿಬಿಂದುಮೊದವುಗುಂಶಿಥಿಲತ್ವಂ ॥೫೧॥

ಅರ್ಥ— ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಸ್ತಕವುಳ್ಳ, ಕಳಕುಳಕೇ, ಪೋಂತಂ ಸಳ್ಗಾದಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮಾ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಳ್ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ, ಚತುರ್ಥಿಯ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ ಶಿಥಿಲತ್ವಮುಂಟು. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧದ ಶಬ್ದಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗಳ್, ಗೆ, ಈ ಚರಮ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ, ಆ ಶಬ್ದಗಳ ಕಡೆಯ ವರ್ಣಕ್ಕೂ ರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಂಯೋಗವಾಗುತ್ತದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಯೋಗವು ಸಂಯೋಗದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿಂದೋಜಕ್ಷರ ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಸಂಯುಕ್ತವರ್ಣಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರವು ದೀರ್ಘದ ಹಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಯೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನಿಯಮವುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ, ಕಲ್ಪ, ಇಲ್ಲಿ ಲ್ಪ ಯೆಂಬಕ್ಷರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅಕಾರವು ಹ್ರಸ್ವವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮುಂದಿನ ಸಂಯೋಗವಿದ್ದದರಿಂದ ಘಟ್ಟಿಸಿ ದೀರ್ಘವ ಹಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ, ಯೆಂಬುವದೇ "ಶಿಥಿಲತ್ವ"ವೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು.

ಉದಾಹರಣೆ. (ಳ) ಅಗಳ್ಗಳ್, ಎಸಳ್ಗಳ್, ಅಗಳ್ಗೆ, ಎಸಳ್ಗೆ. (ಹುಳ) ಮುಗುಳ್ಗಳ್, ಮುಗುಳ್ಗೆ (ರಾಂತ) ಕನರ್ಗಳ್, ಕನರ್ಗೆ.

ಶಬ್ದದ ಆದಿಯ ದೀರ್ಘಸ್ವರವಿದ್ದರೆ ಶಿಥಿಲತ್ವವಿಲ್ಲ. ಉ, ಬಾಸುಳ್ಗಳ್, ಆದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ರೇಫಕ್ಕೆ ಶಿಥಿಲತ್ವವುಂಟು. ಉ, ಅರ್ಗಳ್, ಅರ್ಗೆ.

"ಬಿರಿದು" (ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು) ಯೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕಾವಲರ್ಗಳ್, ಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಆದಿಸ್ವರವು ದೀರ್ಘವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶಿಥಿಲತ್ವ ಬರುತ್ತದೆ.

ಗದವಜಕಾರಮುಮಿರಲ್ಕೆ,

ಪದಮಧ್ಯದೊಳಿಪ್ಪುದುಮಾಗನೇಕಾಕ್ಷರದೊಳ್॥

ಪೊದಿಯುಲಘೂಪಧೆಯೊಳ್ ಕಂ

ಪೊಡವಿಸರ್ಗಾಂತಸ್ಥಾಂತದುವುಶಿಥಿಲತೆಯಂ॥ ॥೫೪॥

ಅರ್ಥ — ಸಮಾಸಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಕ್ಷರವಾದ, ಹ್ರಸ್ವ-
ವಾದ ಉಪಾಂತ್ಯಸ್ವರವುಳ್ಳ ಶೇಷಾಂತ ಸಕಾರಾಂತಶಬ್ದಂ-
ಗಳಿಗೆ ಗ, ದ, ವ, ಜಕಾರಂಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅನೇಕಸ್ಥ-
ಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತ್ವಮುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಉ — ಶಾಂತ-
ಕ್ಕೆ — ಕುಲಿಶಾಗ್ರಿ, ಅಲಯೋರ್ಗಟಂ, ದಶವದನ, ಕರಿಜೋಂ-
ನಂ — ಸಾಂತಕ್ಕೆ — ಮನಸ್ಗ್ಲಾಯ್, ಅಮಳ್ಯಾಂಗಳ್,
ಏನಸ್ಲಸೆ, ಅಮಸ್ಥಂತ್ರಂ — ಇತ್ಯಾದಿ

ಮುನೆ ದವಪವಕಾರಂ ಬರೆ,

ಯಕಾರಂ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಸಂಧಾ॥

ತುಕರಲ್ಗಳ್ ಶೇಷಾಂತ,

ಕ್ಕಾಗಿಸಂ ಶಿಥಿಲತ್ವಮಸುರು ಮೂವರ್ಣಸ್ಥಿತಿಯಂ॥ ೫೫

ಅರ್ಥ — ಹ್ರಸ್ವಾದಿಯಾದ, ರಳ, ಕುಳ, ಶೇಷಾಂತಂಗಳಾದ
ಧಾತುಗಳಿಗೆ ದ, ದಪ, ವ, ವಿಧ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಸುವನೆ,
ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸುವಸಂ, ಯೆಂಬಪ್ರತ್ಯ-

ಯಗಳು ಕ್ರಮದಿಂ ಶಿಥಿಲದ್ವಿತ್ವವು ಸಮಾಸ್ಯತ್ವ ಬರುತ್ತ-
ದೆ— ಉಂ, ತಲ್ಲಕ್ಕೆ— ಅಗಲ್ವಂ, ಅಗಲ್ವದಂ, ಅಗಲ್ವಿಂ,
ಅಗಲ್ವೆ, ಅಗಲ್ವುಂ. ತಲ್ಲಾಂತಕ್ಕೆ— ಮಗುಳ್ವಂ, ಮಗು-
ಳ್ವದಂ, ಮಗುಳ್ವಿಂ, ಮಗುಳ್ವೆ, ಮಗುಳ್ವುಂ— ಕ್ರಿಯಾಂತಕ್ಕೆ
ತೊಡರ್ದಂ, ತೊಡರ್ದದಂ, ತೊಡರ್ದಿಂ, ತೊಡರ್ದೆ,
ತೊಡರ್ದುಂ

ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತ್ವವಿಲ್ಲ— ಉಂ, ಕಲ್ಲರ್ದಂ,
ಅಲ್ಲರ್ದಂ, ಅಡರ್ದಂ, ಬಡರ್ದಂ, ನಿಮಿರ್ದಂ, ನಿಮಿರ್ದ
ದಂ, ನಿಮಿರ್ದಿಂ, ಇ.—

ಬಡಿಲಂ ಪೆಗ್ಗಳ್ಕೆ ಕೆಸರ್,
ಗರ್ದಗೆ ನೆವಮರ್ದಮರ್ದವೆಲ್ಲಕಂ ಪಲದುರ್ದಿವಸ್॥
ಕಿರ್ದವಾಯದಿಮುತ್ತರ್ದೊಡರ್।
ದೆರ್ದಯುಂ ಬಿವು ಸಹಜ ಶಿಥಿಲವೃತ್ತಿಯನಾಳ್ಗುಂ॥೨೫॥

ಅರ್ಥ— ಬಡಿಲಂ, ಗರ್ದಗೆ, ಅಮರ್ದ, ಅಮರ್ದು-
ಪಲದುರ್ದ, ಎರ್ದೆ, ಯುಂ ಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಶಿ-
ಥಿಲತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳು.

ವರವುಂ ನೆರವುಂ ಡೇವರ
ಬರವುಂ ತೆರವುಂ ನಿಗಳಯುಂ ಳಕೆವಂ॥

ಬೆರಸುವ ಸೊಲ್ಲವೃಂತಾವಳಿ |

ಬರಮುತ್ತದಂದಂ ತ್ರಿವರ್ಣದೊಳ್ಪಮನಾಳ್ಗುಂ ||೫೫||

ಅರ್ಥ:-ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಶಬ್ದಗಳ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಲೋಪ ಬರುತ್ತದೆ–ಹ್ಯಾಗಂದರೆ, ನೆರವು, ನೆರಂ; ಬರವು, ಬರಂ; ತೆರವು, ತೆರಂ; ಮುಲ್ಲರಂ, ಸೊಲ್ಲವುಂ, ಸೊಲ್ಲಂ,

ಪುದಿದ ವಿಧ್ಯರ್ಥದೊಳ

ಲ್ಲದೆಯೆಂಬ ದಕಾರದೆಡೆಗೆ ವಿಂದುಂ ಲೋಪಂ ||

ಪುದಿಯದು ಮೊಳಪಂ ಪ್ರತಿಷೇ

ಧದೊಳಲ್ಲದುವೆಂಬ ಪದಮನಲ್ತೆನಲಕ್ಕುಂ ||೫೬||

ಅರ್ಥ– ವಿಧ್ಯರ್ಥವಾದ "ಅಲ್ಲದೆ" ಎಂಬ ಶಬ್ದದ "ದೆ" ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಲೋಪ ಬರುವದು ಆದರೆ ನಿಷೇಧಾರ್ಥವಾದ "ಅಲ್ಲದು" ಎಂಬದರ "ದು" ಕಾರಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬರದು. ಈ "ಅಲ್ಲದು" ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ "ಅಲ್ತು" ಎಂದು ನುಡಿಯಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಚನಭೇದವಿಲ್ಲ.

ಯರಳಣನಲ್ಲದಿ ಐ ವರ್ಣಂ,

ತ್ತರಮುಕಳಂ ಪಡೆದಿರೆಯೊಳ್ದ್ವಿತ್ವವಿಧಿಯುಂ ||

ಪಿಂಡುಂ ತಾಳ್ಗುಗುಬುವನಂ,
ವಳಿಕನ್ನಡಗಬ್ಬದೊಳ್ ತಗಿತಂ ಕಡೆ ನಲ್ಲರ್॥೫೬॥

ಅರ್ಥ- ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯ, ಕ, ಲ, ಣ, ನ, ಳ, ಬ, ದ, ಕಾರಂಗಳು ಪದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪುದಾದ ಅಸ್ವರಯಿತಿಯು- ಸ್ವತ್ರಾಳುವವು. ಹಾಗಂದರೆ, ಪದಾಂತಲ್ಲಿಯ ವರ್ಣ- ಗಳು ಮುಂದೆ ಸ್ವರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸದೆ ಬಿಡಬಹುದು. ಉಂ—, ಬಾಯಿ, ಕೈಯಿ, ಹೈಯಿ, ಎಂ ಬಳ್ಳಿ, ಬಾಯ್, ಕೈಯ್, ಹೈಯ್ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪಿಂದು ಎಂದಂದದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ವರಯತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ- ಉಂ—ಕರು, ತೆಣು, ಅನು, ತಳ್ಳು, ಕಳ್ಳು, ಕಬು, ತುಬು, ಪಬು, ಕುಬು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಯಕರಮುಂ ಪಲವುಂ ವರ್ಣಂ,
ಪರಸ್ಪರಂ ಕೂಡುವಂದುಮದು ಸಂಧಿ ಕಲಂ॥
ಸ್ವರರಹಿತವ್ಯಂಜನಮುಂ,
ಪರವರ್ಣಮನೆಯ್ದುತಿರ್ಪುದಾ ಸಂಹಿತೆಯೊಳ್॥೫೭॥

ಅರ್ಥ— ಯಕರಮು ವರ್ಣಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕೂಡಿಸುವದೇ ಸಂಧಿಯೆನ್ನಿಸುವದು.

ಸ್ವರರಹಿತವಾದ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಣವಂ ಕೂಡಿ ನುಡಿಯಲ್ಪಡುವವು — ಉ॰ — ಸ್ವರ ಕೂರ್ತ + ಈವಂ = ಕೂರ್ತೀವಂ, ಮುನ್ನ + ಇರಿವಂ = ಮುನ್ನಿರಿವಂ — ವ್ಯಂಜನ — ಬಾಗ್ + ಉಂಟು = ಬಾಗುಂಟು, ಕುರುಳ್ + ಸೋಂಕಾಯ್ತು = ಕುರುಳ್ಸೋಂಕಾಯ್ತು.

ಪದಮಧ್ಯಂ ಪದದಂತ್ಯ
ವಿದಗ್ಧರಿಂ ಸಂಧಿವಿಷಯಮೆರಡಕ್ಕುಮಲ್ಲಾ ॥
ವಿದಿತಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ
ಮೊದಲಿದಪದಯುಗದ ಬಳಿಕೆಯೆ ಪದಗಳೊಳ್ ॥೧೯॥

ಅರ್ಥ — ಸಂಧಿವಿಷಯಗಳು ಪದಮಧ್ಯಸಂಧಿ, ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿ, ಎಂದು ಎರಡು. ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವುದು ಪದಮಧ್ಯಸಂಧಿಯೆನ್ನಿಸುವದು. ಪದಾಂತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ ಪದದ ಕಡೆಯ ವರ್ಣಕ್ಕೂ, ಉತ್ತರಪದದ ಆದಿವರ್ಣಕ್ಕೂ ಕೂಡಿ ಆಗುವದು ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿಯೆಂದು ವರ್ತಿಸುವರು.

ಉ॰ — ಪದಮಧ್ಯ — ಮಾತು + ಅ = ಮಾತ, ಮಾತಿನ + ಬಳ್ = ಮಾತಿನಾಳ್ (1); ನುಡಿದ + ಎನ್ = ನುಡಿದೆನ್ — ಪದಾಂತ್ಯಸಂಧಿ — ಅವನ + ಅಳಿನ =

ಅವನಾಕ್ಷಸಂ, ಕಾಡುವ+ಅಂತರೆ=ಕಾಡುವಂತರೆ;
ಕೂಡಿದರ್+ಅವರ್=ಕೂಡಿದರವರ್

ಇದುಕೂಡವ್ಯಾಕರಣಂ,
ತ್ರಿದಶಾಸ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಸಂಜ್ಞೆಗಳುವನಸ್ತೇ॥
ಹುದಿತ್ರಾವ್ಯಕರಣಸೂತ್ರಂ,
ಶ್ರುತಿಯುಸಂಜ್ಞೆಯಾದನದೇಶಗಳವುದೆಗಂ॥೬॥

ಇತಿ ಸಂಜ್ಞಾವ್ಯಾಕರಣಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ॥೭॥

---

# A New Grammar of the Canarese Language

## ಕನ್ನಡ ಹೊಸ ವ್ಯಾಕರಣವು.

ಶಾಲಾವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕಂತು ಬಳಸುವದಕ್ಕೆ ಬದ-ಲಾಗಿ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ವಾಚಕರಿಗೆ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅದರ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯವು ಛಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ.

# ವರ್ಣವಿಚಾರವು.

## ವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ.!

೧ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರದಿಂದ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅ ಎಂಬ ಸ್ವರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬಹುದು.

## ಅಕಾರದಿಂದ ವರ್ಣಗಳು ಉಂಟಾದಪ್ರಸ್ತಾಪ!

೨ ಮನುಷ್ಯರು ಅಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ನಾಲಿಗೆ ಚಲನೆಗೊಡುವದರಿಂದಲೂ, ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ವರ್ಣಗಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವರ್ಣಮಾಲೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

## ಕನ್ನಡವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳೆಷ್ಟು!

೩ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೫ ಸ್ವರಗಳೆಂದೂ, ೨ ಯೋಗವಾಹಗಳೆಂದೂ, ೩೪ ವ್ಯಂಜನಗಳೆಂದೂ, ೫೧ ವರ್ಣಗಳು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ

ಸ್ವರಗಳು. { ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಋ, ೠ,
ಌ (ೡ), ಎ, ಏ, ಐ, ಒ, ಓ, ಔ

* ಯೋಗವಾಹಗಳು. ಅಂ ಅಃ

ವ್ಯಂಜನಗಳು

ಕ ಖ ಗ ಘ (ಘ) ಙ.
ಚ ಛ (ಛ) ಜ ಝ ಞ.
ಟ ಠ ಡ (ಢ) ಢ ಣ
ತ ಥ ದ ಧ ನ
ಪ ಫ ಬ ಭ (ಭ) ಮ.
ಯ ರ ಲ ವ ಶ ಷ
ಸ ಹ ಳ

ಕ ಷಕಾರಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಕ್ಷ, ಮತ್ತು ಜ ಞಕಾರಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಜ್ಞ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವರ್ಣಮಾಲೆಗೂ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು!

೪ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎ, ಒ, ಳ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುಂಟು. ಆದರೆ ಋ, ೠ, ಙ, ಞ, ಶ, ಷ, ಅಃ ಈ ವರ್ಣಗಳು ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಣಗಳು ಬರುವದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಷ್ಟು ಬಿಗ್ಗೆ

೩ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವವೆಂದೂ, ದೀರ್ಘವೆಂದೂ, ಮಿಶ್ರವೆಂದೂ ೩ ವಿಧವು. ಅ, ಇ, ಉ, ಋ, ಌ, ಎ, ಒ, ಇವು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು? ಆ, ಈ, ಊ, ೠ, ಏ, ಓ, ಇವು ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು, ಐ, ಔ, ಇವೆರಡು ಮಿಶ್ರಸ್ವರಗಳು

**ಟಿಪ್ಪಣಿ** - ಸ್ವರವೆಂದರೆ, ಬೇರಾದಕ್ಷರಾಲಂಬನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವಾದಕ್ಷರ; ಹ್ರಸ್ವ (ಗಿಡ್ಡ) ವೆಂದರೆ, ಅಲ್ಪಕಾಲದೊಳಗೆ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವದು; ದೀರ್ಘ (ಉದ್ದ) ಅದರ ಎರಡುಪಾಲು ಕಾಲದೊಳಗೆ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವದು. ಮಿಶ್ರ (ಕೂಡಿದ) ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ಕೂಡಿ ಒಂದಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರವಾಗುವದು. ಐ = ಅ + ಇ; ಔ = ಅ + ಉ.

ವ್ಯಂಜನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧವು?

೬ ವ್ಯಂಜನಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಯಗಳೆಂದೂ ಅವರ್ಗೀಯಗಳೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು. ಕ ಮೊದಲು ಮ ಕಡೆಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಯಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಪ್ರಕಾರ ಕವರ್ಗ, ಚವರ್ಗ, ಟವರ್ಗ, ತವರ್ಗ, ಪವರ್ಗ, ವೆಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಯಕಾರದಿಂದ ಳಕಾರ ವರೆಗೂ ಅವರ್ಗೀಯಗಳು.

೨ ವ್ಯಂಜನವೆಂದರೆ, ವಿ = ವಿಶೇಷವಾಗಿ; ಅಂಜನ = ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಕರಣ

೩ ವರ್ಗೀಯವೆಂದರೆ, ಒಂದೇ ಜಾತಿಯವು; ಅವರ್ಗೀಯವೆಂದರೆ ವರ್ಗವಿಲ್ಲದವು)

೪ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಐದೈದು ವರ್ಣಗಳು ಬಾ-

ಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕಾರಣ ಅವು ಒಂದೇ ಜಾತಿ ಯವೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅನ್ಯಜಾತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕಾರಣ ಅವು ಅಸವರ್ಣೀಯಗಳು.

ವ್ಯಂಜನಗಳ ಉಚ್ಚಾರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು.

೬ ವರ್ಗಗಳ ೧ನೇ, ೩ನೇ, ೫ನೇ, ವರ್ಣಗಳನ್ನು, ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಳ, ಕಾರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಶ್ರಮದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಬಹುದಾದದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ ವೆಂದೂ, ವರ್ಗಗಳ ೨ನೇ, ೪ನೇ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಶ, ಷ, ಸ, ಹಕಾರ-ಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅಗತ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಾಣವೆಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು.

ವರ್ಣಗಳ ಸ್ಥಾನಭೇದಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ!

ಕವರ್ಗ, ಅ, ಹ, ವಿಸರ್ಗಗಳು ಕಂಠ್ಯವೆಂದರೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂಥವು; ಚವರ್ಗ, ಇ, ಯ, ಶಕಾರಗಳು ತಾಲವ್ಯವೆಂದರೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂಥವು; ಟವರ್ಗ, ಋ, ರ, ಷ, ಳಕಾರಗಳು ಮೂರ್ಧನ್ಯವೆಂದರೆ, ಅಂಗಳಕೂ ಹಲ್ಲುಗಳ ಬೊಡ್ಡೆಗೂ ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟುವಂಥವು; ತವರ್ಗ, ಲೃ, ಲ, ಸಕಾರಗಳು ದಂತ್ಯವೆಂದರೆ ಹಲ್ಲುಗಳ ಬೊ-

(ಪ್ರಾ)ಣ ಮಹಾಪ್ರಾಣವಂಥವು; ಕಚಟತಪ ಕಾರಗಳು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮಹಾಪ್ರಾಣವಂಥವು; ಙ, ಞ, ಣ, ನ, ಮ ಕಾರಗಳು ಅನುನಾಸಿಕವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ; ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವಂಥವು. ಯ, ರ ಕಾರಗಳು ಅಂತಃಸ್ಥ, ಶ, ಷ, ಸ ಕಾರಗಳು ಊಷ್ಮಾಕ್ಷರಗಳು; ಹಕಾರ ಮಹಾಪ್ರಾಣ.

ಸ್ವರಗಳ ಸಂಯೋಗ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಯಾವುವು?

ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಆಗುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ—

ಆ = ಾ , ಇ = ಿ , ಈ = ೀ , ಉ = ು , ಊ = ೂ , ಋ = ೃ , ಎ = ೆ , ಏ = ೇ , ಐ = ೈ , ಒ = ೊ , ಓ = ೋ = ೌ , (ಅಂ) = ಂ ,

ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ವ್ಯಂಜನಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಬಾರವು; ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಕಾರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಯೇ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದ್ದರೂ ಆ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಗ ಚಿಹ್ನೆಯಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ (್) ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಙ, ಕ್, ಖ್, ಗ್, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಒತ್ತಕ್ಷರವೆಂದರೇನು?

೧೦ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಜನ ಕೂಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಕ್ಷರವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳ ಸಂಯೋಗ ಚಿಹ್ನಗಳು ಯಾವುವು?

೧೧ ಕ, ನ, ಮ, ಯ, ರ, ಲ ಇವುಗಳಂತೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವ ಚಿಹ್ನಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ — ್ಕ, ್ನ, ್ಮ, ್ಯ, ್ರ, ್ಲ, ಙ, ಸ್ಕ, ಸ್ನ, ಸ್ಮ, ಸ್ಯ, ಸ್ರ, ಸ್ಲ — ಬೇರೆ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ಕೆಲವುಗಳ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವೇ ಉಳಿಯುವುದು. ಉ — ಪ್ಪ, ಜ್ಜ, ಞ್ಞ, ಣ್ಣ, ಬ್ಬ, ಞ್ಚ ಕೆಲವುಗಳ ರೂಪ ಬೇರೆಯಾಗುವುದು. ಉ — ಕ್ಕ, ಗ್ಗ, ಘ್ಘ, ಙ್ಙ, ಡ್ಡ, ಢ್ಢ, ತ್ತ, ಥ್ಥ, ದ್ದ, ಧ್ಧ, ಪ್ಪ, ಫ್ಫ, ಶ್ಶ.

An Essay.

# ನಿಬಂಧವು.

ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತವು ನಿತ್ಯಸ್ಥಾಯಿಗೆ ಕೇವಲ ಅಪ್ರಕೃತವಾಗಿಯು ಕಲ್ಪನಾ ಸೂಚಕವಾಗಿಯು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯರ ಮಿತ್ರರು ನಿತ್ಯವು ನಿಷ್ಠುರವೆಂದು ಪ್ರತಿ- ಕ್ಷಣ ಇರುವರೆ ಹೊರ್ತು ನಾನು ನಡೆಯೂ ಬದಸೆಂದು ಬಿನ್ನವಾದವು. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ನಿಧಾನಿಯಿರಲಾರೆನು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಅನಾಯಾಸವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ರಸಿಸುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಇಂಥಾ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸಂಗವಶಾನು ನಮಿತ್ರವಿಲ್ಲದವರು ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬೇಕಾಯಿತೂ ಅದನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಮೂರರಿಗೆ ಹದಿ ಪರ್ತಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಪುಚಿತವು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ, ಗನಿಯದು- ಮಾನವರಕರ್ಮಾನು ಗುಣಗಳಾನಿಷ್ಫಲವನ್ನ ಕೊಡುವವನಿರ್ವಾಣ್ಣಾ ಯಾದದೇವರಿಗೆ ಹದರುವದು. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾದಧರ್ಮ ಇದ ಅದರನ್ನೇ ಮಾಡಿ

ಉತ್ತರ.

೨ನೆಯದು – ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯು. ಇದು ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತನವಾಗಿರುವದು

೩ನೆಯದು – ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆಯು - ಇದು ತನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಸಮಾನರನ್ನು ಕಿರಿಯವರನ್ನು, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅನುಚಿತ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಮಾತರ್ಕ್ಕೋಲಸಗಳನ್ನು ಜನಸಮ್ಮತಿಗಾಣಿಯು ಶಾಸ್ತ್ರವಸ್ತ್ರಾಗಿಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳುಳ್ಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಭಾಗ್ಯ ಮುಂತಾದ ಐಹಿಕ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಪರಲೋಕದ ಸುಖಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು. ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರಾದವರು ಹೇಳುವದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಆಯುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ [illegible] ಇತರ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ

ಪ್ರಬಲವಾದವುಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ
ಇದಕ್ಕಿಂತ ಅವರವರ ಅನುಭವವೇ ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದು. ಯಾತ
ಕ್ಕೆಂದರೆ ಚಪಲವಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ತೋ-
ರುವ ನಾನಾ ವಿಧ ದುಷ್ಟ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು
ವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯು. ಇದರ ಸಾಧಿಸುವದು ಯಾವದು? ಅದು
ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಜಿಕೆಯೇ ಅಲವೇ? ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದ
ರೆ ಮಾನವರು. ತಾವು ಬಯಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಯೋ
ಗ್ಯರಾದವರು? ಇಷ್ಟು ಪ್ರತಿಬಂಧಗಳಿರುವಾಗ ಸಾಧಾರಣ ಅಂಜಿ
ಕೆಯು ಮಾನವ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಭೂಷಣವೆಂದು ನಾವು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು — ಇಂಥಾ ದಿನ್ನ ತೋರದ ಮನು
ಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥ ಅನೇ
ಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುವರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾ
ಧನ ಅಧಿಕಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮತ್ತ
ತೆಯು ಜನಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ನಾನಾ ವಿಧ
ಚರ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮ
ಹಾ ಪ್ರಬಲ ಅನರ್ಥಕಾರಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ - ವೇಶ್ಯ
ಯರು ಮತ್ತು ಇತರರಾದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರವರ್ತಿಸುವದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾನಹಾನಿಕರವಾಗಿ

ಯು ಧನಪ್ರಮತ್ತೇತುವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾಣನಾಶಕವಾಗಿಯು,
ಸತ್ಕೀರ್ತಿಭಂಜಕವಾಗಿಯು, ಇದೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಆ
ದರು ಕೆಲವರು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿನ ಕಾಮಪೀಡಿತರಾದ
ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ, ಕುಲ
ವಂಶ, ಗೌರವ, ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಪ್ರಾಣಭಯಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಗಣಿಸದೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು
ಕೆಲವರು ಸುಳ್ಳು ಅಂದರೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯರೊಡನೆ
ಸಂಬಂಧ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ- ಇದನ್ನು ಪ್ರಕ
ಟವಾಗಿ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಅಂಗ-
ತಂಪ್ರದರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವ ಮೈದುನ ಮೊ
ದಲಾದವರನ್ನಾಗಿಯು ಭಾವಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಬಹುವಿಧ ಮ-
ರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಂಥವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ
ಸ್ವಜನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಾವಿಸುವರಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯವಾದ
ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಗೌರವಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ-
ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವರು- ಕೆಲವು ವೇಳೆ ತೊರೆಯುವರು
ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ- ಅವ-
ರು ತಮ್ಮ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯವಾದರು ತಮಗಾದಾದರು

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ತಮ್ಮ ಹುತ್ರರಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂ-
ಡು ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗಗಳನ್ನ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೂ ಮಕ್ಕಳಾ-
ಗಿ ಅವುಗಳನ್ನ ಅನಾದರವಾದ ಕೊಟ್ಟಣಿಗೆ ಕಳ್ಳು ಕುದುರೆಯ
ನ್ನ ಮಾಡುವದುಂಟು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟಸಂಸಾರದಾನಿ
ಬರುವ ಅವರ [illegible]ಂತಂದರನ್ನ ತಮ್ಮ [illegible]ಂನಾನಿಯ
ಣಕ್ಕೆ ಉಪಚರಿಸುವದು ಬಹಳವಾಗಿದೆ ಯಿಂತಹ ಯಿದ್ದೂ
ಲ್ಲಗೆ ಹಿಡಿಂಸ್ತ್ರಾವತ್ತಿರು ಮಾಡುವ ಪ್ರಜಾತಿಷ್ಠವಾಗಿ ಅಧಿ
ಕ್ಷರನಂತೋಷಿನ ತಕ್ಕದ್ದೋ? ಇಲ್ಲದೆ ಕುಮ್ಮರಾದನ್ನ
ದರು ಮಾಡುವದನ್ನಂ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಾಗಿಡು: ಯಿತಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವು
ಇಲ್ಲವು.

ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಭು ಬಾರದಿಂದ
ಲೆಂ ಹಂ ವಿಸಾರ ಉಪದೇಶ್ಯೆ ಯವರನ್ನು ಬಹಳ ಇಷ್ಟದಿಂದ
ತಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಅವರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಯಿಲ್ಲ ವಿನಿಯೋ-
ಗಿಸುತಲು ಮತ್ತು ಇಂಧಾಸ್ತ್ರ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸಂಪಟ್ಟಿ
ಕೊಡುವ ಮಧ್ಯಸ್ಥರನ್ನ ಸ್ವೀಕಾರವಿಸುತಲು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂ
ಡಾಡುವರಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತಲು ಇರುತ್ತಾರೆ-
ಸ್ವೈಟ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಇವರ ಧನ ವೆಚ್ಚ ವ್ಯಯವಾದಬಳಿಕ,
ಧನವಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಉಡುಪ್ಪನು

ತ್ರ ಅನರ್ಥದ ಬೀಜವೆಂಬ ಕೇಸ್ತ್ರೀಯಿಂದಲೀ ಬಹು
ರ ಸೆಲ್ಲಿಕ್ಕೊಡುಷ್ಟವನ್ನು ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ
ಸ್ವರಾನಿ ಕೊಗುವವರು. ಅವರು ಧ್ವಾಂತರಾದ ಕಾರಣದಿಂದಾ
ಅವಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಬಿತ್ತು - ಚೇಲಿ ಭಾವನ್ನೂ
ಶಾಶ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಥವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ
ದಲ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದುಷ್ಟ್ರಿಪ್ತಾಗಾರರಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಇತ-
ರರಿಗೆ ಜೀವನವು ದುರ್ಲಭವು ಬಡವರಲ್ಲಿಯು ಕೆಲವರಿಗೆ
ವಿಧಿವಶದಿಂದ ಯುವತಿಯೊಗ್ಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಾಂಬಾ
ನಿಯವರ ಮನೆಗಳು ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳು ಮುಂತಾದ
ವು ಹೊರಲ್ಪಟ್ಟು ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಜೀವನಾರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ
ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಯುವಕರು ತಂಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಯರಾದ ಅ
ವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಇದ್ದು ತ್ತಾನಿ ಅವರು ತಮಗೆ ಸಹಜ
ವಾದಿ ರೀತಿ ಇಂದಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಕೆಸ್ವಯಂ ನಶೀಲದೆ ಅಥಾ
ಅನ್ಯಾಯ ಟರಂ ನ್ನು ಹೊಲ್ಲುಬೀಳೆಂದು ಯತ್ತಿಸಲು ಪರಪ್ರಾ
ಲ್ಲೀಷವುಂಟಾಗಿ ಅದು ವೃಭಯನಾಶ್ಕ್ಕಾದರು ಅಲ್ಲದೆ ವಟ್ಟ
ವ ಪ್ರಾಣ ಹಾನಿಗಾದರು ನಿಮಿತ್ತವಾಗದಿರಲಾರದು. ಇಲ್ಲಿ-
ಪ್ರಾಣ ಕಳ್ಳ ಕೊಡುವವರನೇಕರು. ವಂದು ಪ್ರಾಣ್ಯಾಹಾನಿ ಸಂ
ಭವಿಸ ದಿದ್ದರೆ ಅನೇಕರೋಗಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಯರು

ತಾವಾದ ಅನೇಕ ವೇಶ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಾಮುಕರಿಂದ
ಕಂಡುಹಿಡಿದವರು. ಕೆಲವರು ಸಾಲ್ಗಳು ಹೊಂದವರು ಕೆಲವ
ರು. ಕ್ಷಯಾದಿ ಮಹಾರೋಗಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದವರು ಕೆಲವ
ರು ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ನಾನಾವಿಧ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನು
ಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯು
ವದಕ್ಕಿಂತ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ-
ಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅ-
ನೇಕರು ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಗತಿಸಲು ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ನೋಡ
ದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಸಂತಸ್ಥ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವದು

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು.